NEWROZ

Aylık Siyasal-Kültürel Dergi
Sayı-4 Ocak 1992 Fiatı: 5000 TL (KDV dahil)

DÎSA XWÎNA KURDAN:
Lİ QULPÊ Û LİCÊ QİR KİRİN!

QOALİSYON HÊVÎ NİNÊ!

NEWROZ

AYLIK SİYASAL - KÜLTÜREL DERGİ

Newroz Yayıncılık
Sahibi:
Hüseyin ALATAŞ
Genel Yayın Yönetmeni
Remzi BİLGET
Sorumlu Yazılışleri Müdürü:
Celal ALBAYRAK

Yönetim Yeri:
Kemalpaşa Mah. Selimpaşa Sok.
No.54 Kat.3 Aksaray/İST.
Tel: 511 22 83

Diyarbakır İrtibat Bürosu:
Mehmet Keşli
Nusrettir Maçin
İnönü Cad. Kahraman İşhanı
Kat.2/15 DİYARBAKIR
Tel: 47374

Adıyaman İrtibat Bürosu:
Ali Gökkaya
Ulucami Mah. Gölbaşı Cad.
Korunanlar Paşajı No.P/25
ADIYAMAN

Malatya İrtibat Bürosu:
Ali Temel
Hamidiye Mah. Nasuhi Cad.
İnan İşhanı Kat.2 No.69
MALATYA

İsviçre Temsilciliği:
Abuzer Kılıç
Fribourg Str - 180
3008 Bern SCHWEİZ

Almanya Temsilciliği:
Mehmet Durmuş
Luisen Str. 26 4150 KRFELD
Tel: 2151 - 312448 ALMANYA

Baskı: Uygunlar Matbaacılık
Dağıtım: Birleşik Basın Dağıtım A.Ş.

Banka Hesap No:
Hüseyin Alataş adına
Türkiye İş Bankası Aksaray Şubesi
Yurtiçi: 10100 - 300 - 975165
Yurtdışı Döviz Hesabı: 30100 - 9159

Abone Koşulları ve Birim Fiatları:
Yurtiçi: Aylık birim fiatı: 5000 TL.
6 Aylık Abone: 25 000 TL.
Yıllık Abone Bedeli: 50 0000 TL.
Yurtdışı:
Almanya 5 DM
Fransa 15 FF
İsviçre 5 SF
Yıllık Abone Fiatı
Almanya 60 DM
Fransa 180 FF
İsviçre 60 SF

İÇİNDEKİLER

Sunu 1
Yeni Hükümetin Eski İcraatı 2
Koalisyon Umut Değildir 5
Hep Kongresi 8
İşveren-Sendika İttifakı 9
Kayboldu.... Öldürüldü... 10
Adıyaman Eğit-Sen Şubesi Açıldı 12
Şovenizm ve Kürt Sorunu 14
Mücadelede Kararlıyız 17
Burjuva Partilerinin Reddi ve Bağımsız Politik Hattın Karekteristik Özelliği 18
Kürt-Türk Halklarının Kitlesel Partisi Yaratılmalıdır 24
Gelişen Mücadele ve Önümüzdeki Engeller 31
Bu Memleket Bizim 32
Direnmek Yaşamaktır 39
Mehabat Kürt Cumhuriyeti 48
Mücadelenin Işığından 51
İşçi Sınıfının Sendikal ve Politik Mücadelesi-II 52
Marksizmin Kürdistani Yorumu 62
Yeniden ve Yeni Olarak Varolmak 66
Sendikal Birlik ve Mücadelemiz 69
Ş. Karaca'nın Yazısı ve Kısa Düşüncelerim 70
Ulusal Sorun, Ulusal Bağımsızlık ve Örgütlenme - III 72
Sesli Düşünceler 82
Kürt Yazarı M.Anter ile Roman Üzerine 83
Ahmet Arîf 84
Dersen Zmane Kurdî 86
Termen Sîyasî û îdari 90
Mamik 91
Folklara Kurdî 92
Okurlardan 94

www.arsivakurdi.org

SUNU

3.sayımızdan 4. sayımıza geçen sürede önemli gelişmeler yaşadık. Dünyada, TC de ve ülkemizde olaylar hızlı akıyor. Aylık bir yayınla bu gelişmeleri incelemek, değerlendirmek ve yorumlamak bütünüyle mümkün değil. Gündemin yoğunluğundandır ki, bu sayımızda sayfa sınırlarımızı hayli zorladık ve içerik olarak hacimli bir Newroz'la sizlere merhaba diyoruz. Siz değerli okuyucularımızı sıkmayacağımızı umuyoruz.

Seçimler ve ardından kurlan Demirel-İnönü koalisyonu... Meydanlarda vaad edilenler, icraat gündeme gelince unutulmaya başlandı ve eskinin tekerrürü denebilecek işleyişler sürüyor. Zam, enflasyon, devlet terörü, katliamlar, gözaltılar, kaybolmalar ve toplu katliamlar çarkı işliyor. Irkçı-şoven rüzgarı, fırtınaya dönüştürülüyor. Bütün bunların karşısında durabilmek, işletilen senaryoları boşa çıkarabilmek göreviyle yüzyüzeyiz. Bunlara ilişkin çeşitli düşünce ve yaklaşımlara, sayfalarımızda genişçe yer verdik.

Sovyetler Birliği dağılış sürecinin doruğuna ulaştı. Gidişatla ilgili şimdiden yorum yapabilmenin zorluğu ortada. Kaos ortamının kısa zamanda bitmeyeceği ise açık.

Eskişehir tabutlukları ve siyasi tutsakların buna karşı mücadelesi-ailelerin ve demokratik kamuoyunun desteği ile- başarıyla sonuçlandı... Tabutlukların gerçek yüzünü M.Can Azbay'ın mektubundan veriyoruz. Ancak cezaevleri sorunu bitmiş değil ve değişik tezahürlerle gündemdeki yerini alacağa benziyor. Birçok cezaevinde açlık grevleri sürüyor. Baskılar ve yaptırımlar, biçimi değişerek devam ettiriliyor.

"Demokratikleşme, Özgürlük, Şeffaflaşma" nidalarının ardından süren baskı ve kısıtlamalardan dergimiz Newroz ve çalışanları da nasibini almaya devam ediyor.

Dergimiz yazarlarından Kemal Bilget, Adıyaman'ın Gölbaşı İlçesi'nde hiçbir gerekçe gösterilmeden beş gün gözaltında tutuldu. Jandarma-Savcı keyfiyeti ile karakol da alıkonulan yazarımızın bırakılması için girişimlerde muhatab bulabilmek mümkün olmadı.

Yine Adıyaman Besni ilçesinde "güvenlik güçleri" Adıyaman muhabirimiz Kemal Aydın ve Ali Göndoğdu ile 4 okuyucumuzu bir hafta süreyle işkence tezgahına aldılar. Ciddi hiçbir gerekçenin gösterilmediği, gözaltındakilerin yakınlarıyla görüştürülmesine izin verilmedi ve onlara akibetlerine ilişkin bilgi yasağı uygulandı. Malatya DGM'ye çıkarılan muhabirlerimiz ve okurlarımızın serbest bırakılmaları, gözaltının yıldırma, korku salma ve tacize yönelik olduğunu ortaya koyuyor.

Dergimiz Sahibi Hüseyin Alataş'ın, İHD'nin İnsan Hakları Haftası etkinliklerinden olan yürüyüşten sonra gözaltına alınması ve ifadesinin dahi alınmasına gerek görülmeden savcılıkça serbest bırakılması, benzer uygulamanın bir parçasıydı.

3. sayımıza da davalar açıldı. Suç, yine "bölücülük" gerekçesiydi. Seçim Özel Sayımız dışında, yayınladığımız tüm yayınlarımızın toplatılması Newroz'un yayınına tahammülsüzlüğün bir göstergesi. Newroz Yayıncılıkça çıkarılan Takvim de bu anlamda nasibini almaktan kurtulmadı. Toplatma gerekçesi ise daha da ilginçti: "Bölücülük; Anayasaya, Bayrağa ve ülkenin bölünmez bütünlüğüne muhalefetten"...

3. Sayımızda meydana gelen birçok teknik ve dizgi eksikliğinden dolayı okurlardan özür diliyoruz. İmzaların montaj hatasından dolayı yer değiştirmesi, sayfa numaralarının karışması ve dizgiden kaynaklanan eksik-fazla yazım ile anlam bozacak şekilde kelimelerin eksik dizilmesi... Teknik nedenlerle oluşan hataları giderek aşmaya çalışacağız.

Sizlere ulaşmamızın önüne değişik açılardan çıkarılan engeller söz konusu. Bir kısmını yukarıda belirttik. Yeni bir sorun olarak karşımıza çıkan dağıtım engeli... Dergimizin dağıtımını yapan Birleşik Yayın Dağıtım A.Ş.'ti. "Bundan sonra dergi dağıtımı yapmayacaklarını" belirterek sonraki sayılarımızı dağıtamayacaklarını belirttiler. Bundan hareketle okurlarımıza "Newroz'a abone olun" çağrısını yenilemek istiyoruz.

Yeni yılda yeniye, umuda ve özgür bir geleceğe hep birlikte diyor. Tüm okurlarımızın yeni yılını kutluyor ve 5. sayımızda buluşmak üzere diyoruz.

BASKI CİLT:
UYGUN BASIM LTD. STİ.
İSTANBUL

YENİ HÜKÜMETİN ESKİ İCRAATI: TOPLU KATLİAMLAR!

R. IRMAK

21 Aralık 1991 tarihinde Kulp ve Solhan arası mıntıkada meydana gelen "çatışma"da öldürülen militanların cenazelerinin almak üzere araçlarıyla yola koyulur binlerce insan.

Kamuoyuna yansıyan, sözkonusu bölgede meydana gelen çatışma sonucu 11 PKK'lı öldürülmüştür. Gerçek durumun ne olduğu ise tamıyla ortaya çıkabilmiş değil. Olay mahaliyde her türlü iletişimin ve bağlantının kesilmeye çalışıldığı, gidiş gelişlerin Özel Tim ve askeri güçlerce engellenir durumda olduğu bir ortamda, gerçeğin açığa çıkabilmesi mümkün olmamakta.

Ancak, alınan bilgiler ışığında durum şudur: Kulp ve Solhan arası mevkiide PKK'nın bir kampı olduğu ihbar edilir ve bunun üzerine uçak ve Helikopter destekli operasyon başlatılır. Çatışma, 11 kişinin ölümünün ötesinde, daha da boyutludur. Baskın sonucu, kendini suya vuran 10 militan soğuktan donarak ölmüştür. Bunun yanı sıra, Hava ve karadan yapılan "imha harekatı" sonucunda öldürülenlerin sayısının 30 kişiyi aştığı belirtiliyor. Cenazeleri almak üzere Kulp ve Lice'den harekete geçen kitle, 21 Aralık tarihinde engelleniyor. Sonraki gün yüzlerce araçla ve civar köylerden gelenlerin de katılımıyla yeniden harekete geçen binlerce kişilik konvoy Kulp'a 4 kilometre kala, Yolçatı Karakolu önünde durduruluyor. Konvoyun geri dönüşü kitle ablukaya alındığından engelleniyor. Özel Tim, Polis ve askeri güçlerin kuşatması sonucu konvoy bir sonraki güne kadar karakolun önünde bekletiliyor. Aynı gün (23 Aralık) Lice'den hareket eden bir grubun da ilçeden çıkışı engelleniyor.

24 Aralık günü sabah saatelerinde cenazelerin Kulp'a götürüleceği haberi yayılıyor. Bunun üzerine harakete geçen kalabalık Kulp'a gitmek istiyor. Ancak, kalabalığın bir bölümü köprüyü geçince tank ve panzerlerle ikiye bölünüyor. İnsanlar, gözaltına almalar başlayınca müdahale ediyor ve bunu üzerine başlayan tartışma üzerine Özel Tim ve Komando askerleri konvoyu taramaya başlıyor. Yüzlerce araç tahrip olurken, otuz araç tümüyle kullanılmaz hale geliyor. Ateşin başla-

masıyla birlikte araziye yayılan kalabalık kurşunlara hedef olmaktan kurtulamıyor. Uzun süren tarama sonucu ilk belirlenen: Neytullah Tekin, Felemez Bulut, Şahin Tekin, İlhami Tektekin, Mehmet Yıldız, Ömer Yıldız ve Hayrettin Demirtop olmak üzere yedi kişi hayatını kaybediyor.

Ölenlerin dışında toplam 45 kişinin ağır şekilde yaralandığı tesbit ediliyor. Yaralananların birçoğunun hastaneye götürülmeyip karakolda sorgulanmaları soncunda ölü sayısının daha da artaşağından endişe ediliyor.

İlk belirlenen ellinin üzerinde insanan gözaltına alındığıdır. Gözaltındakilere yoğun bir şekilde işkence yapıldığı, çeşitli girişimlerde bulunan heyetler tararfından belirtiliyor.

Kulp yakınında bu olaylar devam ederken, Lice'de karayoluna çıkmaya çalışan kitlenin Özel Tim ve askerlerce engellenmesi üzerine sloganlarla protesto başlatılıyor. Protestolar sürerken güvenlik güçleri kitleyi taramvaya başlıyor. Ve o anda Fahrettin Bektaş ve Mehmet Şah isimli iki kişi yaşamını yitiriyor.

Bölgede yerleşim birimlerine giriş-çıkışların tutulduğu ve engellendiği için olayların sonucunu öğrenebilmek zorlaşmış durumda. En son öğrenildiğine göre Kulp'taki taramada 14 kişi yaşamını yitirmiştir.

Kitle katliamına emir verenler Lice'de yüzbaşı Nevzat Arık, Kulp'ta ise albay İsmet Yediyıldız'dır.

Protestolara gelince : Kulp'ta ve Lice'de meydana gelen katilamlara tepkiler yoğunlaşarak sürmekte. Hazro'dan yola çıkan ve yakınlarının (Kulp'taki taramalarda ölenlerden) cenazelerini almak için Kulp'a yönelen kitle, Hani kavşağına geldiklerinde askerlerce taranıyor. Buradaki taramada 3 kişinin öldüğü ve yedi kişinin yaralandığı belirtildi. Protestolar Lice'de, Silvan'da , Kulp'ta, Diyarbakır'da ve Kürdistan'ın birçok il ve ilçelerinde yürüyüşlerle sürerken 26 Aralık ta Diyarbakır'da başlayan ve giderek Kürdistan'Sın diğer kentlerine yayılan kepenk kapama, kontak kapama eylemleriyle tepkiler yoğunlaşıyor. Bir haftaya yakındır hayat durmuş halde. Kepen ve kontak kapatma eylemi dönüşümlü olarak sürdürülüyor.

Protestolar, başta Diyarbakır'daki yüksek okulları olmak üzere bütün okulları da sarmış bulunmakta.

Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde 24 Aralıkta son olayları protesto etmek ve Maraş katliamını kınamak amacıyla forum, gösteri, yürüyüş ve boykot eylemleri yapıldı. Özellikle,

devlet terörünün yükseltilmesi yönünde misyon yüklenen "dinci" Öğrenci çevrelerinin etkinliğini de kırmayı amaçlayan üniversiteli gençlik "Anti Faşist Gençlik Cephesi"ni oluşturarak eylemlerini sürdürmeye çalışıyorlar.

Dicle Üniversitesi Eğitim Faktültesindeki yursever ve devrimci öğrenciler, Maraş katlia-

mının 12. yıldönümü ve Kürdistan'daki kontr gerilla eylemlerini protesto amacıyla bir dizi eylem yaptı. 24 Aralık günü saat 13.30 da kantinde toplanan 30 kadar öğrenci gündemle ilgili form düzenledi. Formun hemen ardından öğrenci kitlesi kantinden çıkarak Fakülte bahçesinde yürüyüşe geçti. Yürüyüşte, atılan Sloganlarla Kontrgerilla eylemleri ve katliamları protesto edilerek faşizm lanetlendi. Yürüyüşten hemen sonra tekrar kantine girmek isteyen öğrencilere kalabalık bir sivil polis grubu saldırdı. Silahlı ve sopalı saldırı sonucunda, tüm öğrenciler kantine kapatıldıktan sonra, giriş ve çıkışlar tutularak öğrenciler kuşatıldı.

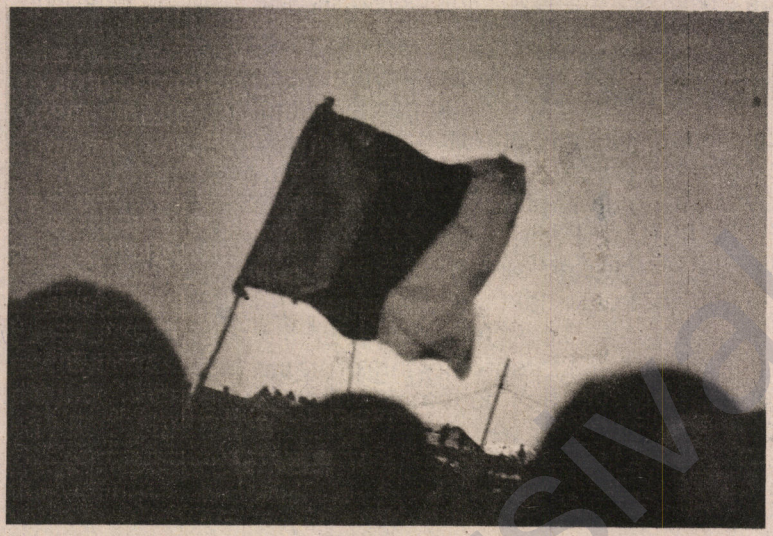

Okulun etrafınıda saran polis, öğrencilerin arasına provakatörlerini de yollayarak, rehin almayı akşama kadar sürdürdü. Bu arada yüze yakın öğrenciyi gözaltına alan polis, sonraki günlerde de terör estirmeye devam etti.

24 Aralık günü "Anti Faşist Gençlik Cephesi" imzalı bildirilerin dağıtılmasıyla başlayan eylemlilik süreci, öğlen yemeğinde kantinde kalabalık bir katılımıyla gerçekleştirilen forumla devam etti. Dicle Üniversitesi kampüsündeki bu eylem "Maraş katliamını kınıyoruz. "Kahrolsun Kontrgerilla" yazılı pankartlar eşliğinde reaktörlük binasına doğru yürüyüşle devam ederken, kortej henüz rektörlüğe varmadan, 100'ün üzerindeki polisin saldırısna maruz kaldı. Saldırıda silah, sopa kulanan polis yüzellinin üzerinde öğrenciyi gözaltına alırken onlarcasını da yaraladı. Yaralanan öğrencilerin birçoğu hastaneye dahi götürülmeden direk sorguya alındılar. Tedaviye alınanlar ise tedavi bitmeden aynı gün karakola götürüldü.

Yeni hükümetin kuruluşuyla birlikte Kürdistan'da geziye çıkan Demirel ve İnönü, Kürt kimliğini tanıdıklarını, artık insanlara iyi davranılcağını ve yönetimin sivil otoritede olduğunu vb. vaat etmelerine rağmen, görülüyorki, yeni hükümetin "yeni" icraatı eski icraattır. Yönetim Kontrgerillanın denetiminde ve uylgulamalar onun direktifiyle gerçekleşiyor. Kürt kimliğini, çaresiz, kabul etmek durumda kalan TC yönetimi, Kürt sorununun çözümünde "şefkat"i değil, devlet terörünü ve zorbalığı temel alıyor.

İstanbul Bakırköy'de yapılan protesto eyleminde Çetinkayaların (Olağanüstü Hal Bölge Valisi Necati Çetinkaya'nın kardeşlerine ait olan) mağazasında onbir insanın ölümü üzerine Kürdistan'daki katliamları gölgelemeye çalışıyor burjuva kamuouyu Bakırköydeki olumsuz eylemi ganimet bulmuşcasına değerlendirmeye aldılar şoven odaklar. Son on günde elliyi aşan ölüm ve yüzlerce yaralanmayı gözardı etmeye uğraşan siyasi iktidar, partiler ve burjuva yayın organları Türk şovenizmini yaymaya ve seferberlik çığlıklarını yükseltmeye çalışıyor. Kayseri'de, İstanbul'da ve diğer yerlerde topladıkları kiitlelere "cihat" çağırıları ve yeminleri yaptırılıyor. Yapılmak istenen "cihat" çağırılarıyla yeni Kürt katliamlarına zemin hazırlamaktır. Mecliste, basında ve her alanda bu yönlü yoğun bir fırtına koparılıyor.

Kürt halkının oyları birkez daha kurşun ve katliam olarak kendisine geri döndü. Oysa yeni oluşturulan hükümet "demokrasi"yi baş vaat olarak ilan etmişti. Değişen birşey yok. Daha düne kadar demokrasi nutuklarını utarmazca ağızlarına dolayan hükümet sözcükleri, Kürdistan'a kan, zulüm ve katliamı reva görüyorlar. Kürt halkı birkez daha vaat edilenin kurşunlu demokrasi olduğunu yaşayarak öğrendi. Yeni hükümetin ilk icraatı Diyarbakır merkez, Lice Kulp ve diğer birçok yerleşim merkesinde utanç verici bir insanlık suçuna dönüştü. TC Kürdün yazgısına imzasını vurmaya devam ediyor. Ve bu imza kurşunla yazılıyor! Son olaylar yeni hükümetin Kürdistan'a yönelelik ilk uygulamalarından birisi olmasının ötesinde, koalisyonun Kürt sorununa yaklaşımını da açıkça ortaya koyuyor.

Eski çark işliyor ve yine toprak Kürt kanıyla ıslanıyor...

KOALİSYON UMUT DEĞİLDİR

Yeni hükümeti oluşturan DYP ile SHP, seçim propagandası boyunca yığınlara yoğun vaatler de bulundular ve seçim sonucunda koalisyon hükümetini kurdular. Gerek hükümeti kuran iki partinin seçimi kazanmak için canhıraş vaatlerde bulunmaları gerekse halklarımızın yakıcı ulusal ve toplumsal istemlerinin ürünü olarak yığınlar, yeni hükümete ilişkin yoğun bir beklenti içerisindedirler.

Halkımız, acil ulusal istemlerinin çözümünü istemektedir. En azından, devlet terörünün, zoraki göçün sona erdirilmesi, dili ve kültürü üzerindeki baskıların kaldırılması ve ayrı bir ulus olarak varlığının tanınması vb..

İşçiler, emekçiler enflasyonun aşağı çekilmesi, alım güçlerinin yükseltilmesi, işsizliğin çözümü, eğitim, sağlık, konut gibi müzminleşmiş yaşamsal sorunlarının çözümü, tüm mesleki, demokratik ve siyasi örgütlenmenin önündeki tüm yasakların kaldırılması... vb istemi içindedirler.

Emekçi yığınların DYP-SHP hükümetine bugüne kadar kurulan hükümetlerden çok daha fazla umut ve beklenti içerisinde olmalarının hem uluslararası hemde özgül nedenleri bulunmaktadır.

Bu nedenlerin başında, yakın tarihte ilk kez, iki büyük partinin uzlaşarak koalisyon hükümeti kurabilmiş olmalarıdır. İki partinin uzlaşması, yığınlarda "sorunlarımızı çözer" umudunu yarattı.

Yığınların 12 Eylül faşist cuntasına yoğun tepkilerinden hareketle, DYP,SHP liderleri, seçim propagandası sırasında zaman zaman faşist generallere yönelik ajitatif sözler söylemeleri... Tüm bunlar işçi ve emekçi yığınlarda, mevcut hükümetin faşist generallere de hesap sorabileceği beklentisi yarattı.

Son 10 yıldır Türkiye ve K.Kürdistan'da uygulanan siyasi baskılar ve ekonomik yıkım süreci, yığınlarda düne göre daha fazla sorunlarına sahip çıkan, hak talep eden, hakları uğruna kavga veren, azla yetinmeyen vb.. bir düzey oluşturdu. Yığınlar, artık 12 Eylül anayasasının dar kalıplarına hapsedilemezler. Dolayısıyla yalnızca yeni hükümetin kuruluş özelliklerinden değil, değişen koşulların etkisiyle de yığınlar çok şey istiyorlar.

Yığınlar da sorunlarının kısmen bile olsa, hafifleyeceğine ilişkin beklentilerin oluşmasında, günlük burjuva basının sürekli umut pompalamasının da payı bulunmaktadır. Çünkü, Türkiye burjuvazisinin de, rejimin yüzyüze bulunduğu sorunların aşılmasında, bu koalisyon hükümetinden ciddi beklentileri vardır. DYP kanalıyla ekonominin, SHP kanalıyla ise sosyal sorunların ve TC'nin en temel sorunlarından birisi haline gelmiş bulunan, Kürt ulusal sorununun hal yoluna konulması da sermayenin beklentisidir.

Özetle hükümet hem işçi ve emekçi yığınların hem de sermayenin umudu olmuştur. Öyle ki, DYP-SHP hükümeti kurulduğu ilk günden itibaren, tekelci-sermayenin ve TC'nin uniter yapısının mevcut krizine çözüm bulmakla; Kürt halkı ile işçi-emekçi yığınların çözüm bekleyen sorunları arasında sıkışıp kalmıştır.

TC'nin şu ana kadar kurulan tüm hükümetleri gibi bu hükümet de sermayenin egemen güçlerinin iktidarını temsil ediyor. Besbelli ki, tüm ekonomik ve siyasal tedbirleri sermayenin egemenliğini ve TC'nin uniter yapısının sürekliliğini sağlayabilmek temelinde olacaktır. Hükümetin icraatının ilk günlerinden itibaren yaptıkları da bu doğrultudadır. Ve işçi-emekçi yığınların, ezilen halkımızın sorunlarının çözümüne ilişkin her kısmi reform yönelişleri de, sermayenin egemenliğini ve TC'nin bekâsını sağlama hedefinden hareketle yerine getirilecektir. **Hükümete umut bağlayan milyonlarca emekçinin hükümetin bu sınıfsal karekterini bilmelerini ve hayal kırıklığına uğramamalarını bugünden belirtmek gerekir.**

VAATLER YERİNE GETİRİLMEYECEKTİR...

DYP-SHP, hükümeti kurarken, rejim ekonomik ve siyasi olarak ciddi sorunlarla yüzyüzedir. Tabir uygunsa, yeni hükümet için iktidar olmak, ateşten gömlek demektir. Öyle ki yeni hükümet;

%70'leri aşan bir enflasyon,

1 doları 5000 'TL'na ulaşmış döviz kuru,

15 milyar dolar ihracata karşılık, 23 milyar doları aşmış ithalat,

50 milyar doları aşmış dış borç,

100 trilyon Tl. iç borç,

25 trilyon Tl. bütçe açığı,

4.5 milyon konut açığı,

% 20'leri aşan işsizliği vb... sorunları devralarak kuruldu.

Hükümette, ekonominin esas patronu DYP'dir. Ekonomik politika DYP ve lideri Demirel, ANAP ve T.Özal'dan ciddi hiç bir farklılığı savunmuyor. Bilindiği gibi; 24 Ocak 1980 kararlarıyla yürürlüğe giren ve son 11 yıldır serbest piyasa ekonomisi adı altında izlenen politikanın Türkiye'deki esas mimarı S.Demirel'dir. Dolayısıyla aynı ekonomik politikanın izleneceği açıktır ve zaten bunu açık açık ilan da etiler. Yeni hükümetle değişen, ekonomik politika değil, uygulayıcılarıdır. Bu nedenle, ekonomik ve sosyal alanlarda, emekçi yığınların çözüm bekleyen sorunlarında iyileşme beklenmemelidir.

Aynı ekonomik politikanın günlük uygulamasındaki bir farklılığı olarak; yeni hükümet, döviz ve faizin yükselişini frenlemeye çalışırken, borsanın güçlenmesine çalışacaktır. Yine alınacak kimi tedbirlerle paranın gayri-menkule ve tüketim mallarına gitmesini belli

oranlarda frenlemek ve paranın esas finans sektöründe toparlanıp, yatırımlar için kaynak yaratmak istiyor. Başka bir ifadeyle, yeni yatırımlar yapmakta kaynak sıkıntısı çeken büyük tekelci sermaye için kaynak yaratmak isti-yor.

Yeni hükümet, ANAP'tan devraldığı ekonomik politikalarla, yığınların sorunlarını çözümleyemez. Ve "aslan" sosyal demokratların büyük bir beklentisi içerisinde oldukları işverenle işçi sınıfı arasında "çalışma barışı" sağlanamaz. Bayan Çiller, şimdiden 500 günlük kemer sıkma politikasının izleneceğini ilan etti.. Hep bilinen masal olarak; "Düzlüğe, refaha kavuşmak için, önce kemer sıkma" politikasının gerekliliği (!) anlatılır. Tabi sermaye için değil, işçiler, emekçiler için kemer sıkma..! Son 11 yıldır, hükümetler hep bunu tekrarlayıp durdular. Ama hiç bir zaman ne ekonomi düzlüğe çıktı ne de emekçi yığınlar refaha kavuştu. DYP-SHP hükümetinin de uygulamaları farklı sonucu doğurmayacaktır.

Yeni hükümet, demokratik hak ve özgürlükler alanında da ciddi denilebilecek hiçbir sorunu çözmeyecektir. Hükümet bu alanda da hızla ANAP'lılaşıyor.

"Demokratikleşme" sorununun başında, hükümetin Kürt ulusal hakları karşısında takındığı tavır gelmektedir. Gün geçtikçe bu sorunda da esas olarak ANAP hükümetinin politikalarının izlendiği ve izleneceği açığa çıkmaktadır. "Kürt realitesi"nin Demirel'ce kabulu, kendisi yönünde yenidir, ama Türkiye'de bunu ilk olarak çok önceden T.Özal kabul etmişti. Demirel ise, Özal'ı daha doğrusu ABD'yi takip etmektedir. Yeni olan bir şey yoktur.

Komünistler olarak, bu açık kavgaya tüm gücümüzle öncülük etmeliyiz. İşçi ve emekçi yığınların talepleri, yine bizzat yığın eylemiyle hükümete dayatılmalıdır. Burada özellikle komünistlere, devrimcilere önemli görevler düşmektedir.

Hükümeti kuran partiler, Kürt sorununda seçimlerde vaat ettiklerini yerine getirmeye hiçte niyetleri yoktur. TC'nin tüm hükümetleri gibi, bu hükümet de MGK'nun direktifleri doğrultusunda sorunu ele almaktadır. Bu nedenle; Bölge Valiliği, Köy Koruculuğu, Özel Tim, vb. halkımızın üzerindeki baskı ve terörün odakları olan bu kurumlara dokunulmayacağı hükümetçe açıklandı.

Resmi iktidar olarak hükümet, zorunlu kimi adımları (Kürt dili üzerindeki yasağın kısmen kaldırılması, kültürünün geliştirilmesi, çocuklara Kürtçe isim verilebilmesi vb) atarken; resmi olmayan ve fakat TC'de asıl iktidar odağı olan Milli Güvenlik Kurulu (M.G.K)nun direktifleri doğrultusunda, Özel Harp Dairesi, Kontrgerilla, MİT ve Özel Tim'in halkımıza karşı yürüttüğü gayri-nizami savaş devam edecektir. **Resmi hükümet ve başları Demirel ile İnönü'nün "devlet halka şefkatle yaklaşacak"tır perdesi altında, gayri-resmi iktidar odakları adam kaçırıp katletme, provakasyon, kitle katliamı vb. cinayetlerine devam edecek, özellikle örgütlü politik güçleri ezmeye çalışacaktır. Hükümetin Kürt siyaseti altında kalın bir sopa siyaseti devam edecektir.** Kürt politikasında, hükümet cephesinde yeni bir şey yoktur. ABD'nin Kürt politikasına paralel bir politika devam ettirilecektir. Halkımız daha ciddi devlet baskılarına karşı kendini hazırlamalıdır.

Bu hükümet burjuva demokratik bir hükümet değildir. Yunanistan'da Latin Amerika'daki kimi ülkelerde olduğu gibi, faşist cunta yöneticilerini yargılayan, onların hazırladıkları anayasa başta olmak üzere çıkardıkları yasaları iptal eden bir tutumu DYP-SHP Hükümetinden yığınlar beklememelidirler. Seçim propagandası atmosferi içerisinde, cunta ve çıkardıkları yasalarına ilişkin "hesap soracağız", "iptal edeceiz, değiştireceğiz".. türünden beyanlarının içi boş olduğu şimdiden netçe görüldü. S.Demirel'in hesabı geçmiş cuntacılarla değil, yeni bir darbeyle son kez şapkasını alıp gitmemek üzerine kuruludur. Kaldı ki hükümetin, faşist generallerin 82 Anayasası'nı ciddi olarak değiştirmek diye bir yönelişi de bulunmamaktadır. Çünkü, S. Demirel'in özü itibarıyla bu anayasaya bir itirazı yoktur. Olacak değişiklikler ise halkın fiilen aştığı ve işlevsiz kıldığı kimi noktalar üzerinde olacak ve rütuş niteliği taşıyacaktır.

Memurlara, öğretmenlere sendika hakkı ve siyaset yapabilmeleri gibi kimi hakların verileceğini hükümet proğramına almıştır. Bu hak, Nasrettin Hoca'nın önce eşeğini kaybedip, sonra bulmasının sevincini yaşaması, hikayesine benziyor. 1961 Anayasası'nda öğretmenlere zaten grevsiz, toplu sözleşmesiz sendika kurma hakkı vardı. Türkiye Öğretmenler Sendikası (TÖS) bu hakkın, grevli, toplu sözleşmeli, sendika kurma hakkına dönüştürülmesi için mücadele ediyordu. Şimdiki hükümetin vaat ettiği ve kamuoyuna büyük bir "demokratik" adım imiş gibi sunulan öğretmenlere, memurlara grevsiz, toplu sözleşmesiz sendika kurma hakkı yeni ve ileri birşey değildir. Grevsiz, toplu sözleşmesiz sendika, dernekten pek bir farkı olmayacaktır.

Eskişehir Cezaevinin boşaltılması olumlu bir adımdı ve kamuoyunda da ciddi bir destek gördü. Fakat ağırlığı T.C.K'nın 125. maddesinden olmak üzere geniş bir siyasi tutuku kitlesi halen içerde ve hükümetin bu konuda açık bir tutumu da yoktur. Ayrıca insan hakları ve düşünce özgürlüğüne ilişkin tüm vaatlere rağmen halen, devrimci dergi sahiplerine ve yazı işleri müdürlerine düşüncelerinden dolayı dava açılıyor, dergiler toplatılıyor. İşkence ve adam kaçırıp öldürmeler devam ediyor. İşkenceyi ve işkenceciyi koruyan polis memurunun mukavemet kanunu veya ceza usul yasası aynen duruyor, değiştirileceğine ilişkin bir açıklama da yapılmamıştır. Bu yasaya dayanarak, polis işkence yapıyor, adam öldürüyor. Hatta, yeni hükü-

met İstanbul başta olmak üzere kentlerde polis gücünü arttırmanın hazırlığını yapmakta ve tam bir polis devleti oluşturulmaya çalışılmaktadır.

Uluslararası alanda ve bölgemizde izlenecek politika ise, tamamıyla ANAP hükümetinin politikasıdır. H. Çetin gibi bir işbirlikçi Kürdün Dışişleri Bakanı yapılması, T.C'nin uluslararası alanda tıkanan, politikasının önünü açma manevrasıdır. ANAP hükümetinde tek söz sahibi olan T.Özal şimdi bunu yeni hükümetle paylaşmıştır... O kadar. Yeni hükümette tıpkı ANAP gibi, dış politikada ABD'yi tek kutuplu güç olarak görüp kıblesini tayin edip secde etmeye başladı bile!

Kafkasya, Orta-Asya, Balkanlar, Orta-Doğu, Kürtler ve Çekiç Güç konularında ABD'nin izlediği politikalara bağımlı kalacağını, paralel bir politika izleyeceğini S. Demirel ilan etti. Demirel, Türkiye'nin 50 Milyar dış borcu olduğunu söyleyerek "ya isterlerse ne yapacağım?" diyerek ABD'ye bağımlı siyasetin gerekçisini belirtiyor. Hatta bölgemizde ve komşu halklara karşı ANAP'ı geride bırakacak bir düşmanca politikanın izleneceğinin ip uçları da sunulmaya başlandı.

Hali hazırda demogoji ve propaganda dışında yeni hükümetin, ANAP hükümetinden ciddi denilebilecek bir farklı yönelişi olmamıştır, olmayacağına da inanıyoruz. Burada sorunun kilit noktası ekonomik büyüme ve istikrarın sağlayacağı güçle sosyal, siyasal ve ulusal sorunun çözümünde, ANAP hükümetine göre daha "burjuva demokratik" daha "barışçıl" yollarla çözümünün sağlanıp, sağlanamayacağıdır. Ki, ekonomik büyüme ve istikrarla, krizin aşılıp buna dayanarak kapitalist rejimin sınırları içerisinde reformlarla sosyal, siyasal çelişkilerinin yumuşatılmasının zemininin yaratılmayacağına inanıyoruz. Ekonomik kriz devam edecek, sosyal siyasal ulusal çelişkiler derinleşecektir. Ekonomik, sosyal ve siyasal göstergeler bunu kanıtlıyor.

KOMÜNİSTLER OLARAK TUTUMUMUZ NE OLMALIDIR?

Öncelikle bir noktanın altını çizelim: **Politikada bir insana zulmetmek, onu yalnızca büyütmek sonucunu doğurmaz, aynı zamanda onun geçmişini de temize çıkarır.** Politikada geçerli olan bir yaklaşımın doruğunda bulunan kişi bugün DYP- lideri S. Demirel'dir. 12 Eylül faşizmi tarafından Demirel'in o zamanki partisi Adalet Parti (AP)nin kapatılmış olması ve kısa bir süre tatil köylerinde göz altında tutulması Demirel'in kurduğu Büyük Türkiye Partisi (BTP)nin cunta tarafından kapatılıp 1983 seçimlerine sokulmaması vb. gelişmeler Demirel'i politik olarak yığınlar nezdinde büyüttüğü gibi, daha da önemlisi, sabıkalı geçmişini de temize çıkartıp, unutturdu. Gerçekte ise, Demirel son 30 yılın burjuva politikacıları arasında halklarımıza, işçi ve emekçi yığınlara yönelik tonlarla günah işleyenlerin en başında gelmektedir. Baskının, işkencenin, yoksulluğun, hayat pahalılığının, düşüncenin suç sayılmasının, gasp edilen işçi haklarının varlığı zorla inkar edilen Kürt ulusunun vb. tüm yasa ve uygulamalarının altında hep S. Demirel'in imzası olmuştur. Demirel yine eski Demirel'dir, değişen esasta Demirel değil, toplumun kendisidir. Toplum sola kayıyor, daha ileri haklar daha demokratik bir düzen, daha çağdaş bir toplum yapısını talep ediyor. S. Demirel ve kurmayları ise, buna görünürde ayak uydurmaya, yığınları, düzen sınırları içerisinde oyalamaya çabalıyor. Halklarımız Demirel'in geçmişini bir an bile unutmamalıdırlar ve ondan hiçbir umut beklentisi içinde olmamalıdırlar. Demirel "dün dündür, bugün bugündür" ünlü mantığıyla, dünü unutup ANAP ve T.Özal'la arasındaki tüm yapay çelişkileri ve duygusal kırgınlıkları bir tarafa bırakıp, ANAP politikalarını izlemeye başladı. Ama yığınlar aynı yaklaşımla Demirel'in geçmişine "dündür" deyip unutmamalıdır.

Bir kez daha belirtelim bu hükümet de geçmişteki tüm hükümetler gibi T.C devletinin "bölünmez birliği" ile uluslararası ve işbirlikçi sermayenin çıkarlarının savunucusudur. Tüm tedbirleri, yönelişleri ve tüm kaygıları T.C devletine ve kapitalist ekonomiye istikrar sağlamak içindir. Komünistler olarak bu hükümet karşısında tutumumuz sınıfsaldır. T.C devletine, tekelci kapitalizme ve bugünkü temsilcisi hükümete karşı ulusal özgürlük ve sosyalizm mücadelesini kesintisiz sürdüreceğiz, T.C'nin "Üniter Yapısı"nı "bölünmez birliği"ni, reddediyoruz. Halkımızın özgür iradesiyle, Kendi Kaderini Tayin Hakkı konusunda karar verebileceği özgür politik ortamın yaratılması için kavgamız devam edecektir. T.C'nin ve onun burjuva partilerinin ülkemizdeki işgalci ve yabancı güç olduklarının üzerinde ısrarlı bir politik kavgayı sürdüreceğiz.

Kapitalist ekonomi ve onun politik rejimi varoldukça işçi ve emekçi yığınların hiçbiri köklü ekonomik, sosyal sorunlarının çözüleceğine inanmıyoruz. Nihai kurtuluş kapitalizmin alaşağı edilmesi, sosyalizmin kurulmasındadır. Sosyalizm uğrunda mücadelemizi kesintisiz sürdüreceğiz. Mevcut hükümete karşı sınıfsal tutum alırken, kapitalizme karşı sosyalizm alternatifini her alanda öne çıkaralım.

Halklarımız "hak verilmez alınır" tarih bilinci ve kanıtıyla davranmalı ve tüm güncel, acil istemlerinin elde edilmesinde pasif bir tutumla hükümetin vermesi bekleyişi içerisinde olmamalıdırlar. Tersine yığınlar aktif, meşru, politik eylem süreciyle haklarının elde edilmesini hedeflemelidir. Komünistler olarak, bu açık kavgaya tüm gücümüzle öncülük etmeliyiz. İşçi ve emekçi yığınların talepleri, yine bizzat yığın eylemiyle hükümete dayatılmalıdır. Burada özellikle komünistlere, devrimcilere önemli görevler düşmektedir. DYP-SHP'nin seçim öncesi vaatleri ve sonrası pratiği arasındaki her farklılığı açığa vurmalı ve vaatlerini yerine getirmeleri için, yığın eylemleriyle hükümeti sıkıştırmalıyız. Üzerinde baskı kurabilmeliyiz. Hükümetin verdiği vaatlerle yerine getiremediği pratiği arasındaki çelişkiden hareketle, bu burjuva partilerinin etkilediği yığınları komünist siyasete kazanabilmeliyiz. Yığınları kazanabilmemiz, bu taktiği başarıyla uygulamamıza bağlıdır.

HEP KONGRESİ

R. BİLGET

15 Arılık günü Ankara Selim Sırrı Tarcan Spor Salonu'nda HEP'in Kongresi yapıldı. Sabahın erken saatlerinde çeşitli kentlerden otobüslerle gelen delege ve izleyicilerin saat 10 sıralarında salonda yerlerini almasıyla başlayan Kongre, bir çok yanıyla ilginçlikleri içeriyordu. İlginçlik, Kongre öncesinde başlayan tartışmaların yansımasının ilk andan itibaren gözlemlenmesinden ve tabi ki, Kongre boyunca yaşanılanlardaydı.

Biliniyor, HEP'in 1. Olağanüstü Kurultayı (yada Kongresi) öncesinde HEP içinde-dışında ve çeşitli yayınlarda HEP'in geleceğine ilişkin tartışalar yapılmış ve Kurultaya ilişkin öngörüler ileri sürülmüştü. Özellikle HEP yönetim kademelerinde yer alanların, Y.Küçük'ün Yeni Ülke Gazetesindeki "Masası" etrafında tartışmaları sonucunda, 1. Olağanüstü Kurultayda HEP'in geleceğine ilişkin çizdikleri perspektifler sözkonusuydu. HEP Kürt ve Türk sol çevrelerinin biraraya geldiği bir Cephe Partisi olmalıydı. "Demokrasi kavgası vermek isteyenlere" HEP'e davet ve çağrı sözkonusuydu. Bu yönlü görüşler, HEP içinde yer alan farklı kesimler içinde sözkonusuydu. Mantık ve yöntemler farklı da olsa, varılan sonuç böyle gözüküyordu.

Farklı seslerin, farklı kesimlerin - özellikle de "Türk solunun" biraraya gelişiyle kendini yenileyerek, toparlayacak bir HEP.. Y.Küçük'ün "masası"dan dillendirilenler de bunun tersi değildi. Ve "Demokrasi Güçlerinin Cephesi" olacak bir HEP'in bu alandaki mücaelede güçlü olarak yer alması... Bunlar, öngörüler ve dillendirilenlerdi.

Bu iddialar gerçekleşecekmiydi?

Müzik ve halaylarla başlayan Kurultay'ın, gündeme geçebilmesi delege yoklamaları ve düzenin sağlanması yönündeki çabalar sonucunda mümkün oldu. Çalışma Raporunun okunması sırasında, HEP'te yer alan bir kesim seçimlere ilişin HEP yönetiminin izlediği politikayı hatırlatmak ve eleştirmek amacıyla, Fehmi Işıklar'ın, İnönü'nün ve bazı HEP'lilerin seçim öncesi ve sonrası gazetelerde yer alan bazı demeçlerinin fotokopi metinlerini tribünlerde dağıtmaya başlıyor. Kurultayın sonucunu yansıtan ilk tepkiler gündeme geliyor. Dağıtılan metinler 'atın' sesleri üzerine sıkılıp Tribünlerden., platforma atılıyor, yuuh sesleri eşliğinde. Daha sonrada Parti Meclis Üyesi ve Mersin delegesi Fehmi Demir imzalı seçim politikasını ve yönetimi eleştiren buroşürünün akıbeti de aynı oluyor.

Okunan çalışma raporunda, izlenen seçim politikasının savunusu, Kürt halkının maruz kaldığı çeşitli uygulamalar ve "Demokratik Cephe" çağrıları ağırlıktaydı. HEP kökenli milletvekillerinin HEP'e dönmelerinin sözkonusu olmadığı ve buna gerekte bulunmadığı yönündeki sözler daha sonra söz alan bazı delegelerce eleştiri konularının başında yeraldı. HEP kökenli milletvekillerinin de izlediği konuşmalarda Fehmi Işıklar'a yönelik eleştiriler ağırlıktaydı. Tek yuplanan Işıklar oldu.

Lütfi Kırdar Spor Salonunun dolduran kalabalık sloganlar, halaylar ve müzikle boşalımı yaşıyor gibiydi. Bazen boşalımın ötesinde "şov" görüntülerinin sergilendiği Kurultayda, Kurultay öncesi söylemler de belirtilen tartışma, somutlaştırma yönünde ciddi bir şeylerin yapıldığını görmek mümkün olmadı.

"Demokrasi, çok seslilik, cephe" iddiaları, Kurultayın kendisinde işlemedi. Çeşitli konuşmacıların HEP kökenli milletvekillerine SHP'den "HEP'e dönün"çağrıları, seçim politikasına ilişkin eleştirel konuşmaları, HEP içindeki bazı politikaların yanlış olduğu yönündeki sözler, protestolarla karşılık buldu. Özellikle Fehmi Demir'in konuşması sırasında kürsüye yürüme, konuşturmamak için slogan ve tezahüratlarlar biçiminde engellenmeye çalışıldı. Görülen oydu ki farklı seslerin yer aldığı bir HEP istenmiyor... Kurultay öncesi yapılan çağrı veiddalar, Kurultayda bir balon gibi uçup gitti. Ve tarihi, "Takri-ri Sükun"lara dayanan Misak-ı Millici SHP ile yapılan ittifakın s avunusu için olağanüstü bir savunu çabası gösterildii.Elbette "cephe " çağrıbı ve buna uygun "program yenilime"türünden sözler yeniden tekrarlandıı.

Cephe, değişik toplumsal-sınıfsal kesitlerin ve bunların temsilcisi güçlerin oluşturacağı bir olguydu. Seçim öncesinde HEP içerisinde çalışan (özellikle metropol kentlerde) bağımsız unsurların kopuşu ve seçim srasında farklı anlayışları , farklı politik yönelişlere girişinin ardından "Demokrasi Mücadelesi İçin Cephe" çağrılarıyla başlatılan Kurultay çalışmalsının , gerçekçi olmadığını yada söylenenlerin özünün korumadığını Kurultayda izlemek mümkündü.

HEP'te hakim olan anlayış demokrasi mücadelesi mi?, "benim çizdiğim rotada olacak";cephemiz benim bünyeme iltihak ederek cephe oluşacak ;Parti yönetimine katılım mı?tasvip ettiklerim yer alacak; parti içi demokrasi mi?, farklı seslere ne gerek var. biz söylüyoruz ya olması gerekenleri... vb mantığıyla hareket ettiğindendir ki, HEP, Kurumtayından tek ses, tek nefes bir parti görünümüyle çıktı.

Sonuç olarak : HEP'te farklı güçlerin, farklı düşüncelerin bir araya gelerek birlikte omuz omuza kavga vermelerinin zemini , Kurultay öncesine göre ortadan kalkmış bulunmaktadır . Bu büyük olumsuzluk . Bu olumsuzluğun aşılması ise mevcut mantıkla mümkün değildir.

Söz konusu mantığın izlediiği rotanın kendiiçide doğruluğu elbette iddia edilecekktir. Anlaşılmayan ise şu : Y.Küçük'ün masası etrafında yada farklı platformlarda dillendirilen "HEP'i Cephe Partisine dönüştürmek" çağrılarınıa ne gerek vardı?...

İŞVEREN-SENDİKA İTTİFAKI

Toplam 1500 civarında işçi olarak, Tekel Tütün Fabrikası'nda çalışıyoruz. İşyerlerimizde olağanın dışında bir çok olumsuzluklar mevcut.

İşyerinde sürekli olarak bir kaygı yaşamaktayız. Bundan bir süre önce işveren işçilere fazla mesai yaptırmak için entrikalara girişti. Tehdit olarak iki işçiyi, fazla izin alma bahanesiyle işten attı. Ve işçilere "siz direnirseniz işten atılma ile baş başa kalırsınız" imajı yartaıldı. İşçilerin, işçerenin bu tehdidine aldırmamaları fabrika müdürünü rahatsız etti. Sarı-faşist sendika yöneticileri de bu durum karşısında işverenle beraber oldular. Birgün sendikacılar gelip bize "yemekhanede toplanın" dediler. Biz paydos saatinde yemekhanede toplandık. Beklediğimiz sendika başkanının yerine işveren geldi. Ancak işçiler protesto ederek alkış tuttular. İşveren bize utanmadan şunu dedi "biz üretimi çoğaltmalıyız, randımanı yükseltmeli ve daha çok çalışmalıyız. Onun için-de herkesin mesaiye kalması gerekir" . Böylelikle sendikacılarımızın işverenin uşağı olduğu gerçeği bir daha meydana çıkmış oldu.

İşverenin iki arkadaşımızı oyun olarak işten çıkarttığı ve bunun bize bir tehdit olduğu da su yüzüne çıktı. Müdür konuşmasında "siz mesaiye kalır çalışırsanız atmış olduğum işçileri geri alırım" dedi. İşçiler iki arkadaşlarının boşta kalmaması için bu dayatmayı isteksiz yerine getirdiler.S

Mesaiye kalan kadın arkadaşlar bir saat geç işten çıktığından, o saatte servis aracından olmaları sonucu evlerine gitmekte oldukça zorluk çektiler. Şu an bu mesainin kalkmasını bekliyoruz. Bu hususta sendika hiç bir işlev görmüş değil. Çünkü müdürün akrabası sendika başkanı .Haliyle kendilerinin ceplerini düşünürler, onlar için işçileri düşünmeye gerek yoktur.

Şu anda, işyerimizde karşı karşıya olduğumuz güncel bir takım problemler var.

- Tüm işçileri evlerine götürüp getirecek servis sorununun acilen çözülmesi gerek. Servisin olmayışı özellikle kadın işçi arkadaşlarımızı zor durumda bırakıyor,

- Zehirlenmeye karşı yoğurt vs. işçilere sürekli verilmelidir.

- Yemek saati yarım saat olduğundan, o esnada dinlenme olanağı yok, bu sürenin uzatılması gerikir.

Normalinde bu sorunlar işverenin çözebileceği problemlerdir. Ama sendikanın sarı kimliği bunların çözümü için bile engel durumda.

MALATYA TEKEL İŞÇİSİ

OYUNLARA SON VERELİM!

Anadolu tekstil ve İplik Fabrikasında çalışan biz işçilerin acıklı dramını aktarmak istiyoruz.

Çalıştığımız işyerinde daha önce Hak-İş sendikasına bağlıydık. Hak-İş yönetimindekiler işverenle anlaşmışlardı. İşçilerin içine ikilik sokup, dinsel ayrım, partizanlık ile Kürt ve Türk farklılığını körükleyerek işçilerin birlik ve beraberliklerini bozuyorlardı. Ve bunda da bir ölcüde başarılı olmuşlardı.Bu kapitalistlerin oyunu hakkında biz ilerici işçiler olarak arkadaşlarımız uyardık. Ve işçi arkadaşların büyük bir bölümünü duyarlı hale getirdiik. İşçi arkadaşlara "bu burjuva oyunu, sinsice işçileri bölüp karşı karşıya getirip bizleri sömürüyorlar. Bu insanlık dışı bir oyundur" dedik. Bu oyunlar düzen sendikası olan Hak-İş' ce oynandığından Hak-İş'ten ayrılıp Türk-İş'e bağlandık. Hak-İş sendikası iki yüzlülüğünü ortaya koymakta gecikmedi. Bütün işçi arkadaşları sürüdürmek için Hak-İş sendikası ile Türk-İş sendikası birbirlerini mahkemeye verdiler. Bunun üzerine bizim sorunlarımızı bırakıp kendileri ve işveren yararına yeni bir oyun hazırlamaya başladılar.

Bütün bunların ardından, anladık ki 12 Eylül düzeninin getirdiği çarpık sendikalaşma vardır. Bu sendikalcıların faşist tekelcilerin uşakları oldukları, bunların piyonluğunu yapıp iki yüzlülükleriyle tekelci kapitalistlere hizmet ettikleri ortaya çıktı.

Hak-İş'in bir yıllık sözleşmesi kalıyordu. İşçilerin istemediği halde, kapitalist sisteme hizmet eden Yargıtay Hak-İş lehine mahkemeyi sonuçlandırdı. Bir yıl geçtikten sonra tamamen işçiler mağdur duruma düştü. Hak-İş'le olan sözleşme sona erdi. Türk-İş sendikası da fazla birşey getirmedi. İşveren sinsi oyunlarını oynamaya devam etti. "İşyeri iflas etti" bahanesiyle üç fabirakadan birisini kapattı. Biz işçileri kapı dışarı etti. O arada makinalar sökülüp işyeri mordern cihazlarla donatılmıştı. İşçiler ilgililerle görüşmeye gittiklerinde ise sendika ortada yoktu. "İflas eden fabrikanın neyini alıp sizlerin tazimanatını verelim" dediler. Biz de" iflas eden fabrika nasıl oluyor da modern makinalarla donatılıyor" dediğimiz de ise "öyle bir şey yok" cevabını aldık. Daha sonra da bayan işçiler hariç erkek işçileri işbaşı yapmaya çağırdılar. Asgari ücretle işbaşı yaptık, yalınız yine sinsiliklerini yaparak "işletme kâra geçmeden sözleşmeler yapılmayacak, sendikal haklar yok" diye şartlar koydular. İşçi bekleyecek ki makinaların maliyeti bedavaya geldikten sonra sendikal haklara kavuşsun!

İşçi ve emekçi kardeşler, sizleri birlik ve beraberliğe çağırıyoruz. Burjuvazinin sinsi ve kahpe oyunlarına son verelim, kapitalist, insanlık dışı düzene dur deme zamanı geldi ve geçiyor. Sizleri birlik ve beraberliğe çağırıyoruz.

Yaşasın İşçi Ve Emekçilerin Birliği!

Malatya'dan . A.Ş

KAYBOLDU... ÖLDÜRÜLDÜ...

Ölümler, işkenceler, baskılar, gözaltılar, kaybolmalar derken 'çağ atladık' Dünyada eşine az rastlanır bir 'çağ atlama'ydı bu ama en ağır bedellerini, faturalarını devrimci, demokrat ve yurtsever insanlara ödettirerek bu 'atlama'yı gerçekleştirmiş olduk (oldular!).

Ve şimdi 'Demokratikleşiyoruz'. Roller ve sanatçılar değişti ama oyun aynı oyun. Bu oyun içerisinde her nasılsa hızla 'demokratikleşirken', perde arkasında oynanan oyunlar ise her geçen gün biraz daha katmerleşerek büyüyor. Ve işte sahnedeki güzelim senaryoyu bozacağından korkulduğu için perde arkasında gizlenmeye çalışılan ancak bütün çabalara rağmen bunda yeterince başarılı olunamayan yakın tarihimizdeki bir vahşet örneği:

Murat ÖZSAT, Gaziantep Üniversitesi İnşaat Bölümü öğrencisiydi. Memleketi olan Diyarbakır'dan, üniversiteyi kazanmasıyla birlikte Gaziantep'e geldi. Çevresinde olup bitenleri gözlemleyebilen,duyarlı bir yapıya sahip olan Murat, ulusal kimliğinin bilinciyle Kürt halkına yapılan baskı ve asimilasyon politikalarının karşısında olup, çevresini de bu yönde duyarlı kılmaya çalışıyordu. Murat'ın bu ilerici ve aydın yapısı yalnız öğrenciler tarafından değil emniyet mensuplarınca da kısa zamanda farkedildi. Bunun üzerine aşağılık teklifler, ardı arkası kesilmeden gelmeye başladı. Önce Okul Rektörü tarafından işbirliği teklifini reddeden Murat, arkasından siyasi polislerle karşı karşıya geldi. Bu sefer tekliflerini daha cazip hale getirmek için Garanti Bankası'nda adına açtıkları hesap cüzdanını bizzat vererek Murat'ı işbirlikçiliğe davet ediyorlardı. Ancak Murat bunların hiçbirisini kabul etmeyeceğini belirtince, şehir dışında, Gavur dağı denilen yere götürülüp orada tek başına bırakıldı. Son olarak da yurt sorumlusunun birlikte çalışma teklifi gelmiş, ancak Murat yine kararlılıkla aynı cevabı vermişti. "Kabul etmiyorum!"

Bütün bu olup bitenleri sadece arkadaş çevresine aktaran Murat, bu aşağılık tekliflere, ölüm tehditlerine ve baskılara asla boyun eğmedi. Ve O, yine kararlılıkla eylem hattında yerini alarak "Bıjı Kürdistan" şiarını yükseltmeye çalışıyordu. Ve TC'nin "Tek Kişilik Ölüm Hücrelerine" tutuklu nakillerinin başlamasıyla protesto niteliğindeki açlık grevlerine katıldı. En son, grev devam ederken 23 Kasım 1991 günü HEP İl Binası'nda görülen Murat, o günden sonra kayıplara karıştı. Yurt Müdürünün tesadüfen arkadaşlarına ilettiği gözaltında haberi üzerine polise yapılan başvurular sonuçsuz kalırken. Murat tarifine uygun birinin poliste olduğu söyleniyordu. Çevresinin ve ailesinin yoğun uğraşları sonucu Emniyet, "Kavaklık semtinde o tarihlerde yanmış bir ceset bulunduğunu, savcılıkta bazı eşyalarının alıkonulduğunu" açıkladı. Bunun üzerine savcılığa müracaat eden çevresi eşyaların Murat'a ait olduğunu tesbit ettiler.

İnsanlık dışı, vahşice yapılan işkencelerle tanınmayacak halde olan ceset, uzun beklemeler sonucu (tören yapılmaması için gerekli önlemler alındıktan sonra) ailesine teslim edildi.

Murat Özsat cinayeti faili meçhul cinayetler zincirine bir halka daha eklerken, değil 'demokratikleşme' insanların yaşama hakkının dahi olmadığı gerçeğini bir kez daha gözler önüne sermiş oldu.

EĞİTİM DENGESİZLİĞİ

TC yönetim politkasında olduğu gibi anti komünist, sömürgeci, dinsel yapısallığını eğitim kurumlarında da kronik hale sokmaya çalışagelmiştir. K. Kürdistandaki işgaliyet, TC okullarında zor ile Türkçe eğitim yapılarak Kürt halkının benliğini yok etme amacını yetkinleştirmiştir. Çağın gerisinde şoven, yalan ve demogojiye dayalı gerici eğitim Türkiye'de olduğu gibi K. Kürdistan'da yapılagelmektedr. Öyleki tarih dersi hep Türk kahramanlığı, Türk yenilmezliği gibi safsatalarla yapılmaktadır.. "Bir Türk dünyaya bedeldir, her Türk bir asker doğar, Türk yenilmez, Kılıç kuşanmayan Türk olmaz, Kahraman Türkler "vb Bu şovenist talancı yağmacı deyimler Türk halkının altından kalmayacağı bir rezalet yüküdür.

TC oluşumundan bu yana hep K. Kürdistan'ın sosyal uyanışın korkulu rüyalarını yaşamış ve bu kaygılarla acımasızca eğitimdeki bu çağ gerisi zihniyeti bu günlere taşımıştır. TC-hakimiyeti elden gider kaygısıyla yenilikler yapılmamış, toplumsal üretkenlik ve beraberlik olgularının ötesinde, tüketici, dağınık, talancı zihniyet kabul ettirilmeye çalışılmıştır.

Eğitim kurumları da bu yapılanmanın ötesine gidememiş, eğitim kurumları hiçbir gelişmeyi içermeyecek düzeyde ve çok bağnaz bir yapılanma ile kronik bir hasta haline sokulmuş, bilime kapalı duruma getirilmiştir. Gerek doğa, gerek toplumsal bilimlerde hep şovenist yağmacı kaygılar yaşanmıştır, gerçeklerin inkarına gidilmiştir. Eğitime şoven Türk tekellerinin siyasal-ekonomik çıkarlarına göre şekil verilmeye çalışmıştır. Yani suskun, hak aramayan, kendini tanımayan, her olumsuzluğa "evet" diyen, ele geçene şükür ile yeter diyebilen bir toplum türü yaratılmaya çalışılmış. Okullarda dinsellik ön plana çıkarılmış, 12 eylül faşist rejimi bu açıdan irticayı beslemiş, okullarda din dersini zorunlu hale getirmiştir. Tüm kurumlarda namaz kılma, oruç tutma zorunlu hale getirilmiştir. (gayri yasal olarak).

Okulumuzda öğrencilerin arasına okul idaresince ikircilkik yaratılıp suni ayrılıklar oluşturulmaya çalışılmaktadır. Okul idaresince bazı öğrencilere gözdağı verilerek diğer bazılarına ayrıcalık tanınıyor. Oruç ayında oruç tutmayan öğrenciler idare tarafından ikinci insan olarak görülmekte ve oruçlu öğrencileri dolaylı dolaysız rahatsız etmelerine göz yumulmaktadır. Böylece oruç tutmayan öğrenciler zor bela oruç ayının bitmesini beklemektedir.

Öğrencilerde sürekli birşeyler aranması (ulus, mezhep, siyasi) din ders öğretmeninin öğrencileri direk olarak kimin Kürt olduğun sorması, yine din dersi öğretmeninn ders kitabı dışında konular işlenmesi...

Okullarda yarıtılan gerici öğrenci kitlesini demokrat Kürt ilerici öğrencilere saldırması hareket etmesi, onları dışlaması idarenini bu durumda sessiz kalışı sonucunda oluşmuştur. Buna rağmende sol, ilerici ve Kürt öğrencilerde sürekli değişik bahanelerle suç aranmaktadır.

Onur kurulundaki öğrencilerin mezheplerine göre seçilmesi, matematik dersinde politika ve dış örgütlenmeden bahsedilmesi okulda Zaman gazetesinin elden düşmemesi, başka bir gazetenin de okula sokulmaması vs. vs.

Biz bu tür şoven gerici eğitimi lanetleniyor ve insanlık çıkarlarına uygun, üretici, uluslaın kültürlerine uygun eğitim istiyoruz. Soyut değil, somut, şoven, tüketici yağmacı değil üreten ve yapıcı, yabancı değil yerel kültüre dayalı eğitim istiyoruz.

Doğanşehir Meslek Lisesi
Öğrenci

"BASKILAR BİZİ YILDIRAMAZ!"

Son günlerde görülen, çağdışı eğitime, bilinçli olarak öğrenci üzerinde yapılan baskılara, desbot öğretmenlerin Türk İslam Sentezin'i empoze etmesine ve bunu yaparken de genelde notları bir silah olarak kullanmalarına ve benzeri uygulamalara karşı, tepkiler artık çeşitli eyle m türleriyle gençliğin gündemine girmeye başladı. Artık Devrimci Liseli Gençlik kendi sorunlarını nbilinciyle hakkını aramaktadır.

Benzer bir durum Malatya gazi Lisesinde yaşandı .Yapılan keyfi uygulamalara, özellikle oynanan oyunlara karşı, değişik sınıflardan öğrencile rle alınan karar doğrultusunda hergün bir sınıfın derslerine girmemesi sağlandı. Öğrenciler ,başarıyla gerçekleştirdikleri bu protestoları karşısında okul idaresi ve sivil polis tarafından tehdit edildiler, bazları tartaklandı, bazılarının disipline verlimek üzere ifadesi alındı. Fakat bu baskılar karşısında kararlı ve dirençli eylemlerini devam ettiren arkadaşlar sayesinde okul idaresi geri adım atmakla beraber, provakasyonculuk yapan bazı öğrencilerin idare ile birlik olması sonucu kazanımların daha öteye gidememiş olmasına karşın, yine de Gazi Lisesi öğrencileri okul yönetimine bir güç olarak neler yapabileceklerini göstermişlerdir.

Öğrenci olarak bizler bu tür olaylar karşısında sessiz kalıp mücadele etmezsek, liseler tam anlamıyla faşist ve gerici öğerci yetiştiren yerler durumuna gelecektir ve giderek ilerici, devrimci öğrenciler ise ayrılmak zorunda bırakılacaktır. Bu nedenle tüm ilerici demokratlara seslenmeyi bir görev biliyoruz. "Baskılar bizi yıldıramaz" şiarıyla mücüdele etmeye birlikte baskılara karşı gelmeye davet ediyoruz. Gazi Lisesi ve daha birçok lise bunu başarmıştır, bunlar diğer Liselere örnek olmalı, mücadelenin kazanımlar getireceğini her Liseli öğrenci görmelidir.

YAŞASIN DEMOKRATİK LİSE MÜCADELEMİZ

EĞİT-SEN ADIYAMAN ŞUBESİ AÇILDI

Adıyaman Newroz Bürosu

Ülkemiz genelinde sınıf bilinçli öğretmen kitlesinin gözle görülen güçlü bir yanı vardır; birliğini oluşturma veya diğer adıyla örgütçülük ruhu!

Kamu kesiminin aynı üyeleri olmalarına rağmen memurların daha geç örgütenmelerine, sendikal alanda kurumlaşmalarının daha yavaş serine rağmen öğret-men kesiminin, eğitim bilimcilerinin, eğitim emekçilerinin bu alanda daha atak olmaları, bünyelerinde barındırılan ve yaşatılan güçlü örgütçü gelenekçiliğindendir. TÖS,TÖB-DER gibi bugünün EĞİT-DER'i,EĞİT-SEN'İde buna en güzel örnektir.

Mücadelelerinin eksenine bağımsızlık, demokrasi ve özgürlük mücadelesi ile işçi sınıfı, emekçiler ve yoksul köylülükle dayanışmanın kendisi olan sınıf ve kitle sendikacılığını oturtan EĞİT-SEN emekçileri, 12 Eylül sonrası onca engellemelere, baskı ve yıldırmalara rağmen örgütlenmeleri ile birlikte kesintisiz coşkun kitle gösterileri ile de tüm öğretmen ve memur kesiminde güven ve saygı uyandırmışlardır. Bu güven ve saygının bir ifadesi olarak ülke sathında yaygın olarak örgütlenmektedirler.

5 Ekim 1991 günü ADIYAMAN EĞİT-SEN şubesi de, çeşitli kesimlerden oluşan kalabalık bir katılımla açıldı. Çeşitli konuşmacılarca sınıf ve kitle sendikacılığı temelinde örgütlenip mücadele verilmesinin gerekliliğinin yanı sıra ırkçı, şoven eğitimin reddi vurgulanarak, her ulusun özgürce kendi dilinde eğitimini yapabilmesinin de mücadelesinin verilmesi gereği de belirtildi. Adıyaman NEWROZ bürosu olarak, mücadelelerinde omuz omuza olduğumuz mesajıyla açılışlarına katıldığımız EĞİT-SEN'li emekçilerin kararlı ve bilinçli tavırları, güven ve memnuniyet vericiydi.

Aşağıda ADIYAMAN EĞİT-SEN şube başkanı Kürşat BARIŞ'la yapılan söyleşiyi sunuyoruz.

NEWROZ: ***Sayın başkan, açılış gününüz kapatılmayla karşı karşıya geldi. Bunun nedenini, Eğit-Sen'in kuruluşunda karşılaştığı güçlükle bütünleştirerek kısaca açıklarmısınız?***

K. BARIŞ: Adına tam kapatılma denmese de evraklarımız geri iade edilerek ertelenmesi gündeme geldi. Yasaların bizlere tanıdığı örgütlenme hakkı yürütmenin yasama kararlarını yerine getirmesi nedeniyle bu tür durumlarla karşı karşıya kalıyoruz.

NEWROZ: ***Örgütsüz eğitim ve memur emekçilerini örgütlemenin ve mücadeleye katmanın hazırlığındayken mevcut iktidarca yığınla engellemelere uğradınız. Oysa aynı iktidarın Milli Eğitim Bakanının "Öğretmeni nsendikalaşamasından yanayım" tavrını nasıl değerlendiriyorsunuz?***

K. BARIŞ: Milli Eğitim Bakanı Sayın Avni AKYOL'un "öğretmenin sendikallaşmasından yanayım" sözleri; ülkemizde hükümetlerin bakış açıları ve ayrıca bakanların bakış açılarının olduğunun göstergesidir. Dikkat ederseniz, 1983'ten bu yana hü-

kümetler değişmediği halde değişen M.E.B'larının ayrı ayrı eğitim politikalarının olduğu görüldü. Sanırım aynı nedenle de bakanların olaya bakışları kişisellikten öteye gidemiyor.

NEWROZ: *Tüm kamu kesiminde algılanan o ki; EĞİT-SEN bir öğretmen sendikası olarak düşünülüyor. Değilse kimler üye olabilir, M.E.B'na bağlı olanlar, YÖK'e bağlı olanlar gibi üyelikte ayrım veya sakınca var mı?*

K. BARIŞ: Eğit-Sen salt öğretmen örgütü değildir. Eğitim ve bilim emekçilerinin tamamını (müsdahdeminden, şöförüne, öğretmeninden, profösörüne kadar) kapsar.

NEWROZ: *Kürt sorunu tüm yakıcılığıyla gündemin ortasına oturmuş durumdayken, Eğit-Sen olarak mücadele anlayışı ve taleblerinizde buna yer vermemeniz nedendir? "Şoven eğitime hayır! Anadilde eğitime evet!" demek yeterlimidir?*

K. BARIŞ: Eğit-Sen, anadilde eğitimi savunmasının yanında "ırkçı, şoven, asimilasyoncu eğitim anlayışına karşı çıkar" ilkesi vardır. Ancak örgütlenmenin tam olarak sağlanmaması nedeniyle bu konudaki etkinlikleri yaşama geçirmekte güçlük çekmektedir. Doğal olarakta sorunların çözümü yolunda etkinlikleri önümüzdeki süreçte çoğaltacaktır.

NEWROZ: *Bireyin kendini özgürce geliştirememesi, ifade edememesi olayı aile ortamından başlayarak tüm toplumsal süreçte sürdürülmektedir. Okul yönetimlerinin çoğu bu gelenekçi yapıda olduğuna göre, EĞİT-SEN olarak, okullarda bunu yıkmayı, bireyin önünü içdünyalarını açmayı nasıl düşünüyorsunuz?*

K.BARIŞ: Bireyin kendini özgürce geliştirememesinin ana nedeni; yeterince örgütlü yapı içerisine girmemesi ve uygulanan depolitizasyon politikasındandır. "Çağdaş insan örgütlü insandır" diyen Eğit-Sen, üyelerini eğitim çalışmaları, seminerler, vb. düzenleyerek eğitecek, işyeri temsilcilikleriyle de bunu en geniş kitlelere yayacaktır.

NEWROZ: *Adıyaman özelinde ne gibi atılımları öngörüyorsunuz ve bu konuda ildeki mevcut demokratik, ilerici kurumlardan beklentileriniz nelerdir?*

K.BARIŞ: Adıyaman özelinde kurulan ilk memur sendikasıyız. Eğit-Sen olarak diğer işkollarında varolan sendikalaşma çabalarını destekleyecek, koordineli bir çaba içerisinde bulunacağız. Belediye işkolundaki BEM-SEN ve tüm sağlık işkolundaki SAĞLIK-SEN'in tüm çalışmalarına vereceğimiz desteğin yanında, işkolu düzeyinde sendika kuramamış yapılanmalar için tüm kamu çalışanlarını bünyesinede barındıran KAM-SEN'i destekleyeceğiz.

NEWROZ: *Son sorumuzu şöyle noktalayalım; "Cins ayrımcı eğitime hayır" derken bayan üyelerin bünyede ve yönetimdeki azınlığının çelişkisini irdelermisiniz ve bu anlayışın kırılması nasıl olmalı?*

K. BARIŞ: Cİns ayrımcı eğitime karşı çıkmamızın yönetimle direk bir ilgisinin olmaması normal bir durum olmakla birlikte, genel yönetimde, il ve ilçe temsilciliklerinde bayan arkadaşlarımız yönetimdedir. Adıyaman'da bu konuda çalışacak bayan arkadaşlarımızın olmaması nedeniyle yönetimde de bir şey söz konusu olamaz. Çalışmalarımız gönüllülük temelinde olduğu için bayan artadaşlarımızın yapılanma içerisindeki yerlerini almaları, mücadele ederek kendilerini kanıtlamaları gerekir.

NASIL BİR ÖĞRETMENLER GÜNÜ

24 Kasım 1928'de M. Kemal Atatürk'ün Başöğretmen olarak yazı tahtasının başına geçmesi dışında bir anlamı olmayan bugün; her hakkının gasp edildiği ve son on yılda yoksulluk, eziyet ve her türlü baskıya uğramış öğretmene yine son on yılın iktidar sahiplerince herşeyin sorumlusu görülüp, ama gönlünü almak için bugün armağan edilmiştir.

Her 24 kasım da tüm yurtta, tek tip bir kutlama proğramı ile zaten sorunlarıyla bunalmış öğretmene bugünde bir törensel angarya getiriliyor. Renkli TV de tatlı sözler, vaadler ise işin tuzu biberi olmaktadır.

Ancak, değerli öğretmen arkadaşlara sözümüz var: Kendi ekonomik, özlük, sosyal sorunlarımızn çözümü için kurulan SENDİKAMIZI , şube ve temsilciliklerimizi ziyaret edelim, destek verelim, ÜYE OLALIM.

Bu 24 kasım'daki tesellimiz; fiili olarak kurduğumuz ve yaşatmaya kararlı olduğumuz EĞİT-SEN'e kavuşmamızdır.

İstediğimiz ise; seçim öncesinde ve sonrasında siyasi partilerin ve hükümetin vaadlerini tutmalarıdır.

En temel insan hakları içinde yer alan örgütlenme hakkımızın engellenmesi, sendikal hakkın anayasal güvenceye kavuşturulmasıdır.

Evet, ne zaman ki, öğretmen sorunlarını çözecek sendikal mücadellemiz başarıya ulaşır, sorunlarımız çözümlenir, mesleki ve insani onurumuzu kazanırsak... o gün gerçek öğretmenler günü olacaktır.

MALATYA EĞİT-SEN
TEMSİLCİLİĞİ

ŞOVENİZM VE KÜRT SORUNU

Çeleng Ferhad

Kapitalizm, gelişmesi sırasında ulusal sorunla ilgili olarak iki tarihsel eğilim ortaya çıkarır. Birincisi, ulusal yaşamın ve ulusal hareketlerin uyanışı, ulusal baskıya karşı mücadelelerin başlaması ve ulusal devletlerin kurulmasıdır. İkincisi, bütün uluslar arasında her türlü ilişkinin gelişmesi ve giderek artması; iktisadi yaşamın, siyasetin, bilimin vb. ulusal sınırları aşan özelliğinin giderek güçlenmesidir. Kapitalist gelişmenin ilk aşamalarında birinci eğilim egemendir. İkincisi ise olgunlaşmış olan ve sosyalist bir topluma doğru yönelen kapitalizmi simgeler.

Marksist-Leninistlerin ulusal proğramı, herşeyden önce ulusların ve dillerin eşitliğini savunur. Ve bu alanda her türlü ayrımcılığa karşı çıkar. Ulusların kendi kaderlerini tayin hakkını, devlet kurma hakkı olarak savunur. Bununla birlikte enternasyonalizm ilkesine sahiptir ve burjuva milliyetçiliğinin en arınmışının bile proletaryaya bulaştırılmasına karşı uzlaşmaz bir mücadele yürütür. Ulusların ve dillerin eşitliğini tanımayan ve savunmayan, her türlü ulusal baskı ve eşitsizliğe karşı mücadele etmeyen bir insan Marksist-Leninist olamayacağı gibi, demokrat bile olamaz.

Bu kısa genel sözlerden sonra özgüle dönelim ve sömürgeci devletleri (Türkiye, İran, Irak, Suriye) ve bunların uygulamalarını gözönüne getirelim. Kürdistan'ı aralarında paylaşmalarını, bu toprağın sahiplerine karşı tutumlarını, sürgünlerini ve kırımlarını bir düşünelim! Hiç kuşkusuz ki, değil sosyalistler, demokrat olan bir insan bile Kürdistan'ın dört parçaya bölünmüşlüğünü, Kürtlerin uğradığı kırım ve sürgünleri, adının bile yasaklanmasını kabullenmeyecek, karşı çıkacak ve Kürtlerin tam hak eşitliği için mücadele edecektir.

Burada yeniden ve kısaca teorik açıklamalarda bulunalım. Ulusal bilinç, toplumsal bilincin özel bir biçimi değildir. Gerek dünya görüşü, gerekse politik, ahlaksal, estetik bilinç ve bunların ortak biçimlenişi ile varolur. Ulusal bilinç, ilk kez kapitalizmin doğuşu aşamasında ve ulusların şafağında ortaya çıkmıştır. Ancak ulusal bilincin bazı öğeleri, çok uzun bir geçmişe sahiptir.

Ulusal bilinç, sınıflar üstü değildir. Sınıfsal bir karekter taşır. Çünkü her zaman belirli bir sınıfın ulusla olan ilişkisi ve bu sınıfın çıkarları tarafından belirlenmiştir. Ulusal bilinç "ulusun haklarını ve çıkarlarını savunma, kendini ulusun bir parçası olarak görme ve ona bağlılık duyma, onu koruma, ulusun gelişmesine katkıda bulunma, ulusun başarılarından ve kazanımlarından gurur duyma, ulusun başarısızlıklarından utanç duyma gibi genel biçimlere bürünür ve kendini dışa vurur. Bunlardan da anlaşılacağı gibi burjuva ulusal bilinç, başlangıçta ilerici özelliklere sahiptir. Burjuvazinin gerici bir karakter kazanmasıyla birlikte o da gericileşip şoven bir nitelik kazanmıştır.

Somuta dönüp peşinen belirtelim: T.C daha kuruluşu sürecinde Kürt ulusal sorunu ile karşı karşıyadır. Ve Osmanlıdan aldığı sömürgeci karakteri ile Kürt ulusal sorununun varlığı birleşince, o, doğuşuyla birlikte şovenizmi esas almıştır.

Şovenizm, milliyetçiliğin en aşırı biçimidir; yalnız kendini düşünmek, yalnız kendini sevmek ve yalnızca bencilliktir; kimseye güvenmemektir. Burjuvazinin ulusal çıkarlar bahanesiyle kendi çıkarları doğrultusunda işçi ve emekçileri kullanmak amacıyla başvurduğu ideolojik bir araçtır.

Milliyetçilik şovenizm değildir. Daha doğrusu her koşulda değildir. O ikiye ayrılır. Konumuz çerçevesinde, ezen ulus milliyetçiliği (ki bu şovenizmdir) ve ezilen ulus milliyetçiliği diye belirtebilirz. Bunlardan birincisi, Türk hakim sınıflarının resmi ideolojisi olan Kemalizm'dir. Ezilen ulus milliyetçiliği ise sömürgeciliğe ve şövenizme karşı çıkar.

Şovenizm, Türkiye'de en kaba bir biçimiyle savunulmuş ve uygulanmıştır. Türk şovenizminin birincil hedefi Kürt ulusal haklarının inkârıdır. Misak-ı Milli anlayışıyla Kürt halkı inkâr edilmiştir. Diline ve kültürüne yasak konmuş, asimilasyon politikası her dönem işletilmiştir.

Türk şovenizmi köklüdür. Cumhuriyetin kuruluş sürecinde ifadesini Kemalizmle bulmuştur. Kemalizm açıkça sömürgecilik ve şövenizm olarak Kürt ulusuna karşı uygulanmıştır. Netikim bu politikalar gereğince sürgünler yapılmış, okullarda, özellikle yatılı bölge okullarında Kürt çocuklarına zoraki Türkçe öğretilmiştir. Kürt dili Kürt insanına unutturulmaya çalışılmıştır.

Buna karşı direnen Kürt ulusal bilinci de oldukça köklüdür. Örneğin Meleye Ciziri (1407-1481) Kürtçeyi en iyi bir şekilde kullanmış, Timurleng'in yaptığı katliamlara karşı yazılar yazmıştır.

Ünlü Kürt yazarı EHMEDÊ XANÎ, 17. yüzyıl ortalarında duru bir Kürtçe ile Kürtlük bilincini işlemiştir. "Ey Kürtler, kalkın, bağımsızlığınız için direnin" demiştir. Bu çağrılar cevabını bulacaktır. Bu büyük yazardan şu dizeleri aktaralım:

"Duruyu bir yana itip içti tortuyu,
İnci gibi olan Kürt dilini
Düzene koydu, intizama getirdi,
Böylece amme için çekti cefa.
Ki, el demesin "Kürtler irfansız, asılsız, temel-

sizdirler'."

O, Memê Alân destanı'ndan yararlanarak Mem û Zîn'i yazmıştır. Eserinde Kürt halkının çektiği acıları ve buna karşı Kürt halkının direncini vurgulamıştır. Şu dizeler bunun açık ifadesidir:

"Olsaydı bizim de bir sahibimiz,
Yüksek himmetli, incelikleri bilen bir sahibimiz,
Ben o zaman manzum sözlerin bayrağını
Dünya damının üstüne asardım.
Geri getirirdim Cizreli Mele'nin ruhunu
ve diriltirdim onunla Harirli Eli'yi.
Feqi'yê Teyra'ya öyle bir sevinç verdirirdim ki,
Ebediyete kadar hayran kalırdı."

Bir başka örnek : Şeref Xan, Kürt Tarihi "Şerefname"yi yazarken Osmanlı'da henüz tarih yoktu. 1840'larda Kürt ulusçuluğunun simgesi olan BEDİR-

şovenizm, bir anlık bir olgu değildir. Egemen burjuva ideolojisidir. Ona karşı aralıksız mücadele sürdürülmelidir. Aksi taktirde devletin illegal güçleri yeni katliamlardan çekinmeyeceklerdir.

XAN BEG, adeta EHMEDÊ XANE'ye cevap olarak ortaya çıkmıştır. O günden bu güne Kürt ulusu bilinçli bir biçimde sömürgeciliğe ve şovenizme karşı mücadele vermektedir.

Oysa Türkiye'de, hayvanları koruma dernekleri vardır. Kedilere ve köpeklere sevgi gösterileri yapılır. Onların sağlıkları, eğlenmeleri ve doymaları fazlasıyla ciddiye alınır. Fakat, Kürtçeye uygulanan yasak, Kürt kültürünün talanı konularında bu gibilerin gıkı çıkmaz. Boşaltılan, yakılıp yıkılan, Kürt köyleri ve ormanları, sorgusuz-sualsiz katledilen ve işkencelere uğrayan Kürtler için ses çıkarılmaz. Hatta, tüm bunlar alkışlanır. T.C'nin Kürdistan'daki uygulamaları karşısında kimsenin kılı kıpırdamaz. Çünkü bunlar devletin bekası için yapılmaktadır, son Türk devletini yaşatmak içindir! Şovenizmin doldurduğu kafalardaki gözler karadır. Aldığı eğitim, okuduğu yazılı materyaller ona şovenizm aşılamaktadır.

Şovenizm, halkların ve ulusların gerçek kardeşliğinin ve hak eşitliğinin düşmanıdır. Kaldı ki, egemen (ezen) ulus ile ezilen ulusların bir arada olduğu yerde asla kardeşlik, özgürlük ve eşitlik olamaz. Ezen, bir başka ulusu ezdiği için, onu sömürdüğü için; ezilen ise ezilip sömürüldüğü, hakları gaspedildiği için özgür değildir. Kardeşlik ise eşit siyasal-toplumsal şartlarda olur. Oysa bugün Kürtler ve Türkler arasında hak eşitliğinin ve kardeşliğin ortamı yoktur, sözü edilemez. Devlet Türk ulusunundur. Kürdistan T.C'nin işgali altındadır. Kürt kökenlilerin devletin çeşitli kademelerinde bulunmalarının hiçbir anlamı yoktur. Bu yer devlet başkanlığı bile olsa.. Onun kime hizmet ettiği önemlidir. Devlet bünyesinde yer alan Kürtler ve diğer azınlıklardan insanlar kimlik süzgecinden (ulusal inkâr) geçtikten sonra oralara gelmektedir. Çünkü Kürdüm demek bile anayasayı ihlal anlamındadır.

Kürt dilinin yasak olduğunu herkes biliyor. Şoven ve satılık kalemşörler bu yasak politikasına uygun olarak istedikleri gibi yazıp çiziyorlar. Kürt dilinin zayıf olduğunu, alt bir dil olduğunu, Kürt kültürünün alt bir kültür olduğunu vb.ni savunuyorlar. Bunların birisi ve önde geleni Coşkun Kırca'dır. Kırca'ya ve onun gibilere bir iki hatırlatma yapalım.

Dünyanın en büyük şairlerinden biri olan Cîgerxwîn Kürttür. Şiirlerini Kürtçe yazar. Kürtçeyi, Kırca'nın Türkçeyi yazdığından çok daha iyi yazar. Türkiye'de N.Hikmet ne ise Kürdistan'da da Cîgerxwîn odur.

1971'de DDKO duruşmalarında iddia makamının "KÜRTÇE DİYE BİR DİL YOKTUR" savına karşılık, sanıkların yaptıkları savunma içerisinde şu ilginç duruma rastlamaktayız. DDKO sanıkları yaptıkları araştırmada belirlemişlerdir ki; 1969 yılında Türk Dil Kurumu'nca yayınlanan 29 bin kelimelik Türkçe sözlüğün 1145 kelimelik (A) harfinden sadece 328 kelime Türkçedir. Geri kalandan 346 kelime Arapça, 154 Yunanca, 122 si Fransızca, 102 si Farsçadır. 1091 kelimelik (H) harfinden sadece 18 kelime Türkçedir. 565 kelime Arapça, 192'si Farsça, 82'si Yunancadır. 31 kelimelik (J) harfinden hiçbirisi Türkçe değildir. 2214 kelimelik (M) harfinden 154'ü Arapça, 174'ü Yunanca, sadece 117'si Türkçedir. Geriye kalanlar ise Latince, İngilizce, İspanyolca ve İbranicedir. 365 kelimelik (Z) harfinden yalnızca 52'si Türkçedir. 201'i Arapça, 90'ı Farsça, 12'si Yunanca, 5'i Latince, l'i Rusça, İkisi Ermenice, 1'i Fransızcadır.

Yukarıda adını verdiğimiz Türkçe sözlüğü bir bütün olarak inceleyen DDKO sanıklarının çıkardığı genel sonuç : 29 bin kelimelik sözlüğün 3 bin kelimesi Türkçe, 20 bin kelimesi yabancıdır, bin kelime ise Türkçeye uyarlanmıştır.

Bu örneği vermekteki amaç, Türk dilinin uyduruk yada zayıf bir dil olduğunu söylemek değildir. Çünkü dil, kelimelerden ibaret değildir. Amaç, şovenlerin yüzünü sergilemek, kitlelere gerçeği göstermektir.

Birde şu örneğe bakalım. Sorbon Üniversitesi Yaşayan Diller Yüksek Okulu'na bağlı KÜRDOLOJİ ENSTİTÜSÜ'nün yayınladığı Kürtçe sözlük, 75 bin sözcüğü kapsıyor. Okur, 75 bin kelimelik Kürtçe sözlükle 29 bin kelimelik Türkçe sözlüklerin sadece rakamlarını karşılaştırıp bir sonuca varabilecektir.

Bir başka konu hukuk alanıdır. Kürdistan'da daima ayrı ve sömürgeci bir hukuk varolagelmiştir. Bunun somut örnekleri olarak 1925'te çıkarılan Takrir-i

Sükun yasasını, Dersim yasasını, İzole-i Sekavet (Şekavet adı altında Kürt halkına karşı savaş açılmıştır.) yasasını, İstiklal mahkemelerinin kuruluş ve işleyiş yasasını, genel ve bölge valiliği yasasını, olağanüstü hal yasasını, köy koruculuğu ile ilgili yasayı vd.lerini sayabiliriz.

Bu kadar da değil. Kürt ulusu ve kimliği hep düşman kabul edildi. Askeri tatbikatlarda Peşmerge giysili Kürtler düşmanı temsil etti. Kürt özgürlük savaşçılarına Diyarbakır cehennemi yaşatıldı. Kürt oldukları ve Kürtçenin dışında dil bilmedikleri için insanlar işkencelere uğradı, hapislere atıldı. Bir ulus bir bütün olarak Türkçe konuşmaya zorlandı. "Ne mutlu Türküm diyene", "Bir Türk dünyaya bedeldir" gibi vecizeler cezaevlerine, kentlere ve dağlara yazıldı.

MİLLETVEKİLLERİ YEMİNİ ve TIRMANDIRILAN ŞOVENİZM

HEP'in kuruluşu ile birlikte Türk tekelci burjuvazisi ve onun sözcüleri harekete geçti. Topluma şovenizm pompalamaya başladılar. Tüm medya araçlarını (TV, radyo, gazete, dergi vd.) bu amaçla kullanmaya başladılar. Toplumu bombardımana tuttular. Bunun sonucu olarak şoven dalga yükselmeye başladı. HEP milletvekillerinin (SHP-HEP ittifakından seçilen) yemin töreninde takınacakları tutum günlerce önceden burjuva basında yazılıp çizilmeye ve o güne kitleler hazırlanmaya çalışıldı. Vatanın bölünmesi, HEP'lilerin kıyafetleri, Kürt bayrağının renkleri, Mecliste Kürtçe konuşulacağı şoven bir dil ve anlayışla işlendi.

Nitekim yeminden önce Bab-î Ali manşetleri hazırlamıştı. Cumhuriyet gazetesi "Mecliste Kürtçe slogan atıldı", Milliyet "Mecliste HEP rezaleti), Hürriyet, Meydan vd. gazeteler "Kansızlar", "Mecliste infial" gibi başlıklar attı. Hepsi koro halinde vatan elden gidiyor propagandası yaptılar.

Peki neydi bu kadar yaygara koparmalarının nedeni? Leyla Zana ve Hatip Dicle'nin yemin töreninde takındıkları tutumdu. Anayasanın 81. maddesinde ifadesini bulan, ırkçı ve şoven, halkların varlığını inkâr eden yemin metnini okumaya başlamadan önce Hatip Dicle'nin "Ben ve arkadaşlarım bu metni Anayasa'nın 81. maddesine göre ve Anayasanın baskısı altında okuyoruz" demesi. Leyla Zana'nın ise yemini ettikten sonra "Kürt ve Türk halklarının kardeşliği için yemin ettim" demesi tüm bu kıyametlerin koparılmasına yetti. İki kez oturuma ara verildi. Bunca masum bir protestoya ve Kürt-Türk halklarının kardeşliğine tahammül gösterilemedi. Milletvekillerinin ceplerindeki sarı, kırmızı ve yeşilli mendillere bile saldırıldı. Bu şovenizm değildir de nedir?

Aslında tutum daha önceden belirlenmişti. Adı geçen kişiler kürsüye gelmeden protesto ve saldırılar başladı. "Demokrat" Demirel, yeni Türkeş Ecevit ve diğer zevat ıslıklama ve yuhalama korosuna çok önceden katıldılar. Kürsüye yürüdüler. Ağıza alınmadık küfürler savruldu. Oysa, aynı tutumu sergileyen Refah Partililere kimse sesini çıkarmadı.

Şovenizmin dışa vurumu yemin töreninden sonrada sürdü. İnönü; "Bunlar bizden olamaz"; Özal, gerici, faşist yüzünü ortaya koyarak bu masum eyleme ilişkin şu sözleri sarf ediyor: "...birkaç milletvekilinin... ant içmeleri sırasında ki sözleri ve davranışları yüce milletimizce büyük bir tepki ve nefretle karşılanmıştır;", Ecevit: "Yüreğim kan ağlıyor" diyerek şoven yüzlerini ortaya koydular. Sarı Türk-İş yönetimi de bu koroya katıldı. Basın günlerce susmadı. Hatta yeni Haçlı seferini ima edenler oldu. İnebolu'nun SHP'li belediye Başkanı imza kampanyası başlattı ve 9 Kasım 91'de protesto yürüyüşü yapıldı. Erciyes Üniversitesinde öğrenciler kışkırtıldı. İzmir'in Kadifekale semtine (Kürtlerin yoğun olduğu bir semt) taşlı-sopalı saldırı düzenlendi.

Tüm bu şoven yaygaralar sonucu, konu, günlerce gündemden düşmedi.

Yemin töreni sonrasında Kürdistan'da ise halaylar çekildi, gösteriler yapıldı. Halkımız Dicle ve Zana'yı destekledi. Mustafa Zeydan gibi işbirlikçilerin dışında sözkonusu tutuma karşı çıkan olmadı.

ŞOVENİZM DALGASININ KIRILMASI GEREKİR

Şovenizme karşı mücadele doğru bir ideolojik-politik hatla olur. Ve kesintisiz olarak sürdürülmelidir. Şovenizmin çıkar yol olmadığını, insanları ve halkları biribirine bölüp düşman ettiğini, en geniş kitlelere anlatmalı ve benimsetmeliyiz; Onları bu bilinçle eğitmeliyiz.

Kürtlerin bir ulus ve tüm uluslar ailesinin saygın bir üyesi olduğunun kabul edilmesi gerekir. Bu yaklaşımın bir gereği olarak tüm ulusların ve dillerini eşitliğini bıkmadan savunmak, her türlü ayrımcılığa karşı çıkmak, Kürt ulusunun egemenlik hakkını tanımak, enternasyonalizmin gereği olarak burjuva milliyetçiliğinin her türüne karşı mücadele etmek, ulusların ve halkların kardeşliğini kitlelere kavratmak görevimizdir.

Çünkü şovenizm, bir anlık bir olgu değildir. Egemen burjuva ideolojisidir. Ona karşı aralıksız mücadele sürdürülmelidir. Aksi taktirde devletin illegal güçleri yeni katliamlardan çekinmeyeceklerdir.

Komünistinden yurtseverine kadar herkes bu konuda üzerine düşeni layıkıyla yapmalıdır. Kurtuluş sosyalizmdedir.

MÜCADELEMİZİ SÜRDÜRECEĞİZ

İnönü Üniversitesinde gün geçtikçe sorunlar çoğalıyor. Ve hiçbir yetkili bu sorunları çözmek için bir çaba harcamıyor. Öğrencilerin ise bir kısmı duyarlı olduğu halde, diğer öğrrenciler ve öğretim görevlilerinin desteğini henüz almış değiller.Tek tek öğrenicilerle konuşulduğu zaman akademik sorunların halledilmesine inandıkları halde yapılan eylem çağrılarına olumlu tepkiler vermiyorlar. Bunun nedeni ise yıllardır sürdürülen yoğun baskılar ve eğitim sisteminin çarpıklığı, çağ dışılığıdır. Ama bu çirkef düzenin yok edemediği gençlik, köhnemiş kuralları, oyunları boşa çakaracaktır.

Böylesi genel sorunlar yumağı içerisinde yeni öğretim dönemine başlarken yüzde yüzlere varan yemek zamları, ulaşım sorunu vb'nin de gündeme gelmesiyle öğrenciler dört günlük eylemlilik süreci başlattılar. Bu eylemlilikte öne sürülen en büyük taleplerden birisi de yoğun polis baskısına ve polis idare işbirliğine son verilmesiydi.

İlk gün bir iki saatlik oturma eylemi yapıldıktan sonra öğrenciler sessizce dağıldılar. İkinci gün daha çoşkulu bir şeklide eylemlerini sürdüren öğrenciler yemekhane önünde halaylar çekip, marşlar söylediler. Daha sonra Rektörlüğün önüne asker barikatları arasında gidip oturma eylemine başladılar. Rektörle konuşma talepleri "Rektör burda yok" iddialarıyla reddedildi.Bu arada öğrencilerin etrafı askerlerce sarıldı. Öğrenciler eylemlerini sürdürdüler. Topluluk, eylem boyunca kamera çekimi yapılarak, yıpratılmaya yıldırılmaya çalışıldı.

Karakol komutanı öğrencilerin sessizce dağılmaları halinde müdehale etmeyecekleri şeklinde söz verirken öğrenciler ayağa kalkıp "bu gün gidiyoruz yarın yine buradayız" diyerek dağılmaya çalışırken komutan askerlere "çemberi daraltın, her askerden bir adam istiyorum" komutunu verdi. Bazı öğrenciler dipçiklere maruz kaldı. 44 öğrenci de gözaltına alındı.Kovalamacalar fakülteler arasına kadar sürdü. Gözaltına alınanlardan 12'si bayan 32'si erkeklerden oluşuyordu. Karakolda öğrencilerin açlık grevine başlamaları yetikilileri tedirgin etti. Bu amaçla kız öğrencilere gidip " erkekler yemek yiyor, siz de yeyin" erkek öğrencilere gidip" kızlar yemek yiyor siz de yeyin" gibi yalanlarla açlık grevini kırmaya çalıştılar. Fakat öğrenciler bu oyunu da boşa çıkartıp, İki günlük göz altıları süresince açlık grevini sürdürdüler.

Polisler ifade alırken özellikle birinci sınıftakilere işbirlikçilik teklif ettiler. Ve korkutmaya çalıştılar. Ama bunların hiçbiri öğrencileri yıldırmadı, eylemleri perşembe gününe kadar 4 gün aralıksız sürdü.

Şu ana kadar göz altına alınan arkadaşlarımız , yemek boykotu sırasında gerçekte kırılmayan bardakları kırmakla, yerini sağlam duran camları kırmak ve Şili İşçi Marşı olduğu herkesçe bilinen VENSEREMOS marşının PKK örgütünün marşı olduğu ve bu marşı söylemekle suçlandılar.

Ve şimdiye kadar gözaltına alınmayan ama her an alınması muhtemel olan bizler ise üzerimizde uygulanan baskılara, tehditlere, asker dipçiklerine, tekmelerine rağmen haklı oludğumuz mücadelemizde kararlıyız.

Baskılar bizi yıldıramaz!
Polis dışarı bilim içeri !
Herkese ana dilinde eğitim !
Yaşasın özerk demokratik üniversite !

BİR GRUP ÖĞRENCİ
MALATYA

NEVROZ MALATYA BÜROSU AÇILDI

24 kasım 1991 tarihinde Malatya Nevzor Bürosu'nun resmi açılış töreni yapıldı. Büyük bir ilgi gören açılış törenini Gündüzbey Belediye Başkanı, Malatya Gazeteciler Cemiyeti Başkanı, Eğit-sen ve Eğit-Der temsilcileri, Mücadele, Hedef dergilerinin okurları ve kalabalık bir Newroz okuru onurlandırdı. Açılışı bir konuşmayla başlatan il temsilcisi Ali Temel "demokratikleşme naraları atanlar, işkenceyle, tutuklu ve hükümlüleri milyarlar harcayarak tabut Tipi Cezaelerine atabilmektedirler." diyerek gündemdeki işkenceler ve sürgünleri dile getirdikten sonra, sözlerini şöyle sürdürdü: "Ülkemizde anti demokratik uygulamaların tüm hızıyla sürdüğü, cezaevlerine, basına, derneklere, sendikalara, üniversitelere ve en önemlisi de Kürt halkına yönelik senaryoların açıkça oynandığı bu dönemde, Newroz Dergisi yayın hayatına başlamıştır. Newroz'un çıkan 3. sayısına da el konulması, TC'nin demokrasi konusundaki düzeyini gösterir. Tüm antidemokratik uygulamalara karşı siz sayın misafirlerin duyarlılığı, açılışımıza olan ilginiz, bu zulme bir tepkidir. hepiniz hoşgeldiniz." Büyük kalabalığa seslenen Newroz temsilcisi sözlerini şöyle tamamladı.

"Ey direnişler ülkesinin direnen evlatları, Newroz'un sesine ses katın."

Daha sonra ulusal yemeklerin yendiği açılış, gelen misafirlerle tanışma ve sohbetlerle sürdürüldü.

BURJUVA PARTİLERİNİN REDDİ VE BAĞIMSIZ POLİTİK TAVRIN KARAKTERİSTİK ÖZELLİĞİ

Yusuf AREZ

Devrimci safları istikrar halinde tutmak, sosyal-politik süreçlerde çoğu zaman zor olmakta.Çünkü burjuva partileri ve özel olarak devlet politikası, her an bu sıraları bozma, zayıflatma, dağıtma ve yozlaştırma temelleri üzerinde kurulmuştur. Devrimci safların istikrarı, burjuva partilerinin ve devlet politikasının istikrarsızlığıdır. Tam tersi ise, devrimci safların zaafı oluyor. Bu yüzden devrimci partiler ile burjuva devletinin partileri arasında müthiş taktik savaşımlar kıyasıya ve süreklilik halindedir. Taktiklerde, taktiklerin biçim ve yönelmelerinde sosyal süreci en iyi çözümleyenler başarı gösterecekleridir. Devrimciler taktikler dışında devlette daha az olanaklara sahip olduklarından çoğu zaman, taktik tutum ve yönelimlerinde daha üstün perspektifler sunsalar bile, özellikle, sınırlı olanakların dar çemberinde burjuvaziden daha az manevra gücüne sahiptirler ve yığınlara tesir etmede zayıftırlar. Bu durum yığınların eğilimini (devrimcilerin iradesi dışında) burjuvazinin lehine çevirebilir. Tesbitte burjuvazi kuvvetli olmasa da pratikte burjuvazi üstünlük sağlayacaktır. İşte bu sonuç, sonradan devrimci saflara da tesir ederek çözülme ve çağşamanın objektif sebeplerini yaratacak ve istikrarsızlıkları artıracaktır. Mesele bu değil; asıl olan devrimci safraları bozguna uğratan bu zeminlerin oluşmasını sağlamada kendilerinin rol alamamalarıdır. Rolü alanlar, ya da rol almaya şu veya bu gerekçeyle, yönelenler , kısa zamanda ortaya koydukları davranışların devrime değil, burjuva düzeninin daha bir dönem soluk almasına yardımcı olduklarını anlayacaklardır. Fakat zaman ve fırsat da böylelikle kaçırılmış olacaktır. Önemli olan da böylesi süreçler tam da oluşur oluşmaz, hem zamandan hem de burjuva düzen güçleri arasında meydana gelen rekabet ve çelişkilerin yarattığı fırsatları iyi kullanabilmektedir; bunların iyi değerlendirilip kullanılmaması halinde zarar emekçi ve yoksul halkla beraber devrimci güçlerin olacaktır. Bedelse ağırdır...

Burjuva devlet ve onun yığınlar arasında dolaşan kolu durumundaki burjuva partilerle devrimci parti sürekli bir savaşım halinde, üstün taktik manevralarla kitleleri, toplumsal sınıf ve katmanları kendi ideolojik ve politik doğrultularına çekmeye çalışırlar. Sömürü ve ezgi altındaki emekçi yığınlar, burjuvazinin kendileri için reva gördüğü sefil yayamdan hoşnut olmadıklarından, eğilimsel olarak devrimci partiye yakın olurlar. Devrimci partinin temel görevi, bu emekçi yığınları, sosyal kategorileri burjuvaziden uzaklaştırmak, burjuva ideolojisinin etkisinden arındırmak, sömürgen sınıflarla bağlarını koparmak; onları eğitmek, yönetmek ve yönlendirmektir. Devrim sıralarına doğru yakınlaşan kitleleri burjuvazinin şu ya da bu kolundan herhangi biriyle kaynaştırmak ve uzlaştırma ya çalışmak, az önce sözü edilen temel göreve aykırı düşer. Devrimci güçler arasında bunalım meydana gelir saflar ve tek tek siyasal güçlerde zayıflıklar, zaaflar başgösterir. Böyle bir zaaf en çok da yığınları etkiler ve burjuvaziye ve onun kollarına karşı bütünleşmiş güçlü eğilimi gevşetip bölünmelere yolaçar. Burjuvazi, bölünmüş eğilimleri yeniden kendi doğrultusuna çekmekte (bu noktada) pek fazla zorluk çekmez. Devrim güçlerinin zaaflarından en mükemmel biçimde yararlanır, uğradığı güç kaybını yeniden toparlar, konumunu sağlamlaştırır. Devrimci saflara yüklenerek istikrarsızlığı derinleştirir.

Bu açıdan, devrimci merkezler hiç bir zaman yığınları burjuvazinin oyun ve entrikalarına terkedemezler. Böyle bir hata gaflet olur ve en faza bir halkı devrimci merkezlerden koparır. Böyle bir sonuç devrimci merkezlerin altının boşalması demektir. Halk devrimci saflardan kayarak eğilimlerini sahte yüzlü burjuva kollara doğru geliştirmeye başladığında, burjuvazi her şeyde tam da bir üstünlük sağlar. Her açıdan devrimci partilere, kesimlere ve kişilere yüklenmeye başlar. Halkla hiç bir bağları kalmayıncaya kadar da bu yüklenme bütün şiddetliyle sürer, devrimcilik tasfiye edilir. Yenilgi dönemi başlar devrimciler için...

Burjuvaziye karşı devrimciler ve onun partileri hiç bir zaman -böyle bir hataya düşmemelidir.Toplumsal kavgada böyle hatalar ve yanlışlar olacaktır elbet. Sarsıntılar, krizler ve yenilgiler de... Ancak, her gün zemini ve harcı biraz daha güçlenen deneyimlerin insanlar için önceden sunabildiği, nesnel pratik öngörü çoğu zaman hataları, yanlışları, yenilgi ve zaafları, yaşanan süreçte insanların önüne koyabilecek durumdadır. Atılacak adımların

yarın ortaya çıkaracağı sonuçları kestirebilme imkanı, ancak tecrübelerin teorik bütünlükte pratiğe kazandırılabilmesi iledir. Bu düşünüş tarzı diyalektik biliminin önemli unsurlarındandır. Özellikle devrimciler hiç bir zaman bu yöntemi ihmal etmemelidirler. İhmal, ne olursa olsun, yanlışa ve yanılgılara götürür. Burjuvaziye karşı daha istikrarlı ve sağlam konumlara sahip olmak ancak böylelikle mümkündür.

Ülkemizde devrimci parti ve hareketler burjuva devletin kolları, çeşitli güç-partileri ile kavgada sürekli eksik ve yanlış tutumlar sergilenmiştir. Özellikle ittifak politikalarında bu olmuştur. Her seferinde tutumlara egemen olan anlayış pragmatizimdir. Günü birlik ve gerçekçi olmayan gerçeklerle saflar hep zayıflatılmıştır. Her tutum sürecinde bir zayıflama meydana geldiği gibi, sonrasında meydana gelen zayıflama daha şiddetli, daha sancılı bir biçimde kendini göstermiştir. Burjuva devletin kolları ile sürekli bir savaşım yerine, her seferinde basit ve temelinde gerçekçilik olmayan kaygılardan ötürü, ya herhangi biriyle dirsek temasında ya da "ittifak" halinde olunmuştur. Bilindiği üzere devrimci parti genel olarak ve hiç bir zaman savaştığı devletin muhafızlarıyla "ittifak"a geçemez, desteklemez. Devletin güçleri ve birer korucu kuvveti olan düzen partileri arasında, sırf düzene nefes aldırmak amacıyla, zaman zaman, iktidar için, meydana gelen rekabette devrimciler herhangi bir partiye taraf olamazlar, ittifak yapamazlar.Tam tersine, böylesi bir rekabette devrimciler, savaşımı daha da hızlandırırlar. Daha seri ve sert mücadele yöntem ve araçlarını devreye sokarak burjuva düzenin üzerine oturduğu maddi zeminde gedikler açmaya çalışırlar. Kamuoyunu bu partilerden, dolayısıyla devletten; oyun ve yalanlarından korumak için uyarırlar. Kamuoyunun eğilimini burjuva partilerinden uzaklaştırarak devrimci saflara doğru kanalize etme görevni üslenirler. Görev bu iken, tersi yapılmaz. Tersi yapıldığında hem halk hem de genel olarak devrimciler bundan büyük zararlar görür.

Öyleyse, TEZ-I: Hangi koşullarda olursa olsun, devrimci güçler ile Burjuva devletin herhangi bir partisiyle yapılan ittifak devrimci kesimlerde bölünmelere yol açar.

TEZ-2: Devrimci kesimlerde ittifak aşamasında bölünme kesin; ancak ittifak sonrasında meydana gelecek olan bölünme itifakın gerçekleştiği bir önceki aşamadan daha şiddetlidir.

Biraz daha açalım: Burjuvazi zayıfladığını, yığınlar içinde bağlarının dumura uğradığını farkettiği an, devrimci kesimlerle uzlaşma eğilimine yönelir. Amaç, uğramış olduğu kuvvet kaybını, yığınlarla kopmuş bağlarını tekrar eski konuma kazandırmaktır. Ancak bu kadar da değil; dahası var. Böylesi bir eğilimi ortaya koyan burjuvazi, devrimci safları daha yakın mesafeden izleyebilmek, kadroları tesbit etmek ve onlardan kimilerine şu yada bu yöntemle devrimci saflardan uzaklaştırmak, bu yöntemle yığınlarla devrimciler arasına nifak sokup kuşkular yaratarak, insanların eğiliminde değişik ve ters yönelmeler meydana çıkarmak, Burjuvazinin ortaya koyduğu uzlaşma eğilimi esnasında devlet ve düzen için bir taktik. Ve bu taktikte devrimci safları zayıflatmak esastır. Bu sonucu elde edebilmek için işin başında göstermelik "ödün"ler sunmuş olsa bile, bunun karşılığında daha büyük çıkarlar sağlıyacağını hesaplayabiliyor. Ve zaten, uzlaşma yönelimleri, devlet ve düzen için tamamen bu hesaba göre ortaya konuyor. Mesele bu hesaptadır. Devrimciler bu hesaplar karşısında burjuvaziden daha üstün hesaplar öngörmelidir. Bu da yetmez, bu hesapları elde edebilecek mi, ya da edemiyecek mi, elde edebilme koşulları olacak mı, bütün bunları önceden ve açık olarak saptamak gerekir.

Hangi koşullarda olursa olsun, devrimci güçler ile Burjuva devletin herhangi bir partisiyle yapılan ittifak devrimci kesimlerde bölünmelere yol açar.

Burjuvazinin kendine bağımlı güç ve kollarından herhangi birine misyon vererek devrimci kesimlerle uzlaşmaya yönelmesi karşısında, devrimci tavır, hiç bir zaman burjuvazinin tam da arzu ettiği sonuçlar doğrultusundan uzak olmalıdır. Böyle bir tavır gereklidir. Bu tavır, hiç bir burjuva partisinin yanına konarak olmaz. Tamamıyla halk ve halkın kurtuluş özlemine, özgürlük talebine uygun bir politika biçiminde toplumsal hayatın her alanında yaygın hale getirilmelidir. Burjuvanın kendi devlet ve düzeni için devrimcileri, ilerici ve yurtsever kesimleri de kullanarak varmak istediği sonuçları boşa çıkarıp zaafa uğratmak ancak bağımsız bir hatta halk ve halkın ezilen kesimlerini, devrimci doğrultuya kanalize etmekle mümkündür. Düzene ve düzen partilerine karşı öfkesi ve objektif tepkisi kabarmış halkın bu güçlü eğilimini bölmemek, tüm burjuva patilerinin reddi ve düzenden hiç bir şey beklemeyen BAĞIMSIZ DEVRİMCİ TAVIR da bir araya gelip bütünleşmek! Hesaplar bunun üzerine kurulduğu zaman gerçekçi politikaya ve temelde

kurtuluş mücadelesine hizmet edecektir. Öteki hesaplar hem küçük hem de gerçekçi olmayan hesaplar olarak kalmaya mahkumdur.

BÖLÜNME-I

Burjuvazi kendi düzen içi çelişki ve açmazlarını ertelemek için çoğu zaman yığınların önüne, yığınların en çok duyarlı olduğu, meseleleri koyarak gündem oluşturur. Gündem çeşitli olabilir, önemli değil. Önemli olan yığınların duyarlı olduğu gündem üzerinde yoğunlaştırabilmektir. Yığınların kabaran talepleri ve çoğalan sorunlarına sözde çözüm bulma amacıyla, kendisine bağımlı olan güçleri ve siyasal partilerini bu gündem doğrultusunda harekete geçirir. Harekete geçirme biçimi bir yarış niteliğine büründürülür. Buna da iktidar için yarışma denir ve tozu dumana katar. Esasında, bu biçimsel yarışta da belirleyici olan devlet ve düzenin bizzat kendisidir. Yani yarış (ya da eski deyişle rekabet) burjuva parti politikalarında halk için, halkın ağırlaşan sıkıntılarına çözüm bulmak için değil, tam tersine, temelde devlet ve düzen için olmaktadır. Ancak demokrasi örtüsü altında yapılanların halk için olduğu, iktidar için rekabet eden partilerin iktidara yetişmesi halinde sorunların biteceği biçiminde yoğun olarak propoganda yapılır. Halkın eğilimi ve tercihi kazanılmaya çalışılır. Hatta sadece bu da değil, aynı zamanda bu eğilimi kendi özünden uzaklaştırmak da esastır. Özellikle devlet ve düzene karşı olan eğilimleri bölüp parçalamak ya da bu eğilim içinde bazılarını kendine yakın tercihlere yöneltmek, burjuva politikasının esaslarından biridir. Bu bölünmeyi kaçınılmazlaştırır.

Türk burjuvazisi içine girdiği ekonomik, siyasal ve toplumsal bunalımı ertelemek, ya da çok daha objektif bir deyişle, düzende meydana gelen çağşamaya sağlam payandalar yerleştirmek amacıyla, 20 EKİM'de erken seçim yaptırdı. Erken seçim, başka temel problemleri de içeriyordu elbet. Bu problemlerin en önemlisi de Kürt ulusal sorunu ve git gide kabaran Kürt ulusal uyanışıydı. TC devletini tarihinde görülmemiş bir tazyikle dipten doruğa silkelemekteydi bu sorun. Bu soruna bğlı olarak, 20 Ekim seçimlerinin çok daha başka önemli nedenleri de var. Türk burjuvazinin daha çok kapalı kapılar arkasında tartıştığı bu nedenler, sadece emperyalist odakların bilgi merkezlerinin dosyalarına sunuluyor ve oradan gelecek olan çözümler doğrultusunda Türk ve Kürt halkları üzerinde oyunlar ve çok değişik senaryolar yazılıyor. Temel amaç, halkın devlete karşı giderek yoğunlaşan öfkesini ve maddi tepkisini frenlemek, daha da önemlisi, yığınlardaki kütleleşmeyi engellemek, kararlı bir doğrultuda birleşen kitlesel eğilimi parçalayıp devrimci reaksiyonu bozguna uğratmaktır. Bundan başka, Kürt halkının yasal bazda (giderek her alanda) ve uluslararası platforumlarda meşru bir kuvvet haline gelmesi karşısında, egemen burjuva ideolojisinin uğramış olduğu politik erezyonunun hacimini daraltmak var... Bunun planları, seçimler daha gündeme alınmadan yapılım uygulamaya konulmak üzere hazır hale getirilmiş oldu. Her şey en ince detaylarına kadar planlandı. Devletin bütün güçleri ve kolları, hazırlanmış bu "ince" detaylar konusunda bilgilendirilip çeşitli misyonlar yüklenerek, hazırlanmış planlar doğrultusunda tek vücut halinde harekete geçirildi. Bütün burjuva partilerin bir anda aralarında bulunan yapay sorunları bir kenara atmalarına kaynaklık eden budur.Devlet planının zaafa uğramadan başarıya ulaşması için SHP, DYP, ANAP, DSP, Refah Partisi vb. elele vererek halkoyuna gittiler. Ama hedef: Kürt ulusal uyanışını, bir dönem için de olsa barajlamak, yoğunlaşmış ulusal eğilime çaktırmadan darbeyi vurup parçalamak, edebildikçe bu eğilimi bölmek ve gene BÖLMEK!..

İlk darbe "HALKIN EMEK PARTİSİ"ne indirildi. HEP, seçime sokulmadı. İlk bölünme koşulları bu noktada meydana getirildi. HEP'in başları şaşkına döndüler. Oradan oraya savruldular. Ansızın ve hiç beklemedikleri bir noktada yakalandıkları için birden bire politikasız kaldılar. Ne yapacaklarını kestiremez duruma düştüler. Her ne kadar "darbe"den hemen sonra yeni duruma göre, seçimlerde nasıl davranmaları gerektiği yönünde bazı "kararlar" aldılarsa da, daha bunları tatbiki müzakere edemeden, HEP'in kadrolarından bazıları burjuvaziye yanaştı. Kimileri gerici ve devlete tam anlamıyla bağlı olan RP'yle, kimileri de devletçi ve inkarcı, Misak-ı Milli'ci SHP ile flört etmeye başladı. Kimileri de başka arayışlara yöneldi. Daha düne kadar halkın reddetmesini istedikleri burjuva partilerine sığınmayı "kelleyi kurtarmanın" sigortası olarak görenlerle, bu yaklaşımı reddenler arasında kesin kopuş tamamıyla su yüzüne çıktı. Devletin daha önce hazırladığı ve uygulamaya soktuğu planının ilk evresi böylece hedefe uygun bir biçimde gerçeklik kazandı. BÖLME'nin ilk evresi tamamlanmış oldu.

İlk bölünme HEP'te ve tepede oldu. Bu bölünme mantıksal olarak aşağıya, tabana da zorunlu olarak sirayet edecekti. Devrimci, ilerici, yurtsever kesimlerin eğiliminde, yeni duruma ve yeni tutuma ilişkin tercihte farklılıklar ortaya çıktı. Burjuva partilerini reddedenlerle etmeyenler, bağımsız devrimci politika hattını savunanlarla herhangi bir burjuva

partisine iltihak noktasında buluşanların tercihlerinde, tabanda ayrılıklar ortaya çıktı. Yani bölünme halk kesimlerine kadar şiddetli bir yansıma gösterdi. Seçim sürecinde temelde bu iki eğilim arasında, basit suçlamalar ve ele geçirebildikleri ne kadar taş ve çamur varsa fırlatılarak, kıyasıya birbirlerini tasfiye ve yığınların gözünden düşürme "kavgası" başladı. Ters olan (özellikle burjuva partileri bünyesinde seçime gidenlerce) "doğru" olarak halkı anlatıldı. Halka , burjuva partileri bünyesinde elde edilmesi ve gerçekleşmesi olanaksız olan sözler; en duyarlı oldukları çok önemli problemleri halledecekleri yolunda vaatler verildi. Öylesine bir seviye oluşturuldu ki **"Her şey seçim İçin, Her şey Meclise girmek için"** tutkusuna dönüştü nerdeyse!

bugüne biz devrimciler arasında ayrılıkları yaratan en önemli etkenlerden biri, sıralarımızdan kimilerinin burjuva güçlere şu ya da bu tarzda yanaşması olmuştur.

Devrimci politika veya (devrimci hatta) bağımsız politika, halka ve ezilen Kürt milletine, burjuva oyunlarını ve entrikalarını anlatıp uyarma; insanlarımızın burjuva partileri reddetmeleri yönünde tarihi bir sorumlulukla görev yaparlarken ,teslimiyetçi ve günübirlik anlayışa sahip kimselerce, bağımsız hattı savunanlar "Birliği bozanlar," olarak gösterildi.

Halkın kafası, aklı, çok iyi hazırlanmış propağanda metodlayırla allak bullak edildi.

Ters Olan Doğru Değildir!

Birlik, inkarcı, Misak-ı Milli'ci, ve Kürdistan dağlarında, Zilan'da, Dersim'de, Koçgiri'de gebe kadınlarımızın karnını deşip yüzlerce katliamnı yapan Kuvva-i Milliye'nin en sadık mirasçısı ve şimdiki devletin en duyarlı göszcüsü SHP'de mi dir? Kürt halkının, ilericisinin, devrimci ve yurtseverinin, savaşçısının birliği yada bu kesimlerin birliğini takviye edecek, bir önceki yoğunluktan dahaileri aktif younlaşmayı sağlıyacak yönelimleri için ihtiyaç duyulan ZEMİN, SHP'nin bünyesinde değil ve hiç bir zaman da olamaz. Tam tersine SHP, Kürt halkının birliğinin düşmanıdır ve bu birliği bozmak, zaafa uğratmak için şu anda mevcut tüm pardtilerden daha fazla bir duyarlılığa sahiptir. Ters olan doğru değil, terstir.Doğru gösterilemez. SHP Kürt halkı için terstir ve hangi gerekçeyle olursa olsun, onunla Kürt halkının sorunları sıkıntıları konuşulup çözümlendirilemez. SHP, Kürt hakının düzen partilerine karşı, oluşmuş olan eğilimini tekrar devlet partilerine kanalize etmek, bu maddi kuvveti parçalamak için çok usta taktik manevralarla bu noktada önemli bir başarı ortaya koymuştur. O nedenle de devlet tarafından ödüllendirilecektir. Bu ödül, yıldızı DYP ile barışmayan SHP'yi DYP ile iktidara oturtmaktır.

Şu çok açıktır ki, ta yetmişli yıllardan

SHP ilk hareketi ile bu ödülü hak ediyor. Ancak, bu kadarla bitmiyor. Arkası var. Görev henüz tam anlamıyla bitmemiştir. Devam ediyor.

BÖLÜNME II

Buraya kadar açmaya çalıştığımız bazı temel ve önemli noktalarda, ortaya çıktı ki, devrimci güçler burjuva partileri bünyesinde halk ve ulus adına kimi "görevler" üslense de bu sonuçta, hem kendi bünyelerinde hem de halk kesimlerinde mutlak şekilde bölünmelere yol açıyor. Bölünme işin başında cılız görünse de, sonraki aşamalarda şiddetli bir tarz kazanarak, varlığını varlığıyla beraber daha bir çok nedeni ortaya koyar. Şu çok açıktır ki, ta yetmişli yıllardan bugüne biz devrimciler arasında ayrılıkları yaratan en önemli etkenlerden biri, sıralarımızdan kimilerinin burjuva güçlere şu ya da bu tarzda yanaşması olmuştur. Basit hesaplar üzerinde kurulan ittifaklar ya da burjuva partilerinin sözüm ona demokrat kollarından birine verilen destek burjuva düzenin istikrarını daha da pekiştirirken, kendi saflarımızda yırtılmalara, çatlamalara ve önü alınmayan istikrarsızlıklara yol açtı. Her seferinde bir şeyler öğrendiğimizi söyledik. Hatalardan dersler çıkardığımızı söyledik. Ancak, ne yazık ki, tekrar aynı hata ve yanlışlara düşmekten kurtulamadık. Çünkü, burjuva taktik biçimleri ve politik hesapları karşısında, devrimcilerin daha üstün taktik metodları ortaya koymaktan uzak olmaları, atılacak adımların getirip-götürecekleri konusundaki muhasebe hataları, bizi her zaman kaoslarla karşı karşıya getirdi. Bunalımlar aşılmadı bir türlü. Ve ne vakit ki bujuva partileri "devlet ve düzeninin selameti için", iktidar için rekabet ettiler, biz bu rekabet ortamında ortaya koyduğumuz politik tutumlarımızla bunalımların daha da artmasına ve şiddetlenmesine yol açabilecek tercihleri hep yapageldik. Doğru dürüst bir hat belirleyemedik. Yada doğru dürüst olarak belirlenen hatlara yığınları kanalize edecek kararlı tutumlarda birleşemedik. Bundan çıkan olumsuz sonuçların bütün vebalini de, doğaldır ki, hep ezilen halk ve devrimci sıralar çekmiş oldu.

Son 20 Ekim seçimlerinde de aynı olumsuz hatalar ve yanlışlar tekrarlandı. İlk aşamada bölün-

dük. Yani seçimler gündeme girer girmez ilerici, demokrat ve devrimci kesimlerde bir bölünme oldu. Daha şiddetli bölünmenin zemini ise bugün burjuvazi tarafından kuvvetlendirilmektedir. Seçim bitti ama bizim için burjuvazinin düşündüğü hesaplar bitmedi. Bölmeye devam edecekler. Hem de devrimcileri basamak yaparak!Yani "devrimciler"le bunu gerçekleştirme yoluna gidecekler.

Nasıl?

Bilindiği gibi, daha önce "Halkın Emek Partisi"nde olup da seçimlerde SHP ile işbirliği yapıp oradan aday olanların bir kısmı-22 kişi deniliyor-Milletvekili seçildiler. Bunların seçim propagandalarında Kürt hakına verdikleri vaatler oldu. Halk bu vaatlerden etkilendi ve onları seçip Meclise gönderdi, Meclise giden bu arkadaşlardan, halkın çeşitli beklentileri olacak. Kuşkusuz, dürüst olan arkadaşlar bu beklentilerin bir kısmına güçleri yettiğince yanıt vermeye çalışacaklardır. Ancak diğer bir kısmı bu beklentilere asla yanaşmayacaklardır. Burada bir yol ayrımı olacak. Kaçınılmaz bir yol ayrımı... Nitekim, bu yol ayrımının dışında kürsüde Kürt kamuoyuna mesaj niteliğini taşıyabilecek sözler sarfetmelerinin ardından, diğerlerinin bu iki arkadaşın davranışını "fevri" olarak ilan etmeleri, sahiplenmeye ve savunmaya kalkmamaları, hatta SHP genel başkanı İnönü'yle aynı ağzı kullanarak tepki göstermeleri, yarınki durumun farklılaşacağını bugünden ortaya koydu. Bu önemlidir.

İkinci işaret, HEP'ten çıkarak SHP'ye yerleşenler, seçimden sonra ayrılıp tekrara HEP'e döneceklerini da önce kesin bir dille propağanda etmiş olmalarına rağmen, bugün hemen çoğunun bu konuda ortaya koydukları tutum belirgin kakarsızlık ve isteksizliktir. Bu da önemlidir. Ve yarınki ayrışmanın şiddeti için objektif bir sebeptir.

Olan önemli... Kürt halkının, ne uzun ne de kıza süreçte, yararına dolmayan bir diğer nokta da ; Kürt halkının ve demokratlarının oylarıyla meclise gönderilenlerden hiç kimsenin kabineye sokulmamasıdır. Diyarbakır'dan seçilen bir şahsın kabinede yer bulması ise, elbette, Kürt halkının, ilericisinin, yurtseverinin oylarına denk bir orantı olarak görülemez. SHP'den hiç bir duyarlı insanın beklediği önemli bir şey zaten yoktu. Ancak, seçim arifesinde ve seçimler sürecinde, SHP'ye sığınarak halkımızın karşısına çıkanların yaklaşımları ve beklentileri elbette farklıydı. Bu yaklaşım seçimlerde halka da yansıtıldı. Sanki SHP iktidara ulaşırsa, Kürt halkı için önemli adımlar atabilmiş gibi bir rüzgar estirildi. Oysa, bugünkü sonuç dün de açıklıkla görülebilen bir durumdu. Ne yazık ki, dün, şu an gözlerden artık kolay gizlenemeyecek sonuç çok iyi bir biçimde kestirildiği halde hangi akla danışılarak SHP bünyesine insanlar seferber edildiler! Anlamak çok güç. Böyle bir tavrın, yani dün bu yönde atılan adımın, bugün ortaya koyduğu sonuca bakarak, bundan böyle acaba halkımız, ilerici ve yurtsever arkadaşlarımız nasıl bir yaklaşıma, ne tür bir psikolojiye göre hareket edecek? Bu bir.

İkincisi, İttifak koşulları objektif olarak ortadan kalkmış olmasına rağmen, hala HEP'li arkadaşlarımızın SHP'de, birer HEP'li değil de birer SHP'li gibi tutumlarla hareket etmekte oldukları sorusudur. İnönü de açıkladı, SHP'ye katılıp da meclise girenlerin artık birer SHP'li oldukları ve zorunlu olarak da tüzüğe, proğrama ve SHP ölçülerine göre davranmaları ve HEP kökenlilerin bu çember içinde oynamayı kabullenişleri bana göre, HEP'in artık söz konusu arkadaşlar için çekici olmaktan çıkmış olduğunu gösteriyor.

İstisnalar dışında, çünkü, istisnaların da rolü var ve olacağını düşünüyorum. Bundan sonraki süreçlerde, HEP'ten çıkıp da SHP'ye katılanların bir kısmı halkoyuna söyledikleri doğrultuda hareket etmek için bazı haklı yönelimler ortaya koyacaklardır. Bir kısmı da tam ters bir yönelimde hareket etmeyi savunacaklardır. İki yaklaşım, ya da sadece SHP'deki HEP'li grupta iki yaklaşım ve eğilimlerinden başka sonuçlarda da çıkacak ortaya. Bu sonuçlar, grubun bölünmesi demektir. SHP'de kalacaklarla kalmayacaklar arasında bir bölünme. Bu bölünmenin kitleler üzerinde yaratacağı olumsuz etki işe grupta meydana gelecek olan ayrışmadan çok daha şiddetli ve geniş olacaktır. Yarın ortaya çıkacak olan bu kaçınılmaz sonuç karşısında, sorumluluğu bulunan insanlar "hım-gım, kem,-küm, Şey-mesela" deseler bile zevahiri kurtarmada etkili olmayackalardır. Hataların bütün vebali boyunlarında olacaktır.

Görüldüğü gibi, şu anda ortada olan tabloya baktığımızda, tablonun ana hatlarında kaygılar, belirsizlikler, ve müthiş bir kaos var. SHP yüklendiği misyonu başarıyla yerine getirdi ve devletin şu andaki biricik gözdesi konumuna geçti.Kürt yurtsever vedemokratını kendi bünyesine bin bir türlü oyun ve entrikayla çeken ve bunda oldukça da başarılı olan SHP,kendi içinde kaos ve karışıklığı istikrara çekme yolunda ilerlerken, Kürt yurtseverlerinin üzerinde durduğu zeminde karışıklığın, kaos ve çağşamanın sebeplerini üretmeye devam ediyor.

Devlet partisi SHP ne programatik ne de stra-

tejik olarak Kürt halkı için temel bir belgi sunmuyor. sunmaz da. Bu yüzden şu noktayı unutmamak gerek: SHP ya da bir başka devlet partisi, eğer bize yanaşma eğilimi gösteriyorsa bilinmelidir ki, esasta bizim için değil, bizim-Kürt halkının gücü üzerinde kendi devlet gücünü tekrar kazanma amacındadır. Bu yolu, Biz Kürt devrimcileri olarak çok sayıda tarihi deneyimlerdende hareketle bu amacı red edip boşa çıkarmalıyız.

DEVRİMCİ TAVIR BAĞIMSIZ POLİTİKADAN GEÇER

Tekrar olacak, ancak yararı var ve şu: Burjuva partiler arasında iktidar için meydana gelen yarıştan, en fazla yararlanmasını bilen tarafın devrimciler olması gerektiğine kuşku yok. Bu yararlılığı şu noktada anlamak lazım: Devlet ve düzen partileri temelde iktidarı daha çok devletin istikrarını pekiştirmek amacıyla elde etmeye çalışırlar. Ve bu yüzden de çok çeşiti metodlarla halkın içine yayılırlar. Halkın gücünü (devlet adına) kendilerine taraf etmek için olmadık oyunlar, demagoji ve manevralarla propağanda savaşına girişirler. Bu, düzen partilerinin görevidir de. İşte bu noktada devrimcilerin temel bir görevi de çıkıyor ön plana. Bu görev, düzen partilerinin oyunları karşısında halkı uyarmak ve halkı burjuva düzene karşı yönlendirmektir. Eğer bu, ayaklandırma düzeyinde henüz tam olarak olgunlaşmamışsa, burada ilk öne çıkan yöntem, yığınlara devrimci partinin amaç ve hedeflerini anlatarak geniş bir ajitasyon ve propağandayla mücadeleyi götürebilme imkanlarını kullanmaktır. Bütün bu çalışmaları yükseltirken, tabii dir ki, devrimci safların ya da partilerin, en başta da halkın gücüne önem verilmeli. İttifak kuvvetleri olarak bu kuvvetlerin dışında, örneğin bir devlet ve yâ düzen partisi aranırsa, sonuç burjuvazinin lehine olacaktır. 20 Ekim seçimlerinde olduğu gibi...

20 Ekim seçimlerinde ülkemizde oluşan ulusal psikoloji kesinlikle tüm burjuva partimerin reddi yönünde olgunlaştı.Bu psikoloji değerlendirilmedi. Halkımızan kurtuluşu için önemli bir merhale yaratacak olan bağımsız politika ortaya koymak yerine çok çeşitli gerekçelerle bu tavrın üstü örtüldü varolan eğilim genelde burjuva devletin hazırladığı senaryoların girdabına çekildi. Kürt halkının iradesini 20 Ekim seçimlerinde netleştirebilme koşulları olgunlaşmış olduğu halde, bu evre görmezlikten gelinerek, burjuva yönlelimlere doğru halk kanalize edildi. Sonuç ortada. Dünkü o müthiş ve bütünleşmiş eğilim, her gün biraz daha yankısını ve prestijini kaybediyor, kuşkular yaratmaya başlıyor. Halkımızın geleceği ve özgürlüğü için bu sonuç kötüdür; zararları var ve olacak. Bu sonuçların yarın ortaya çıkaracağı durumları birlikte göreceğiz. Görülecektir ki, bugünün davranışları adım adım burjuva senaryolarıyla orantılı bir biçimde gerçekleşmiştir. Halkımıza nefes vermek yerine, zaten dar olan nefesi daha da sıkmaya yöneliktir. Akan kana, toprağa düşen yüreğe uygun bir duyarlılık ve tavır olmadığı er geç anlaşılacaktır.

İşte bu noktada devrimcilerin temel bir görevi de çıkıyor ön plana. Bu görev, düzen partilerinin oyunları karşısında halkı uyarmak ve halkı burjuva düzene karşı yönlendirmektir. Eğer bu, ayaklandırma düzeyinde henüz tam olarak olgunlaşmamışsa, burada ilk öne çıkan yöntem, yığınlara devrimci partinin amaç ve hedeflerini anlatarak geniş bir ajitasyon ve propağandayla mücadeleyi götürebilme imkanlarını kullanmaktır.

Her sosyal ya da siyasal olayda bir şeyler öğreniyoruz, dersler çıkarıyoruz. Öğrenmek için çalışmak lazım. Çalışarak öğrendiğimezde daha titiz bir ölçü ve oranda elde edebiliyoruz. Bu aynı zamanda tutarlılık için de önemli oluyor. Bir sorun var: Derslere rağmen hata yapıyoruz; olmaması lazım. Her hata unutulmamalıdır ki, devlete imkanlar sağlıyor. Bu imkanların sağlanmasında devrimcilerin payı, katkısı, enerjisi olmalıdır. Yazıktır!

Kürt halkı ve siyasal güçleri sömürgeci burjuvaziye alanları daraltmak, onun manevra yeteneğini kısmak, oyun ve entrikalarını, Kürtler üzerindeki planlı ve uzun süreçli hesaplarını boşa çıkarmak için tek yol (gerek daha önce gerekse bundan böyle) bağımsız-devrimci politikanın ölçülerine tam anlamıyla uyumlu hareket etmektir. Bunun tersi yarın bizi büyük açmaz ve üstesinden gelemeyeceğimiz büyük sorunlarla karşı karşıya getirecektir.

Not: Bu yazı 20 Ekim genel seçiminin ardından kaleme alınmıştır.

KÜRT-TÜRK HALKLARININ KİTLE PARTİSİ YARATILMALIDIR

Haydar MURAT

Devrimci ve yurtsever kamuoyunda uzun bir süreden beri, yasal parti sorunu tartışıldı ve tartışılıyor. Bu süreçte kimileri belli adımlarda attılar. SP, HEP, SBP gibi. Fakat bu partilerin varlığına rağmen, yasal parti üzerine tartışmalar devam etti ve özellikle seçimlerden sonra sorun üzerinde tartışmalar daha yoğunlaştı. Neden? Seçimler hangi gerçekleri açığa vurdu da, Kürt-Türk kitle partisi üzerine tartışmalar yoğunlaştı?

Newroz olarak, bu seçimlerde, bir parti yerine bağımsız adalarla seçime katılmamız, tercihimiz değil, bir zorunluluk sonucuydu. Bunu Newroz'un 2. sayısında açıkça belirtmiştik.

Dünya ve ülkemizdeki hızlı gelişmeler, siyasetin açık, meşru sürdürülmesi,kitle zemininin genişlemesi ve bunun gerekli kıldığı görevlerin aslına uygun olarak yerine getirilebilmesi için; eldeki araçların bir yasal parti aracı ile takviye edilmesi gerekliliğini dünde biliyorduk. Seçim ve seçim sonuçları bu gerekliliği daha çarpıcı olarak ortaya koydu, Bağımsız adaylarla seçime katılma, yığınlara gerekli güveni vermiyor ve çekim merkezi yaratamıyor. Bırakalım yığınlara, sosyalistlerin kendisine bile güven vermiyor. Çünkü, sosyalistler bile önemli oranda bağımsız adaylara oy vermediler. Canlı örnek: Devrimci Seçim Bloku'nda yeralan ve bağımsız adayları destekleyen sekiz dergiden biri olan Gelenek Dergisi Genel Yayın Yönetmeni Metin Çulhaoğlu bile "oyumu Sosyalist Parti'ye vereceğim" dedi.

Devrime giden uzun yolda yığınlar, reformlara içerik kazandırmak istemiyle, şimdilik yıkamadıkları olguyu (T.B.M.M.'ni) kendi çıkarları için kullanmak ve dolayısıyla mecliste gerçek temsilcilerinin yeralmasını istiyorlar.

Bunun da, en iyi bir yasal partiyle yerine getirilebileveğine ve bağımsız adaylara verilen oyların boşa gideceğine inanıyorlar ve öyle davrandılar. Şurası bir gerçektir: Şayet 8 siyasi derginin oluşturduğu Devrimci Seçim Bloku bir partiyle seçimlere girebilseydi, alacağı oy oranı en az 15-20 kat daha fazla olacaktı dersek abartmış olmayız. Daha da önemlisi 8'li plotform bir parti ile seçime girebilseydi, yığınları devrimci mücadeleye yönlendirmede, sosyalizmin etki alanını genişletmede, çok ama çok daha fazla etkili olacaktı. Bu ve benzer nedenlerledir ki, Devrimci Seçim Bloku'nda yeralan kimi siyasi güçlerde, dünden farklı olarak yasal parti yönünde olumlu gelişmelere tanık olmaktayız. Özetle, açık kavganın aracı olacak bir yasal partiye ihtiyaç vardır. Bu ihtiyaca uygun davranışa girmemiz gerekiyor.

Seçimlerin açığa vurduğu bir diğer gerçeklik, TC'nin ve tekelci-kapitalizmin bütün kirli çamaşırlarını günlük olarak sergileyecek propaganda ve ajitasyon faaliyetinin araçlarından biri , yasal partinin sahip olduğu avantajlardır. Bunun en çarpıcı gösterisi, SP lideri Perinçek'in TV ve radyo seçim konuşmalarında, açık oturumda, görüşlerini anında milyonlara propaganda etmesiydi. Günümüzde propaganda ve ajitasyon, TV, radyo ve günlük basının önemini seçimlerde bir kez daha yaşayarak gördük. Bu medya araçlarından faydalanarak politika yapmak ve milyonlara anında propaganda yapmak komünistlerin, devrimcilerin de hakkıdır.

DYP, SHP, RP, DSP vb. tüm burjuva partileri özde savundukları aynı programı ve hedefleri bu medya araçlarının propaganda gücüyle sanki temelden farklı şeyleri savunuyorlarmış gibi gösterip yığınları aldatmayı başarmadılar mı? Evet, burjuva partileri yığınların gözünün içine baka baka, özde aynı ekonomik sosyal politikayı savunduklarını, TÜSİAD'ın huzuruna sırasıyla teker teker çıkarak sergilediler. Fakat sıra yığınları kazanmaya gelince, özde aynı program ve hedefleri savunduklarını yığınlara söylemediler, söyleyemezlerdi de. Tersine, Medya araçlarıyla yığınlara birbirlerinden "temelden farklı" olduklarını götürdüler. Böylece, yığınların, T.C devleti ve tekelci kapitalizmle olan tüm çelişki ve çatışma noktalarından kaynaklanarak gelişen tepki ve yönelişlerini, kendi aralarındaki suni rekabetin, yapay farklılıkların sınırları içine çekmeye çalıştılar. Önemli oranda başarılıda oldular. Burjuva partilerinin yığınlar üzerinde bilinç çarpıtması ve yalan furyasına karşı komünistlerin sürdürdükleri politik gerçekleri açığa vurma faaliyetleri oldukça sınırlı , etkisizdi.

Yığınları kazanabilmemiz için günlük poli-

tik gelişmeler üzerinden günlük politika yapmamız zorunludur. Günlük politika yapabilmek, bugün en belirgin olarak (ve gerçekliğimiz, gücümüz açısından) iki aracı zorunlu kılıyor. Bunlardan birincisi ve önemlisi; günlük, en azından haftalık bir yayın, ikincisi; yasal bir partidir.

Tüm burjuva partileri, başta TV, radyo, basın olmak üzere propaganda araçlarını kullanarak, kendi yoz, geri, faşist kültür ve ideolojilerini yığınlara hergün her saat hatta her saniye taşıdılar ve yığınları etkilediler. Bunun karşısında biz komünistlerin yaptıkları propaganda ve ajitasyon faaliyetinin etkisi bir hiç olarak kaldı. **Bizim için insanları, Yığınları bilinçlendirerek, inandırarak kazanmak en büyük zafer ise,** bunun yolu; TC'yi ve tekelci-kapitalizm bütün cephelerden sıcağı sıcağına teşhir ederek işçi-emekçi yığınlara bilinç taşımaktır. Komünistler olarak ivedi görevimiz, yığınlara devrimci bilinç taşıyacak araçları yaratmaktır.

Seçimlerin açığa vurduğu diğer gerçeklik ise kimi iddiaların (özellikle burjuva ideologların iddiasının) tersine, yığınların sağa kaymış olmadığıdır. Tam tersine, burjuva partilerinin tümü salt sözde de olsa "sol"a kaydılar. Burjuva sağ liberal, dinci, faşist partilerin bu seçimlerde aldıkları toplam %70 civarındaki oy oranı da bu gerçeği değiştirmiyor.

Elbette, burjuva partileri"sol"dan politika yapmalarına karşın esasta, tekelci-kapitalizmin kendisine karşı değil, sadece sonuçlarına karşı çıktılar. Başka bir ifadeyle yaratana yani tekelci -kapitalizme değil, yaratılan kötülüklere, kapitalizmin yarattığı kötü sonuçlarına sadece sözde karşı çıktılar. İşte bugün bize yasal alanda;

- Tüm ekonomik, sosyal, siyasal kötülüklerin yaratıcısı, ve hemen hemen hergün her saat bu kötü sonuçları yapısı gereği doğurması kaçınılmaz olan tekelci-kapitalizmin kendisine politik propaganda düzeyinde bile olsa, karşı tutum alan kapitalizmi ve onun siyasal rejimini devirmeyi doğrudan programına amamakla birlikte, propaganda ve ajitasyon faaliyetinde bunu günlük olarak işleyen; Seçimlere giren, ama seçimlerin köklü çözüm getiremeyeceğini de propaganda edebilen Kürt ulusunun .K.T.H. 'nın savunusunu, eylemle bütünlüklü bir propagandayla sürdürebilen... bir kitle partisine ihtiyaç vardır.

Elbette, Kürt-Türk partisini zorunlu kılan, yalnızca ve esas olarak, yukarda belirttiğimiz, seçim sonuçlarının açığa çıkardığı gerçekler değildir. Böyle bir partiyi zorunlu kılan, seçimden seçime politika yapmanın ötesinde nesnel ve öznel nedenler bulunmaktadır. Böyle bir partiyi hedefleyen güçler için, iradi çabaların ötesinde, nesnel zeminler var ve gün geçtikçe güçleniyorlar. Özellikle de günümüzde dünya çapında şovenizmin ve milliyetçiliğin şaha kalktığı halkların birlik değil ayrılma süreçlerinin alevlendirildiği bir politik süreçte, halklarımızın bir yasal partide de olsa, ortak düşmana karşı, ortak mücadelesini örmek, iradi olarak her babayiğitin kârı değildir. Durum buyken, geniş politik çevrelerin Kürt-Türk kitlesel partiyi önermeleri, böyle bir partinin nesnel ve öznel koşullarının güçlü varolduğunu gösteriyor. Kısacası, Kürt-Türk partisi önermesi salt iradi olmayıp bir çok yönden, nesnel dayatmanın da bize yüklediği bir görevdir.

Kapitalizmi ve onun siyasal rejimini devirmeyi doğrudan programına amamakla birlikte, propaganda ve ajitasyon faaliyetinde bunu günlük olarak işleyen; Seçimlere giren, ama seçimlerin köklü çözüm getiremeyeceğini de propaganda edebilen Kürt ulusunun .K.T.H. 'nın savunusunu, eylemle bütünlüklü bir propagandayla sürdürebilen... bir kitle partisine ihtiyaç vardır.

Kürt halkınınulusal özgürlük, demokrasi ve sosyalizm hedefi ile, Türk halkının demokrasi - sosyalizm hedefinin engeli bulunan düşman tek ve ortaktır. Bu ortak düşman T.C devleti ve onun dayanağı tekelci kapitalizmdir. Kürt ve Türk halkları sanılandan öteye içiçe bir ekonomik, sosyal, siyasal ve etnografik (nüfus bileşimi) yaşam sürdürmektedirler, öyle ki Türkiye ve K. Kürdistan'da yaşayan toplam 60 milyon insandan 20 milyonu Kürt ulusal kökenlidir. Bu 20 milyonunda yine 10 milyon civarında olanı, Türkiyenin Marmara, Ege, Çukurova, İç Anadolu ve Akdeniz bölgelerinde oturmaktadır. Tersinden de, K. Kürdistan toplam nüfusunun % 20 civarı Türk kökenlidir. Burda belirtmediğimiz bir çok nedenle her iki ülkeden işçilerin memurların öğrencilerin, ekonomik, akademik, sosyal

ve demokratik yaşam kavgaları ortak düşmana karşı verilmektedir. Bize düşen görev; bu kavganın bilinçli bir politik kavga düzeyine çıkarılmasıdır.

ULUSAL VE SINIFSAL DİNAMİĞİN BİRLİĞİNİ SAĞLAMAK

Ulusal özgürlük, halkımız için, bugün ekmeksu gibi yaşamsaldır. Yüzyılların ulusal ezilmişliği son yıllarda tırmandırılan devlet terörü ve tezgahlanan oyunlar, kışkırtılan Türk şovenizmi, halkımızı canından bezdirmiştir. Ve halkımız nefes almak istiyor. Bu varolma-yokolma kavgasında halkımız elini, Türk işçilerinin, emekçilerinin dayanışmasına uzatmaktadır. Ulusal-sınıfsal kurtuluşa giden yolda bugün acil olarak, üzerindeki baskıların kaldırılması, varlığını geliştirebilmesi, her bakımdan özgürce örgütlenebilmesi yaşamsal öneme sahiptir. Türk veKürt işçi sınıfı ve emekçi halklarımız için yaşamsal olan diğer bir sorun; ekonomik, sosyal siyasal yaşamın iyileştirilmesidir. Hemen belirtelim ki tekelci-kapitalizmin sınırlarında kalındığı sürece reformlarla yoksulluk işsizlik kötü eğitim ve sağlık sorunları köklü çözülmez. Ancak, bu alanda köklü çözüm olan sosyalizme giden yolda reformların kazanılması, bir basamak olduğu kadar günlük yaşam bakımından önemlidir de. Burda önemli olan "hak verilmez alınır" şiarıyla reformları devrimci politik mücadelenin bir kazanımı olarak elde etmek ve sosyalizm kavgası için bir basamak yapabilmektedir.

Yasal Kürt-Türk kitle partisinin bizce bugün asıl işlevi bu perspektifle reformlar uğruna kavgayı dinamik olarak sürdürebilmek, ulusal özgürlük ve demokrasinin canlı ve eylemci bir aracı olabilmektir. Bugün iki halkın ortak düşmana karşı canlı ve eylemci bir araca şiddetle ihtiyacı vardır. Bu araç bizce cephe nitelikli bir kitle partisi olabilir. Elbette, bu , araçlardan sadece bir tanesidir. Ve hiçbir biçimde, yasa-dışı parti olgusunun karşıtı ya da alternatifi değildir. Yasa-dışı komünist veya devrimci-demokrat niteliklerde partiler de vardırlar ve varolacaklardır.

Ulusal ve sınıfsal kavga,tüm cephelerden devam ediyor. Bu savaş esas olarak, acele eden geleceğin (ulusal-sınıfsal özgürlüğün) gitmekte direnen ve geciken geçmişe (T.C ve onun temeli tekelci kapitalizme) karşı haklı bir savaşıdır. İşte bu ulusal ve sınıfsal savaşın, geciken ve gitmekte direnen geçmişe karşı savaşın geniş bir politik kanal içerisinde birliğini sağlamak görevimiz vardır. Cephe nitelikli bir parti geniş ve toparlayıcı bir politik kanal görevini üstlenebilir.

Biz komünister, yıllar öncesinden (1982'den bu yana) geniş ve devrimci demokratik nitelikte bir Kürt-Türk partisinde ısrar ettik, ama bugüne kadar gerekli adımları atamadık. Şu anki süreçte böyle bir partinin kuruluş zemini olgunlaşmıştır, adım atmak gerekiyor.

Elbette böyle bir parti hemen bir çırpıda kurulamıyacaktır ya da kurulu partilerden bri örneğin bir anda istenen bir politik niteliğe dönüştürülemez. Buna, hem Türkiyede hem de K. Kürdistanda, farklı siyasi akımlar, farklı gerekçelerle karşı çıkacaktır. Sabırlı ve ısrarlı davranmamız gerekiyor. Bu yönelişte ne duralım nede birden koşalım, İstikrarlı yürümemiz gerekiyor.

Yasal KÜRT-TÜRK partisine karşı çıkışları esas olarak üç eğilim altında belirtebiliriz.

1- K. Kürdistan'da ve Türkiyede kimi siyasi akımlar, koşullar her ne olursa olsun, yasal parti öynelişlerini hemen "pasifizm"le, "oportünizm"le suçlayıp yasa-dışı parti örgütlenmesinin reddi olarak damgalayıp karşı çıkacaklardır.

Bu tür akımlar, grupçuklar açık kavganın yükseltilmesi ile birlikte, illegalite silikliğinin aşılarak göğsünü gere, gere ulusal ve sosyalist kimlikle politik kavgaya atılmanın önemini bugün bile kavramadılarsa, yarında kavramaları epeyce güçtür. **Bu mantığın sahipleri yorğun bağlılıklar, eskimiş kahramanlıklar, bıkılmış tutkularla hep bir şeyi ararlar. Neyi? Bir barınağı!**

Burda, illegal bir parti ve yaşamını reddetmiyoruz. Reddettiğimiz yasa-dışı mücadele savunusu ve bunun devamı olarak oluşan illegalite silikliği, barınağa sığınma anlayışlarıdır. Reddettiğimiz, mücadele ile örgüt aracının ya bilinçli ya da bilinçsizce birbirine karıştırılması ve illegal örgütlenme savunusundan hareketle, illegal mücadele barınağına halen saplanıp kalmalarıdır. Araçlardan biri ve esası illegal olur, ama yığınların politik mücadelesi illegal olmaz. Eğer gerçekten yığınları kendi eylemlikleri içerisinde eğitip kazanmak istiyorsak, bu böyledir. Yığın mücadelesinin doğası her zaman en katı faşist diktatörlük koşullarında bile meşrudur, açık kapışmadır. Çünkü illegal partinin kadrolarını, hatta parti üyelerini gizleyebilirsin, ama yığınları gizleyemezsin. Açık kitle partisi ile, meşru, açık kavganın araçlarından birini oluşturalım derken, yığın mücadelisinin bu eğiliminden hareket ediyoruz.

2- Diğer bir eğilim olarak da, Kürdistan da kimi akımlar tarafından savulan, illada ve yal-

nızca "yasal bir Kürt Partisi" yaklaşımıdır. Bu önerme, nesnel ve özel gerçekliğimizi dikkate almayan, yalnızca devrimci, ulusal duygularla yüklüdür. Salt bir Kürt Partisi herşey bir yana demografik açıdan zemini yoktur. Öyleki bugün Mersin başta olmak üzere Çukurovada nüfusun çoğunluğunun Kürt olduğu yolunda ciddi iddialar var. Nüfus bileşimi böylesine iç içedir. "Biz Kürt değil, Kürdistan Partisi öneriyoruz" diyebilirler. Bu önermede bir çok nedenle doğru ve gerçekçi değildir. Tek başına K. Kürdistan illerinde örgütlenen bir yasal partinin önünde seçim yasası engeli var. Türkiye ve K.Kürdistan çapında toplam İl'lerin yarısından bir fazlasında örgütlenerek seçime katılma zorunluluğu var. K. Kürdistan'daki İl'lerin sayısı iki ülkeden toplam İl'lerin yarısının çok altındadır. Daha da önemlisi, belirtmiş olduğumuz ortak düşmana karşı iki halkın birlikte mücadele etme zorunluluğu vardır. Ortak mücadeleye üstelik cephe düzeyinde "evet" demek, ama bunun başka biçimde yansıması olan, yasal cephe partisine "hayır" demek, bilim dışı olduğu kadar mantık dışıdır da.

Bugün K. Kürdastan'da ulusal mücadele dinamiği güçlüdür ve Türkiye'deki sınıfsal dinamikten bağımsız olarak kendi ayakları üzerine dikilmektedir. Elbette Kürdistan'da ulusal dinamiğin sınıfsal içerikten yoksun olarak güçlenmesinin, biz komünistler açısından taşıdığı tehlikeyi belirtelim. "Komünistim, sosyalistim" diyen herkes, gelişen ulusal kavga içerisinde sosyalist bir eksenin yaratılması kaygısını bugün dünden daha fazla taşımak zorundadır. Ayrıca, ulusal kavganın Türkiye'deki demokrasi ve sosyalizm güçlerinden bağımsız olarak başarıya ulaşmayacağı da gün geçtikçe daha net görülmektedir. Bu gerçeğin görülmesindedir ki, ulusal dinamiğin içinde en aktifinden pasifine kadar, geniş Kürdistan'lı güçler ısrarla Türkiye sol güçleriyle ortak mücadelenin yaratılması için çaba harcıyorlar. Türk ve Kürt halklarının kardeşliği esas olarak devrimci ulusal duygunun ürünü olmaktan çok, iki halkın ortak mücadelesini yaratma zorunluğunun ürünüdür. Tesadüfi değildir, Kürdistan'da ulusal kavga kendi ayakları üzerinde güçlendiği oranda Türkiye demokrasi ve sosyalizm güçleri ile ortak mücadeleyi ve bu mücadelenin ortak aracını yaratma ihtiyacı da o oranda güçleniyor. Kürdistan'da derinleşen süreç budur. Türkiye'deki devrimci güçler, ortak düşmana karşı ne kadar Kürdistan'daki dinamikten güç almak ihtiyacını duyuyorsa, tersinden de, Kürdistan devrimci güçleri, aynı oranda, hatta daha yakıcı olarak, Türkiye demokratik ve sınıf hareketinden güç almak ihtiyacı içerisindedirler. Bu karşılıklı ihtiyaç üzerinden, iki ülkenin dinamiklerini aynı düşman hedefine yönlendirmek, devrimcilerin görevidir. İşte Kürt-Türk kitle partisi bu karşılıklı ihtiyacın ürünüdür.

3- Türkiye'deki kimi siyasi akımlarda görülen bir eğilim olarak; bugün kitle (cephe niteliğinde) partisi yerine, esas olarak sınıf partisi, başka bir tabirle, sosyalizmi tavizsiz savunan bir proletarya partisinde, giderek azalan tonda da olsa, hala belli bir ısrar vardır. Bu nitelikte partilerin iki ülkede varolduklarının ve cephe partisinin bunların alternatifi olmadığını daha önce belirttik.

Açık kitle partisi yerine sınıf partisi savunusunun sahiplerinde esas olarak iki temel darlığın varolduğuna inanıyoruz, Bu darlıklar, cephe partisini Türkiye'de "demokratizme" teslimiyet ve Kürdsitan'da ise, "ulusallığa" yaslanma kaygısından kaynaklanıyor.

Açık kitle partisi yerine sınıf partisi savunusunun sahiplerinde esas olarak iki temel darlığın varolduğuna inanıyoruz, Bu darlıklar, cephe partisini Türkiye'de "demokratizme" teslimiyet ve Kürdsitan'da ise, "ulusallığa" yaslanma kaygısından kaynaklanıyor. Hem Türk hem de Kürt komünistlerinin bu kaygıları bence de taşıması gerekir. Ve "demokratizm" ile "ulusallığı" aşan bir stratejik perspektife kesin olarak sahip olmaları gerekiyor. Fakat kaygı taşımak bu temel sorunları görmemezlikten gelme noktasına götürmemelidir. Demokrasi ve ulusallığı aşmayı hedefleyen bir stratejiye sahip olmakla, bunları yok saymayı birbirine karıştırmamalıyız.

Evet, komünist hareket bugün dünden daha fazla, Türkiye'de "Demokratizm" Kürdistan'da ise burjuva "ulusallığı" tehlikesiyle yüzyüzedir. Fakatbu tehlike, yine onların uzağında durup, yakın dövüşü reddetmemizi gerektirmez. Kaldı ki bunun zemini de yoktur. Nasıl ki; Kürdistan'da ortak düşman hedefinde, komünist hareketle ulusallık karşı karşıya değil, yan yana ise, Türkiye'de de, demokrasi ile sosyalizm kavgası karşı karşıya değil yan yanadır. Aynı mevzide düşmana karşı mücadele içeri-

sindedirler. Bu durumda yapılması gereken; ideolojik alanda, demokratizm ve ulusallıkla sınırları net ve ikircimsiz olarak çizmek ve ideolojik mücadeleyi kesintisiz sürdürmektir. Politik alan da ise; olabildiğince esnek ve toparlayıcı olmalı, bir kitlesel partide ortak düşmana karşı ortak kavgayı sürdürebilmeliyiz. İdeolojik olarak "ben"i politik olarak ise "biz"i öne çıkarabilmek ve bu her ikisini bir cephe partisinde bütünlüklü sürdürebilmeliyiz.

Komünistler olarak kolaya kaçma sancısını halen yaşıyoruz, bunu, aşamadığımız sürece de yol alınmaz. Türkiye komünistleri, bir Kürt-Türk kitlesel partisinde, ulusal dinamiği olumlu etkileyip, onu sınıfsal kurtuluş yolunda ilerletsinler. Buna hiç bir engel yoktur. Tersine aynı kitlesel parti içerisinde yeralmakla, bunun zeminini yakalamış olurlar. Cephe partisinin İstanbul, İzmir, Çukurova vb. işçi merkezlerinde örgütlenmesinin sınıfsal temelini güçlü kılsınlar. Buna engel olacak herhagi bir şey varmıdır? Kürt ulusu üzerinde estirilen teröre karşı, belirttiğimiz metropollerde, işçilerin eylemlerini yükseltsinler. Kürt halkının yakıcı olarak istediği tam da bu değil midir? Kürt halkının ,enternasyonalizmin eylemci karakterinden etkilenip Türkiye işçi ve emekçi halkıyla gönüllü birliğe yönelmesinin zemini, bunun dışında oluşturulabilinir mi?

Sonuç olarak, Kürt-Türk kitle partisini yaratma eğilimi güçleniyor. **Türkiye Komünist hareketide birinden henüz çıkılmayan diğerine henüz girilmeyen iki din arasında kalmanını sancısın bir an evvel aşmalıdı.** Bizce doğru olup yapılması gereken, sınıf partisinde ısrar etmek değil, Kürt-Türk kitle partisine ciddi olarak yönelmektir.

HALKLAR ARASINDA ENTERNASYONALİZMİ GELİŞTİRMELİYİZ

Türkiye ve K. Kürdistan topraklarında kırkı aşkın ulus ve etnik grubun yaşadığı bir halklar mozaiğinde, halklar arasında enternasyonalizm geliştirmek yüce bir görevdir. Bu görevin asıl sahipleri, başta, Kürt ve Türk komünistleridir. Enternasyonalizm, soyut değil somut tutum ve yönelişlerle geliştirilebilinir. Ve şu anki gerçeklikte, halklar arasında enternasyonalizmin geliştirebilmesinin önünde ciddi engeller bulunuyor. Ayrıca, Türk burjuvazisi, bu engellere hergün bir yenisini ekliyor. Bu engeller aşılmadan, ne enternasyonalizm geliştirilebilinir, ne de halklar arasında gönüllü birliğin veya ayrılmanın zemini oluşturulabilinir.

Enternasyonalizm önünde başlıca şu iki engel bulunmaktadır:

Türk burjuvazisi, atalarından devraldığı zora dayalı "birlik ve beraberliği" 70 yıldır kendisi zorla dayatıyor. **Günümüz de halen "birlik ve beraberliği" sağlamak için zora, devlet terörüne baş vuruluyor ise, bu; zorun çözüm olmadığının ve halklar arasında birliği sağlayamadığının kanıtıdır. Türkiye burjuvazisi, Kürt ulusunu, ulusun Kendi Kaderini Tayin Hakkı ilkesini sürekli topa tutarak yenmek istiyor. Tarihte bazen veya geçici olarak, ilkelerin topa tutularak yenildiği olmuştur. Fakat ne zamana kadar? Yine, tarihte zorun, topun, eninde sonunda ilkelere boyun eğdiği sayısız örneklerle kanıtlanmıştır.** Kürt halkı ile Türk halkı arasında ulusal egemenlik hakkı bakımından köklü bir eşitsizlik yıllardır devam ediyor. Burjuvazi her defasında bu eşitsizlik temelinde "birlik ve beraberliği" dayatıyor. Eşitsiz koşullarda yaşayan güçlerin (ulusların) gönüllü birliği mümkün müdür? Hayır! Mümkün değildir ve olmadığının kanıtı yine kendi gerçekliğimizdir. Halklar arasında enternasyonalizmi geliştirme de; Türkiye komünistlerinin, en başta iki ulus arasında devam eden köklü eşitsizliğe karşı tutum almaları gerekmektedir. Tüm ulusal egemenlik hakkını kullanan Türk ulusu, bütün ulusal haklarından yoksun bırakılan Kürt ulusu ile eşit olamaz. Bu eşitsizliğe son vermek için Türkiye komünistleri de kavgada aktif yerlerini almalıdırlar. T.C.'nin, U.K. K. T. H ilkesini topa tutan siyasetine ve iki ulus arasındaki temel eşitsizliğe tutum alarak enternasyonalizmi geliştirmelidirler. Her ilerlemenin bir bedeli vardır. Enternasyonalizmi halklar arasında geliştirebilmenin bedelini ağır ödemeye komünistler hazır olmalıdır.

Türkiye burjuvazisi, halkımızın gelişen ulusal kurtuluş mücadelesini boğmak için, arkasına kitle desteğini alabilmek kaygısıyla, Türk halkını, şovenizm temelinde genel "mutabakata" çağırmaktadır. Son aylarda bu çağrılar da hızlı bir artış var. Türk ulusunun milliyetçi duyguları kışkırtılıyor. T.B.M.M. Başkanlığına seçilen ve "demokrat" geçinen H. Cindoruk "gerekirse elde silah savaşırız" diyebilecek kadar, en yetkili ağızlardan kılıçların şakırtıları, seslendiriliyor. Türk halkının "büyüklüğü, savaşçılığı" tarihte nasıl kahramanlıklar gösterdiği (bunu halkları nasıl kılıçlardan geçirdikleri olarak anlamak gerekir) yeniden keşfediliyor.

Türk şovenizminin etki alanları, Kürdistan

ve Kürt Halkı ile sınırlı kalmıyor; dalga dalga Orta Asya, Kafkasya, Balkanlar ve hatta Orta-Doğu'ya yayılmaya çlışılıyor. Tarihten, Enver Paşa'lardan dersler alınmayarak, Pantürkizm yeniden keşfediliyor, yığınlarda etkin kılınmaya çalışılıyor. Sosyal Demokrat geçinen, ama gerçekte bugün artık bir sosyal faşist olan B. Ecevit, SSCB'deki dağılma tehlikesi ve Balkanlar'daki gelişmeler karşısında "ahh... şu an iktidarda olsaydım diye avucumun içi kaşınıyor" diyerek Türk şovenizmini en pervasızca dile getiriyor. S. Demirel "Balkanlar'da Türk azınlığını tutmak, Türkiye'ye getirmemek devletin siyasetidir" diyordu. Evet bence Ecevit şahsında Türk burjuvazisi gerçekten gittikçe kaşınıyor, depreşiyor(!)

Türkiye'li komünistler, tarihi bir görevle yüzyüzedirler; Bu, kendi burjuvalarının büyük ulus şovenizmine ve yayılmacı emellere karşı, kararlı bir tutum alabilmektir. Ve **halklar kılçların karanlık serüvenleri olmadan da büyüktürler, yaklaşımını ısrarla Türk halkına taşımalıdırlar. Türk halkı, kılıç kullanmadan, diğer halkları boğazlamadan da, tüm halklar gibi büyüktür.** Kürt halkı ile gerçekten birlik istiyorsa; birliği sağlayacak olanın, her bakımdan fiili eşitlik temeline dayanan ve karşılıklı, sanat, kültür, akıl, bilgi ve iknayla sağlayabileceğine, Türk halkını inandırmak gerekiyor. Türkiye komünistleri somut olaylar ve gelişmelerden hareketle şovenizme karşı tutum almalı, Kürt halkının ayrılıp, bağımsız devlet kurmak hakkını düşünceden öteye eylemleriyle haykırarak, halklar arasında enternasyonalizmi geliştirmelidirler.

Haklı olarak sorulacaktır; enternasyonalizmi geliştirmek, tek yanlı olarak sadece Türkiye komünistlerinin görevimidir? Kürdistan'lı komünistlerin, devrimcilerinin bu yönde görevleri yok mudur? Vardır. Kürt milliyetçiliği, ulusumuzun, ezilen bir ulus olmasının beraberinde getirdiği genel demokratik bir içeriğe sahiptir. Ama özü itibarıyla milliyetçilik, kimden gelirse gelsin enternasyonalizmin, halklar arasında dostluk ve kardeşliğin karşıtıdır, komünistler olarak kendi ulus milliyetçiliğimizin bu yönüne karşı tavır almamız gerekir. Özellikle ülkemizde son yıllarda Türk burjuvazisinin de belli bir hoşgörüsü altında (Çünkü ulusal sorunu düzen sınırları içerisinde çözmede buna ihtiyacı var) Kürt burjuva milliyetçiliğinde canlanma olduğu görülüyor. Bu milliyetçilik, şimdiden ipuçları görüldüğü gibi, hem Türk burjuvazisi ile hem de emperyalizmle işbirliğine açık bir kimliğe sahiptir. Kendi milliyetçiliğimize karşı tutum almamız gereken ikinci yön budur.

Kürt ve Türk halkları arasında, enternasyonalizmin yaratılmasında esas engel Türk şovenizmidir. Bu kırıldığı oranda, tersinden Kürdistan'lı Komünistlerin, kendi ulus milliyetçiliğine karşı çabaları etkili olabilecektir. Kürt, Türk komünistlerinin, devrimci demokrat, yurtsever güçlerinin içerisinde yer alacakları bir cephe partisi, halklar arasında enternasyonalizmi geliştirip etkin kılmanın araçlarından birisi, hatta bugün en etkilisi olabilir. Tekrar vurgulayarak belirtiyorum. Böyle bir partinin, İstanbul, Ankara, Çukurova, İzmir vb. Türkiye kesiminin örgüt yapısının, ulusumuzun üzerindeki baskıya, teröre karşı her kitlesel çıkışı, halkımızda derin izler bırakacak ve enternasyonal dayanışmanın zeminini güçlendirecektir.

Elbette, cephe partisinin siyasi, örgütsel niteliği ve hedefleri üzerine yazıda belirttiklerimiz bizim görüşlerimizdir. Bir yasal cephe partisi isteniyorsa ille de bizim görüşlerimiz üzerinde kesin bir ısrar doğru ve çözümleyici değildir. Bu nedenle ikna olmaya ve ikna etmeye açık olarak bu çalışmalara katılacağız.

EMPERYALİZME KARŞI BİRLİKTE MÜCADELEYİ GELİŞTİRMELİYİZ

ABD, "yeni dünya düzeni (Y.D.D)" ne uygun olarak bölgemiz de de etkin bir faaliyet içindedir. Kendisine karşı başkaldıran direniş odaklarını kırmak için çok yönlü (mali, askeri, diplomatik) kuşatmayı sürdürmektedir. Bu emperyalist kuşatmaya karşı bölgemizdeki deki komünist, devrimci, demokrat ve ulusal kurtuluş hareketlerinin ezici çoğunluğu tutum almaktadırlar

Emperyalist-kapitalist sistem şu anda ABD'nin Y.D.D'ki önderliğini kabul ediyor. Fakat bu geçicidir ve Almanya ile Japonya'nın, ABD'nin dünya liderliğini kısa sürede aşacakları görülüyor. Gelecekte emperyalizm cephesinde, ABD önderliğindeki tek kutuplu bir yapıdan iki, giderek üç kutuplu bir odaklaşmanın olacağı kesindir. ABD, Almanya ve Japonya arasında şimdiden, geleceğin kapışmalarının ipuçları görülür. Almanya şimdiden ABD'ye rakip, dünya

geneline şamil politikalar belirliyor. Emperyalist odaklar arasındaki çelişkilerin ilk ipuçları şimdiden Orta-Asya, Kafkasya, Balkanlar, Orta-Doğu ve Güney Doğu Asya'da açığa vurdu bile, özellikle ABD ile Almanya arasında bu daha belirgindir.

Emperyalizmin kendi aralarındaki tüm çelişkiler, bölgemize, özellikle de Kürdistan'a yansımaktadır. Yarın daha sıcak olarak, bu çelişki ve çatışmalar yansıyabilir. Bunun bilinciyle davranmamız gerekiyor. Çünkü emperyalizm hem kendi arasındaki, hem de kimi bölge devletleriyle aralarındaki çelişki ve çatışmalarda "kullanmak" ve ilerde muhtemel bir etkin müttefik haline getirebilmek için, bugünden Kürt ulusal kurtuluş haretlerini denetim altına almaya çalışıyor.

Bu tablo karşısında, Türk ve Kürt halkları, emperyalizme karşı etkin bir ortak mücadeleyle, bölgemiz ve ülkemiz üzerindeki plan ve oyunlarını bozabilirler. Türkiye komünistleri, devrimcileri: ülkemiz ulusal kurtuluş hareketinin emperyalizmin etrafında örmeye çalıştığı kuşatma ve giderek denetleme politikasını parçalayacak etkin bir anti-emperyalist tutum geliştirmelerini istiyorsanız, Kürt halkının size uzatmış bulunduğu ortak mücadele elini güçülü kavrayın. Kendi cephenizden bunun politik ve örgütsel adımlarını atın. Emperyalizm halklarımızın ortak düşmanıdır. SSCB ile ABD kutuplaşmasının ABD lehine ortadan kalkmasıyla birlikte, emperyalizme karşı çok daha geniş bir cephede ortak kavga vermenin zeminleri dünden daha güçlüdür. Açık Kürt-Türk partisi, anti-emperyalist kavganın etkin bir aracı haline getirebilinir. Bu araçla emperyalizmin, halklarımız üzerindeki oyun ve planlarının önüne ciddi bir dalgakıran dikilebilir.

PROGRAM VE ÖRGÜT NİTELİĞİ

Buraya kadar yazdıklarımızda cephe partisinin program ve örgütsel niteliğine ilişkin genel çizgileri de belirtmiş olduk. Şunları ekleyebiliriz:

Türkiye ve K. Kürdistan'da mümkün olabilecek en geniş sol ve yurtsever güçleri kucaklayan bir cephe nitelikli kitle partisinin yaratılmasını hedefliyoruz. Elbette bu parti örgütsel olarak demokratik-merkeziyetçi bir işleyişe sahip olmalı ve geniş güçlerin yeralması partinin demokratik-merkeziyetçi işleyişinin önünde engel olmamalıdır. Karar öncesi tartışma sürecinin (ikna etmek, ikna olma sürecinin) olabildiğince işletilmesi partinin niteliği gereği kaçınılmazdır. Ancak, demokrasi yönünü tamamlayan bir merkeziyetçilik olmadanda parti politik karar alma ve tekvücut çoğunluk kararı doğrultusunda politik eyleme yönelmede felce uğrar, Parti bir tartışma klübüne dönüşebilir. Niteliği gereği bir proletarya partisine göre daha "lose" olmakla birlikte merkeziyetçi yönünün olması kaçınılmazdır.

Açık kitle partisinin programının , stratejik hedef olarak ulusal ve toplumsal devrimi belirleyen ve hedefleyen bir içeriğe sahip olması dayatılmamalıdır. (bu dayatmaya ihtiyaç yoktur, çünkü devrimi hedefleyen programlar ve örgütsel yapılar vardır) Yine, programda stratejik hedef olarak, T.C'nin yıkılması , kapitalizme son verilerek sosyalizmin kurulması perspektifi yer almamalıdır.Program içerik olarak kapitalizmin sınırlarını tamamıyla aşamayan ancak tekellerin egemenliğini kırmaya, T.C'nin faşist ve gerici yapısına karşı tutum geliştiren, Kürt ulusunun U.K. T. H'nı savunan bir içeriğe sahip olmalıdır. Bu program; genel çizgileriyle, anti-tekel anti-faşist, anti-şovenist bir iceriğe sahip olmalıdır. Parti bünyesinde yeralacak komünist devrimci ve yurtsever güçler, cephe programını aşan köklü hedeflerine, radikal ve düzenin sınırlarını aşan bir yığın eylemliliği ile ulaşmayı hedeflemelidirler.

Yaratılması hedeflenen böyle bir parti ile, yalnızca örgütlü güçlerin değil, yerel grup ve tek tek unsurlara varana kadar örgütlü güçlerin çok ötesinde geniş çevrelerin tek bir politik kanaldan toparlanması hedeflenmelidir. Bunun zemini güçlüdür; Çünkü neredeyse nicel olarak örgütlü güçlerden daha yaygın ve fakat dağınık durumda olan sosyalist, devrimci yurtsever unsurlar bulunmaktadır. Ayrıca böyle bir parti her zaman en güçlü itilime uyan, her zaman daha emin yandan olmaya bakan tarafsız güçleride etki alanına alıp politik kavgaya çekebilir, çekmelidirde.

Elbette, cephe partisinin siyasi, örgütsel niteliği ve hedefleri üzerine yazıda belirttiklerimiz bizim görüşlerimizdir. Bir yasal cephe partisi isteniyorsa ille de bizim görüşlerimiz üzerinde kesin bir ısrar doğru ve çözümleyici değildir. Bu nedenle ikna olmaya ve ikna etmeye açık olarak bu çalışmalara katılacağız.

GELİŞEN MÜCADELE VE ÖNÜMÜZDEKİ ENGELLER

B. ARSLAN - D. KARA

Son zamanlarda belirli bir ivmeyle daha da ivedelik kazanan, özellikle T.C'de ve dünyada güncelliğini koruyan Kürt halkının haklı mücadelesi ve bu haklı mücadele karşısında T.C'nin girdiği çıkmaz ve çözümsüzlükler... Elbette geleneksel yöntemlerden vazgeçmeyen burjuvazi bölücülük ve şovenistliği şu anda ön planda tutmak zorunda...

Şüphesiz burjuvazinin yöntem ve politikaları sadece K.Kürdistan özgülünde odaklanmıyor. Bu mücadeleler karşısında Türk halkını da gözardıetmiyor. Bir yandan K. Kürdistan'da serpilip gelişen ulusal-sınıfsal mücadele sonucunda Kürt halkında yılların birikimiyle ezilmişliğin, yoksulluğun yok sayılmasının karşısında son yıllarda mücadelenin daha da filiznelip boy vermesiyle Kürt halkında yurtseverlik anlamında gelişen bir milliyetçilik, diğer yandan burjuvazinin bunu farklı kılıflara sokup Türk emekçi halkına sunması ve bu sunuyla Türk halkında bir şöven dalgası yaratmaya çalışması. Diğer bir anlamda burjuvazinin kendi şövenizmini Türk halkına buluşturmaya çalışması...

Dikkat edilirse, burjuvazi tıpkı sunni-alevi, sağ-sol, Kürt-Türk vb zıt kutuplaşmaları sürekli yaratmış kısmı oranda da başarılı olmuş ve mücadeleyi sürekli baltalamıştır. Son zamanlarda ise Kürt-Türk düşmanlığını örmeye çalışmaktadır.

Yani bir Kürt'e, Türk düşmanlığını, bir Türk'e de Kürt düşmanlığını aşılamaya çalışmaktadır. İki emekçi halkın birbirlerinden alıp veremeyecekleri yoktur. Aksine birbirlerine ihtiyaçları vardır.

Ezilen iki emekçi halkı birbirine kırdırıp mücadeleyi boğmak, rahatlamak böylece iktidarını korumak amcacında.

BURJUVAZİNİN KİRLİ OYUNLARINI KARŞI DEVRİMİCİ TUTUM

Burjuvazinin bu kirli oyunlarına karşı K. Kürdistanlı ve Türkiyeli devrimci yurtsever, komünist insanların tutumu: İnsanlara halkların eşitliği, kardeşliği doğrultusunda propagandalar yaparak, burjuvazinin gerçek yüzünü anlatan güncel politikalar üretme yönünde olmalıdır. Kısaca halklarımız tam olarak herşeyin bilincinde olmasada, uyanıyor, bilinçleniyor ve sorgulamak istiyor. Fakat yolunu bilmiyor. Bu bağlamada devrimcilere düşen görev, güncel politikalar götürmektir. Başka bir deyimle, halk içinde, halkla birlikte çalışıp, burjuvazinin kirli oyunlarını boşa çıkarması gerekiyor.

ÖĞRENCİ GENÇLİĞİN DEVRİMCİ TUTUMU

12 Eylül faşist darbesinden sonra üniversiteler Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) adı altında birleştirilmiş, bütün kadrolar yukarıdan aşağıya faşistleştirilmiş, gecekondu üniversiteleri planı uygulamaya konmuştur. Böylelikle öğrenci gençliğin mücadelesi boğularak hapsolunabilecekti!

Burjuvazi iyi biliyor ki, Türkiye ve K. Kürdistan devrimci hareketi önder konumundaki insanları öğrenci veya öğrenci kökenli ilerici aydınlar oluşturuyor. 12 Eylül faşsit darbesinden hamen sonra üniversitelere yönelim bundan olmuştur. Daha sonra projelerini uygulama yoluna giren burjuvazi, Van 100. Yıl Üniversitei öğrencisi Mehmet Şirintekin ve Akdeniz Üniversitesi'ne bağlı Burdur Meslek Yüksek Okulu öğrencisi Arif Canyılmaz'n kanları pasına da olsa, bu projelerinin boşa çıkarıldığını görmüştür.

Bugün YÖK'ün günümüzde hiçbir gerçekliği kalmamıştır. Demirel bile bunu söyleyebiliyor. Fakat YÖK kaldırılsa bile, yerine benzeri kurum getirilecektir. Tıpkı 141-142. maddelerin kaldırılp Anti-Terör yasasının gelişi gibi. Bütün devrimci, yurtsever, ilerici aydın öğrencilerin bunu böyle bilmeleri gerekmektedir.

Son zamanlarda gerek K. Kürdistan özelinde gerekse de dünya konjöktüründe sıcaklığını koruyan Kürdistan'daki devrimci mücadele ;şüphesiz toplumun bir parçası olan öğrencileri de ilgilendirmektedir. Hele hele üniversitelerde yanyana, omuz omuza, mücadele veren devrimci, yursever ilerici Kürt ve Türk gençlerinin, K.Kürdistan'da gelişen mücadeleye sadece duyarlı değil, aynı zamanda ivme kazandırmaları gerektirmektedir. Çünkü bu sorun belirli bir kesim yada sadece bir halkın sorunu değildir. Türk ve tüm dünya halklarının sorunudur. T.C'nin üniversitelerinde okuyan Türk ve Kürt ilerici, devrimcileri öğrenciler olarak, burjuvazinin tüm yaygaralarını, yalandoların ve çirkefliklerini boşa çıkartarak özellike Türk kamuoyuna halkların kardeşliği düşüncesini iletmeliyiz.

Elbetteki öğrencilerin mücadelesi okul alanından başlar. Bu "öğrencilerin mücadele alanı okulla sınırlıdır" anlamına gelmez. Bu konu üzerinde uzun uzun yazıp çizmek yerine, şöyle 68 kuşağın, Fikir Klüpleri Federasyonu (FKF) ve Devrimci Öğrenci Birliği (DÖB) nin tarihine bakmamız yeterli sanırız.

Kısaca biz NEWROZ'CU öğrenciler olarak Kürt-Türk tüm devrimci kamuoyu başta olmak üzere ilerici, aydın, yurtsever insanlara burjuvazinin milliyetçilik temelinde ortaya attığı yalan-dolanla demogojilerini ve şovenizmini bıkkınlığa ve yılgınlığa düşmeden boşa çıkartalım, burjuvazinin iç yüzünü yüzlerce defa halklarımıza anlatalım. Herşeyin iyisi, güzeli ve eşitliği yolunda bu kirli oyunlara hep birlikte aman vermeyelim diyoruz.

" BU MEMLEKET BİZİM"

Remzi BİLGET

Narlı-Pazarcık'tan doğuya, Tilkiler, Karalar, Suvarlı, Besni'ye doğru devam eden ve ihtiyar Toros dağlarının bir kolunu oluşturan GANİ dağı... Antep, Maraş ve Adıyaman illerine bağlı yerleşim birimlerini barındıran bir dağ bu. Sırtların da meşe türünden ve dikenli yapraklara sahip koyu yeşil Zindan ağaçları yeşermiş. Şimdilerde bu ağaçlar karanlık bir görüntü veriyor bu dağlara. Belki de bundandır, dağın bu örtüsüne "Kara Zindan" diyenler oluyor yöre insanlarından. Zindan ağacına, yer yer Fıstık bahçeleri katılıyor farklı bir görüntü olarak.

Tarıma elverişli yeterli bir arazi yok. Dağların eteklerine doğru bazen bir toprak adacığı beliriyor ya da dar vadilerde oluşan kimi düzlükler var. Bura insanları değerlendirmeye çalışıyor böylesi toprakları. Sınırlı tarım ürünlerine ek olarak Fıstık bahçesi yapmaya uğraşıyorlar. Bu topraklar Fıstık ağacını yeşertip büyütür. İki yılda verirse tabi-bir toplayıp Fıstığını, iki yıllık harçlık yapmaya çalışır emek ordusu köylüler.

Bir geçim uğraşı daha varmış birkaç yıl öncesinde: Hayvancılık. Yıllar öncesi tek geçim kaynağı olan hayvancılık giderek azalmış. 12 Eylülden bu yana giderek yok olan bir kaynak bu. Devlet baskısının katmerlisini yaşamış bu yöre insanı. Gece davarını otlatamaz, işlerine bakamaz olmuşlar çünkü. Yaşamlarının bir parçası olmuş askerlerle ve onların operasyonlarıyla yaşamak. Gün olmuş gözaltına alınıp sorgulanmışlar, gün olmuş günlerce evlerinden çıkmaları yasaklanmış ya da arazilerine çıkışları engelenmiş. Ve insanlar, can derdine düşer olmuşlar. Çocuklarının, kadınlarının yada tüm aile fertlerinin köy meydanlarında işkence çığlıklarıyla dolu vermiş hayatları. Hayvanları ölmüş açlıktan ahırlarında, bazen dağlara vurup yitmişler birer onar. Peşine giden de olmamış can korkusundan.

" VURUN KÜRD UŞAĞI" DENMİŞ!..

Şair Ahmet Arif'in bir dizesi var : "Bu dağ Mengene dağıdır Şerko can" diye başlar. Ve yiğitlere bağrını açtığı anlatılır Mengen'e dağının. GANİ Dağı da öyle. Çok yiğitler yaşamış bu yorgun dağda. Uçar olmuşlar bir tepeden ötekine. Bir destan yaratmışlar Fransız işgaline karşı. Karayılan, Şahin Bey, Melle Ali, Gollo ve Çöllo kardeşler, Hasan Bey, Kara Sülo, Vakas Ağa ve daha niceleri.. Nam salıp aman vermemiş, vurmuşlar düşmana. Kanlarıyla sulamışlar her karış toprağı, geri çekilmemişler. Baltası, sopası , tüfeğiyle kovalamışlar işgalcileri. "Vurun Kürd uşağı" denmiş, türküler söylenmiş kahramanlığa dair.

Ve binlerce kahramandan birisi var karşımızda , O günleri anlatırken doluyor gözleri. Kelimeler yetmiyor ifadelendirmesine. Mimikleri coşuyor yaşlı teninde. Yeniden yaşıyor o günleri. Gözleri parlayıp ışık saçıyor etrafına. "Yanı başında şehit oldu Şahin Bey, Karayılan Melle Ali.. Harbe girdik" diyor, "Mustafa Doğan'ım ben, neler gördük bu dünyada evladım" derken iç geçiriyor. "Düşmanı kovduk amma, şimdi mükafat olarak devlet bizi kovalıyor. Atalarımızın yadigarı bu toprakları nasıl bırakırız? Her taşında bir anamız var. Türk ordusu siktir olun gidin diyor.Bu memleket bizim. Nere gidek ki? Gitmeyeceğim. Öldürsünler beni.

"Biz karı haline geldik, karı" derken yumruğunu yerlere vuruyor yapılanların boyutnu vermeye çalışıyor. "Hep hakaret ediyorlar. Defalarca köy meydanına indirip bu yaşta Ayı yürüyüşü, Kaz yürüyüşü yaptırdılar bana! Senelerdir işkence ediyorlar. Çocuklarımın hepsi gitti.

Kimi yurtdışında, kimi büyük şehirlerde. Bu ihtiyar halimle hergün çalışıyorum."

" Siz gazisiniz, maaş almıyormusunuz? "Sorusuna, bu ne biçim soru dercesine bakıp "vıy vıy evladım, ne maaşı? Bizi toprağımızdan kovmaya çalaşıyorlar. İstemem onların parasını Bu topraklardan sürmesinler yeter bana "diyerek doğruluyor yerinden. Karalar köyü Orta Oba'da yaşamının geri kalanını sürdürebilecek mi, Mustafa amca? Bilinmez. GANİ dağını dar etmişler şimdilerde O'na.. Sadece O'na mı?

"Devletten birşey beklediğim yok" sözüyle başlıyor 40 yaşlarında birisi. "Bu gidişler sabrımı taşıracaklar. Ya yapılanları sineye çekip burayı terk edeceğim, yada silah alıp dağa çıkacağım. Bu iki şeyden birini yapmamızı istiyorlar. Arası yok bunun. Göçüp gitsek şehere ne yapacağım? Mesleğim de yok ki iş bulayım, iş de vermezler zaten. Namusumuzu mu satacağız? Bizi buna zorluyorlar. Afkanlıları getirip buraya yerleştiriyorlar. Toprak veriyorlar, iş veriyorlar. Bize ise 'bırakın toprağınızı, işinizi' diyorlar. Anlayacığın kardeşim, bizi "teröristliğe" teşvik ediyorlar." Dudaklarından taşan örfekiyi bir başkası araya girerek kesiyor.

"Bizim suçumuz Kürt olmamız. Bizi Türk köyleriyle karşı karşıya getiriyorlar. Şırnak'ta, Diyarbakır'da -ne bileyim-nerde bir olay olsa bizim buraları asker, özel tim sarar. Ne alakası var? Aslında biz Kürt köylerini taciz etmek dertleri."

Üç Oba'dan oluşuyor Karalar Köyü. Muhtar Orta Oba dan. Muhtarın Ardıl köyünde tarlası var. Yarım saat uzakta burası. Ardıl Araban'a bağlı. Birgün Antep'ten bir Binbaşı gelip bindirir jipe muhtar Gazi'yi, Ardıl'da köylülere gösterip, "bu tarlaya bu adamı bırakmayacaksınız. Bu adam teröristtir. Tarlayı ekin, biçin, kaldırın. Ben sizin arkanızdayım." diyor. Ardıl'da Türkler yaşıyor. "Türk-Kürt düşmanlığı ekmeye çalışıyorlar. Binbaşı'nın sözüne uyup, ekinimi kaldıracaklar, ben de onlara karşı koyacağım ve başlayacağız birbirimizi kırmaya... Planlanan bu!" yorumunu yapıyor muhtar. Binbaşı bu kadarla da yetinmiyor. Araban köylerini dolaştırıp, her köyde takdim ediyor Karalar muhtarını. "İyi bakın, bu tetörist bir muhtar. Sizin köylüleri öldürten, öldüren bu adam. Bilesiniz diye getirdim. Teröristlerin içinde yakaladık. İdam edeceğiz götürüp "Buruk bir gülümseme yayılıyor Muhtar Gazi'nin yüzüne. "Oysa herkes şahit, beni evimden alıp götürdüler" diyor. "Defalarca beni işkenceye aldılar. Köyümüzün bir sorunu olsa devlet kapısından kovalanıyorum" diye ekliyor ardından. Anlatacakları bitecek gibi değil. 15 yıl önce köylüler kanal kazıp boru döşemişler. 2 km uzaktan evlere su akıtabilmek için.. "Size su yasak, hayvanla taşıyın" deniyormuş o gün bugündür. "Yolu ise operasyona arabalarla gelebilmek için açtılar" diye ekliyorlar tüm köylüler.

65 Yaşlarında birisi içini döküyor. Beyazlaşmış saçları. Yere indiriyor gözlerini söze başlarken. Yaşadıklarını kabullenemiyor olsa gerek. Karalar köyünün en son hayvancılıkla uğraşanıymış bir kaç ay öncesine kadar. Gölbaşı'nın Çelik köyünden otlak satın alıyor. Yaz aylarında otlaklara sürerlermiş koyunları. Çelik köyü dağına yerleşmiş geçen yaz sonu. Birgün çıkagelmiş bir askeri araç. O sıra, Karalar Köyü muhtarı Gazi'de orada, Gazi muhtarı ve sürü sahibini çağırmışlar, Çelik Köyü Muhtarının evine. "Negeziyorsunuz? Ne işiniz var bu köyde? Karalar'da "terörist" beslemeyi bitirdiniz, şimdi de burada

mı besliyorsunuz? Toplayın sürünüzü ve defolun!" diyor, Subay. İtiraz edecek oluyorlar, "biz buraya para verdik, sürümüzü otlatıyoruz, "terörist"lerle de alakamız yok" diyorlar. "İnsan değil bunlar" diyor yaşlı amca "Saldırdılar üzerimize, tekme tokatla itiraz istemiyoruz. Öldürürüz sizi diyor. Muhtar Gazi'ye çok işkence ettiler. Oradan alıp Belören nahiyesi karakoluna götürdüler. Günlerce orada tutup işkence ettiler" O gün karar vermiş, satmış, tek geçim kaynağı hayvanlarını. Üstelik yok pahasına. Kara kara düşünmeyi iş edinmiş şimdi. Neyle geçineceğine dair arayış içinde. "Ne yapabilirim ki?" diyor umutsuz bakışlarını döndürerek. "Yaşamak zor zanaat be kardeşim denir, sende direneceksin" demeyi geçiriyoruz içimizden, ama onların yaptıkları da bu zaten! Diğer obaya doğru yöneliyoruz.

"MEZAR TAŞLARINDAN KORKUYORLAR!"

Yakılmış ya da harabe evler. Birçoğu da inadına direnir görünümünde; içi insansız. Bir zamanlar, çok değil 5-6 yıl öncesine kadar içleri barındırdıkları canlarla sımsıcacıkmış. 12 Eylül sonrasında başlamışlar hüzüne bürünmeye. Asker botları girmiş önce içlerine, sonra çorap söküğü gibi gelivermiş: İçinde yaşayan canlar birer-ikişer azalmış. Köy meydanı, karakollar, sorguevleri, karazindan ve ardından can korkusu demişler, yol almışlar Antep'tir, Adana'dır, Mersin'dir v.b. büyük kentlere doğru. Varını yoğunu ortaya koyup "tam güvence" arayanlar Avrupa ülkelerinin yolunu tutmuşlar. Ve birer birer terk etmişler evleri...

Karalar köyü Obası. Diğer obaların kadrine burasıda uğramış. "Nüfusun üçte biri kaldı ancak" diyorlar, yaşayanlar.

Oba'ya girişte bir evi gösteriyorlar. Hasan Türken ve ailesi yaşamış bir zamanlar. H.Türkmen ve eşi Döndü ("Döndü bacı" diyolar) Eylül darbesiyle birlikte alınmışlar sorguya. Efsane onlatılır gibi sözedilir Adayıman'daki Pirim'in sorgu odalarından. "Çok insanımız gitti oraya" diyorlar. Gidenler içinde H.Türkmen ve Döndü Türkmen'in ayrı bir öyküsü var. İç geçirerek başlanıyor anlatıma ve anlattıkça mağrurlaşma başlıyor. Saygıyla anılıyor Türkmenler.

50 yaşın üzerindeymişler Pirim'e alındıklarında. Günlerce mekan tutmuşlar orayı. Sorgu odasına ikisini birlikte alırlarmış işkenceciler. Çarmıha gerilmişler karşılıklı. Yaralar açılmış vücutlarında: cop yarası, çivi yarası ilk sırayı alanlar. "Döndü bacıya çok hakaretlerde bulunmuşlar, çarmıha çivilemişler onu, ama o suratlarına tükürmüş işkencecilerin. Konuşmaması çıldırtmış onları, çivilerle mıhlanmış göğüslerinden. İşkencenin her türlüsünü yaşatmışlar O'na yada onlara... Ya sonrası? Aylar sonra bırakmak zorunda kalmışlar "Döndü bacı"yı. "Kör Hase" ise '80 sonralarında adımını atabilmiş cezaevi kapısından. Dört çocuğuna kol-kanat germiş, Hase'si cezaevindeyken Döndü ana. Mekik dokumuş köydencezaevlerine durmadan. İnançla durmuş ayakta, Obası'nın Döndü bacısı olmuş.

Boş eve üzgün gözlerle bakılıyor. "Yitip gittiler içimizden, bulunmaz değerde insanlardı her ikiside" görüşünde dostları.

Hase'yi cezaevinde sarmalamış kanser mikrobu. İçin için kemirmişler, işgal etmişler hücrelerini. Tedavi görememiş bir türlü. "Cezaevinden çıkınca az yaşadı. Tedavi için geç kalmıştı" Sözüne, "Sorğu, işkence, cezaevleri dize getiremedi onu, mağrurdu, ve de inançlı. Ancak kansere direnci yetmedi Hase'nin" sözleri ekleniyor.

Ardı ardına gitmişler bu dünyadan. Köyün Döndü bacısı, traktörle uçuyor bir dereye. Sımsıkı sarılmış kucağındaki bebesine. Ancak kendisi yenik düşmüş ölüme.

Yan yana gelmiş Hase'si ile yine. Omuz omuza olmuşlar mezarda da. Korku salmışlar mezarlarından, korku dolu yüreklere. Mermerden yapılmışmış yeni konakları. Mezar taşlarında yeniden dikilmiş ikisi birden. İnanç ve güven doldurmuşlar Karalar halkının taa içlerine. Her bayram onlarcası gelip buraya, türküler söylemişler inanca dair. Toparlayıcı, yönlendirici olmuşlar mermer mekanlarından yine.

Direnç ekerken genç kız ve oğulların düşünlerine, korku rüzgarına tutulmuş devlet güçleri! Balyozlarıyla çıkagelmiş birgün, Özel Tim ekibi. Mezar taşlarını parçalayıp, yüklemişler arabalarına. Becerememişler korkularını ortadan kaldırmayı; yok edememişler onların ekerliğini. Daha da artmış ziyaret günleri ve de ziyaretçileri. "Yeniden ve daha görkemli yapacağız mezarlarını. Onlar, bizim onurumuz çünkü!" diye öfke döküyor köylüler "Ve çünkü saldırı hepimizedir" biçiminde haykırıyorlar mezar başında saygıyla eğilinirken.

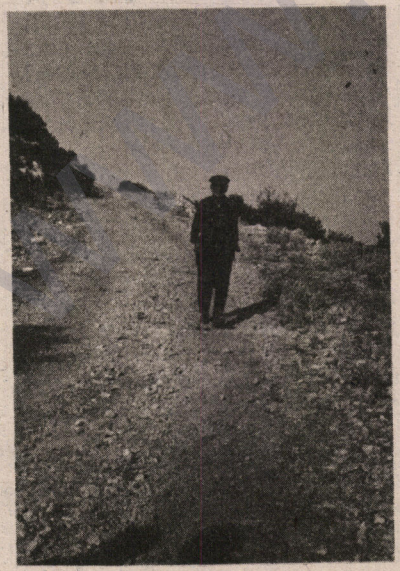

" PUŞKUL YEDİRDİLER BİZE"!.

Çayırobasında yaşayanlar anlatıyor. Nüfusun üçte ikisi, belki daha da fazlası bayan. Nedenini soruyoruz: "İşkence" diyorlar, "devlet terörü" diyorlar, "can korkusu" diyorlar... Geçim derdide var...

" 12 Eylül darbesinden sonra askeriyeyle haşır neşir olduk" görüşünde hepsi. Bazen iki günde bir, bazen haftada bir, bazen ise aylarca köye gelip karargah kurulmuş; evlere hapsedilmişler, okul odalarında sabahlamışlar. Köy meydanında sabahladıkları da olmuş... "İşkence görmeyeniniz var mı? " sorusuna "hayır" cevabı almak mümkün değil. Bebelere bile fiziki işkence yaptıkları oluyormuş: Bazen ağızlarından laf alabilmek için, bazende büyüklerini konuşturabilmek maksadıyla. Onun için olacak, içselleştirmişler, yaşamlarının bir parçası haline getirmişler devlet güçleriyle yüz yüze olmayı. Olağan ve sıradan bir şeyler anlatırcasına söz ediyorlar, konu geçtiğinde.

Elbette bu yaşama alışamayanları, ürkenleri de olmuş. Bunlar genelde erkekler. Birçoğu terkedip yurtdışına gitmiş, ya da büyük kentlere. Soyunu sürdürme içgüdüsü de denebilir, birçok erkek özellikle gençler ailelerince gidiş için zorlanmışlar da. Çünkü en çok işkence edilen, yada ölümle yüzyüze gelenler olarak onlar görülmüş. Oysa gördük ki anlatımlardan, kadınların da onlardan az işkence görmedikleri bir gerçek. Ve kadınlar orada hala! "Buna neden, kadınların daha da direngen ve inatçı bir öze sahip oluşlarından mı?" diye düşünmekten edemiyor insan... Bura kadınları direngen ve inatçı: "Askerler bizden korkuyor" diyor birisi. Tutum koymaları gerektiğinde köşelerine çekilmemişler çünkü. Yılgınlık aramak nafile bakışlarında. Alaylı bir anlatımları var. En çokta yurtdışına gidenlere kızgınlar: "terkettiler, kaçtılar" deniyor.

Yıllardır yaşadıklarını hiç unutmamışlar. Ayrıntılarına kadar belleklerinde hala. Bazen kahkahayla anlatıyorlar en acı olanlarını: "Birgün yine haftalarca ablukaya aldılar köyü. Okula doldurmuşlar çoğumuzu. Kış günü ve buz tutmuş her taraf. Duyuyoruz, derinden bir inilti geliyor... Yılmaz diye birisini okulun önünde suya batırıp dövüyorlar. Hayvanlarımız içerde, yada başıboş dolaşıyorlar. Öküzün biri sesin gelişine koşuyor, saldırıyor işkencecilerin üzerine. İşkenceyi kesip kaçıyorlar, "Bu öküz evliyadır" diye. Öküz kahraman oldu ve hala yaşıyor. Ama adamcağız gördüğü işkence sonucunda çok yaşamadı."

90 yaşındaki amca anlatıyor. Uzun boylu, zayıf ve gözleri küçük küçük bakıyor yuvalarından. "Az talim yaptırmadılar bize. Bu yaşımdayım, her geldiklerinde marş marş çektiler, yerlerde süründürdüler, hakaretler ettiler. Neler yaşadık neler... Bize 'Kenan Evren'in şekeri' diye puşkul yedirdiler puşkul! "Puşkul nedir sorusuna aldığımız cevap "davar pisliği" oluyor. (eh diyoruz içimizden, insana insan dışkısını yedirten zihniyet bu kadarını da yapar "Bizi insan yerine koymuyorlar" sözüyle sürdürüyor konuşmasını. "Yanımızda Çakallı köyü var. Onlar Türk. Birşey demiyorlar onlara. Koruculuğu da kabul ettiler. Zaten koruculuğu kabul edenler hep Türk köyleri. Ayrım sokuyorlar aramıza, Türk-Kürt diye. "Göçün" diyorlar. "Göçmezseniz birgün sizinle birlikte köyünüzü de yok edeceğiz" diyorlar. Gelin bombalayında, sizde kurtulun, bizde. Böyle insanlık mı olur?"

Peki ne yapmalı? Toplam 3-4 genç, bunun bir iki katıda yaşlı erkeğin olduğu ve kadınların, genç kızların "egemen"liğinde geçen sohbet sırasında tartışma bu noktaya geliyor. Suvarlı'dan iki kişi de orada. "Çözüm" diyorlar, "karşı koymakta". "Bizim nahiye de özel tim, birşeyleri bahane ederek sağa-sola ateş açtı geçenler. Bunun üzerine halkla aralarında çatışma oldu. Karakola yürüdü insanlar, Özel Tim'den halktan yaralananlar oldu.

Daha sonra atladık arabalara ve Besni'ye gittik. Kaymakamlığa, jandarmaya vardık. Toplu olarak baskındı, yapılan. Yetkililer yalvardılar, "sakin olun" diye. Bir daha olmayacak gerekli tedbirleri alacağız,sözü verdiler de sakinleşti millet. O gün bugündür Özel Tim'in, jandarmanın keyfî davranışları bitti. Horozlanmıyorlar şimdi. Birlik olmak, karşı koymak! Onlar bundan anlıyorlar."

Değişik öneriler çıkıyor ortaya: "Biz" diyor bayanın birisi, "çözümü kendimizde aramalıyız. Şimdilerde askerlere, Tim'e yüz vermiyoruz. Soru soruyorlar cevap yok. Yiyecek, su istiyorlar ters ters bakıyoruz. Bu onları çileden çıkartıyor. Aşağılanmış hissediyorlar kendilerini."

Genç kızların görüşü "Gerekirse taşla-sopayla saldırırız" şeklinde. "Toplanmalı çevredeki aynı durumdaki köylülerle, birlikte kaymakamına, valisine çıkmalı. Sabrımız taşıyor demeli. Çare bulunana kadar gerekirse açlık grevi, oturma eylemi yapmalı! O da olmazsa hergün dayak yieceğimize, bizde onlara karşı koymalıyız. Öldürecekler mi? Öldürsünler. Bizimkisi hergün ölüm zaten. Birlik olmak gerekli birlik!... "biçiminde önerisini dillendiriyor bir başkası. "Doğrusun" diye onaylıyor çoğunluk: "Başka çare yoktur!"

"ONBİR YILDIR ANKARA'YI YOL EYLEDİK!.."

Uzunçarşı'lılar yaşadıklarını sığdıramıyorlar sözcüklere. Ya yaşayacakları? Karayılan'ın, Çöllo'nun silah arkadaşının sözleri yankılanıyor kulaklarımda: "biz savaştık. Bir efsane yarattık Fransıza karşı."

Kimbilir, GANİ dağında yaşayan bu insanların yaşacakları günler, efsane yaratılan günler olacak belki de... Ama bu sıralar boşalıyor buralar yada boşaltılıyor zorla.. İnsansız bir alan yaratılmak isteniyor devlet güçlerince.

Uzunçarşı 30-40 haneymiş düne kadar. 10 ev ya var ya yok, gitmiş çoğu "gurbet ellere"... İnsansızlaştırma, sadece askeri zorla mı oluyor? Çok boyutlu işletilip, sonuçlandırılmaya çalışılıyor bu yöndeki politika. Asker zoru, Özel Tim terörü, sorgu-işkence ve önemlisi, ekonomik sosyal yaşama konan abluka. Dünya devletlerinin Saddam'a ablukası değil buralardaki! TC'nin Kürt insanlarına dayattığı bir abluka sözkonusu olan. Derler ya, "Dağdaki gelip, bağdakini kovar", Yörede yaşayan Kürtlerin durumu da bu... Kendi topraklarından, vatanından kovalanmaya çalışılıyorlar. Gerekçe? Gerekçe çok..

İlki ve önemlisi ,Kürt olmaları; bundandır ki, potansiyel suçlu, yada düşman sayılmaları... Fransızlara karşı buralarda "Çete" savaşı yürütülmüş ve coğrafik olarak bölge gerilla faliyetine uygunluk taşıyor.Ve üçüncü olarak bura insanlarının geçmişten bu yana politize oluşları, bir duyarlılık zeminlerinin bulunması..

Uzunçarşı'da evler arasına elektrik direkleri dikilmiş, taa 12 Eylül öncesi. Her eve tesisat döşenmiş. Şimdi dikilen direkler sokaklara uzanmış boylu boyunca.

Su boruları çekilmiş, su akıtabilmek için, iki kilometre uzakta kaynak! Ama, Uzunçarşı'lılar hayvanlarıyla taşıyorlar, bidonlar doldurarak bir o kadar uzaktaki dereden içme sularını. Özenle harcanıyor burada su.

"Tam 1980 yılının başından bu yana " diyor 60 yaşındaki bir amca, "Ankara'yı yol eyledik, 'size elektrik de su da yok' dendi, askerlerin döneminde. 11 yıldır koymuşuz TV ve Buzdolaplarını içeri. Muhtarımız seyyah oldu, ora senin bura benim diye. Topunuz anarşistsiniz, yasak size elektrik, sözü söyleniyor her kapıda. Hani, uzaydan gelmişiz gibi bir garip davranıyorlar bize. Bunlar yetmiyormuş gibi, haftada bir gelir Özel Tim' denilen şeyler. Kimi görseler hışlıyorlar hemen. Söz söyleme hakkın bile yok. Kaderimiz sanki, haftada bir (bazen daha çok) 'toplanın' derler, çıkarırlar herkesi meydana; kadın, kız, çocuk, yaşlı, genç ne varsa... Küfürler ederler ağza alınmaz cinsinden, vururlar dipçiklerle kime denk gelirse. Şu köyde 10 hane kalşımız bile mucize şimdi. İnsanın dayanması çok güç. Çünkü insani hiç bir şey görmüyoruz, Kürt olduğumuz için bütün bunlar."

Akşam üzeri renga renk elbiseleri ile eşeklerinin üzerinde çocuklar. Heybelerinde bidonlarla sıra sıra dizilmişler yola. Yarım saatlik ilerdeki dereden su getirecekler. "Her sabah ve akşam vardır bu görüntü" deniyor. Çağın nimetlerinden nasıl da faydalanıyorlar bu insanlar?!

VİRANE KÖYLER

Uzunçarşı'yı geride bırakarak, ilerliyoruz GANİ dağında. Otobüs şoförü: "İşte yol, hayvanlar bile gidemez buradan " sözüyle giriş yapıyor. Yollar bir yıl önce alınan otobüsü hurdaya çevirmiş, sallanıyor herbir yanı. 30 dakikalık yol bir buçuk saate yakın sürüyor.

"Bak anlatayım size" diye devam ediyor şoför. "Gördüğünüz, göreceğiniz köylerin çoğu boşalmış durumda. Bazılarında ise en fazla 10 ev var. Aklıma gelenleri söyleyeyim size" ile başlıyor, köylerin akıbetlerine ilişkin aktarımına...

Orro, Gerro, Kerto, Mıstolar, Deveyurdu, Elif Obası, Sûlo Obası, Bektaş... Bu köyler tümden boşalmış.

Güney de 4 hane var vebir ay sonra onlar da gideceklermiş. Avluk'ta 30 haneden 4 hane kalmış. Kendir Obası'nda 60 hane doluymuş bir zamanlar, on aile kalmış geriye. Ruvian'da 8-10 evin dışındakiler de göç eylemişler. Son iki ayda 15

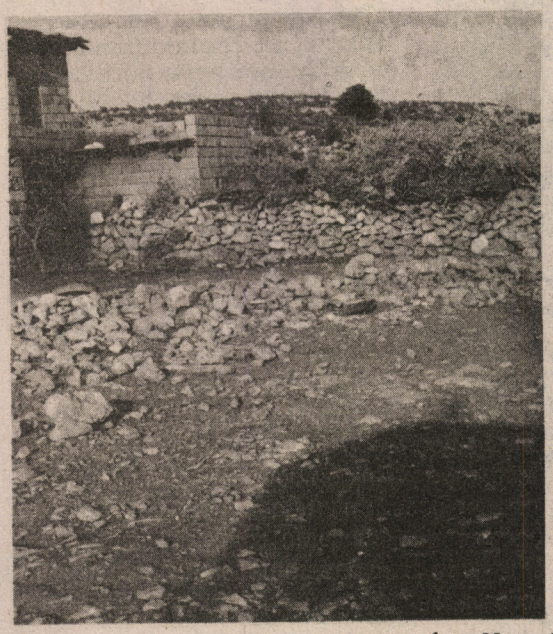

aile terk etmiş Harmancık'ı..

Virane köyleri izliyoruz yol boyunca. Taş yığını olmuş yıkılan evler. Çok değil bir kaç ay öncesi ışık hüzmeleri yayılırmış pencerelerinden çoğunun. Kuşlar gibi cıvıldaşmış çocuklar kapı önlerinde. Ve, "Defolun gidin pis Kürtler" fermanı çıkalı beri yangın yeri olmuş, soğuk kül düşmüş ,buralara. İnsana hasret kalmış bu toprak, Özel Tim çizmelerinin gezinişi dışında. "Hele de konuşan insana hasret!" kalmış.

"KARAR ALDIK KARŞI KOYACAĞIZ"

"Baralarda Türk köylerinde korucu var. Onlar kabul ettiler. Sadece Haydarlı Kürt köyü ve 2 korucusu bulunuyor. Çakallı, Yunaklı, Cerit, Taşdemir köylerinde koruculuğu kabul ettiler. Türk oldukları için devlet, koruculuğa kışkırtıyor. Bizim onlarla bir alıp veremediğimiz yok ki! Kabul etmezseniz Kürtler sizi köylerinizden kovcak, deniyormuş onlara. Artık O köyler de anladılar, böyle bir şeyin olmadığını. Serbestsiniz dense, hepsi bırakacaklar silahlarını. İşte Taşdemir'deki korucular... İsmet, İsmail, Nusret, Cuma, Tahir, Niyazi, Hasan, Feyzulah, İbrahim ve Murat ,toplam on korucu... Hepsi gidip silahlarını karakola bıraktı. Karakol kabul etmemiş, "ya size ödediğimiz maaşları verirsiniz, yada silahlarınızı geri alın. Yoksa sizi hapse atarız" diye tehdit edilmişler. Bir muziplik düşünmüş korucular:" Tamam, ayda 50 bin taksitlerle öderiz, mahsülleri kaldıralım hele!"

Ruvian'da, bir günbatımında anlatılıyor bunlar ve bundan sonrakiler. 17 yaşlarında bir delikanlı dert yanıyor: "spor ayakkabısını yasak ettiler. Birisi giymeye görsün basıyor Özel Tim dayağı "Kimde görürsek ururuz onu" diyorlar. Neymiş, "dağda gezenler giyermiş spor ayakkabılarını"

"Bir süre öncesiydi, duymuşsunuzdur. Harmancık Köyünde bir korucunun evi bombalanmıştı. Şeytan görsün yüzlerini, usulen geçmiş olsuna gittik" diyerek yaşadıklarını anlatıyor 25-30 yaşyarında birisi, Beş kişilermiş. Özel Tim bunları almış. Harmancık'ta saatlerce dayak yemişler. "Numaradan taziyeye gelirsiniz öylemi? " diye. "Gitmesek te 'sizin haberiniz vardı' diyerek dövecekler", görüşündeler.

"Birlik olmalıyız" sözünü burda da duyuyoruz. Yaşadıklarından ders aldıklarını belirtiyorlar. "Karar aldık karşı koyacağız" deniyor. "Bir daha geldiklerinde, saldırırlarsa birisine, topluca tavır koyacağız. Zaten hergün dayak yiyoruz. Karşı koyarsak, biraz fazla eziyet ederler tabi... Ama, görmeliler ki başımızı eğmiyoruz. Temkinli gelirler bir daha, çeresini böyle görüyoruz. Yada çekip gitmek düşüyor, boyun eğerek."

Ruvian'da, tek tek insanlar tehdit ediliyor. Birer birer sökmeyi amaçlıyorlar. "Göç git öldürürüz sonra" sözü sık duyulur olmuş. "Askere laf edebiliyorsun yine, Özel Tim'dekiler konuşturmuyorlar. Ölümüne vuruyorlar, ses çıkardığında "Özel Tim terörünü iliklerinde duyumsuyor bura insanı. Kötünün iyisini arar olmuşlar. "Çünkü başka bir alemin yaratıkları sanki, insani bir değerleri bile yok" diyorlar, Özel Tim'i anlatırlarken.

GANİ sırtlarında yaşam kavgası verenlerin ortak görüşü: "Bunlar insan dışı yaratıklar" Özel Tim tarif edilen. Şimdilik lafını ediyorlar:karşı koymak, direnmek eyleminin. Tarihin derinliklerinde yaratıp, yaşatmışlar direnmeye dair geleneği oysa. Belki yeniden saracak bu ateş onları. Şimdilik kıvılcımları parlıyor gözbebeklerinden. Bu dağ yiğitler yatağı olmuş; Karayılan'ı, Şahin Bey'i, Çöllo'su siper almış düşmana! Direnmek yaşamaktır, ve de kazanmak! Bu duygu kıvılcımlanıyor derinden. Esini, tarihin içinden süzülüp gelen bir duygu bu. Tarih yeniden tekerrür edercesine...

"HANGİ İNSANLIKLA AÇIKLANABİLİR"

Narlı'da bir gece konuğuz. Sabaha kadar sürüyor anlatımlar. Önce, babası ve kardeşi Özel Tim trafından öldürülen aile fertleri anlatıyor. Pazarcık İlçesi, Bölükçam köyü, Kralar Obası'ndan bu aile. Bir yıl önce yaşamışlar acının alasını.

«Herkes biliyor ki, babamla kardeşim oduna gidiyor. Hatta, köy öğretmeniyle gideceklermiş, işi çıkmış onun. O kadar açıkki, cinayet bilerek ve soğukkanlılıkla işlenmiş. Kaza gibi bir ihtimal yok. O gün operasyon var dağda yada geziyor Özel Tim. Bizimkilerin ordan geçerken kardeşime ateş açıyorlar. Kurşunun vücuduna girişi ilginçtir, Kardeşim, "dur" ihtarı almış ki ellerini havaya kaldırmış, havaya kalkan avuç içlerini kurşun parçalamış, ve önden atılan kurşunlarla! Feryadına babam gitmiş. Tanık olmasın, anlatmasın diye olacak, onu da taramışlar orada. Babamın vücuduna giren kurşunlar da ön cepheden. Cesetleri yanyana gelmiş. Üzerlerinede silah ve bomba bırakmışlar "terörist" süsü vermeye çalışmışlar."

Baba Mustafa ve oğul Veysel Kocamer koparılmış yaşamdan.

"Ne yaptınız" diyoruz;" tepkiniz, herhangi bir girişiminiz?"..

"Kendileri haber vermişti Muhtara, iki kişi uyarılarımıza

uymadı bizde "terörist" diyerek öldürdük, gidin alın diye. Günlerce köyün etrafında beklediler. Cenazeyi Adli Tıp'a bile götüremedik. Muhtara demişler ki, "söyleyin bunların ailesine şikayete falan kalkışmasınar, hem kendileri için iyi olmaz, hem de sen de dahil olmak üzere köyünüzü yerle bir ederiz" Muhtar şikayet etmememiz için çok uğraştı. Ben gidip davacı oldum. Antep'ten, Urfa'dan İHD heyeti gelmişti, onlarında yardımı ile Antep'te de ayrı bir başvuru yaptık. Maddi sıkıntımız var ve işin peşini kovalayamıyoruz. İHD yetkililerine siz uğraşın demek zorunda kaldım. Onlara havale ettim!

"Şikayet ettim diye bana çok yüklendiler. Birkaç defa gözaltına alındım, tehdit edildim" diyor ayrıca.

Şu anda Narlı'da iş arıyor. Köyden göçmüş. Diğer aile fertleri de ayrılmış köyden. Dağılmışlar her birisi bir yana. Buruk bir acı bırakarak toprağa, terketmişler yurtlarını. Geçim için çabalıyorlar, kimi Pazarcık'ta, kimisi de Mersin sokaklarında.

Başka bir olay varmıydı buralarda?

"Olmaz olurmu ? " diyor birisi. "Bir yıldır çok şeyler oluyor buralarda. Maraş'a yakın bir köyde, Aşağı Pınar-Kulyan'da kapısı çalınıyor akşam saatlerinde köy ebesinin. Kocasıyla birlikte çıkıyorlar kapıya. Ateş yağmuruna tutuluyorlar hemen. Kocası ölüyor oracıkta ebenin, kendisi ise ağır yaralı. Antep'te Hastahanede kalmış aylarca, felçli olup, konuşamaz durumdaymış. Oturup dururmuş öyle. Özel Tim onu da tehdit etmiş "davacı olma" diye. Bunlar siyasetle de uğraşmazlarmış, ateş edenlerden birisinin, birgün Maraş'ta ebenin kocasıyla çay içerken tartıştıkları söyleniyor. Kişisel sorunları olma ihtimali varmış. Ama niye? Şahsi sorunu varsa neden resmi silahını ve kimliğini kullanıyor ki? Bu keyfi davranışlara devlet memurunu yönlendiriyor da ondan!" diye cevaplıyor soruyu sorusunu.

İki ay öncesi askerden dönmüş birisi. Celal Köyünden... "Akrabaları davet etmiş. Bizim köylerde gelenektir, töredir, asker dönüşünde davet edilir. Ablasının davetine gitmiş Ali. Dönüşte pusu kurulup, ateş açılmış. Oracıkta yaşama veda etmiş. Hasretini gideremeden."Birde Kendir Obasında" (Tilkilere bağlı) diyor ardından."Özel Tim gerilla kılığına girmiş çalmış kapıyı. Köylüden ekmek ve para istemişler, onlarda vermiş. Ardından Özel Tim kimliğiyle gelmişler. "Siz gerillaya ekmek ve para veriyormuşsunuz" demişler. Köylüler inkara kalkışmamışlar. "Biz kim gelirse gelsin, bir şey istedilermi veririz" demişler. "Sizede veriyoruz, vermeyelim de ölelim mi?"

Evin Hanımı söze giriyor: "Aha bu Narlı'da bir Başçavuş kadının birisini öldürdü. Kadın bir yılık evli, kocası yurtdışına gitmişti. Öyle bir güzelliği vardı ki, anlatmak mümkün değil. Dünyada hiç böyle güzel görmedim. Kaşı, gözü hele bir saçları vardı ki! Yürürken erkekler bakakalırdı. Kadınlar bile hayran kalıyorlardı. Bu kadın güzel olduğundan laf atanlar olurmuş. Kimseside yoktu, ihtiyar babasından başka. Laf atanlar olunca gelinceğizi gittiği evden de kovdular. Babası ise biçareydi. Çavuş kafayı takmış kadına, durmadan sıkıştırırmış. Birgün gelip babasının evinden götürmüş "işimiz var biraz" diye. Anladığımız kadarıyla Başçavuş kendi evine götürüyor. Kadından yüz bulamayınca da götürüp Narlı dışında bir derede üç kurşunla kadını öldürüyor, silahını da kadının üzerine bırakıyor. Kadın tesadüfen bulunuyor. Başçavuş diyor ki "Benim evime gelmişti, silahımı almış, intihar etmiş . "Adana'dan, Maraş'tan valiler geliyor. "Kaç kurşunun yok" diyorlar. "Üç tane" diyor. "Çalınan silahtan üç eksik kurşun olduğunu ne biliyorsun, belkide daha fazla eksiktir" Başçevuş boynunu büküp durmuş. Durum gün gibi açık işte. Mahkemeye verdiler ama kendisi geziyor ortada. Olacak iş değil.

Cenazesine 500 araba katıldı. Herkes oradaydı. İnsanları bu olay çok etkiledi, herkes ağladı he vallahi!."

Diğer bir olayı kinli bir yüz ifadesiyle anlatıyorlar:

Bir süre öncesiydi. Pazarcık'ın bir köyü, Mıstolar'da, "6 tane terörist öldürüldü" diye TV'de verilen haberin ardından, yani bir sonraki günüydü, Özel Tim köye gidiyor ve 4-5 kadını alıp dağa götürüyor. Tecavüz etmişler, dövmüşler ve bırakmışlar. Kadınlarda, köylülerde yıkılmış, perişan olmuşlar. Herkes biliyor ki götürenler Özel Tim'den. Daha önceleri de baskına gelmişler köye. Ama, kadınlara "biz PKK lıyız" demişler. Böyle şey olur mu? Şu yapılana bakın! Hangi insanlıkla açıklanır bu? Şimdi "terörist" olmasın mı halk? Ya herşeyi yapacağız size diyorlar yada dağa çıkın!.. Bunun başka bir açıklaması var mı? Millet ne yapsın? Birer birer Antep'e, Mersin'e göçüyor, tabi göçecek parası olanlar..

« Pazarcık, Çiçekaçan köyünde pusuya düşüyor Mustafa İlengiz isimli bir genç. Suçu : Ölüler konuşmaz ki? Bilinen, "bilgimiz tertemiz bir insan ve Kürt!" diyor araya giren bir diğeri.Anlatılanların biteceği yok. Hele, insanların huzur alemi!.. "Huzurumuz kaçtı, düzenimiz altüst oldu" diyorlar. "Birer birer kopuyoruz yurdumuzdan, gittiğimiz yerde düzen kuramıyoruz, iş desen yok, rahat desen burda da rahat bırakmıyorlar (Köyden Narlı'ya göç edenler bunlar) hergün izleniyoruz, tehdit ediliyoruz çoğu zaman " diyorlar." Köyde az çok bir şeyer buluyorduk yemeğe, burda iş bulman lazım, tarlada yok ki ekip biçmeye!" En çok da "yarın ne olacağız?" sorusu soruluyor burada.

"TERLER BOŞANDI HER YERİMDEN"

Pazarcık son durağımız oluyor. Köylerden ,Antep'ten sonra en fazla göçün olduğu yer Pazarcık. Burada iki kişiyle konuşuyoruz. Soru sorup öğrenmeye çalışıyoruz. Zor oluyor,cevap alabilmek? Köyden gelmiş o gün konuştuğumuz birisi. Sohbet ederken açılıyor, rahat anlatıyor yaşadıklarını: "Harmana gidiyorduk bir akşam üstü. Baktık bir cemse asker... Çevirdiler bizi, "nereye, niye gidiyorsunuz?" diyorlar. Anlattık, harmanımızı patosa vermek için gidiyoruz, zor bulduk patosu zaten. "Olmaz" diyorlar; "gidemezsiniz, gece gidip ya teröristlik yaparsınız ya da onlara yardım edersiniz sizler" Ha-

yır, öyle bir halimiz mi var? Gündüz sıcaktır, patos işi zor oluyor, hem işlerimizi bitirmemiz gerek, gece de çalışmalıyız; yoksa işlerin ardını nasıl getireceğiz? diyoruz, derdimizi anlatamıyoruz, anlamak istemiyorlar, umursamıyorlar. Çevirdiler bizi, köye döndük gerisin geri."

Başka şeylerde anlatıyorlar; şişman, hop hop hoplayan bir fiziğe sahip olan köylü, sorular peşpeşe gelince ürküyor, endişe doluyor gözlerinin içi, bakışlarını çeviriyor geriye. Panikle başlıyor yeniden söze: "Siz en iyisi gidin köylere, tüm muhtarları bir araya toplayın, heyetlerini de getirsinler onlar anlatsın bunları size. Biz ne desek boş, sözümüz geçersizdir, konuşma hakkımız yok-

tur! Olmazsa her köyde toplarsınız tüm insanları birlikte anlatırlar olanları ". Suç işleyen bir çocuk görüntüsünü izliyoruz, ortaklar arama çabasında... İşin içinde Özel Tim'in gazabına uğrama tehlikesini görüyor gibi.. "Bizimle uğraşmayın" diyor. "Biz zaten yanmışız. Bide sizinle konuştuğumuz duyulursa?..."

Haydarlı köyü Pazarcağ'a yakın, Adıyaman'ın Gölbaşı İlçesi'ne bağlı bu köy. Bu köyden birisi var yanımızda. Haydarlı'da 5-6 ev kalmış. Eskiden okul öğrenci doluymuş, şimdilerde karakol var burda. Bu karakolun roketatarla tahrip edildiği açıklanmıştı TV ve basında. "Yok kardeşim" diyor Haydarlı'lı olan. "Gece köyün üst taafından bir kaç ateş açıldı. Mermiler köyün üzerinden geçip gitti. Ne karakola saldırı oldu, ne de herhang bir hasar var. Saldırı olsa bir kurşun izide mi olmaz? Saldırı süsü veriyorlar, yalan! Yapılmak istenenler bunun sonrasında ortaya çıktı. Akşam 6 dedin mi evden çıkmak yasak. Sabah 0,9'da dağa gidebiliyorsun. Perişan durumdayız. Her işimiz bir yerde kalıyor. Hala ekinimiz harmanda duruyor. (20 Eylül 91'de) Gece dağda hayvanın kalsa, getirmeye gidemiyorsun". Araya giriyoruz ve "Haydarlı'da hayvanları vurmuşlar deniyor?" diye soruyoruz. "He vallahi bunlar hayvanda vururlar, insanda, köyleri de yakarlar" diye yeniden başlıyor söze:" Bir kaç gün önce eşek, keçi falan kalmış dışarıda; gece bir ateş başladı!.. Duyduk ki hayvanları öldürmüşler. "Terörist sandık" diyorlar. Bize korku vermeye çalışıyorlar aslında. Sizde dışarı çıkarsanız bunlar gibi olur sonunuz demek istiyorlar"

"Size rezilliğimizi anlatayım bakın" diyor iç geçirerek "Akrabamın 20-25 davarı çalındı. "Karakola gidip şikayet edeyim" dedi. Komutan "Niye hırsızı yakalayıp getirmedin" diyor ve dayak atıyor. İki gün nezarette tuttular. Bunu erken bıraktılar gene, bir başkasının davarı çalınmıştı, şikayete gittiğinde 15 gün nezarette tuttular. Özel Tim icad olalı, malımıza da sahip olamıyoruz, habire hayvanlarımızı çalıyorlar, kim çalıyor bilmiyoruz."

Anlatıcı, kendi başından geçeni anlatıyor bu defa: "Bir sabah bağa gidiyorum, iki cemse asker çıktı karşıdan. İnip tüfekleri dayadılar suratıma. "Nere, niçin gidiyorsun?" diye soruyorlar. Yaz günü bir gömlek var üzerimde, iki üç kez aradılar üzerimi. Çavuş., tabancasını çıkarıp ağzıma soktu. Birkaç tüfekte böğrüme dayamışlar... Habire soruyorlar. Ben de bağa gideceğimi söylüyorum. Bıraktılar sonunda. Az ilerledim, "A... koyduğumun Kürdü" diye küfür ediyorlar. Çok zoruma gitti. Terler boşandı her yerimden. Düşünemez oldum. O an yaşamın bir anlamının olmadığını düşündüm. Silah olsaydı... Öleceğimi bile bile saldırırdım. Kürt olduğumuz için bize hakaret ediyorlar."

Pazarcık'ta iki olayı anlatıyorlar: Burada Kürtler ile Türklerin mahalleleri ayrı sayılır. İki-üç hafta öncesiymiş. Sabah kalkıldığında "defolun gidin pis Kürtler" yazılarıyla karşılaşılıyor, Kürtlerin bulunduğu mahallelerde.

"İkinci olaya gelince " diyor, "Pazarcık'tan 8 genç toplanıp baraja pikniğe gidiyorlar. Arkadaş grubu bunlar. Özel Tim varıyor yanlarına, sıraya koyup kurşuna diziyor hepsini. Birkaç silah bırakıp üzerlerine gidiyorlar. TV'den izledik "bir grup terörist çatışmada öldürüldü" diye. Sonra olayın aslı anlaşıldı. Bu gençlerin arasında yeni cezaevinden çıkan birisi de varmış."

"Başka?" diyoruz. Sorular soruldukça şişman köylü daha da tedirginleşiyor. Esmer tenli, zayıf anlatıcıya dönerek kızgınlığını ifadelendiriyor. "Olmaz kardeşim, anlatma..." Bakışını çeviriyor. "Biz korkuyoruz. Siz çekip gideceksiniz. Özel Tim ile karşı karşıya kalacak olan bizik. Ya kulaklarına giderse? Hem biz birşey bilmeyiz, cahil insanlarız. Bizimle uğraşmayın"!...

Evin hanımı bir çocuklarına bir eşine bakıyor. Sormayın dercesine gözlerini çeviriyor bize, Kürtçe ikaz ediyor eşini "Başına iş alma!" türünden.

"Devlet güçleri anlattıklarınızı yaparken korkmuyor, çekinmiyor, siz yaşadıklarınızı söylemekten çekiniyorsunuz. Sesinizi duyurmalısınız, olanları ortaya sermelisiniz ve bununla yetinmeyip onlara karşı durmalısınız. Bu korkuyla ne kadar yaşayacaksınız? Susmak çare mi sizce?" diye çıkışıyor yanımızdan birisi.

Tereddüt geçiren anlatıcı yeniden canlanıyor. "Bak kardeşim" diyor, tombul köylüye... "Zaten hergün ölüyoruz. Daha ötesi var mı? İşte etrafımızda Türk köyler de var. Onlara birşey yapıyorlar mı? Yok! Yapmalarını da istemeyiz, onlarda insan. Ama hep bu Kürt köylerine baskı var. Niye anlatmayalım? seçim oldu mu insanız. Askerlik dedin mi hatırlanırız. Devletin kasasını bizler doldururuz. Bunların dışında insan olarak görüldüğümüz mü var?" Şaşkın bakıyor evin hanımı. "Çok ileri gidiyorsun" dercesine... Gözü yalvarma ve tehdit karışım açılıp kapanıyor eşine doğru.

Bitiriyoruz soru sormayı... Korkuyu, korkuları yaşayarak yenecekler elbet.

DİRENMEK YAŞAMAKTIR!..

(2)

İŞKENCEDE TUTUM: DİRENME, KONUŞMAMA.

İşkencede en önemli görev susmaktır.

Direnmenin kalıplaşmış yöntemi, reçetesi yoktur. Yakalanma biçimine, ülkenin siyasal koşul-larına, polisin uygulamalarına, işkencecinin elindeki bilgilere vb. bağlı olarak direnmenin biçimi değişecektir. Öyle koşullar olurki, artık fiili bir silahlı mücadele, ölüm-kalım savaşı vardır, bu durumda savaşçılar, ele geçmeden kendilerini öldürürler ya da siyanürlerini yanında taşır,onu hücrede yutarlar. Bunlar koşullara bağlıdır. Bütün mesele düşmana teslim olmamak, boyun eğmemek, istediğini vermemektir.

İlk ve son görev susmak, direnmektir... Herkes kendi yöntemini, duruma uygun olarak, kendisi belirlemelidir. Önemli olan işkencecinin kafasına "bu adam, ölür de çözülmez" fikrini sokmanızdır. Bunun yolu değişir. Hangi davranışı seçerseniz seçin, önemli olan davranışınızın bir meydan okuma olduğunu işkencecilere hissettirmektir.

Her şeyi göze aldığınızı,hiç bir şeyden etkilenmediğinizi,işkencecinin kafasına dank ettirmelisiniz. Bu, caydırıcı olacaktır." Ne yaparsak yapalım, bu adam etkilenmez, çözülmez" diyeceklerdir.

Bir olayı örnek verebiliriz: Karı ve koca iki komünist ele geçmiştir. Erkek karısına tecavüz edilmekle tehdit edilir ve kadın huzura getirilir. Komünist kadın bağırarak, "buyrun yapın, onunlamı beni korkutacaksınız" deyip, kararlılıkla tavır koyar ve soyunmaya başlar. İşkenceciler şaşkınlıktan dona kalır, silahlarının geri teptiğini görerek, niyetlerinden vaz geçerler.

İşkenceciye, elindeki işkence silahından başka bir silah bırakılmamalı ve silahının da sökmeyeceği ispatlanmalıdır.

Çay, sigara, özel muamele ve torpil görme vs. kesinlikle reddedilmelidir. Bunları kabul etmeniz, gevşediğinizi, yumuşadığınızı gösterir, diyaloğa geçme arzularınızı ifade eder. Ayrıca diğer yoldaşların moralini bozar.

Direnmede yöntem acıdan kaçmak değil, üstüne gitmektir.

Fizik gücünüzü sonuna kadar kullanmaktan kaçınmayın. İstedikleri kadar ezsinler sizi, ayakta kaldığınız, ayık bulunduğunuz sürece sağlam sayılırsınız. Dayanma gücünüz vardır. Bu tükendiğinde bayılırsınız zaten...

İşkence ve sorgu sırasında soğukkanlı, sakin ve ölçülü olun! Acele etmeyin, zaman kazanın; zaman sizin lehinizedir. Ancak bu zaman kazanmayı, onları oyalayarak değil hiç konuşmayarak, sağlayın.

Oyalama kimi hallerde gerekli olabilir.Örneğin çözülme, tedbirsizlik nedeniyle not yakalatma vb. yüzünden polis randevularınızı öğrenmişse, o durumda işkencecileri şaşırtarak, zaman kazanarak arkadaşlarınızın sizin yakalandığınızı anlamaları ve tedbir almaları için olanak yaratarak, polisi oyalamanız gerekebilir. Böyle haller dışında bu yola başvurmayın.İşkenceciler, hemen ve çabuk sonuç almak isterler. "Kuş elden kaçmadan, avı yakalamayı", onun için ise sizi konuşturarak avına ulaşmayı amaçlarlar. Göreviniz yoldaşlarınızı ele vermemek, kesinlikle hiç kimseyi yakalatmamaktır. "Nasıl olsa şimdiye kadar yoldaşlar gereken tedbirleri almışlardır" diye düşünerek adreslere polis götürme yoluyla bir çok insanın yakalandığını" unutmayın.

Bütün sorulara cevap vermek zorunda değilsiniz. İşinize gelmeyenlere cevap vermeyin, vereceğiniz cevaplar çok kısa ve kesin olsun: "Evet. Hayır. Bilmiyorum. Tanımıyorum. Sanmı-yorum. Haberim yok. İlgim yok. Bu yalan. Bilgim Yok. Kabul etmiyorum. Reddediyorum. Söylemi-yorum. Tartışmıyorum.Söyleyecek bir şeyim yok"... En çok kullanacağınız, başvuracağınız sözcükler bunlar olmalıdır.

Az-öz konuşun. Lafı uzatmayın, ayrıntıya girmeyin. Kanıt, ispat veya delil göstermeyin. Yasalara uygun olmak için kendinizi zorlamayın. "Polis bilebilir veya isterse öğrenebilir" diye ya da "nasıl olsa hukuki ve yasal" diye, öğrenmek istediği her şeyi işkenceciye kendiniz söylemeyin. Bırakın, çok lazımsa (!)

kendisi bulsun.

Sorulara mantıklı ve tutarlı cevap verin. Polis, cevabınıza genellikle inanmaz ikna olmaz. Önemli değil. Önemli olan, onun bunu çürütememesidir. Diyelim ki evinizde veya üzerinizde yayınla yakalandınız. Polis, bunu kimden aldığınızı soracaktır. "Postayla geldi, tanımadığım biri verdi" şeklinde ya da başka bir cevap vermelisiniz. Eğer size ait olduğunu kabul etmiyorsanız, "kim koymuş bilmiyorum, belkide siz koydunuz" diyebilirsiniz.

Tükürdüğünüzü yalamayın, kesinlikle geri adım atmayın! "la" dediniz mi, bir daha "lo" demeyin! İlk direnme çizginizde sonuna kadar ısrar edin! İlk ifadeniz sağlamsa, ısrar edin, değiştirmeyin! Hata yapmışmısınız, geri dönmekten çekinmeyin!

Kesinlikten, polisi tahrik etmekten kaçının! Size yarar getirmez. İtidallı, soğukkanlı ve mantıklı olun.

İfadenizi sorguya girmeden hazırlayın! Çelişkili ifade vermeyin, ama açıkları kapatayım diye de çırpınmayın. İşler karışıp arap saçına dönmeye başlayınca, susun, hiç konuşmayın! Düşünün ve düğümü öyle çözün. Çözemiyorsanız, yani inandırıcı, makbul bir ifade düzemiyorsanız telaşlanmayın; inat ve direnme sorunu çözecektir. Düşmanı vazgeçirinceye kadar inat edin; "pes" edeceklerdir.

İfadelerinizi kesin, kendinizden emin ve telâşsız bir dilde verin. Gerçi ille de sert olmanız gerekmez, ama kararlı olun! Bu, hem polise, "çetin bir ceviz" olduğunuzu gösterecek, hem de örneğin yüzleştirmelerde arkadaşlarınıza güven verecek, moral ve güç kazandıracaktır.

Askerlerin teskere beklemesi gibi işkencenin ne zaman biteceğini beklemeyin, günleri iple çekmeyin! İşkencenin bitimi sizin elinizdedir. Ya ihanet eder, her şeyi ele verir, aşağılık bir duruma düşerek kısa sürede işkenceden kurtulursunuz (!); ya da direnirsiniz ve işkencenin sökmediğini kanıtlayarak işkenceciyi geriletir, vazgeçirirsiniz. Hangisini seçeceğiniz, karakterinize, mayanıza, kişiliğinize ve ahlâk anlayışınıza bağlıdır.

İşkencehanede dayanışmanın önemi büyüktür. İşkence görenlere, sorgusu devam edenlere yemek, sigara, su vermezler. Dayak yemeyi göze alarak, işkencesi sürenlere "bu yasak" şeyleri verin! yakalanırsanız "verdim, insanlık görevimdi" diyebilirsiniz. Sizi biraz ezip hırpalarlar ama olsun, vicdanınız huzurlu, görevinizi yapmış olmaktan dolayı gönlünüz rahat ya, gerisi vız gelir.

İşkencehanede bir dayanışma örgütlenmesi yaratmaya çalışın. Bu konuda çözülenlerden bile yararlanılabilir. İşkencecilerin etrafı süpürmeye, kapıları açıp tutukluları tuvalete götürmeye görevlendirdikleri "uslu" kimselerden yararlanarak; tuvalete gidip gelme, yemeğe çıkma gibi fırsatları değerlendirerek veya sorgu evinin koşullarına göre varolabilecek başka imkânları kullanarak, öncelikle yiyecek ve içecek yardımını örgütleyin. Sorgusu bitenler, gerekirse hiç yememeli, fedakârlık ederek paylarını direnenlere, işkencesi sürenlere ayırmalıdır. Çözülenlere yapılacak yardım duruma göre devam edebilir. Onları yeniden toparlamak, kaybetmemek için bu yapılmalıdır. Ama ihanet edenlere hiç bir şekilde yardım edilmemeli, onlar tecrit edilmeli, aşağılanmalıdır. Onların ekmeğini bile elinden alın gitsin polise sığınsınlar...

Yardımlaşmanın diğer bir önemli kısmı da kimin ne ifade verdiğini, çözülenlerin neleri anlattıklarını, polisin neleri sorduğunu vb. hücrelere veya koğuşlara iletmektir. Ayrıca ifadelerin nasıl düzeltileceği, kimin nasıl davranması gerektiği vb. konularında da dayanışma gerekir. Onun için mutlaka güçlü ve sağlam bir haberleşme ağı kurun.

İşkence altında yalnızca kendinizi savunmak, kişisel onurunuzu korumakla yükümlü değilsiniz. Düşenleri silkeleyin, elinden tutun, doğrultun. Sallantıda olanlara destek verin, yüreklendirin.

İşkence sırasında duyduğunuz acı nedeniyle bağırmak zorunda kalırsanız (ciğerlerinize hava dolar, yararlı olur) yalan yere ve ölçüsünden fazla bağırmayın. İşkenceciye sadizmin zevkini tattırmayın. En iyisi hiç bağırmamak ya da slogan atmaktır. Önemli olan işkenceci karşısında küçülmemek, gerilememektir. Bu tavır onu kudurtacaktır ama aynı zamanda size saygı duymasını, umutsuzluğa kapılmasını ve sizi yıkamayacağını anlamasını da sağlayacaktır.

İşkence faslı bittikten sonra sıra yazılı ifade almaya gelir. Elinize tutuşturulan boş kağıtlara el yazınızla ifade yazmanız istenir. Reddedin, "yazacak bir şeyim yok" deyin. Bu kez kendileri ifadenizi alacaktır, eğer ifade vermekten "imtina" etmeniz yani ifade vermeyi reddetmeniz gerekmiyorsa Polisin işine yaramayacak tarzda düzenleyeceğiniz ifadenizi dikkatli verin. Genellikle söylediklerinizi yazarlar ama araya ufak tefek (!) kimi eklemeler yaparak, hem de sözlerinizin anlamını çarpıtarak, sizi sorguda çözemedikleri halde ifadenizi aleyhinize olarak düzenleyebilirler. Bu oyuna gelmeyin.

Okumadan hiç bir şeyi; ifadenizi, boş kağıt, tutanak, vs. imzalamayın... 12 Eylülden sonra bu konuda kötü bir gelenek yerleşti.İşkencecilerin zoruyla büyük çoğunluk ifadesini okumadan imzaladı ve artık bu kanıksanan, doğal karşılanan bir şey oldu. Devrimci hareketimizin bu kötü geleneği kırması, polisin burnunu sürtmesi gerekiyor. İşkenceciler bu işe çok kötü alıştılar; kolayca vazgeçmek istemeyeceklerdir. Ama 12 eylül döneminde bile, değil okutmadan imzalamak, ifadesini bile alamadıkları bir çok insan vardır. Yani işkencecilerin bu alışkanlığı kırılabilir. Her devrimci, bunu kendi önüne bir görev olarak koymalıdır. İfadesinin söylediği şekilde yazıldığından emin olsa bile onu okuyarak imzalamalıdır.

İşkencecinin taktiklerinden birisi de "burda kabul et, savcılıkta reddedersin, işkence altında ifade verdim dersin" diyerek, tutukluyu aldatmaktır. Böyle yapmak yanlıştır. Ne yazık ki çoğumuz hala bu utanç verici gerekçeyi ileri sürmek zorunda kalıyoruz. Gördüğümüz işkenceleri ve işkence yüzünden konuşmuşsak onu da söyleyeceğiz ve savcılıkta bu yolla alınan ifadeleri reddedeceğiz. Ama asıl hedefimiz "ben işkence altında bile çözülmedim" diye gururla, göğsümüzü gere gere mahkemenin karşısına çıkmak olmalıdır.

Gene de şu ya da bu ölçüde çözülenler olacaktır. O arkadaşlar hatalarını düzeltmek için gayret etmelidir. İlk atacakları adım mahkemede "polis ifadeleri"ni reddetmektir.

Polis ifadesinde "ben pişmanım, falan beni kandırdı"vb.. gibi utanç verici şeyler yer almamalıdır.Sorulursa "Ben pişman değilim, pişman olacak hiç bir şey yapmadım"denmelidir.

İşkencehanede faşistler dışında herkesle olumlu ilişki kurulmalıdır. Ölçü "direnen" ve "teslim olan" ayrımına göre yapılmalıdır. Maocu, Troçkist, Oportünist vs. değil, direnenler-direnmeyenler vardır. Eğer dışardan yiyecek, sigara vs. alınabiliyorsa ve komün oluşturma imkanı varsa tek komün oluşturulmalı, işkence görene ve hastalara yardımcı olunmalıdır.

İşkencehanede cezaevine gönderilenlerle veya salıverilmesi muhtemel olan kimselerle veya varsa başka kanallarla ilk bilgiler derhal dışarıya iletilmelidir, Bunlar o sırada en acil ve hayati bilgiler olmalıdır.

İŞKENCE VE İŞKENCEDE TUTUM KONUSUNDA YANLIŞ ANLAYIŞLAR

1- İşkenceyi abartma, gözünde büyütme anlayışı:

Bu anlayış yanlıştır. İşkence kadir-i mutlak değildir. İşkencenin her şeye gücünün yeteceğini polis aşılamaya çalışır. Bu konuda en büyük yardımcıları çözülmüş, zayıf ve korkak insanlardır. Bunlar insanın bir yere kadar dayanabileceğini, bir noktadan sonra gayri iradi çözüleceğini iddia ederler. İşkenceciler de öyle der: "dayanamazsın, boşuna kendine eziyet ettirme; elimizden nice adamlar geçti, onları çözdük, sen kim oluyorsun" gibi laflarla militanı tereddüde düşürmek isterler.

İşkenceyi başedilmez sanmak, ve ondan peşinen korkmak, ta baştan direnişçiyi silahsız bırakır. Yeneceğine, başaracağına inanmadan, cesaretle savaşamazsın.. İşkence odasına sırtı ürpererek, dizleri titreyerek giren direnemez. Kuşkusuz insan korkabilir, ama korkuyu bilinçle ve inançla yenmek gerekir. Zira işkencede çözülmeyi sağlayan etken, işkencecinin kendisinden ziyade, onun sonucudur: Korku!

Polis bunu bilir. Onun için çoğunlukla gürültü yapar, bağırır çağırır, korkunç naralar atar, vahşi hayvan gibi saldırır. Bazen yağmadan gürler, bazen hem yağar hem de gürler. İşkencenin bitmeyeceği, kurtuluş bulunmadığı inancını vermeye çalışır. İşkence çığlıkları dinletir, sürekli işkence çığlıklarını duymak, başkalarına işkence yapıldığını görmek, sıranın kendisine gelmesini bekleyenin üzerinde işkencenin kendisinden bile ağır etki yapar.

İşkencede fiziki güç, cinsiyet, yaş, sağlık durumu vb. haller dayanıklılık açısından pek fark etmez. Çünkü polis zaten fizik gücü tükenene kadar yüklenir, daha ilerisine gidemez. İleri gitse, tutukluyu ya bayıltır ya da öldürür. Bu sonuncusu polisin işine gelmez, onun amacı bilgi almaktır.. Ölüler konuşmaz. O halde direnme eylemi, bedensel sağlamlığa değil, ruhsal sağlamlığa, manevi kuvvete, inanç ve bilince bağlıdır. Direnme yürek ve bilinç işidir, bilek işi değil.

Direnmek isteyen önce kendi kendisiyle hesaplaşmalı, korkusunu yenmelidir. Her şeyi göze almalı, kendine güvenmeli, galip geleceğine inanmalıdır. İnsan oğlu son derece sağlam ve güçlüdür, dayanamayacağı acı, üstesinden gelemeyeceği güçlük yoktur. Bu, irade işidir. Devrimci, işkenceyi ve işkenceciyi yenebilecek güce sahiptir. Çünkü o, işkenceciden üstündür.

Onu üstün kılan yürüttüğü davanın haklılığıdır. Bunu bilen, yaşamını buna adayan, yurdunu ve halkını yürekten seven bir kimse yenilmemeyi bir ilke ve onur sorunu haline getirecektir. İşkence odasında haklı ile haksız, işkenceciyle-devrimci, Faşizmle-Sosyalizm kapışmaktadır. Sosyalist ideallerini ve devrimci onurunu koruyan, haklılığından zerrece kuşku duymayan; ihanet etmenin acı ve utancını taşıyamayacağını bilen; ölümü göze alan kimse işkence tezgahında çözülmeyecektir; direnecek, işkencecileri dize getirmeyi başaracaktır.

2- İşkenceyi küçümseme ve hesaba katmama anlayışı:

Zorlukları aşılmaz sanma ve onlara teslim olma gibi, onları hiç kaale almama da yanlıştır. İşkence sınavına aday her devrimci, bu sınavın ciddiyetini ve anlamını kavramak zorundadır.

İşkencenin ciddiyetini kavramayanlar, onun bir hesaplaşma alanı olduğunu unutmayarak, oyun oynamaya, kahramanlık gösterilerine heveslenenler, tüm iyi niyetlerine rağmen, sonuna kadar dayanamamakta, gidememekteler.

İlk yanlış: hava atma, tahrik etmedir.

İkinci yanlış: hesap yapmama, durum değerlendirmemedir. Düşmanın ve kendinin avantajlarını dikkate almayan, gücünü hesaba katmayan kimse, hata yapar. Ciddi bir kapışmada yapılan ufak bir

yanlışlık, hata, veya alınan bir küçük yenilgi bile, durumu karıştırabilir.

Kuşkusuz devrimcinin, "nerde inceyse orda kırılsın" diyebilmesi, en uç noktada kapışmayı göze alması, ölüme hazır olması gerekir. Bu keskinlik değildir. Keskinlik, yanlızca bunların direnmek için yeterli olacağını sanmaktır. Bu ise kendini bilgisiz, işkencecinin yöntemleri karşısında hazırlıksız kılacaktır.

İşkencede sakin ve soğukkanlı olmak, heyecandan, aşırılıktan, show yapmaya kalkışmaktan kaçınmak gerekir. Önemli olan direnmek, sökülmemektir, direnmenin biçimi ve kalıbı yoktur. Bütün mesele kendine saygıyı, davaya ve inançlarına bağlılığını yitirmemektir.

Bu noktada ancak şu söylenebilir: İşkencede söyleyeceğinizi önceden belirleyin ve belirlediğiniz sınırların dışına çıkmayın!..

Herkes soruşturmada kendisine yönelecek soruları az-çok bilmeli, kendisiyle ilgili olarak polisin ne bildiğini hesaba katmalıdır. Bu, kendini işkencenin zorlu sınavına hazırlamanın ilk şartıdır.

Bir çok insan poliste ifade bile imzalamadan çıkmıştır.İşte esas hedef bu olmalıdır. Yani mahkemeye işkence hanede hiç konuşmamış, ifade vermemiş, vermeyi reddetmiş olarak çıkmıştır.

Sorulan sorulara hiç cevap vermemek yada durum vermeyi gerektiriyorsa az,öz ve kendi içinde tutarlı, mantıklı cevaplar vermek gerekir.Cevaplarınızın polisi tatmin etmesi ve inandırması kaygısını taşımayın. İşkenceciye doğruyu söylediğinizi inandırmaya ve kanıtlamaya kalmışmayın. Bu, tehlikelidir.

Bırakın iddialarını işkenceci kendisi kanıtlasın.

İşkencecinin kanıtladığı iddiaları da kabul etmek zorunda değilsiniz. Size, örgüte ve yoldaşlarınıza zararlı olabilecek hiç bir iddiayı ispatlı da olsa kabul etmeyin.

3- Çok konuşma, polisi şaşırtma ve aldatmaya çabalama anlayışı:

Polise gerçeği söylememek, yalan söylemek esastır.Devrimcinin işkenceciyle ortak bir doğrusu, paylaşacağı bir "gerçeği" yoktur. Ama bu konuda ustaca davranmak, tutarlı, mantıklı olarak bütünsel bir senaryo hazırlamak gerekir. İşkenceci yalan söylediğini bilmesine rağmen, çaresiz kalacak, inanmış görünecektir. İkna olmasa bile söylediklerinizi geçerli saymak durumundadır.

İfadenizin sağlam ve çelişkisiz olması size büyük bir güç, moral ve güven verecektir.

İşkenceci yalanınızı açığa çıkarmaya, senaryonuzu delmeye çalışacaktır. Onun için unutacağınız, çetrefikli, ayrıntılı ve uzun hikaye anlatmayın. Yalana gerektikçe başvurun. Bu, sorulara doğru cevap vermezini, öğrenmek istediklerini anlatmanızı gerektirmez. Onlara bilgi vermeyin.

Vereceğiniz uygun cevaplar kısa olsun, geniş izahatlara, ayrıntılara girişirseniz, çelişkiler ve bocalamalar başlar; işleri karıştırdığınızı farkederseniz ve

İŞKENCEHANEYE DÜŞECEKLER İÇİN BAZI NOTLAR

* Polise karşı hazırlıklı olun:

a) Evnizi temiz tutun, tedbirli olun; gerekli gizlilik kurallarına uyun.

b) Sorgu için kendinizi hemen psikolojik yönden ve hem de vereceğiniz ifade yönünden hazırlayın. İşkenceye "hazır" gidin.

* Her şeyden önce sakin ve soğukkanlı olun. Heyecanlanmayın. Mağrur ve gururlu olun.

* İlk girişte polisle kapışın. (Döğüştüm ama dayak yedim).

* İşkencecinin emirlerine uymayın. ("Soyun ulan!"- "Gelde kendin soy", "Yat ulan!" "Gel kendin yatır".), "Elini uzat!" "uzatmıyorum") gibi..

* İstiklâl marşı, yemek duası, kelime-i şahadet getirme türünden alçaltıcı sözleri okumayı reddedin.

* Kürtlüğünüzle ve komünistliğinizle ilgil küçültücü, aşağılayıcı hareketlere karşı çıkın. "Kürdüm, Komünistim" diye övünün.

* Neler sorulabileceğini, tahmin etmeye çalıştın ve davranışını, söyleyeceklerinizi önceden hazırlayın.

* Direnme çeşit çeşit, değişik değişik olabilir. Bu, kısırlık değil zenginliktir. Hangi biçimde direnirseniz direnin, asla olan hiç bir şey kabul etmemek ve söylememektir. Arkadaşlarınıza, kendiniz konumunuza ve yerinize dair hiç bir bilgi vermemek, çevrenize ve kendinize ve yönelik deşifre edice, ele verici tutmlara girmemek temel görevidir.

Gene de bazen önceden öngörülmeyecek, hasaplanamayacak durumlar olabilir ve bazı şeyleri kabul etmeniz gerekebilir, ama sınır yüradaki çerçevenin dışına taşmamalıdır.

a) "Benim hiç bir şeyle ilgim yok, hiç bir şey bilmiyorum" diyenin direnmesi kendisini normal, sıradan ilgisiz, ilişkisiz bir insan gibi gösterme çerçevesinde olacaktır. Davranışı da buna uygun olup gerekirse bağıracak, gerekirse kütredecektir. Ama elbette onur kırıcı her teklifi ve davranışı reddedecektir.

* Sempatizanlığı, üyeliği ya da yöneticiliği kabul etme durumunda olan kimse açıktan direnecek, uç noktada, ileri saflarda savaşacaktır. Tavır koyacak, "konuşmuyorum, söylemiyorum, anlatmıyorum" diyecek, "sıkıysa gelin alın" diye meydan okuyacaktır.

* Ev, adres, isim vermeyin. Yer göstermeyin. "Nasıl olsa temizlenmiştir, tedbir alınmıştır" diye düşünür ve adrese polisi götürürsünüz; bir de bakarsınız ki tam tersi çıkmış.

* Tutarlı, mantıklı bütünlüklü, kendi içinde çelişmeyen bir senaryo kurun. İfadenizi önceden hazırlayın.

* Senaryonuz inandırıcı değilse bile sonuna kadar ısrar edin. Mutlak değiştirmeniz gerekiyorsa acele etmeyin, geciktirin, sonlara doğru uygun bir biçimde düzeltin, değiştirin.

* Örgüte zarar vermeyeyim ama gerekirse sendime zarar vereyim" düşüncesi yanlıştır. Örgüt herşeyden önce gelir, kendini korumak başklarını ele vermek en alçak davranıştır. Ama kendinize karşı da sorumlusunuz.

moraliniz bozulur. Kanıt göstermeye ise hiç heves ve itibar etmeyin.

4- Her şeyin bittiğini sanma, direnmeyi gereksiz görme:

Bazıları polisin elindeki bilgelere bakarak, her şeyin açığa çıktığını, hiç bir şey saklamaya, direnmeye gerek kalmadığını düşünür. Polis "biz her şeyi biliyoruz, arkadaşınız her şeyi anlattı" der.

Bir kere polis her şeyi bilmez. Yalnızca elindeki bazı bilgi kırıntılarını ustaca kullanarak her şeyi biliyormuş havasına girer. Bu oltalara acemiler takılır.

Öte yandan, arkadaşların her şeyi itiraf ettiği, çözüldüğü yalandır. Herkes çözülmez, çözülenler bile (hainler hariç) bütün bildiklerini anlatmazlar; ya polis sormadığı için, ya da sorsa bile direndiği için onların dahi söylemediği şeyler vardır. İşkenceciler, başkasının söylediklerini size karşı, sizin söylediklerinizi başkalarına karşı yem olarak kullanır. Belki de elindeki bilgiler eften püften bir kaç kırıntıdır, ama siz onu bilemezsiniz.

Ayrıca gerçekten herkes konuşsa, her şey açığa çıksa bile; sizin göreviniz direnmek, hiç bir şeyi kabul etmemek, konuşmamaktır. "ben bir şey konuşmadım, başkalarının söylediklerini onayladım" diyerek kendinizi avutmayın. Bu devekuşuluktur, kendi kendini kandırmak, kendine ve başkalarına karşı saygısızlık etmektir. Siz, çözülenlerin söylediklerini de onaylamamalısınız.

"Her şey belli olduğu halde niye direneyim" diye sorulabilir. Unutmamak gerekir, siz işkencede aynı zamanda bir ilke kavgasını veriyorsunuz. Kişiliğiniz sınanıyor. Devrimci onurunuzu, işçi sınıfının yüce ideolojisinin tartışılmaz üstünülüğünü işkence karşısında da kanıtlıyorsunuz. İşkence-cilere sopanın kadir mutlak olmadığını, her şeye hükmetmediğini, devrimcinin bilincine ve yüreğine işlemediğini, sökmediğini gösteriyorsunuz. Onlara, sizi yenemeyeceklerini ispatlıyorsunuz.Bunların da sizin için hiç bir anlamı ve değeri yoksa; zaten her şey açığa çıksa da çıkmasa da iki fiske bile yemeden bülbül gibi şakırsınız!

Bazen polis, örgüte çok ağır, çok şiddetli darbe indirir. Bir süre için "her şey bitti" gibi görünür. Geçici olarak örgütün tümü ele geçirilse bile "her şeyin bittiği" bir yanılsamadır. O anki durumu mutlak, değişmez sanmaktır. Siyasi mücadelenin derin ekonomik, sosyal, tarihsel kökleri vardır. Cebir ve şiddetle bu yok edilemez. Proletaryanın, diğer emekçi yığınların ve ezilen ulusların çıkarlarını temsil eden güçler, siyasi polisin, işkencecilerin keyfine ve isteğine bağlı olarak değil, sınıflar mücadelesinin zorunluklarına dayanarak doğar, yayılır, güçlenir ve örgütlenirler. O nedenle dışarda kavga verecek savaşçılar her zaman bulunur, esir düşenler ise içerde zaten savaşıyor. İşkencede olanlar için savaş bitmiş değil aksine daha da şiddetlenmiştir, biçim değiştirmiştir. Bu savaşta devrimci, yenerek çıkmalıdır. Çözülmemek, ilk zaferdir; bunu diğerleri izler. Çözülmeyen, mahkemede hem kendisini kolayca sıyırır, hem de diğer ar-

*Yakalanmadan itibaren zaman kazanmaya, onları oyalamaya çalışın. Bunu çok konuşarak, gevezelik ederek değil en işe yaramaz "bilgileri" dirhem dirhem konuşarak sağlayın.

* Üzerinde randevu notu çıkmışsa şaşırtmaya, saptırmaya çalışın. Eşkal tarifi gerekirse yanlış eşkal, kod isim vermek gerekirse uydurma isim verin.

* Legal dernek, sendika vb. yönetícisiyseniz legal eylemlerinizi, polisin bildiği, kayıtlarda yer alan bilgileri duruma göre kabul edebilirsiniz.

*Polis özgeçmişinizi çok "merak" eder. Yanlış veya eksik bilgi verin, hakkınızda çok az şey bilsinler

* Polisin "yardım" tekliflerini reddedin, işkenceciyle pazarlık yapmayın. Ajanlık tekliflerini suratlarına çarpın.

* İçeriye düşme halinde ailenizin sizinle sürekli ilgilenmesini önceden onlara söyleyin. Çok yararı olacaktır, duyarlı davranacaklardır. Ancak kuşkusuz buna bel bağlamamalı, her şeyden önce kendinize güvenmelisiniz.

* Yeni gelen tutsaklardan, gardiyan er veya bekçilerden dışarıyla ilgili haber almaya çalışın, gazete vb. sağlamaya bakın.Dünya ilişkinizi kesmeni.

* İşkencede dayanıklı ve zinde olmak için yemek, uyuma, şişen ve ağrıyan yerlerinize masaj yapma, hareket ve spor yapma fırsatlarını değerlendirin.

* Psikolojik işkencelere, tehdit ve şantajlara, küfür ve hakaretlere aldırmayın. Namus ve ahlâk kavramlarını işkencecilerce zedenmesi karşısında dik durun, dygusallığa kapılmayın. Bayan yoldaşlarınıza, eş veya kızkardeşinize yönelebilecek çirkinlikler karşısında direncinizden taviz vermeyin.

* Gösbağınızı açmaya çalışın. En azından altından bakın. İşkencecileri tanımaya, teşhis etmeye, isimlerini öğrenmeye, ekip numaralarını öğrenmeye çalışın.

* İşkencede ve hücrede aşırı tahrikçi, uç hareket, söz ve davranışlara yeltenmeyin.

* Başka siyasi çevrelere ilgili olarak da bilgi vermeyin.

* Hücredeyseniz diğer hücrelerle ilişki kurun. Sorgu evinde bir örgütlenme, haberleşme ve dayanışma ağı oluşturmaya çalışın. Deneysiz insanlara yardam edin, morali bozulanlarca güç verin. Siyasi görüş ayırılığı gözetmeden direnenlerle dayanışma, ortak komün yaşamı oluşturma tutumu alan.

* İşkencecilerle siyasi ve ideolojik tartışmaya girmeyin. Atılan oltalara dikkat edin. "Arkadaşın her şeyi söyledi" vb. gibi zarf atarlar; aldırmayın, inanmayın.

* Koğuşlarda devrimci şarkılar söyleme, fırka anlatma vb. gibi moral güçlendirici ve vakit gerçirici etkinlikler düzenleyin, çeşitli oyunlar yaratın ve arkadaşlarınızla oynayın.

* Melek, kurtarıcı, baba, abi-dost vb. tavırlarla sinsice yaklaşan işkencecilere aldanmayın. Samimi ve laubali olmayın. Çay, sigara, özel muamele, yemek ve su teklifi gibi önerileri elinizin tersiyle geri çevirin.

* Elektirik verilirken bağırın. Falaka sırasında gerekirse baygınlık numarası yapın, yapabilirseniz hiç bağırmayın veya slogan atın.

* İfadenizi okumadan imzalamayın. Eğer öyle imzalamışsanız savcılığa çıkınca reddedin. Mahkemede, gördüğü-

kadaşlarının kurtulmasına yardımcı olur. Ceza alsalar bile, hapise gidenler, orada da mücadele edecek, düşünecek, hatalarını düzeltecek, daha da bilenecek ve nihayet ya bir fırsatını bulup kaçarak, ya da cezasını tamamlayarak daha olgun bir biçimde dışarı çıkacak kavgayı sürdüreceklerdir. Onlar kaybedilmemiş, bitmemiştir.

En ağır polis darbesi bile, kalıcı değil, geçicidir. Bunun en güzel örneği 12 Martta perişan edilen, darma dağıtılan THKPC'nin ve THKO'nun küllerinden binlerce savaşçının çıkması; 12 Eylülde defalarca çökertilmesine "köklerini kazıdık" diye lanse edilmesine rağmen bir çok devrimci örgütün yeniden yeniden dirilmesi, bir türlü "köklerinin kazınmaması"dır.

O halde, "Her şey bitti, saklayacak bir şeyimiz kalmadı" düşüncesi yanlıştır. Saklayacak çok şeyimiz var. Bildiklerimizin hepsi paha biçilmez hazinelerdir. Sırlarımız kutsaldır; eylemlerimiz, yoldaşlarımız, anılarımız polisin iğrenç eline teslim edemeyeceğimiz emanetlerimizdir.

5-Herşeyi üstlenme,kendine zarar verme:

Sorumluluğu üstlenmek,yoldaşlarını kurtarmak için fedakarlık yapmak yüce ve saygıdeğer bir davranıştır.Ancak buna gerek yokken, başkalarını koruduğunu sanarak kendine zarar vermek yanlıştır.Yoldaşlarını korumanın en iyi yolu,kendine ve onlara ilişkin çözülmemektir.Devrimci bir insan,aynı zamanda kendini korumak da zorundadır. Çünkü sen yanlızca kendine ait değilsindir,bir onur kavgasının parçasısın, sorumluluğu başkalarına atma ve başkalarını suçlama.

Bazı kimseler işkencede sıkıştıkları zaman, " o konuyu ben bilmem, benim görevim değil" şeklinde üstlerindeki sorumluluğu başkalarına yıkmakta; "falan bilebilir mi?" sorusuna "hayır bilmez" yerine kaçamak yaparak, "bilmiyorum" yahut "belki bilebilir" demekte: Bazen de düpedüz "ben bilmem, falan bilir" diyerek, o yoldaşı zor durumda bırakmaktadır.

Bu tür tavırlar, son derece sakat ve yanlıştır. Bir devrimci yalnızca kendisinden sorumlu değildir. Yalnızca kendi "onurunu" koruyanlar, örgütün güvenliğini düşünmeyen, başka yoldaşlarının da çözülmemesinden sorumlu olduğunu anlamayanlar, devrimci mücadeleyi yeterince kavrayamamışlardır. Bu tür davranışlar, sebebi ne olursa olsun, yani ister bilinçsizlikten, isterse bencillikten ileri gelsin sonuç değişmez.

Bir diğer yanlışlık da, ilgisiz görünmedir. "Ben devrimci değilim" şeklinde, sanki devrimcilik utanılacak bir şeymiş gibi davranışlara girmemek gerekir. Devrimci, inandığı davanın meşruluğu ve haklılığına gölge düşürmemelidir. Devrimciliği konusunda ezilip büzülmemeli, manevi üstünlüğünü yaralamamalıdır. Böyle davranışlar onu işkenceci karşısında alçaltır, küçük düşürür. O, siyasi kişiliğini ezilip büzülmeden savunmalı, bundan taviz vermemelidir.

Önemli olan örgüt üyeliğini, örgütteki görevlerini kabul etmemek ve yoldaşlarını ele vermemektir. Örgüt üyeliğini reddetmek, devrimciliği de reddetmek

nüz işkenceleri mutlaka anlatın ve tutanaklara geçirmeye çalışın.

* İlk fırsatta dışarıya haber yollayın, mümkünse ifadelerinizin fotokopisini, değilse ezberinizden yazarak ama en ince ayrıntıları ihmal etmeyerek dışarıdakilere iletin.

(Bu noktada bir vurgulama yapmamız gerek: İşkencedeki tutumunuzu yoldaşlarınıza iletirken önce ne söylemediğini neleri koruduğunuzu, gösterdiğiniz direniş ve kahramanlığı değil ne söylediğinizi, yapmanız gerektiği halde yapamadığınız şeylerin, eksik ve zaaflarınızın neler olduğunu anlatın. Devrimci harekette açıklık ve dürüstlük en büyük, en güzel ahlâki ilkelerden biridir.

* Moral verici şeyler yapın. Örneğin devrimci Marş söyleme, fıkra anlatma gibi... sorgu ve işkence sırasında oluşan komiklikleri anlatın. Neşeli şeyler bulun, konuşun.

Bazen bir bakış bir öksürük, kendinden emin ve yüksekçe sesle bir konuşma, kolkola kelepçeliyken arkadaşına dokunma vb sıcak bir güven, moral, elektiriksel bir etkileşim ve iletişim sağlar.

* Arasıra işkencecilerle dalga geçmek (ama bunu çok ciddi bir biçimde yapmak) size haz, moral, cesaret ve zevk verecektir. İşkence altında bile hınzırca kendileriyle alay edilmesi işkencecileri kudurtacaktır, siz saf saf ve ciddi bir biçimde davrandığınız için bir şey de yapamazlar.

*Bizim "bireysel kahramanlara" değil, esas olarak kahramanlıklara ihtiyacımız var. Kahramanlık ruhunu, fedâkarlık, bağlılık ve direnme ruhunu kitlelere, milyonlara yaymak, derinliklere işleyen sökülemez kökler halinde yığınlar arasına salmak, doldurmak gerek. İnançlı ahlaklı olabilmek.

* Düşmana karşı bedeninden taşan, her yanından akan bir KİN ama yalnızca bireysel değil, esas olarak sınıfsal-toplumsal kin yaratmak.

* Bilimle, bilgiyle, kültür, sanat ve edebiyatla yoğrulmak. BİLİNÇLİ olmak. İşte üç güçlü silah!

* Kitlelere inanmak, güvenmek. Yalnızlıktayken bile toplumsal olmak, tek başınayken bile bir büyük davanın, kollektif bir eylemin mensubu olma bilincini ve gururunu taşımak.

* DEVRİMCİ AHLAK-DEVRİMCİ EĞİTİM üzerinde daha sıkı, ciddi ve sık durmak gerek. yeni toplumu, yeni düzeni, geleceği ancak yepyeni kafalarla, yepyeni bir ahlaka sahip insanlarla inşa edebiliriz. Düşmanın karşısında çarpışan, işkenceciyle boğuşan şey aynı zamanda devrimci ahlâk, inanç ve ilkelerdir. Yığınlarla bağları güçlendirmek için olduğu kadar, düşmanla avaşmak için de vazgeçilmez silahlardan biri de DEVRİMCİ KARAKTER, MAYA, RUH'tur. Bunların güçlü donanımına sahip olanlar karşısında işkenceciler acze düşecektir.

demek değildir. Bazı istisnai durumlarda böylesi "saf, ilgisiz, habersiz" görünümlere girmesi gerekenler olabilir. Ama bunlar da işkenceci karşısında yalvar yakar konumlara girmemeli, tövbekâr gibi davranmamalı, el etek öpmemelidir.

Bazen sorgudaki arkadaşlar, henüz firarda olanların veya önceden yakalanıp mahkum olmuş kimselerin aleyhine ifadeler veriyorlar. Bu çok yanlış ve tehlikelidir. Ölüler ya da çok zorunlu hallerde kendilerine zarar gelmeyecek olan yurt dışındaki kimseler dışında hiç kimse üzerinde ifade verilmemelidir. Bu istisnaları, örneğin yakalanan bir silahı kimden aldığı vb. gibi sorular karşısında söylemek gerekebileceği için belirtiyoruz.İstisnalar dışında o tür insanların üzerine ifade vermekte çok yanlıştır.

Polisçe bazen diğer örgütlerle igili bilgiler için de sıkıştırılabilirsiniz. Polis özellikle rakip örgütlere veya aynı örgüt içinde hizipler aleyhine bilgi edinmek ister. Bu tuzaklara kesinlikle düşülmemeli, karşı devrimci örgütler ve eylemleri konusunda bile polise bilgi verilmemelidir. Polis, kişisel çelişki-lerden siyasal düşmanlıklara kadar her şeyi kullanabilir. Polise ihbarcılık yapmak bizim işimiz değildir.

7- Başkasının çözülmesini gerekçe saymak:

Toplu tutuklamalarda herkes aynı direnci gösteremeyebilir. Polis, çözülenleri direnenlere karşı kullanır. Onların verdiği bilgilerle, direnen kimseyi sıkıştırır. Hatta gerekirse yüzleştirme yapar.

Yüzleştirmede daha önce birlikte iş yaptığınız ve kendisinden böyle bir davranış ummadığınız kavga arkadaşınız o anda yüzünüze karşı sizi suçlayabilir, "ötebilir." Bu, zor bir durum yaratır. -Kişiyi sarsar, moralini bozar, ama dizginleri salmamak gerekir. Şaşkınlığa ve paniğe kapılmamak, soğuk kanlılığı korumak, onun düştüğü hataya düşmemek gerekir. Çözülenin, poliste ötenin sözleri onaylanmamalıdır. "Allahın oğlu" olsa, artık onun hiç bir değeri, yetkisi, otoritesi yoktur.

Çözülen kimse, eğer yönetici ise, polis bunu daha çok diline dolar. "Şefin çözüldü oğlum, sen ne direniyorsun" der. Polisteyken "şeflik", liderlik yöneticilik sökmez, orda direnmek veya teslim olmaktır sorun... Eğer lider ya da yönetici olan yoldaşlar sıfatlarına gerçekten lâyıklarsa, direnirler, Yok eğer çözülmüşlerse, artık yönetici filan değildirler ve onların davranışları sizi kesinlikle bağlamamalıdır. Aynı şey hücrenizde veya komitenizde yer aldığınız diğer yoldaşların tutumları için de geçerli.

Yüzleştirmede çoğu zaman karışıklıklar olur. Siz başka bir şey söylersiniz, arkadaşlarınız ise başka bir şey. Bu işleri çatallaştırır ve ikinizi de zor duruma sokar. Buna meydan vermemek için ta başta işi sağlama almak, tanımadığınızı söylemek en iyisidir. Çünkü tanımıyorum dedikten sonra, ayrıntılara girmeniz, diğer soruları cevaplandırmanız zaten sözkonusu değildir. Ama yine de eğer evdeki hesap çarşıya uymaz, karşınızdaki uygun davranmazsa telaşa ve şaşkınlığa kapılmayın, ilk ifadenizde sonuna kadar ısrar edin. Bu, çok önemli ve ilkedir.İlk attığınız adımdan asla, kesinlikle hiç bir zaman geri adım atmayın! Taviz vermeyin, sonu gelmez. Taviz tavizi doğrur. Elini verir kolunu kaptırırsın... Eğer baştan biraz gevşediniz ve taviz verdiyseniz, onu tekrar almaktan ve geri dönmekten çekinmeyin. Polise herhangi bir borcunuz, verilmiş sözünüz yoktur, olamaz. Belki dönüşte biraz zorlanırsınız, ama büyük yanlışlar yapmaktan kurtulursunuz. Dönüşlerde "ilk ifadeyi korkumdan verdim", "yalan söyledim" yahut "yanıldım" diyebilirsiniz. Bunlar sizi küçültmez. Çünkü siz bir yanlışlığı düzeltiyorsunuz, yalnız biraz(!) sopa yemeyi göze almalısınız ki, bu sizin hatadan geri dönmeden kazanacağınız vicdan huzuru yanında hiç kalacaktır.

Direnen yoldaşlar çözülen herkesin yeniden toparlanmayacağını hesaba katmalı ve ona göre davranmalıdır. İlke olarak çözülene uymayacaklar, çözülen, direnene uymaya çalışacaktır. Direnen buna yardımcı olacak, çözülmenin daha fazla ilerlemesini ve derinleşmesini önlemeye birlikte çalışılacaktır. Direnen destek ve yardım edecek, moral verecek, inanç aşılacak, önceden kısmen çözülen ise geri dönmeye çalışacak veya en azından olduğu noktada tutunmaya, daha fazla düşmemeye çalışacaktır.

Sonuç olarak başkasının ötmesi, sizin de konuşmanız için geçerli bir neden olmaz. Aksine bu durum, size daha büyük bir görev ve sorumluluk, daha ağır bir şekilde yük yükler. Bu yükü cesaretle ve şerefle yüklenmek ve sonuna kadar taşımak boynumuzun borcudur. Böylesine zor ve elverişsiz koşullarda direnmek, çözülmemek sizi düşmanın gözünde büyütecek, yüceltecektir.

8- Polisle pazarlık yapma, taviz verme veya bazı şeyleri kabul etme düşüncesi.

İşkence odasında işkenceciyle pazarlığa girişilmemelidir. Bir devrimcinin, dünya görüşünü ve ilkelerini bir yana iterek işkenceciyle pazarlığa girişmesi düşünülemez. Kaldı ki onunla pazarlığa girmeniz sizin gevşekliğinizi ve zayıflığınızı gösterir. Pazarlık sırasında kozlar işkencecidedir. Siz taviz vermek zorunda kalırsınız. Bazı arkadaşlar kendileri yüzünden yakalanan kimi insanları kurtamak için böyle şeyler yapıyorlar.

Polis, bu zaafı çok iyi bilir ve kullanır. Burada halen feodal "erkeklik" gururu, feodal ahlâk ve yiğitlik anlayışı sözkonusudur.

Önce de söylediğimiz gibi, bir devrimci kendisiyle birlikte yakalanan insanlara karşı sorumluluğunu hem onlarla ilgili olarak hem de bir bütün olarak çö-

zülmemekle yerine getirir. Diğer insanlar, bilinç düzeyleri düşük, görev ve sorumlulukları küçük te olsalar, kendi onur ve kişiliklerini kendileri korumalıdırlar. Onların kişiliğini pazarlık konusu yapmayı ne yönetici veya militan ne de kişiliği pazarlık konusu edilecek insan, kesinlikle düşünmemelidir. Bu, küçültücü bir davranıştır. Polis zaten bir sempatizanla bir militanı ayırdeder ve "ilgisi olmayan" insanları bırakır. Ama bazen "örgüt çözdük" görüntüsü vermek ve kendilerine bunun için ayrılan ödekten ödül ve prim almak için bu tür insanları TV ve basına çıkararak örgüt üyesi olarak lanse ettiği de olur. Gene de bir süre sonra mahkeme, böylelerini serbest bırakır.

9- Polisle siyasi tartışma yapmak, "siyasi savunma" düşüncesi:

Bazı arkadaşlar, işkenceciye karşı siyasi tavır almayı, onunla ideolojik tartışma sürdürmek olarak anlıyorlar. Oysa polise karşı siyasi tavır, onu tanımamak, muhatap olmamaktır. Poliste "siyasi savunma" olmaz. Siyasi savunma, mahkeme kürsüsünde yapılır. "Poliste siyasi savunma yaptım" diyenlerin, yaptıkları işin asıl adı çözülmedir. Buna siyasi kılıf geçirmek, durumu değiştirmez. Olsa olsa kişiyi biraz avutur o kadar...

Tartışma, eşit koşullarda veya en azından biçimsel de olsa hukuki bir platformda yapılır. Burada hukuki ve siyasal savunma verilir. Poliste örgüt üyeliğini bile kabul etmezsin ama, mahkemede onu çatır çatır savunursun. Mahkemeye çözülmeden çıkmış bir eylemcinin siyasal savunması muazzam bir etki yapar, büyük değer taşır. Ama poliste çözülmüş birinin savunması ise, önemli olmakla birlikte birincisi kadar makbul değildir. Yiğitlik, poliste çözülmeden, mahkemede siyasi savunma yapmak, tavır koymaktır.

Poliste teorik tartışmanın bir çok zararı vardır. Birincisi; bu da bir bilgi vermedir. Polisin siyasi örgütlerin görüş, düşünce, politika ve taktiklerini geniş boylu incelemeye, uzun uzun araştırmaya hem zamanı yoktur, hem de tembelliğinden dolayı hevesi yoktur. O bu tür bilgileri sözlü olarak, bizzat örgütlerin kendi mensuplarının ağzından daha kolay öğrenir. Bu yolla iki şeyi sağlar: Hem adamı konuşturuyorum diye için için sevinir ve bunu kolay çözerim fikrine kapılır, hem de örgütün siyaseti, ve örgütlenmesiyle ilgili çok değerli bilgileri ucuza öğrenir.

Denebilir ki, "efendim nasıl olsa görüşlerimiz, açıkça yayınlarımızda yer alıyor, niye saklayayım"? Bu, sorunu yanlış anlamaktır. Polis çok meraklıysa, gitsin kendisi öğrensin, ben niye yardım edeyim? Benim görevim, polise zırnık vermemek, en küçük bir yardımda bulunmamaktır...

İkinci olarak; polisle tartışırken, sesinizi duyan ama ne konuştuğunuzu bilmeyen yoldaşlarınız, sizin çözüldüğünüzü, bülbül gibi ötüğünüzü sanarak, moralleri bozulabilir. Polis, başkalarına sizin konuştuğunuzu anlatır.

Bu durum, yeterli bilinç almamış veya zayıf karakterli veya kişilere bağlı insanları olumsuz yönde etkiler, çözülmelerini kolaylaştırır.

İşkencehanedeki bir kimse hiç bir zaman olumlu düşünmez; hep olumsuz, kuşkulu, tedirgin ve tetiktedir; en kötü ihtimali en aksi şeyleri düşünür. Bu durum orada normaldir. Onun için özellikle yönetici yoldaşlar, diğer yoldaşların "bu, polisle anlaşıyor, onlarla kuzu kuzu konuşuyor" diye düşüncelere kapılacakları bir biçimde işkence-cilerle siyasi tartışma konumuna girmemelidir.

Polisle sohbet etmek, samimi olmak da aynı düşünceleri doğurur. Kesinlikle polisle samimi ve laubali olunmamalıdır.

Kısacası işkenceciyle siyasi tartışmaya girişmeyin, işkencecileri kazanma ve ikna etmeye ya da onlara teorik üstünlüğünüzü ispatlamaya kalkışmayın.

10- Meşruluk, yasallık düşüncesi:

İşkencehanede işkence uzmanlarının kullandığı başka bir tuzak da legal, yasaklanmamış eylemlerden işe başlamak, size "söylesem ne zararı var" diye düşündürterek önemsiz konulardan hareketle sizden bilgi elde etmektir.

Unutmayın: Legal ve illegal, yasalara uygun ya da aykırı hiç bir olay, eylem, kişi, dernek, yayın vs. hakkında konuşmamalısınız. İşkenceciye verilecek bilgi yok! İlke bu olmalıdır.

Bir devrimcinin her eylemi yasal, meşru, haklı ve doğrudur. Yaptığı bütün eylemlerinden dolayı O, halkına karşı sorumludur, işkence uzmanlarına değil... Polise kalırsa, devrimcinin en masum eylemi bile yasadışıdır. O nedenle " bu, nasıl olsa yasal, onun için inkara gerek yok" demeyin! Polisin bilmediği hiç bir şeyi, örneğin kardeşlerinizin sayı-sını, isimlerini bile söylemeyin; yalan söyleyin, "kimsem yok" deyin vb.

Bazen "ben söylemesem de , onlar araştırır bulur, iyisi mi sonra zor duruma düşmeyeyim" diye düşünülerek, polisin araştırmayla elde edebileceği bilgiler, o araştırmadan, ona verilmektedir. Bu yanlıştır.Bir kere polis pek araştırma yapmaz, onun zamanı yoktur, acelesi vardır... Ayrıca böylesi yorucu işlere, tembelliğinden ötürü genellikle girişmez, Devlet kuvvetleri arasında sıkı bir koordinasyon ve iletişim ağı yoktur. Bir ilin polisinin elindeki bilgilerden diğer illerin polisinin haberi bile yoktur.Birbirlerine yardım bile etmezler. Aralarında çelişkiler vardır, "ödüle" ve "örgüt çözmek"ten dolayı kendilerine verilen "prim"lere her işkenceci kendisi konmak ister. Ama kuşkusuz polisin Bilgi İşlem Merkezi oluşturarak tüm bilgilerin Ankara'da toplanması ve eskiye nazaran tüm birimleri arasında daha sıkı

bir koordinasyon ve iletişim kurmasını hesaba katmak gerekiyor. Yine de polisin her şeyi bildiği, bilebileceği, araştıracağı, bilme imkânları olduğu vs. düşünülerek korkulmamalıdır. Bunlar gerçek değildir, olsa bile varsın kendisi araştırıp bulsun.

11- Polis önünde küçülme; hastalık numarası yapma; yakınma ve yalvarma.

Bu davranışlar de kesinlikle çok alçaltıcı ve küçük düşürücüdür.

İşkenceciler, hastaya da, sağlıklıya da gücünün sınırına kadar yüklenir. Kimse işkenceden kaçmaya çalışmasın, boşa umutlanmasın,.

Ölmekten korkma da boş ve anlamsızdır. Zaten bu korkuyu polis yaratır. Öldürecekmiş havalarına girer, sahte ölüm senaryoları hazırlar, sağınıza solunuza ateş eder vs. Eğer öldürmek istiyorsa, bırak öldürsün. Sen zaten engelleyemezsin; ötsen de fayda etmez. Üstelik çözülmüş, aşağılanmış, şerefini çiğnetmiş birisi olarak gidersin. Kimse sana sahipte çıkmaz.

Aynı şekilde polise yalvarmak yakarmak, tövbe etmek, ona yeminler etmek çok aşağılık bir davranıştır. Polis böylelerine küçümseyerek iğrenerek bakar; onurlu ve direnen kimseye ise kızar, diş biler, kin tutar, var gücüyle çullanır ama sonuçta say-gı duyar.

Hastalık konusunda ise gerek işkence esnasında oluşan gerekse önce varolan hastalıkları, polise hiç söylememek en iyisidir. Polis sorduğu zaman "hayır iyiyim" denilmeli. Bu, bir tavır koymadır.

SON SÖZLER:

Bir militan için yakalanmamak, esir düşmemek esastır. Ama gene de şu ya da bu şekilde, şu ya da bu biçimde esir düşmek, her militanın gündemindedir. Yürüttüğümüz zorlu kavgada olmadık sürprizlerle ve güçlüklerle karşılaşmak kaçınılmazdır.

Tutsaklık devrimci mücadelede bir devrimcinin karşılaşabileceği çetin sınavlardan yalnızca birisidir. Değişen tek şey burada düşmanla doğrudan doğruya, canlı olarak yüzyüze gelmek, kıyasıya kapışmaktır. Ya çeliğe su verilecektir, ya da ıskartaya çıkarılacaktır militan. Sorun böylesine sert, acımasız, kesin ve net konmuştur.

Poliste ilk anlar, ilk saatler, ilk günler çok önemlidir. Her şey kısa sürede belli olacaktır. Gerçekten de çözülmelerin büyük çoğunluğu, daha ilk günde, bir kaç saat içinde olmaktadır. İlk hafta içinde her şey bitmekte, belli olmaktadır. Çünkü polis derhal, vakit yitirmeden, yakalanmalar duyulup tedbirler alınmadan işi bitirmek, "kuşları ürkütüp elinden kaçırmak" istememekte; bu nedenle de son derece seri, süratli davranmakta, vargücüyle yüklenmektedir. İnancı ve karakteri zayıf insanlar buna bakarak sonunun geldiğine hükmetmekte, gevşeyip çözülmektedir.

Onun için polise düştüğünüzde hemen ve acele karar verin:. "Kapışacağım, direneceğim, teslim olmayacağım!", geri adım atmak yok! Sonuna kadar götüreceksiniz. Meydan okuyacak,meydandan kaçmayacaksınız.

TV'ye görünmek veya konuşmak için çıkmayın. Sözlerinizi işlerine geldiği gibi çarpıtıp, kendi lehlerine kullanırlar.

Gerçek kimliğinizi bilmiyorlar mı, söylemeyin, öğrenmesinler!.

Kimi zaman eşgal tarif etmeniz veya isim vermeniz gerekiyor, yanlış eşgal verin, uydurma isim söyleyin.

12 Eylülden sonra işkenceciler de, biz de, muazzam deney kazandık. Sorgulamalarda, işkencehanelerde zayıf ve güçlü yanlarımız belli oldu. Yanlışlıklardan ders çıkarmalıyız. İhanet ve çözülmelerden öğreneceklerimiz var.. Ama bizim için örnek olan olumlu tutumlar, yiğitçe direnme tavırlarıdır. Onlar bizim kılavuzumuzdur, rehber edineceğiz.

İşkencehanede devrimci tavır konusunu burda bitirirken, bir noktayı vurgulamamız gerekiyor. O da kimi durumlara ilişkin olarak değişik tavır seçenekleri konulurken; bunların bir çok ihtimal düşünerek belirtilmiş olduğunun unutulmamasıdır. Okuyucu bu gibi kısımları değerlendirirken, çelişkili tutumlar konmuş sonucu çıkarmamalıdır. Esas olan kapışmak direnmek, çözülmemektir. Bu yazıda direnmenin en doruk noktası ile, en alt sınırı arasında kimi ihtimaller gözönüne alınarak konan çeşitli seçenekler kafa karıştırmamalı, şaşkınlık yaratmamalıdır. Bu seçeneklerin hepsinin de polise sır vermeme, teslim olmama çizgisinden taviz vermediğini okuyucu unutmamalıdır. İşkenceciye kafa tutmak, açıktan posta koymak, hodri meydan çekmek veya "daha nezaketle, gürültüsüzce"(!) direnmek, duruma, koşullara göre değişir. Biz burada her ikisine de yer verdik. Uç noktada kapışmanın gerekmediği durumlarda takınılacak direnme tavrının da ne olacağını belirttik. İşkenceye düşecek tutsak, hangi silahlarla nasıl savaşacağını, kendisi seçmelidir. Yakayı ele verme durumlarının hangi biçimlerde ve buna uygun direnme tutumu çizgisinin ne olacağının ayrıntılarına girmedik. Durumu değerlendirip savaşma biçimini seçme, herkesin kendisine kalmıştır. Ama savaşmayı seçmeme düşünülemez; işkencehanedeki tavrın özünün direnme, savaşma, teslim olmama, çözülmeme olduğunu gözden uzak tutma sözkonusu olamaz.

MEHABAD KÜRT CUMHURİYETİ

Lezgin BERAV

II. Dünya savaşı, dünya çapında bir çok kurulu düzeni yıktı; statükoları alt üst etti ve konjoktürel pekçok köklü değişimlere yol verdi. Savaş aslında halklar açısından tam bir yıkımdı. Ancak yine de diyalektik gelişim ve değişimin kendi mecrasında seyretmesine engel olamadı.

1941 yazında, savaşın ana yükü artık Sovyetlerin omuzlarına binmişti. Ve Sovyet orduları aldıkları yenilgilerle Kafkaslara kadar gerilemişti. S.B cephe gerisini güvence altına almak üzere, Irak'ta mandacılık yapan İngiltere ile birlikte Ağustos 1941'de İran'a asker çıkardılar.

Sovyet kuvvetleri önceleri Senendec'e kadar ilerlemekle birlikte Eşneviye Meyanduwab hattına çekildiler.

İngilizler ise Senendec eyaletini nüfuz altına alacak kadar Kuzeye doğru ilerlelmişti. İngiliz nüfuzunun merkezi G. Kürdistan'ın Kermanşah kentiydi.

Sovyet ve İngiliz ordularının nüfuz bölgeleri Sakız-Serdeşt hattında birleşmekteydi. Böylece İran'ın tümü denetim altına alınmıştı. Bununla birlikte Sovyet birlikleri ve İngilizler tek başlarına İran Kürdistan'ını tamamıyla işgal etmemekteydiler.

İran'da merkezi denetim zayıflamış, Şah sürgüne gönderilmiş ve muhalifler için bir genel af ilan ettirilmişti.

İran kuvvetleri işgal ile birlikte ya dağılmakta ya da geri çekilmekteydiler. Ordu ve jandarmadan kalan birçok hafif silah ve cephane halkın eline geçmişti. Özellikle Azerbaycan ve Kürdistan'da bu durum çok daha belirgindi.

Merkezi otoritenin zayıflaması Azerbaycan ve Kürdistan'da ulusal hareketin uyanışına büyük bir ivme katmıştı. Genel affın ardından ve Simko ayaklanmasının bastırılmasından sonra cezaevlerine atılan ve sürgüne gönderilen birçok Kürt lideri ülkeye gelip kaldıkları yerden ulusal hareketin uyanışına katılım sağladılar.

İngiltere, Irak Kürt hareketiyle başı zaten dertteydi ve bu yüzden İran Kürdistan'ındaki ulusal uyanışa sempatiyle bakmamaktaydı. Kürtler de bunun farkındaydı. Oysa Sovyet Siyasi Komserleri, Kürt halkının 1. Dünya savaşı sırasındaki işgalden kalma güvensizliklerini güvene çevirmek için epey çaba harcamaktaydılar. Aşiret reisleri ve diğer ileri gelenlerle sıkı diyalog geliştirmeye çalışıyorlardı. Hatta 1941 yılı sonlarında otuz kadar Kürt ileri gelenini Sovyetlere davet ettiler. Davet kabul edildi. Oluşturulan heyette, Mehabad'dan Kadı Muhammed, Meyanduwab'dan Mecid Han, Bûkan'dan Ali Ağa Mir Esed, oğlu Ömer Ali Yar ve Şeyh Hacı Baba, Herki aşiretinden Reşit Bey ve Taha Zêro Bey, Seyid Muhammed Sıddık, Şıkakan aşiretinden Hasan Hınare ve Hasan Têlo, Zerzo aşiretinden Musa Han, Mameş aşiretinden Hacı Karani Ağa ve Kak Hamza Nakûs, ayrıca Nuri Beyzade, Herko Beyzade, Ahmet Bey, Feyzullah Bey, Beyazıd Ağa Kevork, Muhammed Hüseyin Seyfi Kadı da vardı.

Heyet Sovyet General Selim Atakşiyof eşliğinde Bakü'ye geldi. Bakü'de Azerbaycan Başbakanı Cafer Bakırofla görüşmeler yaptı, istekler karşılıklı olarak iletildi. Heyet iki hafta kadar kalmakla birlikte, görüşmeler somut bir sonuca bağlanamadı.

Sovyet Kuvvetleri bir yandan Kürdistan'da düzen ve güvenliği sağlayıp Kürt ulusal örgütlenmelerine ters düşmeme çabasında iken öte yandan İran merkezi egemenliğinin belirtilerini de korumaya önem vermekteydiler. Çünkü İran yönetimi, işgali uluslararası kimi çabalarla kaldırma mücadelesi içerisindeydi. Bu çabalar sonuç verdi. İngiltere'nin Tahran Büyükelçisi, Sovyetler'inde onayını alan bir anlaşma metnini İran yönetimine sundu. Görüşmelerde İran lehine kimi değişiklikler yapıldıktan sonra İran parlementosuna sunuldu. Parlemento 29 Ocak 1942 de anlaşmayı onayladı ve anlaşma yürürlüğe girdi.

Anlaşmaya göre müttefik orduları işgal amacıyla İran'da bulunmuyorlardı. İran güvenlik güçlerinin çalışmalarını etkilemeyecek; İran kanunlarının uygulanmasına karışmayacaklardı. Ayrıca savaşın sona ermesinden en geç altı ay içerisinde müttefikler geri çekileceklerdi.

İşgalden doğan boşluk, Kürdistan'da kimi yerlerde düzeni bozmuştu. Buna rağmen, Mehabad, özellikle Kadı Muhammed ve onun gibi dini ve sivil liderlerin sayesinde dirlik ve düzen içersindeydi.Herşeye rağmen ulusal özlemler oldukça canlanmıştı. Ve bu özlemler kargaşaya sürüklemekten alıkoyan başlıca rolü oynamaktaydı.Örgütlü davranış ihtiyacı her dönemdekinden daha yakıcıydı. Bu ihtiyaç üzerine 16 Eylül 1942 günü bir grup Mehabad yakınlarında toplanıp ***Komelê Zîyaneweyê Kurdistan*** (Kürdistan Diriliş Topluluğu) adında bir örgüt kurdu.Örgüte kısaca ***KOMEL*** denmekteydi. Toplantıda ***Nıştıman*** adıyla bir gizli dergi çıkartılması kararlaştırılmıştı. Nitekim örgütün kuruluşundan bir kaç hafta sonra dergi yayına geçti .

Komel kısa sürede gelişti. 1943 yılının Nisan ayı toplantısıyla da Merkez Komite seçimi yapıldı. Komel örgütü 1944 yılında Irak Kürdistan'ında ki ***Hêvî*** örgütüyle karşılıklı yardımlaşma ve gelecekteki ortak çalışma planlarının saptanması konusunda görüşmelerde bulunmak üzere Muhammed Emin Şerifî 'yi Kerkük'e gönderdi.

Bir süre sonra da Hêvî örgütünden İsmail Hakkı Şaweys ile Osman Danişi görüşmeler için Mehabad'a geldi. Aynı dönemde Suriye 'de Diyarbakırlı Cemil Paşanın torunu Kadri Bey ile Kadı Molla Vahab da Mehabad 'a gelmişlerdi.

Ağustos1944 te Kürdistan'ın birleşmesini sembolize eden bir görüşme yapıldı." Irak-İran-Türkiye" sınırlarının birleştiği Dilanbar dağında yapılan görüşmede Komel adına Kasım Kadri, Irak Kürtlerini temsilen Şeyh Übeydullah Zino ve Kadı Molla Vahab bulundular. Görüşmede işbirliği dayanışma kararını içeren bir anlaşma imzalandı. Anlaşma tarihe ***Peymana Sêsinor*** adı verildi.

Mehabad kenti, diğerlerinden farklı olarak aşiretlerden ziyade dini ve sivil otoritelerin etkinliğindeydi. Bu konum doğal olarak uyanan ulusal özlemlerin örgütlü merkezi olmaya onu zorlanmaktaydı. Çevre aşiret liderleri

de dikkatlerini Mehabad'a yöneltmişlerdi. Kentin en ileri geleni Kadı Muhammed doğal olarak lider konumuna yükselmekteydi. Komel örgütü bile Kadı Muhammed'in liderliğini fiilen kabullenmişti. Ekim 1944'te Komel'e üye kaydedilmesine rağmen, aslında çok daha önce liderlik misyonunu zaten üstlenmişti.

Kürdistan'daki ulusal uyanış, Sovyetlerin umduğundan çok daha ilerdeydi ve gelişmeleri tümüyle denetleyememekten endişe ediyorlardı. Bu endişeyle 3 Eylül 1945'te Kadı Muhammed başkanlığında Menaf Kerimi, Ali Reyhani, İlhanzade Kasım Ağa, Seyfi Kadı, Abdullah Kadiri, Kak Hamza Nakûs ve Nuri Bey'lerden oluşan bir heyetle Kürt önderler Sovyetler'e ikinci kez davet edildi.

Mehabad Kürt Cumhuriyeti bütün Kürdistan'da ulusal bilincin ve bağımsızlık özlemlerinin tohumlarını güçlendirdi. Ve KÜRDİSTAN ülküsünü somuta dönüştürdü.

Sovyet Azerbaycan'ı Başbakanı Cafer Bakırof, görüşmelere İran Azerbaycanı çerçevesinde Kürdistan özerkliği önerdi. Öneri Kadı Muhammed tarafından reddedildi. Kadı , Kürtlerin kendi başlarına bir yönetim kurma kararlılığını kesin bir dille ifade etti. Cafer Bakırof Kürt istekleri çerçevesine çekilmek durumunda kaldı. İletilen somut Kürt isteklerine olumlu yaklaşılınca, heyet olumlu izlenimlerle Mehabad'a döndü.

Bakü ziyaretinin ardından Ekim 1945 yılında Komel Kongresi toplandı. Örgütün ***Kürdistan Demokrat Partisi*** adıyla partiye dönüştürülmesi kararı alındı ve parti bir de proğram kabul etti. Aslında bu Sovyet telkinin bir etkisiydi ancak gelişmeler de dar ve gizli bir örgüt boyutunu aştığından partileşme kararı bir ihtiyaç haline gelmişti.

Gelişmeler hızlı seyrediyordu. İkinci Bakü görüşmelerinin bir ürünü olarak Sovyetler Mehabad'a bir Matbaa gönderdiklerinde ***Kürdistan*** adlı günlük gazete hemen yayına sokuldu. Başka birçok dergi ve bildirilerde basılmaktaydı. Yayınlar büyük bir potansiyel yaratmıştı. Her tarafta büyük bir hareketlilik gözlenmekteydi. 17 Aralık 1945'te Mehabad'da yapılan bir miting İran otoritesinin son kalıntısı olan Adliye sarayı da ele geçirilince, Mehabad fiilen İran yönetimi çerçevesinin dışına çıkarılmış oldu. Mitingden sonra parti yetkilileriyle yapılan bir toplantıda yeni yılın ilk ayında Cumhuriyet ilanı kararı verildi. O gün sabırsızlıkla beklendi. Nihayet takvimler 1946 yılının Ocak 22'sini gösterdiğinde, Mehabadın ***Çuwarçıra*** meydanı hınca hınç dolmuştu. Kalabalıkta hemen tüm aşiretlerden yurttaşlar vardı. Her taraf bayraklarla donatılmıştı. Kadı Muhammed kürsüye gelip "şu anda Özerk Kürt Cumhuriyeti kurulmuştur" dediğinde alan sevgi gösterileriyle inliyordu. Bütün gün şenlikler düzenlendi.

Cumhuriyetin ileri gelenleri devleti düzenlemek için kolları sıvadı. KDP MK toplantısında Bakanlar Kurulu oluşturuldu. Karar Kürdistan gazetesinde yayınlandı. Buna göre Kadı Muhammed Cumhurbaşkanı, Başbakan : Hacı Baba Şeyh, Savaş Bakanı : Muhammed Hüseyin Seyfi Kadı, Milli Eğitim Bakanı : Menaf Kerimi, İçişleri Bakanı: Muhammed Emin Muini, Sağ. Bak. : Seyyid Muhammed Eyyubiyan, Dış İşleri Bak. : Abdurrahman İlhanzada, Ulaş. Bak.: İsmail Ağa İlhanzade, Ekonomi Bak : Ahmed İlahi, Çalışma Bak: Halil Hüsrevi, PTT İş. Bak: Kerim Ahmediyan, Ticaret Bak : Hacı Mustafa Davudi, Adalet Bak: Molla Hüseyin Mecdi, Tarım Bak: Muhammed Velizade.

Cumhuriyet ordusu için de hazırlıklar yapılıyordu. İlk elden 70 subay atandı. 1200 kişilik bir askeri birlik kurulup eğitime geçildi. Savaş Bakanı Hüseyin Seyfi Kadı, Şıkakan aşireti lideri Ömer Han Şıkak, Hame Reşid Han ve Mustafa Barzani bir kararnameyle general rütbesine yükseldiler.

Cafer Kerimi Genel Kurmay Başkanlığına atandı. Nisan ayında ordu için resmi kıyafet belirlenip uygulamaya kondu.

Bilindiği gibi M. Barzani Irak Kürdistanındandı. 1945 Eylül'ünde, İngiltere'nin Irak ordusu yanında Barzana yoğun saldırılar başlattığında, M.Mustafa Barzani 10.000 kişilik adamıyla birlikte İran Kürdistanına geçti. 1200 eğitilmiş askere sahip Barzani Kadı Muhammed'e yaptığı görüşmede Kürt davasının hizmetinde olduğunu bildirdiğinde kararı sevinçle karşılandı. Aslında bu kuvvet, kurulan cumhuriyet ordusunun ana çekirdeğini oluşturuyordu.

Mehabad'daki Radyo istasyonunundan yayınlar yapılıyordu. ***Hawar, Agır, Hılale*** dergileri de çıkmaya başladı. Okul kitaplarının basımına geçildi. Ulusal Bayrak kabul edildi. Ulusal marş oluşturuldu.

Cumhuriyet yavaş yavaş şekillenmekteydi. Sorunlar da yok değildi tabi. En önemlisi Sovyetlerin aktif desteğiyle kurulan İran Azerbaycan Cumhuriyetiyle sınır anlaşmazlıkları baş gösterdi. Azeri kuvvetleri Hoy, Şahbur, Rızaiye, Meyanduwab'ı işgal ettiklerinde durum çok gerginleşti. Savaşa ramak kalmışken Sovyetlerin devreye girmesiyle Nisan 1946'da Kürt Azeri görüşmeleri yapıldı. 28 Nisan 1946'da anlaşmaya varıldı. Anlaşmada Sovyetler'in Kürtler aleyhine olumsuz etkileri vardı. Herşeyden önce sınır anlaşmazlığı duruyordu. Ancak işbirliği ve dostluk adıyla yapılan 7 maddelik anlaşmanın en önemli maddesi, merkezi hükümetin saldırılarına karşı birlikte davranmasına ilişkin olanıydı.

Tahran yönetimi anlaşmayı şiddetle reddetti. İran yönetimi iki cumhuriyetin anlaşmasını boşa çıkarmak için girişimlerde bulundu ve başarılı oldu. Öncelikle Azerbaycan yönetimiyle Kürtleri dışarda bırakan bir anlaşma imzaladı.

İran yönetimi içerde bunları yaparken, uluslararası girişimlerle Sovyet askeri varlığının sona ermesi için de çalışıyordu. Öncelikle Azerbaycan ve Kürdistan sorunu dolayısıyla Sovyetleri BM'ye şikayet etti. Şikayetini 29 Ocak 1942 anlaşmasına dayandırıyordu. Zira anlaşmaya göre savaşın bitiminden 6 ay sonra askeri işgalin kaldırılması gerekmekteydi.

İngiltere 4 Mart 1946'da S. B.ni resmen protesto etti. Ardından ABD aynı yola başvurdu. Bunun üzerine 26 Mart 1946'da Sovyetler askeri varlığını çekeceğini ilan etmek zorunda kaldı.

Sovyet-İran görüşmelerinde çekilme tarihi 6 Mayıs 1946 olarak belirlendi. Anlaşmada İran-Sovyet ortak petrol şirketi kurulmasına karar verildi ve Azerbaycan'ında İran'ın bir iç sorunu olduğuna ilişkin madde yer aldı.

MEHABAD CUMHURİYETİ'NİN YIKILIŞI

II. Dünya savaşı sona ermişti, fiili birçok durum yavaş yavaş savaş öncesi konuma gelmeye başlamıştı. Özellikle İngiltere, savaş bittiğine göre, İran işgalinin kaldırılması konusunda Sovyetler Birliği'ne baskı uygulamaktaydı. İngiltere'nin bu tutumuna ABD'de aktif destek sağlamaktaydı. Sonuçta uluslararası baskı ve telkinlerin, etkisiyle Sovyetler Birliği askeri birliklerini 9 Mayıs 1946'da geri çekti. Sovyetler Birliği geri çekilirken İran ile bir petrol arama anlaşması yapma konusunda sözlü bir mutabakata varmıştı. Öte yandan İran merkezi yönetiminde o sıralar üç bakanla temsil olunan TUDEH ve İran Azerbaycanındaki yerel iktidar vasıtasıyla İran'ın merkezi yapısının gelecekte de kendi lehine politik yönelişlere gireceğini umuyordu.

Gelişmeler tersi yönde oldu. İngiltere destekli Şah Rıza Pehlevi kısa sürede otoritesini tesis etme çabasına girdi ve başardı. İran orduları yavaş yavaş toparlanıp Azerbaycan ve Mehabad Cumhuriyetlerine yöneldi.

15 Mayıs 1946'da İran Genel Kurmay Başkanı General Razmara komutasındaki askeri birlikler Kürt Cumhuriyetinin Sakız kenti yakınlarındaki Mameşah bölgesine saldırdı. Peşmergelerin direnişine ve orduya verdikleri zayiata rağmen, Razmara başarı kazandı. Bu savaşta peşmerge komutanlarının ünlü simalarından Xelîl xoşevî şehit düştü. Bu "zafer" İran ordusu için büyük bir moral oluşturdu.

Sovyet birlikleri çekildiklerinde İran Azerbaycan yöneticileri konumlarına yasal bir dayanak oluşturmak üzere 13 Haziran 1946'da Tebriz'de Azerbaycan Başbakanı Cafer Pişevî ile Tahran hükümeti temsilcisi Muzaffer Firuz arasında bir anlaşma imzalanmıştı. Bu anlaşma ile Azerbaycan İran bütünlüğü içerisinde kalacaktı. İran da yerel yönetimi bir takım yeni düzenlemelerle tanıyacaktı.

Mehabad yönetimi de, cumhuriyetin geleneğini yasal bir statüye kavuşturmak için çaba harcamaktaydı. Nitekim bu amaçla görüşmelerde bulunmak üzere Kadı Muhammed başkanlığındaki bir heyet Tahran'da görüşmeler yaptı. Ancak sonuç alınamadı. Kadı Muhammed bu yöndeki çabalarını sürdürdü. Nitekim Sakız yakınlarına gelmiş olan İran Genel Kurmay Başkanı Razmara ile de görüşmeler yaptı. Ser köyünde yapılan görüşmelerde Sovyet danışmanlar, İranlı yetkililerle ilişkilerinde yumuşak ve ılımlı davranma konusunda Kürt yetkililere baskı yapmaktaydılar. Sonuçta Kadı Muhammed, Bane ve Serdeşt'teki İran kuvvetlerinin ikmal yolunun açılmasını içeren bir anlaşmaya rıza göstermek zorunda kaldı.

Durum giderek kötüye gitmekteydi. Gidiş, cumhuriyetlerin içsel yapılarını da yansıtmaktaydı. Özellikle Tebriz-Tahran anlaşmasından sonra Şıkak aşiret reisi ve Mehabad Kürt Cumhuriyeti'nde general rütbesine yükseltilen Ömer Han Şıkak, askeri görevlerinden istifa edip, bilahare de kendilerine kötü davranılmaması koşuluyla kimi çevre aşiret liderleriyle birlikte İran yönetimiyle anlaşmaya vardı.

İran yönetimi giderek toparlanmakta ve etkinliğini artırmaktaydı.

Kasım 1946'da İran yönetimi Azerbaycan ve Kürdistan'a resmen saldıracak güce eriştiğinin belirtisi olarak kuvvet göndereceğini duyurdu.

Nitekim 15 Aralık 1946'da İran kuvvetleri sözü edilir bir direnişle karşılaşmadan Tebriz'e girdiler. İran yönetimi ve yerel gericiler Azerbaycan'da Komünist avına çıktılar. Büyük bir katliam yaşandı.

İran'ın kuvvet göndereceğine ilişkin resmi açıklamasının ardından Kadı Muhammed on kişilik bir savaş konseyi kurdu. Konsey, Cumhuriyeti koruma kararı almıştı. Ancak Azerbaycan'ın direnmeden yıkılması ve Sovyetler Birliği'nin yardım yapamayacağını açıklamış olması ve bunlardan kaynaklanan işsel bozulmalar nedeniyle, İran ordusu Mehabad'a doğru yol aldığında, konseyin direnmeye ilişkin kararı suya düştü. Direnme çok büyük bir katliam demek olacaktı. Durumu kavrayan Kadı Muhammed, Muhammed Hüsnü Seyfi Kadı ve Başbakan Hacı Baba Şeyh ile birlikte Meyanduvab'da konuçlanan İran ordu komutanı General Humayunî'ye teslim oldular.

Kadı Muhammed 12.000 Peşmergesiyle cumhuriyet ordusunun ana gücünü oluşturan Mustafa Barzani'ye de savaşmaması doğrultusunda çağrı yaptı.

Nihayet **17 Aralık 1946** günü İran kuvvetleri cumhuriyetin başkenti Mehabad'a girdi. Böylece tarihteki ilk Kürt Cumhuriyeti'de yıkıldı. Mehabad'a girişten sonra Kadı Muhammed tutuklandı ve 31 Mart 1947'de kardeşi Sadri Kadı ve amcasının oğlu Seyfi Kadı ile birlikte idam edildiler.

Mustafa Barzani ise, peşmerge eş ve çocukları ile yaşlıları Irak'a gönderdi. Kendisi ise beraberindeki peşmergelerle birlikte olağanüstü askeri bir taktisyenlikle Sovyetler'e geçti.

Burada en ilgi çeken husus, saldırılar karşısında cumhuriyetin direnmemiş olmasıdır. Kuşkusuz bunda, elverişsiz hale gelen bölgesel konjöktür yanında iktidar yapısının feodal-aşiretçi özelliğinin de rolü olmuştur. Oysa askeri anlamda, kurulmuş olan Kürt ordusu uzunca bir süre İran ordusuna karşı savunma yapabilecek güçteydi. Ancak sonuç kaçınılmaz olarak yenilgi olacaktı. Zira İngiltere ve ABD destekli İran merkezi yönetimi her türlü askeri üstünlüğünü sürdürme olanağına sahipti. Oysa Mehabad Cumhuriyeti o günün ekonomik gücüyle, sayılı askeri malzemesiyle ve tümüyle tek başına olarak muhtemel savaşı lehine çevirmesi olanaksız gibiydi. Yine de Qehrewa çarpışmalarında olduğu gibi Peşmergeler parlak başarılar elde ettiler.

Mehabad Kürt Cumhuriyeti bütün Kürdistan'da ulusal bilincin ve bağımsızlık özlemlerinin tohumlarını güçlendirdi. Ve KÜRDİSTAN ülküsünü somuta dönüştürdü.

MÜCADELENİN IŞIĞINDA

Dünya ölçeğinde 1968 yıllarının sosyalist devrimci gençliği bir şekilde örgütlenerek, mücadeleye girişmişti. TC devleti, 1970'lere gelindiğinde ekonomik ve siyasal sancı çekiyordu. İşbirlikçi tekelci burjuvazi bir yandan tüm alanlarda denetim kurmak isterken genelde bir toplumsal muhalefet kabarıyordu. Bu hızlı karşıt oluşlar içinde radikal bir çıkışa yönelen genç devrimciler THKO'yu oluşturarak silahlı mücadeleye başladılar.

THKO'nun 1970'lerde verdiği onurlu devrimci mücadele, kısa zamanda kamuoyunu meşgul ederek geniş emekçi gençliği de kendine doğru çekti. İşte THKO'nun vermiş olduğu bu onurlu mücadele içinde yer almanın zorunluluğuna inanan HÜSEYİN ELMAS, THKO ile ilişkiye geçerek çapınca devrimci mücadeleye katkıda bulunur. Kısa bir süre sonra (1973 den sonra) THKO'nun ayrışma noktasında Hüseyin ELMAS, THKO MB saflarında savaşını onurla devam ettirmeye karar verir.

THKO Mücade Birliği grubu savaşımın da nefer olarak mücadeleye devam eder. 1976 yılında Doğanşehir'de yapılan THKO korsan gösterisinin etkin emektarı olarak tutuklanarak cezaevinde yatar. Ve artık iş onun için bir okyanusta yüzme işidir. Geniş alanlara el atacaktır. Emek ordusunu örgütleyecek, devrime hazırlayacaktır. Kürdistan'ın bağımsızlık mücadelesine geniş, örgütlü halk yığınlarını kazandırma çabasını verecektir.

1977 yılında Malatya'da Sanayi İşçileri Derneği'ni kurar. Amacı kapitalizmin zor koşullarında yaşayan işçileri örgütleyerek emekçi iktidarına giden yolu gösterebilmektir.

Bununla yetinmeyip,daha kapsamlı olarak, sanayi işçilerinin sendikal mücadelesine el atar Bağımsız İplik-İş sendikasının şubesini Malatya'da açar. Bu arada polis ve faşist takipler devam eder.Kurulan İplik-İş sendikasının Malatya'daki faşist baskılara karşı çıkan bir kınama bildirisini geniş olarak dağıttıktan sonra, Malatya'da (1978) ilk defa böyle bir çıkış MHP ' lilere korku salar. Faşist güruh bir kargaşaya girer. Hüseyin Elmas , faşist saldırıların örgütlü halk hareketinin karşı koymasıyla püskürtüleceğii bilinciyle hareket eder. H.Elmas bir örgütleyici, ajitatör, propağandacı ve askeri adamdır. Tüm devrimci yeteneklerin taşıyıcısı, cevheridir.

1976 'da Malatya'da bir defa daha gözaltına alınır, işkenceye çekilir. Sosyalistliğin bir yaşam biçimi olduğundan hareketle 1980 yılında yapılan TKEP 'in Kuruluş Kongresine katılır.

Faşist 12 Eylül rejiminin gelmesiyle H.Elmas yeniden içeri alınır, ağır işkenceler görürken emeğin onurunu koruma bilincini hiç yitirmez. 1981 Genel Kurmayın , K.Kürdistan'da yaptığı süpürge temizliği harekatından dolayı KÖÖ (Kürdistan Özerk Örgütü) Adıyaman, Malatya operasyonunda H. Elmas tekrar Bölge Komitesi elemanı olarak cezaevinden Adıyaman ve Malatya emniyetlerine işkenceye götürülür.

Yapılan yargılamalar neticesinde , MİT'in direktifiyle 20 yıl ceza verilir. Savcının mütalasında Hüseyin'in 20 yıl cezası istenirken, Hüseyin: "Sizin istediğiniz ceza aslında önceden verilmiştir. İşkenceciler sorgu sırasında ,sana tam 20 yıl vereceğiz, içerde çürüyeceksin , dışarı çıkınca öleceksin, diyorlardı, dedikleri çıkıyor. SİZ ONLARIN DEDİĞİNİ YAPIYORSUNUZ " der.

Cezaevinde hep cezaevi kurallarına isyan eder, direnir. KKP kurulunca H. Elmas, KKP'nin politikasının belirlenmesinde etkin olur. 1988 Nisan 'ında cezaevinden çıkınca mücadeleye yeniden başlar. Ve KKP Merkez Yönetiminde görev alır. Fazla sürmez yaşamı. 1988'in Ekim ayında kaçiğer kanserinin beynine vurmasıyla ölüm döşeğine düşer.

Bu durumdayken bile "Bir an önce" faaliyetleri yükseltmek gerek" der. Yaşama veda ederken son sözü "tüm yoldaşlara selam söyleyin" olacaktır.

MÜCADELE ARKADAŞLARI

Hüseyin ELMAS'ın Anısına

Ölen ben miyim!
göremiyorum..
Tepemdeki bulut mu ,yağmur
yüküyle duran

Yoksa yıldızlı yaz gecesi mi, çekirge
selleriyle?

Doğarken sinileşti mi ay, sulara
serilirken?
Belki de sonbahar güneşidir o.
Uzaktan dağlara çekilen

Her neyse göremiyorum.
Hangi zaman, hangi an...
Ve de bahar ise eğer,
Birkaç pembe navruz,
ya da bir tutam İğde çiçeği,
Yeterlidir...
Koyuverin baş ucuma yavaşça,
Birkaç sözle beraber.

Eğmedi deyin..
Eğenlere karışarak başını,
Yaşadı deyin...
Yaşayan ölülere inat,
Yılmadı deyin...
Yılıp çürüyenlerden uzak.
Ve dinmedi o deyin
Ve yine deyin

Sen hey...
Yaşayan umut,
Avuçlarında güzellikler i
yaşatmak için
Yaşadı diyebiliyorsan eğer...
Ölen benim demeye
Hakkım mı olur...

A. Çintay

İŞÇİ SINIFININ SENDİKAL VE POLİTİK MÜCADELESİ -2

S. ÇİFTYÜREK

Ulusumuz, halkımız, işçi sınıfımız yeniyi arıyor; yeni geleceğimizdir. Yeninin ışığı bilinçtir; yeninin motoru bilinçli davranıştır.Yeninin sınıfsal ekseni bilinçli işçi sınıfı hareketidir; yeninin örgütleyicileri bilinçli kadrolardır. Bilinç sorunu yazının birinci bölümünde belirttiklerimizle sınırlı değildir. Toplumsal bilincin biçimleri veya yansımaları olarak ideoloji, hukuk, din, sanat ve tüm bilinçlerin anası, kuramsal görüşlerin sistemi olan felsefe vb. belirtilebilir. Sorunlamamız ve yazının kapsamı nedeniyle burada **ideolojik bilinç** üzerinde duracağız.

D- İDEOLOJİK MÜCADELENİN ARTAN ÖNEMİ VE GÖREVLERİMİZ

Komünistler olarak, şu an, yerel ve uluslararası düşman tarafından her bakımdan kuşatılmış durumdayız. Bu kuşatmayı nerelerden ve nasıl yarabileceğimize geçmedein evvel, kuşatmanın çapını ve niteliğini, kısacası resmini,tam olarak çizmemiz gerekiyor.

Tam yüzyıla yakın bir zaman öncesindeki komünist hareketin yüzyüze olduğu gibi, ideolojik sorunlarla yüzyüzeyiz. 2. Enternasyonelin çöküşü-ne ve komünizmin saflarında köklü ayrışmalara neden olan sorunlar bugün değişik kimliklerle, «yeni» adlandırmalarla- ama özünde aynı - ideolojik, politik, örgütsel sorunlar olarak karşımıza dikiliyor. Fakat, daha hacimli ve daha karmaşık olarak... Toplumsal devrim, sınıflar mücadelesi, enternasyo-nalizm, iradi müdahale, parti... vb. tarihin ilerleticisi olan tüm temel olguların doğrudan reddi veya revize edilmesinin boyutu dünden çok daha derindir ve hacimlidir. Ayrıca bir salgın hastalıkmış gibi komünizmden kaçış sözkonusu... Üstelik gemiyi en son terketmesi gereken kaptanlar, çoğu yerde ilk önce terkettiler. Gorbaçov, emperyalizmin karşısında çoktandır beyaz bayrağı kaldırdı. Dünün SBKP politbüro üyesi Haydar Aliyev bugünün bağımsızlığını ilan eden Özerk Nahcivan Cumhuriyetinin Cumhurbaşkanı! Ve daha niceleri.

Dün ile bugün arasında, dünya genelinde ekonomik, sosyal, politik sorunlarda elbette farklılıklar vardır. Komünist hareketin geleceği, bugünü dünden ayıran farklılıkları aslına en uygun olarak belirleyebilmesinde yatmaktadır. Burada bir farklılığa daha değinmek gerekiyor: Ne oportünistler, revizyonistler dünkülerin çapında, ne de komünistler. Ne Bernstein'lerin, Kautskylerin, Plehanov'ların, Martov'ların çapında oportünistler, revizyonistler var; ne de Marx, Lenin, Stalin, Dimitrov çapında komünistler. Bu durum komünist hareketin mevcut bunalımının nedenlerinden birisidir.

Şu an, dünya ve ülkemiz devrimcileri arasında bir salgın hastalık gibi yayılan ve üzerine «yeni» cilası çekilmiş ideolojik görüşler, perspektifler «yeni» değillerdir. Bu görüşler yüzyıl önce ileri sürülmüş ve sınıflar mücadelesi tarihinin pratiği tarafından çürütülmüştür.Bugün «yeni»'ymiş gibi ileri sürülen ideolojik görüşlerin nasıl da dün Bernstein ve şurakası tarafından savunulduğunu, Lenin'den uzun *bir anlatıyla aktaralım.*

«Sosyal-demokrasi (komünizm Y.N.) bir toplumsal devrim partisi olmaktan çıkıp, toplumsal reformların demokratik bir partisi haline gelmelidir. Bernstein bu siyasal istemi, koskoca bir uyum sağlanmış «yeni» kanıtlar ve nedenlemeler dizisiyle kuşatmıştır. Yadsınan sosyalizmi, bilimsel bir temel üzerine oturtma ve tarihin materyalist kavranışı açısından onun gerekliliği ve kaçınılmaz-lığını sergileme olanağıydı. Yadsınan artan yoksulluk, proleterleşme süreci ve kapitalist çelişkilerin yeğinleşmesiydi; «sonal amaç» kavramı bile geçersiz ilan edildi ve proletarya diktatörlüğü düşüncesi ise tümden reddedildi. Yadsınan, liberalizm ve sosyalizm arasındaki ilke yönünden karşıtlıklardı. Çoğunluğun iradesine uygun olarak yönetilen tam demokratik bir topluma bunun uygulanamıyacağı vb. tezine dayanılarak yadsınan şey, sınıf savaşımı teorisi idi.

«Böylelikle, devrimci sosyal-demokrasiden burjuva toplumsal-reformculara kesin bir dönüş istemine marksizmin tüm temel düşüncelerinin burjuvaca eleştirisine daha az kesin olmayan bir dönüş eşlik ediyordu... bu «yeni eleştirel».... eğilimin içeriğinin büyümesine ve biçimlenmesine gerek yoktu burjuva yazından sosyalist yazına olduğu gibi aktarıl-

mıştır.» (Lenin- Ne Yapmalı s. 14-15)

Alıntı dikkatli okunursa; dünyadaki tüm revizyonistler, oportünistler tarafından ileri sürülen görüşlerin dün Bernstein ve şurekası tarafından savunulduğu görülür. H. Kutluların, N. Sargınların, M. Ali Aybarların, S. Arenlerin vb. hepsinin hararetle «yeni» ambalajıyla ileri sürdükleri görüşlerin hiç birisi, günümüzün koşullarında üretilmiş yeni görüşler değildir. Marksizm-Leninzm'e tüm temel sorunlarda yönelttikleri saldırılar, dünün tekrarıdır. Kimisi açık açık, kimisi dolaylı olarak Bernsteinler, Kautskyler, Plekhanovlar, Martovlar "haklıdır" diyorlar. Oportünizmin, revizyonizmin dün de bugün de tüm temel toplumsal, siyasal sorunlarda savundukları şey, ifade tarzı dışında özde aynıdır. Değişmeyen öz, şudur: Kapitalizmin toplumsal devrimle aşılarak sosyalizmin hedeflenmesi yerine,kapitalizmi«ehlileştiren», «sosyalleştirilen» sistem içi reformların temel hedef haline getirtilmesidir. Bu görüş tüm oportünistlerce öylesine hayasızca savunuluyor ki, kendileri ile DYP, SHP ve DSP gibi burjuva partileri arasındaki temel ayrımı ortadan kaldırmışlardır.Kapitalizmin temel çelişkilerinin üstünün örtülmesi ve kapitalizmin kendisini yenileyebilme mekanizmalarının «zenginliği» üstüne iddialar, burjuva ideologlardan çok oportünistlerden gelmektedir. Seçimlerde Kutluların, S. Arenlerin etkin bir faaliyet içinde olmamalarının temel nedenlerinden birisi de söylenecek sözlerin olmamasıydı. Çünkü, Demirel, İnönü lafızda da olsa Kutlu'dan, Aren'den daha fazla kapitalizmin «sosyalleşmesini» savunuyorlardı.

Sınıflararası kavganın reddi, sınıflararası «uzlaşma»nın savunulması, yani «Dünyada değişen koşullar» «yeni kültür», «kavga yerine uzlaşma», «savaş değil barış» vb. adı altında savunulanlar, esasında emperyalizmin «Yeni Dünya Düzeni» yönelişine teslimiyettir. Bu görüşlerle dün (1. Dünya savaşı sırasında) oportünistler, kendi emperyalist burjuvalarına teslim olarak sınıf savaşımının karşısında yer aldılar ve emperyalist paylaşım savaşlarını haklı gösterdiler. Bugün ileri sürülen bu görüşlerle ABD'nin öncülüğündeki emperyalizmin dünya jandarmalığı onaylanıyor.

Kapitalizmde artan proleterleşme ve yoksulluk sürecinin inkarı ve kapitalizmin insanlığa sunduğu nimetlerin zenginliği üstüne bolca nutuklar! Kısacası, kapitalizmin yeryüzünde ebedileştirilmesinin propagandası..! Hele reel sosyalizmin yıkılış sürecinde olması ve kapitalizmin bu oportünist savunucularınca «gördünüz mü» dercesine kapitalizme övgülerini daha açık hale getirmeleri... Kapitalizmin «cenneti», «imkanların sınırsızlığı ülkesi» ABD'de 20 milyona yakın insanın evsiz ve aş evleri kuyruklarında olmaları unutuldu, dünya yüzmilyonlarca insanın açlıkla boğuşuyor olmalarının temel nedeninin, emperyalist -kapitalizmin, zenginlik hırsıyla buraları hala yağmalamakta olduğu gerçeği bir kalemde unutuldu.

Marksizm-Leninizm ve tarihsel materyalizmin tüm ama tüm temel düşüncelerinin burjuva ideolojiden hareketle eleştir-isi, bugün dünden çok daha yoğundu.-Özellikle sosyalist ülkeler komünist partilerinin peş peşe hızla iktidardan düşmeleri ve giderek dağılmalarının da etkisiyle bilime ve ideoloji ye olan güvensizlik arttı, bilinçler bulanıklaştı. Oportünizm, revizyonizm için bu bulunmaz bir fırsat oluş turdu ve burjuva cepheden saldırılarını yoğunlaş tırdılar. Komünizmden, marksizm-leni-nizmden ve bilimden kitlesel kopuşu derinleştirmek için; tüm revizyonistler -oportünistler burjuva ideologlarıyla, propagandistleriyle el ele veriyorlar. Milyonlarca işçi ve emekçinin sarsılan, bulanıklaşan umutlarına, inançlarına bir tekme de oportünist-lerden gelmektedir. Komünist ilkelerin, marksist-leninist ideolojinin bugün de kararlı savunucuları olan biz Komünistlerin, bu korkunç saldırılara ve hacimli sorunlara ikna edici, sürükleyici yeni açılımları yeterince üretememiş olmamız da her şeye tuz-biber olmaktadır.Bu çok yönlü kuşatmanın ağırlığı altında bunalan ve hala inançlı bir komünist olan Gaziantepli yaşlı bir yoksul köylü, cezaevinden yeni çıkmış bir yoldaşını ilk gördüğünde «Ulan, ben Gorbaçov'un da anasını avradını,.....(Türkiye'de bir komünist partinin sekreterinin adını vererek) O'nunda anasını avradını, seninde ananı avradını.....» derken, dünya komünizminden, Türkiye komünist hareketinden ve Antep komünistlerinden beklentilerinin gerçekleşmemiş olmasının hayal kırıklığını yansıtıyordu. Yaşlı köylü komünist, halen inançlı ve kavga vermek kararlığında...

Geliştirilen Türk Şovenizmi, Kürt ulusal kurtuluş mücadelesini hedeflemekle sınırlı değildir. Hedefi çok daha geniş bir alanı kapsamaktadır; Kafkasya, Orta Asya, Balkanlar ve hatta Ortadoğu'yu hedefleyen pantürkizm (Turancılık) ruhu

Asıl soruna tekrar dönelim: Bugün yeniymiş gibi ileri sürülen diğer bir görüşte, proletarya diktatör-

lüğünün reddi ve «demokratikleştirilmiş» burjuva devlet mekanizmasının savunusudur. Diğer temel görüşler gibi bu da «yeni » ileri sürülmüyor. Üstelik revizyonistler kimisinde 70, kimisinde 40 yıllık iktidarda bulunan proletarya diktatörlüklerin yıkılmasından aldıkları cüretle,marksizm-leninizme ve sosyalizme saldırılarını bu alanda yoğunlaştırıyorlar.

Yüzyüze olduğumuz saldırılar ya da bizi kuşatan olumsuzluklar bu belirttiklerimizle sınırlı değildir. Devrimci hareketimiz, 12 Eylül faşizmini yaşadı. Faşizmin en başarılı olduğu alanlardan birisi, devrimci mücadeleyi geriletmesi ve kadrolarda yarattığı ağır tahribat oldu. 12 Eylül faşizmini yaşayan kadroların önemli bir kesimi, ya mücadeleyi bıraktı ya da reformizmin kadrosu haline gelerek düzenle bütünleşti. Kadrolar faşizmin ağır tahribatının etkisinden yeni yeni sıyrılırken, reel sosyalizmin çöküntüsünün yarattığı sarsıntıyla yüz yüze geldiler. Peş peşe yaşanan bu süreç, komünizm saflarında korkunç tahribata yol açtı ve bunun etkisi halen devam ediyor. Halihazırda bu tahribatı durduracak ve giderek tersine çevirecek ne uluslararası ne de özgülümüzde-ulusal dinamiğin güçlenmesinin yığınlarda yarattığı ulusal geleceğe sahiplenme dışında-ideolojik, politik, örgütsel bir başarı yaşanmış değildir. Kadroların ve komünizan kitlenin başarıya korkunç susamışlığı vardır. Tahribatın, olumsuzluğun çapına denk bir başarıya susamışlığı yaşıyoruz. Er yada geç, bu susamışlıkla, çıkış yolu bulacağız.

Milliyetçilik burjuvazinin ideolojisidir. Ulusumuzun yükselen ulusal kavgasını durdurmak için, TC burjuvazisi milliyetçilik silahını bir kez daha kuşanıyor. Türk emekçilerini arkasına alabilmek için, şovenizmi olanca hızıyla körüklüyor. Son aylarda bu yönde ısrarlı, bilinçli bir çaba içerisindedir. Seçimlerden sonra oluşan parlemantoda iki Kürt milletvekilinin yemin töreninde Kürtçe olarak sırf «Kürt-Türk halkının kardeşliği» tabirini kullanmalarının ardından gelişen olaylar, Türk şövenizminin tehlikeli boyutlara vardığını gösteriyor.

Geliştirilen Türk Şovenizmi, Kürt ulusal kurtuluş mücadelesini hedeflemekle sınırlı değildir. Hedefi çok daha geniş bir alanı kapsamaktadır; Kafkasya, Orta Asya, Balkanlar ve hatta Ortadoğu'yu hedefleyen pantürkizm (Turancılık) ruhu canlandırılıyor.Günlük basında «Kafkasya Türklerindir» manşetleri sıksık yer alıyor. İstanbul sokaklarında Bilim Araştırma Vakfının bir afişi yer alıyor. Afişte SSCB'nin Orta Asya ve Türk Cumhuriyetlerinin haritadaki yerleri ve üzerinde Atatürk'ün «Türklerin birliğine inanıyorum bunu görüyorum» sözü yazılı. Basın, TV ve Radyo gibi medya araçlarıyla, Türk şovenizmi emekçi kitleye emdirilmeye çalışılıyor. Bu şovenizm dalgası yukardan aşağıya; meclisten,hükümetten, partilerden, köşe yazarlarından emekçi yığınlara kadar dalga dalga yayılmaya çalışılıyor.

Ezen ulusun (Türk) milliyetçiliği (şovenizm) halklarımız arasında düşmanlığın-çatışmanın ideolojisidir. Bu; komünistlerin, halkların dostluğu ve kadreşliğini yaratma çabalarının en büyük ideolojik engelidir. Bugün bu yönde de ciddi bir ideolojik kuşatma altındayız. Elbette, Türk şovenizmine karşı ideolojik mücadele esas olarak Türk Komünistlerinin görevidir. Türk komünistlerini ciddi sınavlar bekliyor: kendi ulusunun miliyetçiliği karşısında kesin ve net bir tutum almak ya da almamak!

İster ezen ulusun ister ezilen ulusun olsun, milliyetçilik, özünde burjuva ideolojisidir. Aradaki fark, ezilen ulus milliyetçiliğinin genel olarak demokratik bir içeriğe sahip olmasıdır. Fakat bu genel bir kural olup, her özgün durumda neye hizmet ettiği irdelenmeye muhtaçtır. Örneğin nedenler ne olursa olsun, bugün ABD emperyalizmi ve başta TC olmak üzere bölge gericiliğiyle yakın ilişkide bulunan Irak-KDP'si ve YNK (Yekiti)'nin milliyetçiliğinin demokratik içeriğinin ne olup olmadığı tartışma götürür.

Kürdistanlı komünistler olarak, Türk komünistlerin yüzyüze bulundukları şovenizmden farklı olmakla birlikte, milliyetçilik diye bir sorunumuz vardır. Ülkemizde, dünya çapındaki gelişmelerin de etkisiyle bugün dünden çok daha fazla,milliyetçi ideoloji ile marksizm-leninizm arasındaki ayrım belirsizleşmiştir. Milliyetçilik savunulduğu gibi marksizm- leninizm ve sosyalizmin tamamıyla reddi temelinde gelişen bir burjuva demokratik milliyetçiliğiyle iç içeyiz. Evet karşı karşıya değil, iç içeyiz. Çünkü bugün aynı genel cepheden TC'ye karşı kavga veriyoruz, Çünkü ulusal özgürlük biz komünistlerin de temel hedeflerinden birisidir. Türk komünistleri, Türk şovenizmiyle karşıt cephelerde yer alırken, biz de ulusal özgürlük talebinden dolayı ulusumuzun milliyetçiliği ile birlikte, TC devleti ile karşıt cephelerde yer alıyoruz. Burda milliyetçilikle enternasyonalizmin ayrımları hassas ve incedir. Komünistler olarak milliyetçiliğe karşı sigortalı olmadığımız bilinciyle davranmamız gerekiyor.

Komünistler olarak, her bakımdan ideolojik kuşatma altındayız derken kastettiğimiz bu ideolojik saldırı ve kuşatmanın toplamıdır. Bu kuşatma, ya-

rılmazsa, bırakalım yığınları, komünistlerin ideolojik bilinçlerinin boğulma tehlikesi vardır. Ya bu kuşatmayı yaracağız ve süreci ağır ağır da olsa tersine çevireceğiz, yada boğulacağız! Üçüncü bir yol yoktur.

İşçi Sınıfı İçerisinde İdeolojik Çalışma Ve Etkinlik Sağlamak Esas Hedefimizdir.

Öncelikle, ulusal ve toplumsal yaşamın tüm alanlarına; fabrikalara, işletmelere, okullara, köylere , spor klüplerine, sendikalara ve diğer kitle örgütlerine ideolojiyi taşımalıyız. Tabir uygunsa ideolojik «nifakları» ülkede yaşamın cereyan ettiği en ufak birimlere sokmalıyız. Yine toplumsal bilincin farklı alanlarda yansıyan birimleri olarak; politika, hukuk, ahlak, din, sanat ve edebiyat yani ulusal kültürün tüm yansımalarında ideolojik tutum geliştirmeliyiz. Bütün bu bilinç biçimlerinde, ideolojik doğrultuyu egemen kılmayı hedeflemeliyiz. Her sorunda, her alanda ideolojik tutum geliştirmeliyiz. Hiç bir alan ideolojik bilinç ve tutumun dışında tutulmamalıdır. Unutmayalım ki burjuvazi bütün bu alanları ideolojik yönelişlerine paralel kullanıyor. Camiler de bile politikasına uygun propaganda yaptırıyor. Herşeyde, her gelişmede burjuvazinin ideolojik tutumunu aramalıyız ve her şeyde bizler karşı tutum alarak kuşatmayı içten çökertmeyi hedeflemeliyiz.

Başlangıçtan günümüze değin felsefe belirli toplumsal güçlerin çıkarlarını ve gereksinmelerini yansıtmıştır ve yansıtmaya devam ediyor. Karşıt sınıfların çıkarlarını karşıt felsefeler yansıtıyor. Burjuva idealist felsefeye karşı materyalist felsefe işçi sınıfının dünya görüşünün temellendiği kuramdır. Farklı sınıflar var oldukça farklı felsefeler, farklı ideolojiler de varolacaktır. Burjuvazinin «ideolojiler öldü, doktriner ideolojilerle, aşırı uçlara hayır» propagandası sadece bir aldatmacadan ibarettir. Burjuvazi bu aldatmaca altında bizi ideolojik olarak kuşatmayı aralıksız olarak sürdürüyor. Burjuvaziye psikolojik üstünlük sağlayan bu aldatmacaya karşı kesin bir tavır almalıyız. İşçi sınıfının ideolojik hegemonyasını toplum üzerinde gerçekleştirebilmek için, bütün cephelerden burjuva idealizmine ve ideolojisine saldırmalıyız, bütün alanlardan yığınlara ideolojik bilinç taşımalıyız. Bilime dayandırılmış bir inançla; "yaşasın ideoloji, yaşasın kurtuluşumuzun rehberi marksizm-leninizm ideolojisi" diyebilmeliyiz.

Tekelci kapitalizmin bunalımı karşısında stratejik bir tutum almalıyız. Bu sosyalizmi hedefleyen bir toplumsal devrimi, sınıflararası uzlaşmaya karşı, sınıf savaşımını, biçimsel burjuva parlementer demokrasisine karşı, proletarya demokrasisini, işçi sınıfı ve emekçi yığınlar içerisinde, sistematik ve süregen bir ısrarla savunulmasını içermelidir. Bu stratejik tavır alışı; Proletarya Partisinin güttüğü ve kitlenin hayati çıkarlarını dile getiren doğru ve güncel bir siyasetle, yaşamla sıkı bağ içerisinde somut canlı bir progranda ile tamamlamalıyız. Bu stratejik tutumla; gelişen ulusal kavga içerisinde, işçi sınıfının ekseninde daima genişleyen bir sosyalist alan yaratmanın uğraşı içinde olmalıyız.

Tekelci kapitalizmin bunalımı karşısında stratejik bir tutum almalıyız. Bu sosyalizmi hedefleyen bir toplumsal devrimi, sınıflararası uzlaşmaya karşı sınıf savaşımını, biçimsel burjuva parlementer demokrasisine karşı, proletarya demokrasisini, işçi sınıfı ve emekçi yığınlar içerisinde, sistematik ve süregen bir ısrarla savunulmasını içermelidir.

Burjuvazinin ve revizyonizmin tüm yaygaralarına rağmen, gerçek anlamda ne diyalektik materyalist tarih anlayışı ne de bunun üzerine inşa edilen marksizm-leninizm ideolojisi çürütülmüş değildir. Bırakalım çürütülmeyi, elle tutulur ciddi bir eleştiri bile yöneltilememiştir. Burjuvazinin bugün ideolojik üstünlüğüymüş gibi görünen şey, özünde, reel sosyalizmin yıkılmasıyla hızlanan propaganda ve psikolojik üstünlüğü elde etmesidir. Evet, kabul etmemiz gereken bir gerçeklik vardır; bu, burjuvazinin ideolojik üstünlüğü değil, psikolojik ve propoganda üstünlüğüdür. Tek başına uluslararası bir parlak başarı, şu vaya bu şekilde, komünistlerin ciddi bir kalkışı bile bu psikolojik üstünlüğü tersine çevirmenin ilk ciddi başlangıcı olacaktır. Komünistler, bunun bilinciyle ideolojik alanda burjuvaziye karşı mücadeleyi başa almalıdır. Kalıcı, sağlam, dayanağı bulunmayan burjuva ideolojisine karşı, kadrolarımız psikolojik ve moral üstünlüğü ile davranabilmelidir. Burda irade, iradi mücadele büyük rol oynayacaktır. İradenin taşıyıcısı en başta kadrolardır. Kadrolarımız işçi sınıfının ,emekçi halkımızın kurtuluşuna öncülük görevlerinden önce (ve bu görevi yerine getirebilmek için) kendilerini kuşatan ortamdan kurtulmalıdırlar.

Reel sosyalizmin çöküşü komünizmin safların-

daki kadrolarda müthiş bir moral bozukluğu ve ideolojisizlik yarattı. İdeoloji ve hırsı pörsümüş, bilinci kararmış, perspektifi muğlaklaşmış bir kadro, ancak bir hiçtir. Acı ama gerçektir, biz komünistler, bu hiçliği tersine çevirmekle yüzyüzeyiz. Moral düzeyi yüksek, perspektifi açık, bilinçle donatılmış, önce kendine güvenen ve yığınlara güven verebilen, ideolojik ve felsefi alanda uzlaşmaz bir tutuma sahip olabilen, sistemin getirdiği bütün ağırlıklarından kendini koparmış genç-dinamik bir kadronun yaratılması.. Burjuvaziye karşı ideolojik, politik kavgayı ancak böylesine kadrolarla sürdürebiliriz.

TC burjuvazinin ideolojik olarak güçlü bulunduğu tek alan Milliyetçiliktir. TC KURULUŞUNDAN BERİ İDEOLOJİK OLARAK esas milliyetçilikle ayakta duruyor. Atatürk ve milliyetçi-ırkçı görüşleri, burjuvazinin tek ideolojik silahıdır. Burjuvazi 70 yıldır toplumdaki tüm sınıfsal çelişki ve çatışmaların üstünü perdeleyen bir silah olarak, milliyetçiliği kullanmaktadır. Türk emekçilerinin üzerindeki bu genişleyen şoven-ırkçı Türk milliyetçiliği kırılmadan (önemli oranda kırılmadan) burjuvazi alt edilemez. Türkiyeli komünistler bunun bilinci ile davranmalı ve işçi sınıfını eğitmelidir. Türk şovenizmi, öyle bağnazdırki, Kürt tabirinin mecliste telaffuzuna ve Kürt-Türk halklarının kardeşliğine bile tahammül edemiyor. Buna koyu bir ırkçılık demek daha doğru olur. İşte Türkiye işçi sınıfı, böylesine ciddi bir tehlikeyle karşı karşıyadır.

Son aylarda tırmandırılan Türk şovenizmine, M. ALİ BİRAND gibi burjuva yazarlar bile "milliyetçilik rüzgarları tehlikeli hale geliyor", "Kürt milleyetçiliği ile Türk milliyetçiliği hızlı bir biçimde çatışma noktasına yaklaşıyor" diyerek uyarıyor. Kürt milliyetçiliğini doğuran, Türk şovenizminin ta kendisidir; Kürt ulusunun varlığı ve haklarının tümden reddedilmesidir. Bu anlamda Türk milliyetçiliği gericidir, şovendir. Ama Kürt milliyetçiliğinin ulusal özgürlük talebinden dolayı demokratik içeriği bulunmaktadır.

Kürt milliyetçiliği, yüzyıllardır, ulusal ezilmişlikten, ulusal özgürlük talebinden, bugün yoğun olarak devam eden polis, **jandarma baskısına** karşı oluşan tepkiden vb. kan alarak gelişmektedir. Kürt milliyetçiliğinin gericileşmesi ulusal özgürlük mücadelesinde, emperyalizm ve bölge gerici devletleriyle ittifak ve destek arayışına girmesine bağlıdır. Elbette Kürt milliyetçiliği de gerileşmeye karşı sigortalı değildir. Özellikle ulusal kavganın içerisinde işçi sınıfının öncülüğü gerçekleştirilmezse ileride bu tehlike vardır. Kürdistan komünistleri işçi sınıfının saflarına bilinç taşırken bu tehlikenin altını çizmelidirler.

Sonuç olarak, bütün bunlar, işçi sınıfı içerisinde salt isyankar ruh ve kendiliğindencilik ile bilinçli tutum ve örgütlü güç arasındaki temel ayrımları belirtmeli ve ikincisini yaratmayı hedeflemeliyiz.

E- EKONOMİK VE POLİTİK MÜCADELENİN FARKLI NİTELİKLERİ

Marksizmin temel kavramlarını yeniden tartışıyoruz, tartışacağız. Çünkü; Marksizm-Leninizm eylem kılavuzumuzdur, eylemimize yön veren bilincimizdir. Komünistlerin asıl gücü yığınların bilinçlerini fethetmekte yatar. Yığınları inandırmak, inandırarak eyleme geçmelerini sağlamak bizim en büyük zaferimizdir. İşçi sınıfını şuna derinlemesine inandırmak gerekiyor: Ekonomik (sendikal) kavganın yetersizliğine politik kavganın kaçınılmazlığına..... Elbette her politik kavganın da işçi sınıfını kurtuluşa götüremeyeceğini, burjuva işçi politikasıyla komünist politika arasındaki temel farkları kavramak görevimiz de var.

Yaşadığımız süreçte, ülkemizde, kanlı-kavgalı geçen ulusal kurtuluş mücadelesinde, işçi sınıfımız esas olarak bu kavganın dışında ve ona seyirci. Neden? Teoride, komünistlerden milliyetçilera kadar herkes ulusal kavganın dışında! Teoride ulusal özgürlük, demokrasi, sosyalizm stratejisi ülkemiz devrimcileri arasında genel bir kabul görmüştür. Fakat, ulusal özgürlük ve demokrasiden sosyalizme geçişin sınıfsal köprüsü olan, işçi sınıfının örgütlenmesi için ya yeterli bir çaba gösterilmiyor ya da gösterilemiyor.

Önceki bölümde, uzun uzun aktardığımız işçilerin eylem şiarları irdelendiğinde; işçi eyleminin esas olarak ekonomik (sendikal) mücadelenin sınırları çerçevesinde kaldığını görüyoruz. Ekonomik kavga bile oldukça cılız gelişiyor; Neden?

İşçilerin ekonomik, sosyal, kültürel yaşam standartı bitinci dünya ortalamasının altındadır. Emperyalist ve işbirlikçi burjuvazinin önemli ölçüde yarattığı tüketim toplumu kültürünün de etkisiyle; evinde renkli televizyonu, buzdolabı, çamaşır makinesi, % 50'si naylon olan bir dokuma halısı ve de oturabileceği bir Gecekonduyu, bulabilen ve buna "yarabbi şükür" diyen işçi sayısı az değildir.

Ülkemizde yaşanan yoğun işsizlik ve fabrikanın çevresinde oturan halkın ekonomik, sosyal yaşamının, işçilerden daha kötü oluşu, dolayısıyla, işletmede bir "Ekmek Kapısını" bulmuş olmanın hala

bir "nimet" sayılması nedeniyle ve işçilerin işten atılma korkusuyla, hak grevine gitmek, sendikaya üye olmak gibi, ekonomik mücadeleden bile çoğu kez geri durdukları görülmektedir.

İşçilerin önemli bir kesiminin halen köylü oğlu işçi olmaları, köyden temel gıda maddelerinin karşılanıyor olması; işçilerin bugün aktif ekonomik kavgalarını olumsuz etkileyen bir diğer faktör. Geçen yaz eylemlerine Elazığ-Ergani arasındaki maden işçilerinin katılmamış olmaları tesadüfi değildir.

İşçi sınıfımızın örgütlü mücadele bilinci ve geleneğinin zayıf olması ve komünistlerin işçi sınıfını mücadeleye çekecek sistemli bir çalışma içerisinde olmamaları da bir diğer önemli neden,

İşçi sınıfının eylemlilik sürecinin, zayıf olmasının belli başlı nedenleri olarak bunları belirleyebiliriz. Şimdiye kadar yaşanan eylemlilik süreci, zaman ve talep bakımından irdelendiğinde Kürdistan'da ekonomik mücadeleye katılan işçilerin esas olarak Türkiye işçi sınıfının (İstanbul-İzmir vb. metropol işçilerinin) eylemlilik sürecini izlemiş olduğu görülür. Bunun hem nesnel hem de öznel nedenleri bulunmaktadır. Türkiye ve Kürdistan işçilerinin ortak ekonomik, sosyal mücadeleye yönelmelerinin nesnel temeli; aynı ekonomik sosyal yaşamı paylaşmaları ve aynı sendikalarda örgütlü olmalarıdır. Öznel nedeni ise; Kürdistan'da git gide kendi ayakları üzerine dikilen ulusal dinamiğin yanısıra bir sınıfsal dinamiğin halen yaratılmamış olmasıdır.

Evrensel oduğu kadar ülkezimde de işçileri bilinçlendirmek ve devrimci politik kavgaya çekebilmek salt ekonomik mücadeleden hareketle başarılamaz. Çünkü; ekonomik mücadele alanı, niteliği gereği tek başına alındığında dardır. O halde: Ekonomik kavga nedir? Neyi içerir? Ve işçileri ulusal-toplumsal kavgaya yöneltirken, hareket noktalarımız neler olacaktır?

Ekonomik kavga kapitalist düzenin sınırları içerisinde kaldığı sürece; fabrika koşullarının iyileştirilmesi hedefinin ötesine varamaz. Ayrıca, düzenin sınırları içerisinde hiç bir zaman tam olarak bu hedefine ulaşamaz, ulaşmamaştır da. Türkiye ve K. Kürdistan'da yıllardır ekonomik kavga verilmekte olup, bu alanda ciddi bir deneyim ve birikim de oluşmuştur. Şimdiye kadar bu kavganın yolaçtığı iki sonuçtan sözedilebilir:

Birincisi; iş gücü sahipleri olarak işçilerin, metalarını (emeklerini) patronlara daha iyi koşullarda satabilme olanağının elde edilebilmesi... Bunun anlamı daha yüksek ücret, daha iyi çalışma koşulları ve daha iyi sosyal hakların elde edilmesi.. Fakat Dünya Bankası ve İMF'nin ekonomik reçetelerine tamamıyla bağımlı bir ekonomik politikanın izlendiği ve % 20'leri aşan işsizliğin işçilere karşı silah olarak kullanıldığı koşullarda; Türkiye ve K. Kürdistan'ın her zaman ucuz iş gücü cenneti olma özelliği ve ağır çalışma koşullarının dayatıldığı fabrika ortamı aşılamaz! İMF'nin kemer sıkma politikaları uygulandığı sürece de bu böyle kalacaktır. Ayrıca enflasyonun son 10 yıldır ortalama % 50 nin altına indirilemediği dikkate alınırsa, yüksek ücret almanın da kalıcı bir değeri olmamaktadır. Burda, ekonomik kavgayı aşan ve geniş kapsamlı politik mücadelenin zorunluluğu önümüze görev olarak dikiliyor.

Ekonomik kavga ile politik kavga nitelik olarak birbirinden farklıdır ve tek başına ekonomik kavganın kendisine devrimci siyasal bir nitelik kazandırılamaz. Ekonomik kavga, komünist öncülükle bilinçli politik hedeflere yönlendirilerek içeriği değiştirildiği oranda devrimci siyasal kavgaya dönüşür.

İkincisi: Ekonomik (sendikal) mücadelede, işçilerle, işverenler arasında "salt ticari alışveriş konusunda, satıcılar (işçiler) alıcılarla (patronlarla) savaşmayı" öğrenirler, özgülümüzde de öğreniyorlar, fakat sarı, gangster ve gerici-faşist sendikacıların etkin olduğu, komünistlerin özellikle son yıllarda sendikalarda etkinliklerinin zayıf düştüğü şimdiki koşullarımızda bu da; daha çok işçiler adına, patronlarla ticari alışverişte, kapalı kapılar ardında, sendika yöneticilerinin deneyim (!) sahibi olmalarını sağlıyor. Burda ekonomik mücadelenin gereksizliği yada önemsizliği değil, sınıf mücadelesinin kaldıraçlarından biri işlevini görebilmesi için, komünistlerin sendikalar tabanında ve yönetiminde etkin olmaları görevi karşımıza çıkıyor.

İşçilerin ağır ekonomik, sosyal yaşam koşullarının somutta şu veya bu fabrikadaki kötü çalışma koşullarına karşı mücadelenin, komünistlerin öncülüğünde geliştirilebilmesi; devrimci politik eylemin bir ilk adımı olabilir. İşte, işçi sınıfı hareketimizde zayıf olan diğer bir yön budur. Ekonomik mücadeleye komünistlerin öncülüğü yaratılamadığı sürece ya kendiliğinden mücadelenin sınırları içerisinde kalır ya da en ilerisi burjuva işçi siyaseti düzeyine ulaşır.

Ekonomik kavga ile politik kavga nitelik olarak birbirinden farklıdır ve tek başına ekonomik kavga-

nın kendisine devrimci siyasal bir nitelik kazandırılamaz. Ekonomik kavga, komünist öncülükle bilinçli politik hedeflere yönlendirilerek içeriği değiştirildiği oranda devrimci siyasal kavgaya dönüşür. Ve o zaman, ekonomik kavga, nitelik olarak ekonomik olmaktan çıkmış olup, siyasal kavga düzeyine sıçratılmıştır. Başka bir ifadeyle, ekonomik kavga, ekonomik kavga olmaktan çıkmıştır.

"Sosyal demokratların (komünistlerin y.n) görevinin iktisadi savaşımın kendisine siyasal nitelik kazandırmak olduğu yolundaki iddianızda zekice olan hiçbir şey yoktur, bu yalnızca bir başlangıçtır ve sosyal demokratların temel görevi değildir, Çünkü, Rus dahil bütün dünyada iktisadi savaşıma siyasal nitelik kazandırmaya ilk kalkışan çok kez bizzat polis olmuştur" (Ne yapmalı s: 82-83) Bizim somutumuzda, bunun sayısız örneği gerçekleşmiştir. İşçilerin, işverenlere ve hükümetlere karşı ekonomik savaşımı olarak, grev, yürüyüş, miting, fabrika işgali vb. eylemlerinde polisin müdahalesi sonucunda ekonomik kavganın kendiliğinden siyasal bir nitelik kazandığı sıkça görülmüştür. Ancak bir komünist, bir politik kavga değildir. T.C devletini ve kapitalist düzeni hedefleyen bir perspektiften yoksun kaldığı sürece de, en ilerisi kendiliğinden politik kavga sınırlarının ötesine yani işverenlere ve hükümete karşı tutumun ötesine varamaz. İşçi hareketinin yakın tarihinde bunun iki canlı örneğini yaşadık. İşte Zonguldak ve Şırnak kömür işçilerinin eylemi. Her iki eylem de, ekonomik kavga olarak başlamış, fakat hükümetin katı tutumu ve polisin müdahalesi sonucunda politik kavgaya kendiliğinden dönüşmüştür. "Hükümet istifa", "Çankaya istifa" şiarları yükseltilmiştir. Ama bu politik kavga da tıpkı ekonomik kavga gibi düzenin sınırları içerisindeki kimi taleplerle sınırlı kalmıştır.

Siyasetten siyasete fark vardır. Ve elbette komünistler kadar burjuvazi de günümüzde işçileri kendi perspektifinde siyasete çekmeye çalışır. Artık işçileri siyasetten uzak tutmanın imkansızlığını burjuvazi de biliyor. Son seçimlerde SHP, DYP, ve DSP'nin işçileri siyasete çekmek için uğraştıkları görüldü. Bu, burjuva işçi siyasetinde ifadesini bulmaktadır. F. Işıklar, A. Baştürkler, C. Selviler, İ. Özdemirler ve daha nice burjuva politikacı, sendikacı- İşçi kökenli olup, burjuva işçi siyasetinin mimarlarıdırlar. Zonguldak işçileri de siyaset yaptı, liderleri Ş. Denizer de siyaset yapıp ANAP ve hükümetine karşı politik tutum aldılar. Hatta istifalarını istediler. Fakat ANAP ve hükümetine karşı muhalefetlerinin sınırları, SHP ve DYP muhalefetiyle sınırlı kalmıştır. Burjuva işçi siyasetinin sınırlarını aşamamıştır. Zonguldak işçilerinin siyaseti kendiliğindendi ve hedefinde sermayenin boyunduruğundan kurtulma yönelişi yoktu. Daha çok ekonomik savaşın doğal seyri içerisinde hükümeti hedeflediler, hükümetle kendiliğinden karşı karşıya geldiler demek daha doğru olur.

Reformlar (ekonomik kavga) uğruna mücadelenin önemini küçümsemiyoruz. Komünistler, ekonomik kavganın hedeflerini, yalnızca hükümetten şu veya bu reformların yerine getirilmesi istemiyle sınırlı tutamazlar, asıl olarak, ekonomik kavgayı hükümetin dayandığı ekonomik ve siyasal düzenin yıkılması temel hedefine bağlarlar. Reformlar uğruna mücadeleyi, ulusal özgürlük, demokrasi, sosyalizm uğruna devrimci mücadeleye bağlı yürütürler. *Burda genel bir yaklaşım olarak, ekonomik kavga siyasi kavgayı, ama devrimci siyasal kavgayı izler izlemeli...*

İşçi Sınıfına Nerelerden ve Nasıl Gideceğiz?

"Haydi" deyinci bir çırpıda gerçekleşmeyecek olan, uzun vadeli temel bir sorunla yüzyüzeyiz. İşçi sınıfı Ulusumuzun gerçek öncüsü konumuna nasıl yükselecektir? Ekonomik kavga alanının dar olduğunu, bu dar alandan hareketle, işçilere komünist bilincin verilemeyeceğini belirttik. Zonguldak, Şırnak vb. işletmelerde işverenlere ve hükümete karşı ekonomik kavganın kendisi, işçilere bu bilinci veremezdi. Bilinçli ve ulusal toplumsal kavgaya öncülük edebilecek bir sınıf hareketinin yaratılabilmesi için, aşağıda temel çizgileriyle belirteceğimiz, bütün alanlardan işçi sınıfına gitmeliyiz, bilinç taşımalıyız:

- Sermaye ile işçi sınıfı arasındaki tüm çelişki ve çatışma alanları olarak ekonomik siyasal, kültürel vb. üzerinden;
- Kürt ulusu ile TC arasındaki tüm çelişki ve çatışma noktalarından, Kürt ulusunun, ulusal kavgasının dünü-bugünü ve geleceği üzerinden;
- Köylülük, memurlar, aydınlar, gençler, kadınlar ve azınlık halklarla düzenin çelişki ve çatışma noktaları üzerinden;
- TC devletinin iç ve dış siyaseti (özellikle son aylarda tırmandırılan Orta Asya,Kafkasya, Balkanlara yönelik politikaları) üzerinden;
- Reel sosyalizmin yıkılışının nedenleri, sonuçları ve yeni bir çıkış yolu bulma arayışları üzerinden;
- Dünyada değişen güçler dengesi ve bunun dünyaya, bölgemize ve Ülkemize yansımaları üze-

rinden; gitmeliyiz. Tüm bunlara içerilmiş, olarak ve ısrarla Kürt işçisine gündelik yaşamında farketmesine imkan olmayan işçi sınıfı gücünü O'nun üretimden gelen ve kapitalist sömürü mekanizmasının doğasında ortaya çıkan gizli gücünü, O'nu öncü yapan tarihsel-ekonomik ve tüm maddi ilişkileri vurgulamak zorundayız.

"İşçi sınıfına nerelerden ve nasıl gideceğiz?" sorusuna yanıtımız: Ekonomik kavganın dar sınırlarını çok çok aşan bütün bu ve benzeri çatışma ve çelişki alanlarından hareketle gitmeliyiz, bilinç taşımalıyız ve eğitmeliyiz. Yalnızca işçilerin değil bütün sınıf ve katmanların tekelci-kapitalist düzenle çelişki ve çatışmalarını, işçi sınıfına kendi sorunları olarak götürmeliyiz. Dolayısıyla bütün bu sınıf ve katmanların arasına gitmeliyiz. Geleceğin bilinçli önder işçi kadroları buralardan hareketle ancak yaratılabilir.

Komünist hareketin işçi sınıfı içerisinde bugün etkinliği zayıftır. Dolayısıyla bütün sınıf ve katmanların arasına gitmeliyiz türünden her zaman geçerli olan bir yaklaşımı geçici olarak yada önümüzdeki belli bir süre için daraltarak şöyle demeliyiz: Şu an bütün gücümüzle işçi sınıfının safları olmalıyız, bütün sınıf ve katmanların düzenle çelişkilerini fabrikalara ve işletmelere taşımalıyız.

Ekonomik Kavga Yığınları Siyasal Savaşıma Çekecek En Geniş Sürükleyiciliğe Sahip Değildir.

"İktisadi savaşımın, genel olarak yığınları siyasal savaşıma sürükleyebilecek en geniş uygulanabilirliğe sahip araç olduğu doğru mudur? Tamamıyla yanlıştır. Yalnızca iktisadi savaşımla olan bağlantısı bakımından değil, polisin zorbalığının ve otokratik zulmün bütün belirtileri yığınları "çekmekte" hiçte daha az "geniş uygulanabilirliğe sahip" bir araç değildir." (Lenin a.g.e. s: 68)

Lenin'den aktardığımız bu tesbitlerin doğruluğu şu anda ülkemizde bütün derinliğiyle yaşanıyor. Demokratik siyasal bir istem olarak ulusal özgürlük talebi, ulusal kavga, halk yığınlarını ekonomik kavgadan daha geniş ve daha dinamik olarak siyasal kavgaya çekmektedir. TC' nin ordusuyla, polisiyle, özel timiyle, köy korucularıyla, halkımıza uyguladığı baskılar, sürgünler, katliamlar, göçe zorlamalar, insanlara dışkı, yedirmeler vb... halk yığınlarını çileden çıkarmakta ve ulusal kavgaya daha aktif olarak yönlendirmektedir. Vedat Aydın'ın polisçe katledilmesi, Diyarbakır'da 100 bine yakın bir kitlenin başkaldırısının kıvılcımı olabildi. İşçi ve emekçi yığınları, politik kavgaya çekmede yalnızca ve esas olarak ekonomik-sendikal hak ve hedefler üzerinden değil; T.C'nin ordusuyla, polisiyle bütün baskı biçimlerine, Meclisiyle, hükümetiyle çıkardığı bütün gerici, ırkçı yasalarına karşı yığınları eyleme çağırmalıyız, örgütlemeliyiz.

F. POLİTİK PROPAGANDA ve AJİTASYONUN ÖNEMİ ve GÖREVLERİMİZ

Kısa bir süre önce, Türkiye ve K. Kürdistan genelinde bir seçim kampanyasını yaşadık ve seçimlere kimi yerlerde bağımsız adaylarla katıldık. Şimdi dönüp, seçimlerdeki politik propaganda ve ajitasyon faaliyetimizi değerlendirdiğimiz de; elle tutulur birşey yapamadığımız görülür. Gerçekte, geniş kapsamlı ve sürükleyici bir politik gerçekleri açığa vurma faaliyetini sürdürebilseydik, bağımsız adaylarla seçime katılmış olmanın tüm dezavantajına rağmen, daha ciddi sonuçlar alınabilirdi.

Herhangi bir sorun üzerinde sürdürülecek olan politik kampanyada teorisyenin, propagandistin ve ajitatörün ayrı ayrı ve fakat bir süreci tamamlayan işlevleri vardır.

Başta iktidar partisi ANAP olmak üzere tüm burjuva partileri, TV, radyo, günlük basın afiş vb. yazılı sözlü araçlarla; hergün, her saat hatta her saniye yığınlara burjuva propagandasını taşıdılar, emekçi yığınların bilincini yönlendirdiler. Burjuva partiler "yok birbirimizden farkımız" dercesine, özde aynı proğram ve hedefleri, yığınlara, propağanda gücüyle farklı göstermeye çalıştılar ve komünist alternatifin olmamasının etkisiyle önemli oranda başarılı da oldular.

Bu seçimlerde bir diğer göze çarpan özellikte; liberal, muhafazakar, dinci partiler başta olmak üzere tüm burjuva partililer, sol şiarını kullandılar. Tümü ANAP'ın uyguladığı serbest piyasa işleyişini uygulayacaklarını belirttikleri halde yine hepsi, bu işleyişe ters sol hedefleri yığınlara sözde de olsa taşımak zorunda kaldılar. Bir yandan ANAP'ın uyguladığı ekonomik politikayı uygulayacaklarını söylerken, diğer yandan ANAP iktidarının izlediği politikanın sonuçlarına karşı tutum alarak, "sosyal adalet", "adil düzen", "sosyal devlet", "insanca hakça bir düzen" gibi şiarlarla yığınları kazanmaya çalıştılar.

Kapitalist rejimde, kötü yönetim bir neden değil

sonuçtur. Kötü (ANAP) yaratıcı değil, yaratılandır. Yaratan burda tekelci-kapitalisttir. Yazının birinci bölümünde, geniş yer verdiğimiz anket sonuçlarında da görüldüğü gibi; yığınların %50'si mevcut ekonomik ve siyasal sisteme güvenmiyordu, % 66 sı ise "bu düzen değişmeli" diyordu, % 72 si büyük holdinglere güvenmiyordu. İşte, tüm gerici, muhafazakar ve hatta faşist partileri,görünürde düzen karşıtı tutuma ve propagandaya zorlayan, toplumdaki bu tabloydu. Burjuva partileri bu tabloyu, propağanda gücüyle şimdilikte olsa lehine çevirip yığınların dikkatini burjuva rejiminden soyutlayarak, kendi aralarındaki yapay, suni farklılıklara döndürmeyi başarabildiler.

Komünistler olarak, % 66 gibi yüksek bir kitlenin "bu düzen değişmeli' dediği halde, tekelci-kapitalizmin ve TC devletinin tüm kirli çamaşırlarının bütün yönleriyle teşhirini sağlayacak bir propağanda ve ajitasyon faaliyetini örgütleyemedik. Dolayısıyla mevcut yığın eğiliminin düzen karşıtı içeriğini derinleştiremedik, yığın eğiliminin ilerleticisi olamadık. Elbette bu % 66 oranının içerisinde önemli bir kesimi "düzen değişmeli" derken, tekelci-kapitalizmin kökten değiştirilmesini değil, daha çok Turgut Özal hanedanının değiştirilmesi, sistemin kısmi ekonomik, sosyal reformlarla düzeltilmesini vb. anlıyorlardı. Fakat komünistler için önemli olan yığınların değişiklik istemesiydi. Kaldı ki, % 66 nın içerisinde % 12 gibi, bugünkü koşullarımızda oldukça yüksek olan bir kesim ise "Tüm toplum düzenimiz büyük bir kökten ve devrimci değişiklikle yeniden şekillendirilmeli" diyordu...

Komünistler yığınlardaki bu eğilimi ulusal özgürlük, demokrasi ve sosyalizm (yani gerçek değişim) hedefinde değerlendiremediler. Burda mali imkansızlıkların önemli rolü olmuştur. Mali imkansızlıklar, propağanda ve ajitasyon faaliyetimizi adeta kilitliyordu. Biliyoruz birçok alanda, komünistler ajitasyon için bir araba bile kiralayamadılar. Ama sadece mali imkansızlıklar deyip kendimizi rahatlatamayız. Var olan ve belli ölçüde mali olanakları, olan bağımsız güçlerimizi, imkanlarımızı da yeterince kullanamadık. Militan gücümüzü tam anlamıyla organizeli bir faaliyete sokamadık. Propaganda,ajitasyon ve örgütlü davranışın yığınlar üzerindeki etkisinin bilinciyle ve bunların her birinin ayrı ayrı hakkını veren militan bir kadroyla seçime giremedik. Özetle herşeyimiz ama herşeyimiz eksikti, amatördü, ilkeldi.Herşeyimizi, ama herşeyimizi gözden geçirmeliyiz, yeniden biçimlendirmeliyiz,yeniden içerik kazandırmalıyız.

Propağanda Ve Ajitasyon Nedir?

Propağanda ve ajitasyonunun ne olduğu ve neyi içermesi gerektiğinin üzerinde durmamız gerekiyor.

Herhangi bir sorunun üzerinde sürdürülecek olan politik kampanyada, teorisyenin, propağandistin ve ajitatörün ayrı ayrı ve fakat bir süreci tamamlayan işlevleri vardır. Diyelimki önümüzdeki 21 Mart Newroz kutlamalarında;

Teorisyen; eylem süreci öncesinde araştırma irdeleme yaparak, Newroz bayramının, halkımızın mücadele tarihindeki yerini inceler, araştırır ve propağandist için alan hazırlar.

Hareketimizin önünde hem ulusal hem de sınıfsal kurtuluş görevi durmaktadır. Bu ikili ama bütünlüklü görevi, ulus içinde halkı, halk içinde proletaryayı örgütleyebildiğimiz oranda yerine getirebiliriz.

Propağandacı ise, politik perspektifle, Newroz Bayramının, Ulusal Kurtuluş Mücadelemizde, bugünkü yerini, Kawa ile zalim Dehak'ın günümüzdeki politik temsilcilerini ve günün politik görevlerini bir makaleyle ya da özel sayıyla geniş yığınlara propağanda eder. Propağandacı, Newroz kutlamaları ile ilgili, güncel bir çok politik görevi genişçe ve bütünlük içerisinde verir ve ajitatör için bir çok çarpıcı hedefi birden açığa çıkarır.

Ajitatör ise; Newroz kutlamaları sırasında (ya bir mitingde, ya korsan bir gösteride, ya şehir merkezlerinde toplu bir bildiri dağtımında, ya dağlarda yakılan Newroz ateşi sırasında, kısacası her türlü eylemde) yığınlara veya militanlara hitap eder, daha doğusu ajite çeker. Ajitatör, eylemin ve kitlenin niteliğine uygun olarak, en çarpıcı olanı ajite eder. Propağandacının bütünlüklü verdiği birçok şeyden, ajitatör bunlardan en çarpıcı olanını öne çıkarır, bilinçlere kazınmasını sağlar.

"Kısacası, propağandacı 'birçok düşünceyi' vermelidir, o kadar çok ki, bu düşünceler bağlantılı bir bütün olarak ancak (nispeten) az sayıda kimseler tarafından anlaşılabilir olacaktır. Aynı konu üzerinde konuşan ajitatör ise, en çarpıcı ve en çok bilinen bir olguyu, diyelim işsiz bir işçinin ailesinin açlıktan ölmesini, artan yoksullaşmayı, vb. örnek olarak ele alacak ve herkesin bildiği bir olgudan ya-

rarlanarak 'yığınlara' tek bir düşünceyi, örneğin servet artışıyla yoksulluğun artışı arasındaki çelişkinin saçmalığı düşüncesini iletme yolunda çaba harcayacaktır; ve bu çelişkinin daha tam açıklamasını propağandacıya bırakarak, bu göze batan haksızlığa karşı yığınlar arasında hoşnutsuzluk ve öfke yaratmaya çalışacaktır. İşte bu yüzdendir ki, propağandacı genellikle yazı yazarak görevini yerine getirir, ajitatör ise konuşarak". (Lenin a.g.e. s. 76-77)

Tekelci-kapitalizmin bunalımı ve TC devletinin siyasal istikrarsızlığı karşısında stratejik tutum almanın günlük görevlerini yerine getiremediğimiz sürece, stratejik tutum alışımız sözde kalır ve bir anlam ifade etmez.

Günlük politik görevlerimizin yerine getirilmesi, en başta, verili nesnel koşullar üzerinde olabildiğince müdahaleci davranmamızı gerektiriyor. Engel tanımaz bir iradeyle, çok yönlü bir politik teşhir kampanyasını örgütlemeliyiz. Güçlü bir siyasal ajitasyonu, ancak ve ancak kapsamlı bir siyasal teşhirin yaratacağı zemin üzerinde sürdürebiliriz. İçinde gbulunduğumuz süreçte, siyasal propağanda ve ajitasyonu geliştirmemiz için, onlarca, yüzlerce çelişki ve çatışma noktaları bulunuyor. Gerçeği kabul etmek gerekirse, biz komünistler, bugün bu çelişkilerin hakkını vererek derinleştirip, çelişkide taraf olanlar arasındaki çatışmayı derinleştiremiyoruz. Burda yol almadan burjuvaziye politik alanda alternatif olamayız. Unutmayalım, iktidara giden yol bugünden burjuvaziye politik olarak alternatif olabilmekten geçiyor. Dolayısıyla TC devletinin bütün uygulamalarının neden ve sonuçlarının üzerinde kapsamlı bir politik teşhir kampanyasını örgütlemeliyiz.

Bugün elimizde TV, radyo gibi güçlü propağanda araçları yok ve bu gidişle yakın zamanda da olmayacaktır. Devrimcilerin elinde politik teşhirin tek aracı var, aylık yayınlar.. Burjuvazinin dev medya araçları karşısında aylık yayınlarla ne yapılabilinir ki? Aylık bir yayınla dar bir kadroya ideolojik, politik görüşlerin dışında pek birşey verilmez. Belli bir tempoyla giderek 15 günlük, haftalık ve günlük yayına mutlaka ulaşmalıyız.

Bundan tam 80 yıl önce, 1912 Rusya'sında biri Bolşeviklerin "Pravda", diğeri Menşeviklerin "luç" olmak üzere iki günlük işçi gazetesi yayınlanıyordu. Burjuvazinin propaganda araçları olarak (ki o zaman yoktu) Radyo, Basın, vb. medya araçları, 80 yıl öncesine göre en az 100 kat artmıştır. Biz ise, 80 yıl öncesinde Bolşeviklerin kullandığı propağanda aracını (günlük gazeteyi) bile örgütleyebilmiş değiliz. Neden işçi sınıfıyla komünist hareket arasında ciddi kopukluk vardır? sorusunun yanıtını, bu gerçeğimiz oluşturuyor. Burda ne işçi sınıfını, ne de emekçi yığınları suçlamalıyız. Eksiklik bizdedir.

Politik propağanda ve ajitasyonda mevcut ilkel, amatör düzeyimizi aşamadığımız sürece siyasal kavgada bırakalım geri, hareketsiz kitleleri canlandırmayı, bugün etkin olan kitle eyleminin aktivitesini bile yakalayamayız. Özellikle, bugün ulusal alanda etkin bulunan kitlelere biz öncülük edemezsek, başkaları eder, ediyorlar da. Doğanın yasaları gibi, toplumsal mücadelenin yasaları da boşluk kabul etmez. Boşluğu ya doldururuz, ya dolduracaklar!.

Komünistler, politik ajitasyonlarında, mevcut tekelci-kapitalist düzenin, doğrudan yasalarını hedeflemelidirler, hedefliyoruz. Marx'ın belirttiği gibi, "Yasalar siyasal olsun, medeni olsun ekonomik ilişkilerin iradelerini açığa vurmaktan, sözcüklerle ifade etmekten öteye bir şey yapamazlar." (Felsefenin sefaleti s.88) Şu anki TC devletinin anayasası da dahil olmak üzere tüm yasaları tam da bunu doğrulamıyor mu? T.B.M.M'nin ve onun hükümetleri, Koç'ların, Saban'cıların, Toprak'ların vb. büyük tekelci sermayenin çıkarlarının ifadesi olan yasaları çıkarmaktan başka bir şey yapıyorlar mı? Hayır! Öyleyse politik faaliyetimizin hedefine doğrudan yasaları koyacağız.Komünistler olarak her şeyden evvel yasaları tanımayan, gayri-meşru gören bir ruh haliyle eylemlerimize sarılmalıyız. Ve yığınlarca meşru sayılan, hakları kabul ettikleri tüm istemlerinde, yasa tanımaz bir eylem çizgisini geliştirmeliyiz. Yığınları canlı, süregen siyasal teşhirle kendi sıcak eylemleri üzerinde eğitmeliyiz.

Hareketimizin önünde hem ulusal hem de sınıfsal kurtuluş görevi durmaktadır. Bu ikili ama bütünlüklü görevi, ulus içinde halkı, halk içinde proletaryayı örgütleyebildiğimiz oranda yerine getirebiliriz.

Not:Bu yazının 3. sayıdaki 1. bölümünde yazarın imzası S.ÇİFTYÜREK yerine Z.ÀBİDİN olarak yer almıştır. Düzeltir, özür dileriz.

MARKSİZMİN KÜRDİSTANÎ YORUMU

Edip POLAT

Kürdistan'da bir mücadele veriliyor. Bu mücadele çeşitli cephelerde ve çeşitli biçimlerdedir, Ama bütün biçimler aynı noktada kendini kristalize ediyor, aynı hedefe yöneliyor: ULUSAL KURTULUŞA. Gerilla mücadelesi 7 yıldır devam ediyor. Son aylarda köy baskınlarından ilçe baskınlarına doğru bir sıçrama görülüyor. Bu sorunun bir boyutu. Öte yandan 1990 yılının Newroz'uyla patlak veren Cizre SERÎHILDANI ile kitlesel eylemler boyutlandı ve sonrasında başka ilçelerde buna benzer başkaldırılar gözlendi. Serîhildan, Filistin intifâdası biçiminde yer yer başka beldelerde devam ederek bir mücadele biçimine dönüştü. Köylülerin yollarda toplu oturma eylemleri, kepenk kapatmalar biçiminde özgün eylem biçimleri geliştirildi. Hele esnafın kepenk kapatma eylemleri bütün Kürdistan'ı yer yer saran bir başkaldırıyı andırdı. Önceleri cezaevlerinde ve dışarıdaki tutuklu ailelerce başvurulan özgün bir eylem biçimi olan yaygın açlık grevleri yerini geniş katılımlı kepenk kapatma eylemlerine bıraktı. Cizre Serîhildanı, Diyarbakır olaylarıyla bir başka boyuta ulaştı.İlk kez Diyarbakır şehir merkezinde 70 bin'e yakın bir kitle izinsiz gösteri yaptı. İnsanlar kurşunların üzerine gitmekten korkmadıklarını gösterdiler.

Peki bütün bu olup bitenler arasında, Kürdistan'da sosyalizm ne alemde? Bu ulusal kavgada sosyalizm şiarı var mı? Toplumsal değişim-dönüşüm sosyalizme evriliyor mu? Gidişat nereye? Ulusal mücadelede sosyalizmin yeri ve etkinliği nedir?

Soruların yanıtlarına geçmeden önce Sosyalizmin (dünyadaki son durumdan sonra) Kürdistan devrimine uygun yorumunun yapılıp yapılmadığına bakmak gerekir. Kendi bağımsız, ulusal komünist partisi geleneği olmayan Kürdistan gibi bir ülkede böyle bir tahlilin yeterince yapıldığı söylenemez. Bu nedenle Marksizmin Kürdistan şartlarına göre uyarlanması, bir başka deyişle, Marksizm Kürdistani yorumu akademik bir çalışmayı gerektiren bir konudur. Sosyalist dünya görüşü ülke koşullarına, halkımızın kültürel yapısına nasıl uyarlanır? Özgün lüğümüzü yitirmeden sosyalizmi halkımıza nasıl kabul ettireceğiz? Bu konu tamamıyla uzun ve pratik yaşamdan çıkarılan dersler ile yoğrulmuş akademik bir çalışmayı zorunlu kılar.

Bilindiği gibi Marksizm, devrimci mücadele pratiğine dönüştüğü, ülkelerin içdinamiği ile iktidar erkine ulaştığı ülkelerde özel koşullara uygun olarak yeniden yorumlanır. Devrimini ülkenin iç dinamiği ile gerçekleştiren ülkelerde Marksizm, yerel koşullara uyarlanırken, aynı zamanda yeni değerler ve yeni yorumlar ile yeniden teoriyle buluşur. Bu şekilde teori geliştirilir ve yeniden üretilir. Marks-Engels'ten sonra Ekim devrimi Lenin'i yarattı. Leninizm, Marksizmin Sovyetler yorumudur ve aynı zamanda evrensel yeniden yorumudur da!. Dikkat edilirse 2. Dünya savaşı sonrasında Sovyetler birliğinin yardımıyla (yani dış bir etkenle) sosyalizme geçirilmek istenen Doğu Avrupa ülkeleri dışındaki Vietnam, Küba, Nikaragua, Bulgaristan ve Çin gibi ülkelerde devrim gerçekleşirken devrimin öncüleri, Marksizmi-Leninizmi kendi partilerince yeniden yorumlamış, hatta kimi konularda da katkı sağlamışlardır. Bu katkılar temel ilkeler ve teorik tesbitlerden ziyade daha çok devrim paratiği konusunda kendini göstermiştir. Ho Şi Minh önderliğindeki harekette Vietnam şartlarıyla beslenmiş Marksizim görmek mümkün. Aynı şekilde Sandinistler kendilerine özgü çok partili rejime dayalı bir sistemden yana tavır koymuşlardır. Dimitrof'un Bulgaristan'ı ve Castro önderliğindeki Küba devrimi Marksizm önderlikli özgünlüğü yaşatan başka devrimlerdir. Örneğin Bulgaristan Komünist Partisi'nin faşizme karşı fiili savaşı, bu konuda gösterdiği üstün örgütleme yeteneği, mücadele azmi ve Marksizmi ülke koşullarına uyarlayarak (Vatan Cephesi ve Halk Cephesi gibi özgün örgütlenmeleri hatırlamak gerekir.) devrimci pratik içinde halka bizzat önderlik etmesi ve devrimini başarması, devrim tarihinde müstesna bir yer edinmesine yol açmıştır. BKP'nin pratikteki bu başarısı ile birlikte, Parti lideri Dimitrov'un marksist bir bakışla Faşizm tahlilini yapıp bu konuda katkı sağlaması dikkat çekicidir. Ki bundan sonra dünyadaki bütün anti faşist mücadeleler teorik desteklerini Dimitrof'dan, derslerini BKP'sinden almak durumunda kalmışlardır.

Benzer bir örnek Vietnam devrimi için de verilebilir. Vietnam halkının önce Fransızlar, sonra Amerikalılara karşı yürüttüğü kurtuluş mücadelesi sadece Marksist önderlikli bir hareketin başarısı olarak kalmadı, aynı zamanda geri kalmış bir ülkede, bir sömürgede, nasıl bir pratik mücadele verildiğinin örneğini de Marksist bilime ekledi. Örneğin gerilla mücadelesi ve köylülerin ayaklanması konusunda gerek General GİAP, gerek Ho Şi Minh ve gerekse diğer Vietnamlı devrim önderlerinin teorik tesbitleri kayda değerdir. Bu teorik tesbitler şüphesiz başarıya ulaşan Vietnam devriminin bizzat fiili pratiğinden doğmuşlardır. Bu teorik belirlemeler

Marksizmin Vietnam şartla rındaki yorumundan başka bir şey değildir.

Küba devrim örneği de ilginçtir. Castro önderlikli hareket ABD emperyalizminin bütün entrikalarını boşa çıkarmıştır. Gerilla mücadelesiyle Batista diktatörlüğünü yıkmak, geri bir ülkede sosyalist uygulamalar gerçekleştirmek ancak ülkenin sosyo-ekonomik tahlilini Marksizme uygun gerçekleştirmek ancak ülkenin sosyo-ekonomik tahlinini Marksizme uygun olarak yorumlamakla mümkün olabilirdi. Bugün bile KKP önderliği sosyalizmi, bütün olumsuz dünya koşullarına, emperyalizmin bütün oyunlarına karşı korumaya çalışıyorsa ve geri dönüş rüzgarlarına kapılıp, eski sosyalist sistemin uğradığı akibete düşmüyorsa, bunun nedeni başarılı geçen bir devrimde, bu devrimin ülke koşulların göre doğru uygulamalarında ve ideolojik önderliğinde aramak gerekir; Marksizmin, Küba izdüşümünde ve onun ülke koşullarına göre yorumlanışında aramak gerekir.

Kürdistandaki bir devrim her şey den önce ulusal sorunu çözeceği için ulusal, anti-demokratik uygulamaları ve her çeşit esaret zincirlerini kırmayı hedefleyeceği için de demokratik olmak zorundadır. Kürt halkının bir çok sınıf-sal katmanlarının desteğini alacak böyle bir devrim ULUSAL DEMOKRATİK HALK DEVRİMİ'dir.

Kürdistan devrimi de adım adım gelişirken, kendine has özellikleri ve teorik tesbitleri ile Marsizmin ülke koşullarına göre uyarlanmasının gerektirdiği teorik-pratik belirlenimleri ortaya çıkarmak durumundadır. Marksizmin Kürdistan şartlarına uyarlanmasının tamamlanmış bir konu olduğu iddia edilemez.Sadece bir parçada değil, ülkesinin her dört parçasında da böyle bir tahlilin yapıldığı, Marksizm-Leninizmin tek tek her parçadaki ulusal kurtuluş mücadelesine uygun yorumlandığı ve bu konuda teorik-pratik tesbitler yapılarak kurtuluşun önünün açıldığı söylenemez. Bu konuda özellikle Kuzey Kürdistan üzerinde durmak istiyoruz.

Kürdistandaki bir devrim her şey-den önce ulusal sorunu çözeceği için ulusal, anti-demokratik uygulamaları ve her çeşit esaret zincirlerini kırmayı hedefleyeceği için de demokratik olmak zorundadır. Kürt halkının bir çok sınıf-sal katmanlarının desteğini alacak böyle bir devrim ULUSAL DEMOKRATİK HALK DEVRİMİ'dir. İşçi sınıfı ve yoksul köylülüğü temel sınıf olarak alan böyle bir devrim, özellikle esnaf destekli olmak zorundadır. Ve bunun kaçınılmazlığı şim-diden görülmektedir. Tek başına işçi sınıfı kökenliği aramak "saksıda adam yetiştirmeye benze"diğinden kitlesel bir destek sağlanmaz ve devrim ileriye gidemez. Çünkü işçi sınıfı şu anda Kürdistan'da nicel olarak azdır. Yoksul köylülük, yada tarım proletaryası en önemli devrim gücü olacaktır. Köylülük devrimin olmasa olmaz denecek kadar önemli bir gücüdür ve gelişim de bunu göstermektedir. Ayrıca yurtsever din adamları da devrime katkı sağlamak durumundadırlar. Cizre'deki Serhıldan'dan sonra Şırnak'taki köylü eylemleri, daha sonra bir çok kırsal alandaki mücadele köylülerin mücadeleye giderek ısındığını ve gelecekte çok etkili olacaklarını göstermektedir. Esnaf devrimde özel bir güçtür. Kepenk kapatma eylemleri devrimde de esnafın nasıl rol oynayacağını göstermeye yeter. Gelecekte bütün Kürdistan'ı aynı günde ve saatte saracak peşpeşe kepenk kapatma eylemleri devrimin gelişmesinde ve ulusal çapta yaygınlaşmasında önem taşı-yacaktır. Bu Kürdistan'a özgü bir mücadele biçimidir, bir eylem hattıdır. Serihıldan devrimimizin kendine özgü bir başka varyasyonudur. Kısacası Kürdistan devrimi kendi mücadele biçimlerini pratikte kendisi yaratmaktadır. Bu faktörlere yavaş yavaş da olsa, Kürt işçi sınıfı da etki etmeye başla-mıştır. Kürdistan işçi sınıfı Diyarbakır'daki son bahar eylemleriyle birlikte ulusal mücadeleye karşı duyarlı olduğunu göstermiştir.

Gelişen ulusal mücadeledeki eksiklik sosyalizm davası ve sosyalist perspektifin kavgaya hakim kılınması sorunudur.Sosyalizm amacının eksikliği veya sosyalizm şiarının yükseltilmemesinin nedenini Kürt solu'nun tarihinde aramak gerekir.

Kürt solunun tarihinde silik bir Marksizm savunuculuğu vardır. Milliyetçilikle kör olmuş bir Marksizm savunuculuğu vardır. Böylesi bir savunuyla ne kadar Marksist olunabilirse, Kürt solu'da geçmişte ancak o kadar Marksizmi görebilmiş ve halkına kavratabilmiştir. 1965 ile 1970'li yılların sonuna kadarki dönemde, dünyada "Sosyalist Sistem"diye bilinen ülkelerin bütünlüğü devam ediyorken,Kürt Solunun tümü"Sosyalist"ti. Ulusal kurtuluş savaşları, "sosyalist sistem" destekli olarak dünya-da her geçen gün gelişiyorken, Sosyalizm itibar olarak güçlü durumda iken, her geçen gün Afrika'da ve diğer kıtalarda sömürge ülkelerin kurtuluşları bütün hızıyla devam ediyorken, dahası bu devrimler, dönemin Sosyalizmi tarafından maddi-manevi olarak destekleniyorken Kürt solu, hararetli bir sosyalizm savunucusu kesilmişti. Her çeşit sol görünümlü örgüt mutlak surette Marksist olduğunu, kendisi dışındakilerin oportünüst yada revizyonist olduklarını, gerçek ve tek proletarya partisinin kendileri oldukların savunuyorlardı. Her renkten Kürt milliyetçileri dahi sosyalizme sahip çıkmış ve Marksist görünmeye çalışmışlardı. 1970-1980 arası dö-

nemde (T-KDP dahil) herkes "Sosyalist", hiç kimse "milliyetçi" değildi. Sanki Kürt burjuvazini, küçük burjuvazisini köylülüğünü temsil eden örgütlenme yoktu. Herkes "Marksist-Leninist", her örgüt "proletarya partisi" idi. Kürt solu arasındaki tartışmaların konusu nasıl bir devrim yapılacağı, pratikte düşmanla nasıl başedileceği ve ülkenin nasıl işgalden kurtulacağı gibi temel sorunlardan çok, kimin daha çok "Marksist" olduğu, kimin en iyi "komünist" olduğu yada Sovyetlerin sosyalist olup olmadığı,Çin'deki düzenin ne olduğu, Mao'nun usta olup olmadığı vs. konuları tartışılıyordu. Herkes Marksizme sahip çıkma konusunda adeta yarış halindeydi. Çünkü "sosyalist sistem" güçlü görünüyordu. Sömürgeler sosyalizm önderliğinde kurtuluşu seçiyorlardı.Bizdeki her renkten küçük burjuvazi yada burjuvazi de güçlüden yana tavrını gösteriyordu. Sosyalizm hayranlığını bunun için sergiliyordu. İşte bu ortamda, kendi ulusal proletarya partisini Kürt solu çıkaramadı. Bir komünist partisi, güçlü bir tabanla siyasi hayattaki yerini alamadı, oluşturulamadı. Kürt solu kendi KP'sini yaratamamanın eksikliğini çekti ve çekmektedir. Bu dönemde yapılacak tek şey detay sayılacak farklı lıkları bir kenara iterek bu tarihi fırsatı kaçırmamak ve kendi bağımsız KP'sini oluşturmak olmalıydı. Emperyalist-Kapitalist sistem buhranlı, zayıf döne-mini yaşıyordu. Atakta olan sosyalizm idealiydi. Her türden Kürt burjuvazisi de bu duruma uygun tavır göstererek, esas sınıfından vazgeçip, proletaryanın çıkarı olan sosyalizmi destekler görünü yordu. Bu yüzden "sosyalist" oluyordu. O dönemde tek bir örgütün dahi kapitalist bir Kürdistanı kurmak istediğine rastlanamazdı. Revaçta olan "Sömürge Kürdistan" teorisine uygun Vietnam tipi, yada Mozambik, Angola tipi kurtuluş mücadelesini rehber ederek mücadele etmekti. Ayrı yada birlikte örgüt-lenenlerin hepsi Marksizmin önderliğinden bahsederlerdi. Hatırlanacağı gibi ulusal sorun konusunda Marksist klasikler elden ele dolaşır, her tartışmada sorun konuşulurdu. Eğitim çalışmaları buna yönelikti ve gençlik bu konuda bir atılım içindeydi. Bütün derneklerde, demokratik kuruluşlarda "Marksizme göre ulusal sorun" konuşulurdu.

Bu dönemde, bunca yaygaraya rağmen sosyalizmin kavratıldığı söylenemez. Ülkemizin koşullarına uygun Marksist bir yorum getirilememiştir. Halen Marksist olduğunu söyleyen, Kürt solundaki hareketler, o zamanda Kürt solu olarak vardılar ve Marksizme göre devrim stratejilerini çizmeye çalışorlardı. Ama halka verdikleri pek bir sosyalizm ideolojisi yoktu. "Sosyalizm Kürt halkına yeterince verildi" diyen olursa, şimdiki sosyalizmin Kürdistan topraklarındaki unutulmuşluğuna cevap veremez. Yeterince Sosyalist bilinç verilmiş olsaydı, bugün ulusal mücadeleyle birlikte en azından Sosyalist bir düzeninin kuruluşundan bahsedilirdi. Ulusal hareketle birlikte bu düzenin kuruluşundan bahsedilirdi. Ulusal mücadeleyle birlikte sosyalizm şiarı yükseltilirdi. Günümüzde aynı Kürt solu çok farklı bir konumdadır. Sosyalizmden yana sesi-soluğu çıkmıyor. Kürdistanın devrimci akımları sosyalizmden soğumuşlardır. Geçmişin "Marksist ulusalcıları" sosyalizmi ağızlarına almaya korkuyorlar. Sosyalizm ideali ulusallığın tozu dumanı içinde kaybolmaya başladı. Şu ana kadar gelişen Kürt devrimci mücadelesinde sosyalizm motivi daima geri planda olmuştur. Gidişat sosyalizme evrilmiyor. Geçmişin her renkten "ulusalcı sosyalistlerinin" sesi soluğu çıkmaz oldu. Gerçi bu durum küçük burjuvazi için anlaşılır bir şeydir. Çünkü "güçlüden yana" olma anlayışı burada görülmektedir. Sosyalist sistem dağıldığı için, emperyalizm kısmi bir rahatlama evresine girdiği için, sosyalizm bir ölçüde itibar kaybına uğradığı için artık sosyalizme sahip çıkmak, onu savunmak küçük burjuvaların neyine?

SOSYALİZM BAYRAĞI YÜKSELTİLMELİDİR

İşte tam da bu koşullarda Kürt devrimcilerinin Marksizme-Leninizme sahip çıkmaları gerekir. Asıl bu koşullarda sosyalizm bayrağını düşürmemek gerekir. Kürt halkının sosyalizmden soğutulmaya çalışıldığı (Güney Kürdistan'ı hatırlarsak.) bu koşullarda "Kapitalist bir Kürdistan'a hayır! Sosyalist bir Kürdistan" şiarlarını yükseltmek gerekir. Sosyalizm ideali esas bu koşullarda gerçek sahiplerini bulmalıdır ve bulacaktır.

Kürt halkını son yıllarda sosyalizmden soğutan etkenler vardır. Bunları belirtmeden önce şunu kabul etmemiz gerekir:

12 Eylül öncesinde, Marksizmin Kürt miliyetçileri tarafından sahiplenildiği dönemde ve daha sonrasında Kuzey Kürdistan'la ilgili yapılan Marksist tahliler, yorumlar yeterli miydi? Devrimi yapacak güçler, devrimin vuracağı hedefler net miydi? Yani Marksizmin Kürdistana uyarlanması yeterli miydi? Buna olumlu cevap verilirse, bugünkü duruma açıklama getirilemez.

İkinci husus: 1980'lerin özellikle son yarısından sonra emperyalizm Kürt sorununa yeniden el atmıştır. ABD'nin ve Avrupa emperyalizminin bir Kürt politikası vardır. Çıkarları temelinde bir yaklaşımları mevcut. Sovyetlerin ve Doğu Blok'u ülkelerinin bir Kürt politikası yoktu. Daha doğrusu Kürtleri ciddiye almama politikası olmuştur. 1988 Halepçe katliamandan sonra Sovyetler ve Doğu Blok'u ABD kadar bile duyarlı davranmamıştır. Katliama karşı kılını kıpırdatmamıştır. Irak'la ilişkilerini aynı ölçülerde korumuş ve geliştirmiştir.Son 1991 BÜYÜK

GÖÇ olayında da benzer bir tavrı sergilemiş ve insan haklarını dahi savunamaz hale gelmiştir. Bunların karşısında Kürtlerin tepkisi sosyalizmden soğumadır. Bunun önüne geçmek gerekir. sosyalizm bayrağını yükseklerde dalgalandırmak için Sovyet politikaları eleştirilmelidir.

Son büyük göç (1991 göçü) olayına Sovyetlerin ve Doğu Bloku'nun tavrı "insan haklarını bile savunamamak" olarak belirginleşmiştir. Sovyetler kendi iç ayrışımından (Litvanya-Letonya-Estonya vs) korkarak dış bir ülkedeki ulusal sorunu görmezden gelmiştir. "Sosyalist" olduğunu (en azından görünürde) iddia eden bir ülkenin bu tavrı Kürt halkını sosyalizm idealinden uzaklaştırmıştır. Bu nedenden dolayı "Kurtuluş için en yakın yol " teorileri geliştirilmiştir. Kimilerine göre "önemli olan ne şekilde olursa olsun bayrağın dalgalanmasıdır." Yüzyıllardır kendi devletini kurma hasreti çeken Kürt halkı bu görüşlere yakınlık göstermektedir. Onun için Müttefikler (emperyalistler) Güney Kürdistan'a asker gönderdikleri zaman, Kuzey Kürdistan'da, Slopi'de Çekiç güç bulundurdukları zaman büyük bir tepki gösterilmemiştir. Avrupa'daki Kürt kamuoyu bu konuda pek tepki göstermemiştir. Emperyalizmin Kürt halkına el atmasına yeterince duyarlı olunmamıştır.

Bütün bu olup bitenlerden şu çıkmaktadır. Geçmişte nasıl ki İran destekli olarak Irak'a karşı başkaldırılmış ise ve sonuç hezimet olmuşsa, bugün bir başka güce "Müttefik güce" güvenilerek yine Saddam rejimine başkaldırılmıştır. Kürt politikaları (özellikle Güney Kürdistan için) tepkiseldir. Mutlaka bir dış güç desteklidir.

Kendi toprakları üzerinde yeşeren, kendi insanından kan alan ve dünya Komünist Partileri ailesine bir üye olarak katılan bir Kürt proletarya partisi olmadığı için Marksizmin-Leninizmin Kürdistani yorumu yapılamamıştır. Oysa Kürdistan'da sınıflar vardır ve Kürt işçi sınıfıda kendi bağımsız partisine kavuşmalıdır. Bugün görevlerin en önemlilerindebiri budur.

Müttefik ülkelerin önce Kürt halkının binlerce kilometrelik yolları katederek vatanlarından göç etmelerine göz yummaları, ardından kurtarıcı rolünde çıkıp bu kez yardım için yarışa girmeleri tam bir iki yüzlülük örneği olmuştur. Görünen odur ki uzun süre G. Kürdistan Batı ve Amerikan taraftarı kalacaktır. Bush lehine yapılan Zahodaki gösteriler bunu göstermektedir.

KYB ve KDP önderliğinde Güney Kürtlerinin ABD'nin politikalırının kurbanı olarak giderek batı hayranı kesilmeleri bizim halkımızda etkilemektedir. Nitekim Kuzey Kürdistana, Silopi'ye yerleştirilen "Çekiç Güç"e karşı ciddi bir Kürt muhalefeti yükselmemiştir. Kuzey Kürdistan da ABD yanlılığı sözkonusu değil ama karşıtı da görülmemektedir. Örneğin normal şartlarda Silopi'ye yerleştirilecek bir emperyalist güç büyük tepki görmeliydi.

Sosyalizm eşittir Sovyetler ve Doğu Avrupa denklemine uygun hareket eden kimi aydın çevre tarafından "Ne şekilde olursa olsun bir Kürt devleti"i projesi sunulmaktadır. Bu çevreye göre Sovyetler ve sistemi dağılmaya başladığına göre Sosyalizmde bitmiştir.Öyleyse çözüm diğer sistemlerdedir. Kısacası, Güney Kürdistan'daki ideolojik sağ rüzgarlar etkisini Kuzeyde de göstermektedir.

Bu gelişmeler şunu göstermektedir. Sosyalizmin Kürtler arasında özümlendiği, tam olarak kavranıp kendi malı olduğu, kendinden değerlerin katıldığı hiç bir dönem olmamıştır. Ne eylül öncesi, ne de sonrası... Eylül öncesinde ulusal bilinçlenmeyle beraber belli oranlarda Marksist ideoloji de kavratılmıştır ama bu, bir ülkenin kurtuluşunu sağlayacak teorik bir donanım için yetersiz olmuştur.Ayrı örgütlenen güçler sosyalizmin teorik-pratik dersleriyle donanmaktan çok devrimci mücadenin ulusalcı yönünü ön plana çıkararak sosyalizmin ilkelerinden ve örgütlenme ile mücadele geleneğinden giderek uzak kalmışlardır. Bundan dolayı da günümüzde artık sosyalizmin lafını bile etmekten aciz kalmışlardır.

KÜRDİSTAN PROLETARYA PARTİSİ'NIN GEREKLILIĞİ

Sosyalizme daha çok vurgu yapan, Türk devrimcileriyle birlikte örgütlenmeden yana olan Kürt devrimcileri de farklı bir hataya düşmüşlerdir. Bir dönem birlikte örgütlenme mutlaklaştırılmıştır. Ayrı örgütlenenlerin tümü "milliyetçilikle" suçlandıkları için Kürt komünistleri birey olarak bir çok örgütte örgütlenmiş ve dağınık kalmışlardır.

Türk solunun bakışı uzun bir süre Kürt komünistlerinde hakim olmuştur. Kürt komünistlerinin, sosyalistlerinin kendi öz güçlerine, kendi insiyatiflerine güvenilmemiştir. Komünist partilerde dahi mutlaka bir Türk gücünün desteği aranmıştır. Bu nedenlerden dolayı ülkenin tam bağımsızlığını temel alan ayrı bir Kürt komünist partisi olamamıştırKendi toprakları üzerinde yeşeren, kendi insanından kan alan ve dünya Komünist Partileri ailesine bir üye olarak katılan bir Kürt proletarya partisi olmadığı için Marksizmin-Leninizmin Kürdistani yorumu yapıl amamıştır.OysaKürdistan'da sınıflar vardır ve Kürt işçi sınıfıda kendi bağımsız partisine kavuşmalı dır.Bugün görevlerin en önemlilerinden biri budur.

YENİDEN VE YENİ OLARAK VAROLMAK

Serkan İNAN

Her halk gibi halkımız da öğrencisi, öğretmeni, avukatı, doktoru, yazarı-çizeriyle, kısacası bütün aydınlarıyla; işçisi, köylüsü, esnafı, kadını-erkeği, bütün emekçileriyle; hatta burjuvazisiyle birlikte vardır; varolacaktır. Varoluşun her düzeydeki örgütlenmesini yaratmak ve devlet örgütlenmesiyle tamamlamak gerekiyor. Oysa ulusumuzu yoketmek isteyenler, yokolma tehlikesiyle karşı karşıya bırakanlar zorun her türünü kullanarak ulusal değerlerimize saldırıyor ve örgütsüzlüğü bize dayatıyorlar. Bunun sonucudur ki, her düzlemde yaratmak ve geliştirmek zorunda olduğumuz ulusal değerlerimiz ya yoktur, ya da yetersizdir.

Olmayanı yeniden yaratacak, olanı geliştireceğiz. Bağımsız bir devlet düzeyinde örgütlenecek, özgür bir ülke ve halk olacağız. Ama nasıl? Cevap bulmak ve cevapları uygulamak boynumuzun borcu. Sıfırdan başlayarak oluşturacak-larımız var. Bunlar yapılmadan, hayata geçiril-meden kendi ayaklarımız üzerinde durmamız, hatta yaşamımız zor. Yeniden yaratmak ne kadar zorsa, yaratmadan ulus olarak yaşamamız da o kadar zordur.

Bir ulus düşünelim! Okulu, öğrencisi, öğretmeni, eğitimi, dili, kültürü, ahlakı zorla yok edilmeye çalışılıyor. Varlığı ret ediliyor, işçisi, köylüsü ve bir bütün olarak kendisi yok sayılıyor. Tüm ulusal değerlerine saldırılıyor. Bu ulus, kendisini tüm kurum ve kuruluşlarıyla, tüm ulusal değerleriyle yeniden yaratmalıdır. İşçisini, köylüsünü, aydınını, gencini vd. tüm toplum kesimlerini harekete geçirip kendini yeniden üretmelidir.

Ülkemiz ve halkımız bunun somut örneğidir. Ülkemiz ve halkımız neden bu duruma geldi, getirildi; suçluları ve sorumluları kimlerdir? Birinci sırada emperyalistler ve onların işbirlikçisi Türkiye, İran, Irak ve Suriye devletleri vardır. İkinci sırada, emperyalistlerle ve sömürgeci devletlerle işbirliğine giren, onların ajanlığını yapan Kürt burjuvaları, toprak ağaları, aşiret reisleri ve şeyhler vardır. Bir üçüncüsü ise, şovenizm etkilenmeli egemen ulus devrimci hareketi ile şu veya bu gerekçeyle ulusal değerlerimize, ülkemize ve ulusumuza yabancılaşmış Kürt kafasıdır.

Birinci ile ikinciler açık ve anlaşılır. Üçüncü katagori üzerinde durmak gerekiyor. Marksist-Leninistlerin de üçüncü olarak saydığımız katagorinin içerisinde yerlerinin olduğunu belirtelim. Egemen ulus devrimci hareketi Ülkemize gelip kendi isimleri, kültürleri, politikaları ve pratikleriyle örgütlenmeye çalıştılar. Ayrı bir ulus olduğumuz gerçeğini görmeden bizi kurtarma iddiasında oldular. Kendi ayaklarımız üzerinde durmamıza izin vermeyip müdahaleci bir tutum sürdürdüler. Ulusal gerçekliğimize sahip çıkanlara milliyetçi damgasını vurdular. Türkleştirme, ajanlaştırma, kimliksizleştirme, kişiliksizleştirme, örgütsüz bırakma, imha vb. politikalarıyla burjuvazinin halkımızı yoketmeye çalıştığı bir sırada, bunlar da devrimcilik, Marksizm-Leninizm, işçi sınıfı, halkların kardeşliği vb adına kurtuluş mücadelemize müdahelelerde bulundular. Üzücü olan bu. Sevindirici olan ise, halkımızın ve onun öncülerinin bu gerçekliği artık açıkça görmüş olması.

Bu gerçekliğin görülmesi, örgütlenmesi, örgütlenmenin ve mücadelenin siyasal boyutlarını netleştirdi. Ama bu yetmez. Siyasi parti ve örgütleri alttan besleyecek olan, halkımızın demokratik taleplerini duyuracak ve savunacak olan, ülkemizin iç dinamiklerine dayanan sendika, dernek, meslek örgütleri vb. gibi kitle örgütleri hala yok. Oluşturmak için ciddi çalışma ve çaba da yok.

Ulusun ihtiyaçlarına cevap verebilecek örgütlenme düzeyini ve çeşitliliğini yaratmak zorundayız.Tek başına siyasi örgütlenme buna cevap veremez.Devrimin öncüsü bir partinin tabandan ve ulusal iç dinamiklerden beslenmesi gerekir. Bu örgütler devrimci teoriyle beslenen örgütler olmak zorundadır. Enternasyonalizm adına ulusal taleplerimizin unutulmaması, üzerine çizgi çekilmemesi gerekiyor. Çünkü, ulusal olunmadan, ulusumuzun yok olma tehlikesi ortadan kaldırılmadan ve bağımsızlık hedefinde net olunmadan enternasyonal olunmaz. Mücadelesinin doğrultusu bu olmalıdır. Bunun her düzeyde örgütsel gerekleri yerine getirilmelidir.

Biz bir ulusuz. Kürdüz. Bölünmüş de olsa topraklarımız yerinde duruyor ve bizler o topraklarda yaşıyoruz. Yasaklanmış dilimizi konuşuyoruz. Düşmanca tutumlarla hor görülse de, ulusal bir kültürümüz var. İşçimizden, aydınımıza her alanda ve hepimize görevler düşüyor. Yerine getirmeliyiz. Örgütlenmeliyiz. Kendi kitle örgütlerimizi yaratmalıyız. Aydınlarımız, öncelikle kendilerini "Türk" olmaktan kurtarmalılar. Kürt gibi düşünüp, Kürt gibi okuyup yazmalı ve Kürt gibi yaşamalıdırlar. Örgütlenmeleri ve mücadeleleri de buna denk olmalıdır.

Bunları yazdığımız için, yazdıklarımızı yaptığımız ve yapacağımız için bizlere milliyetçi mi denecek? Densin! Önemli olan bizim kendimizi bilmemizdir, kendi kendimize ne dediğimizdir. Milliyetçi diyeceklere sözüm şu: Türkiye'yi Kürdistan'sız düşü-

nün. T.C. kendi coğrafyasıyla sınırlı. Her düzeyde örgütlenmeniz yasak. Yada ulusal sorun Türk ulusunun sorunu. Türkçe konuşmak, Türkçe eğitim ve öğretim yasak. Diyelim ki bu durumdasınız. Siyasi örgütlenmenizi kendi özgür alanlarınızda yarattınız. Fakat, X,Y, Z, ulusunun kitle örgütleri kendi örgütsel yapıları içerisinde Türk işçi ve emekçilerini örgütlüyor. Nasıl olur? Ya da, X, Y, Z, ulusunun devrimci ve komünistlerini gelip Türk devrimci ve komünistlerini kendi parti yapıları içerisinde örgütlüyorlar... Gelin partimize katılın diyorlar. Enternasyonel olmanın gereği bu diyorlar. İşçi sınıfının ulusu ve vatanı yok diyorlar. Aksini milliyetçilikle suçluyorlar. Böyle bir durumda ne der, ne yapardınız acaba?

Bize yapılanlar ise bunun kat be kat fazlasıdır. Her alanda inkârdır, yağmadır, talandır, eritme ve yoketmedir. Bizimkisi ise varolma, yaşama ve gelecek kavgasıdır. Bu kavganın her düzeyde araçlarını yaratmaksa bizim için bir zorunluluktur. Her alanda ayrı örgütlenme de bu zorunluğun bir gereğidir.

Kürdistan işçi sınıfı kendisini yeniden örgütlemelidir. Kürdistan'daki sarı sendikalardan ve sendikalist anlayışından ayrılınmalı, bunların örgütlenmesinin araçları olunmamalıdır. Kürdistan'ın ulusal ve sosyal kurtuluşunu kucaklayan parti ve sendikalara yönelinmelidir. Biçimi şöyle ya da böyle olur, Kürdistan işçi sınıfının kendisini ayrı olarak örgütlemesi şarttır.

SOMUTLUĞUYLA KÜRT AYDINLARININ DURUMU

Bu konuda yakın tarihe pratik yanlarıyla ve kimi örneklerle bir göz atalım: Tüm öğretmenlerin TÖB-DER çatısı altında birleştiği, deyim yerindeyse tüm öğretmenlerin devrimci olduğu yıllardı. Benim ilkokul öğretmenim de devrimciydi. Üstelik Kürt kökenli bir devrimciydi. O dönemde (birçok okullarda olduğu gibi) okulumuzda ve sınıfımızda devrimci marşlar söylenirdi. Öğretmenimiz bizden yaşça büyük öğrencileri ajan olarak seçer, diğer öğrencileri takip ettirirdi. O yıllar Türkçeyi öğrenip, Kürtçeyi unutmaya başladığımız yıllardı. Okul dışında, hatta evlerde Kürtçe konuştuğumuz bu öğrenciler (muhbir seçilen) tarafından öğrenildi mi, ikinci gün okulda mutlaka dayak yerdik. Ajan öğrenci, Kürtçe konuştuk mu adımızı bir kağıda yazar öğretmene verirdi, öğretmen de gerekeni (!) yapardı. Bu olaylar okulların olduğu köylerde binlerce kez yaşanmış olaylardır. Çocuk yaşta öğrencilere ajanlık öğretilmişti. Ajanlık yapmasını öğreten de polis, jandarma, mit değil, öğretmenlerdi. (ki çoğunluğu da devrimci idi) Üstelik bu öğretmenlerin çoğunluğu Kürt kökenli, öğretmen okullarından mezun olmuş öğretmenlerdi. Bu öğretmenler kendileri de evlerinde Kürtçe konuşurlar, kendi çocukları Kürtçe konuştukları zaman kızar, konuşmalarına izin vermezlerdi.

Bu olayı anlatmamın nedeni birlikte örgütlenmenin ülkemizde yarattığı tahribatlara bir örnek vermektir. Birlikte örgütlendik, kim olduğumuzu unutmaya başladık. Dahası birlikte örgütlenmeyi dilimizle, kültürümüzle, ahlakımızla, sanatımızla yapmadık. Birliği ayrı iki ulusun birliği gibi görmedik. Üzerinde yaşadığımız ülkenin sosyo-ekonomik, politik, kültürel, hatta ve hatta kendine özgü sınıfsal karekterlerini bir yana bıraktık. Enternasyonel olalım dedik. Ve asimilasyon kervanına çoğunlukla bizler de katıldık. Sanki ayrı örgütlenince birlikte mücadele olmayacakmış gibi... Türkçe konuşulunca enternasyonel, Kürtçe konuşulunca milliyetçi olunacakmış gibi... O dönemde etkin olan hareketlerin (özellikle Kürdistan'daki Türk solunun) vurguladığı da genelde böyle bir düşünceydi.Bu durum, K. Kürdistan'ın her bölgesinde aynı derecede geçerli değildi. Ama şöyle ya da böyle genelde yaygındı. Sınır illerde ise (Malatya, Maraş-Antep, Adıyaman, hatta Elazığ ve Tunceli gibi iç kesimlerdeki illerde) daha yaygın olarak yaşanan bir olaydı. Buralarda o dönemde etkin olan hareketler, örgüt ve partiler, Türk solunun örgütleri idi. Ve bu örgütlerin çoğunluk kadrosu da Kürt kökenlilerdi.

Aydın kesim içerisinde sayıca çok olan öğretmenler bu olumsuzluklarda büyük bir payın sahibidir. Devlet Kürdistan'da (özellikle köylerde) asimalasyon aracı olarak okulları kullanmıştır. Kürdistan'daki köylerde görev yapan öğretmenlerin büyük bir kısmı asimilasyona katkıda bulunmuş, Kemalizmi yerleştirmeye çalışmışlardır. Bunu özellikle batıda (Malatya,Maraş, Antep, Adıyaman, Elazığ gibi illerde oldukça fazla) başarmışlardır. Öğrencilere verilen eğitim ırkçı-gerici bir eğitim olmuştur. "Atatürk Kürtlerin de atasıdır, Kürtler de aslında Türktür" anlayışıyla ırkçı bir eğitim politikası güdülmüş, bunu en güzel uygulayanlar da öğretmenler olmuştur. Bu öğretmenlerin çoğunluğu Kürdistan'da açılan köy enstitülerinde okumuş Kürt kökenli öğretmenlerdir. Bunların geneli TÖB-DER'li idi. Hatta bir kısmı örgütlerin içerisinde çalışan, hatta onların sorumluları idi. Bunu Kürdistan'da yaşayan herkes bilir.

Aydın dediğimiz doktor, avukat, mühendis gibi meslekten olanların büyük bir kısmı da İstanbul, Ankara, İzmir gibi şehirlerde okuduktan sonra memleketlerine Kürtçeyi unutarak dönerlerdi. Unutmayan-

lar da hiç konuşmazlar, ya da zorunlu kaldıkça konuşurlardı. Türkçenin İstanbul şivesini mümkün oldukça konuşmaya çalışırlar, Kürtçeyi köy dili olarak görürlerdi. İyi Türkçe konuşamayan insanlarımızla alay edilirdi.Bu mesleklerde çalışan Kürtler de o dönemde devrimciydi.Okula gitmeyen insanlarımız Türkçeyi konuşamadıklarından Türkçe bilmemek suçmuş gibi bu aydın kesimden insanların yanına geldiklerinde kendilerini ikinci sınıf insan gibi görürlerdi. Yani o dönem aydınları halkımıza tepeden bakarlardı. Bir Kürt genci okulda öğrenciyse, tatile geldiği zaman ailesiyle Türkçe konuşur, baba yada anne (özellikle analar) Türkçe iyi konuşamazlarsa çocuk anne ve babasını azarlar, onlara kızardı. Yada anne-baba Türkçe anlıyor konuşamıyorsa, çocuk annebabasına sorununu Türkçe konuşarak söyler, anne yada baba da cevabını Kürtçe konuşarak verirdi. Hala bu tip aileler Kürdistan'da oldukça fazladır.Anne-baba Kürt, çocuğu ise Türkleşmiş, Kürt olmaktan çıkmış durumdadır.

KÜRT AYDINLARININ YAPMASI GEREKENLER

Toplumsal değişimi yaratalım diyoruz. Hele bu değişim yok olma tehlikesiyle karşı karşıya olan bir ulusu yaratmaya, kurmaya, yaşatmaya yönelik bir toplumsal değişimse, bu değişimin ilk adımı da örgütlenmektir. Ülkemiz özgülünde böyle bir çalışmanın şimdiye kadar olmaması (değişik toplumsal kesitlere yönelik örğütleme))daha önce birikim ve deneylerin yokluğu bizim için olumsuzluktur. Ama bugünden bunun ilk adımlarını atmamız şarttır. Çünkü "örgütsüz toplum köle toplumdur" anlayışından hareketle Kürdistan'ın en küçük birikimlerine kadar örgütlenmemiz gerekiyor. Buna soyunacak kadroların bugünden çıkması gerekiyor. Bence bu yeteneklere sahip her kesimden; yazar, doktor, avukat, öğretmen gibi aydın kesim yanında; işçi, köylü, esnaf, kadın vd. kesimlerden de bunun ilk adımlarını atacak kadrolar var. Bugünden harekete geçmemiz gerekiyor. Kürdistan'da beklenmediklere hazır olmamız bu tür bir örgütlenmeyle sağlanabilir. Bunu yaparken hiçbir engel tanımadan harekete geçmeli ve yola çıkmalıyız. Kürdistan'ın tarihi, politik ekonomik yapısını bilen, bu anlamda bilgi sahibi olan her kesimden, her meslekten kadroların çıkması bu işe öncülük etmesi gerekiyor. Bu kadroların; Kürdistan'ı, Kürt dilini, Kürt tarihini, politikasını, kültürünü seven insanlar olması gerekiyor.

Kürtçe bilen öğretmenler ve aydınlar özellikle ilkokul çocuklarının seviyelerine uygun yayınlar, kitaplar, alfabeler çıkarmalıdırlar. Eğitim-İş, Eğit-Sen, Eğit-Der gibi kuruluşların Kürdistan'daki örgütlenmesini yapmayı bırakıp, Kürdistan'da bir Kürt eğitimci kadro yaratıp, Kürdistan'ın öğretmenleri olmalıdırlar. Bu anlayış temelinde kendi örgütlerini de oluşturmalıdırlar.

Kürdistan'daki Türk üniversitelerinde okuyan öğrenci gençlik bu üniversitelerin Kürdistan toprakları üzerinde olduğu bilinciyle hareket edip örgütlenmesini bu doğrultuda yapmalıdır.

Kürdistan işçi sınıfı kendisini yeniden örgütlemelidir. Kürdistan'daki sarı sendikalardan ve sendikalist anlayışından ayrılınmalı, bunların örgütlenmesinin araçları olunmamalıdır. Kürdistan'ın ulusal ve sosyal kurtuluşunu kucaklayan parti ve sendikalara yönelinmelidir. Biçimi şöyle ya da böyle olur, Kürdistan işçi sınıfının kendisini ayrı olarak örgütlemesi şarttır.

Kürdistan'da gelişen ulusal kurtuluşa işçi sınıfının öncülük etmesinin yolu: onun parti ve sendika olarak böyle bir örgütlenme yaratmasından geçer. Kürdistan işçi sınıfına Marksizmin-Leninizmin öğretilmesi de böyle bir örgütlenmenin içerisinde ,onun partisi aracılığıyla verilebilir. Türk işçi sınıfıyla ittifaklar koparılmadan eylemlerde birlik bu yolla sağlanmalıdır. Ayrı örgütlenme (Kürdistan'da) birlikte mücadele etmeye engel değildir. Şırnak, Siirt, Diyarbakır, Batman, Malatya, Antep, Adıyaman, Urfa; kısaca Kürdistan'ın bütün işçi sınıfı kendisinin devrimci sınıf sendikalarını, örgütlerini oluşturup mücadelesini anti-emperyalist, anti-kapitalist, anti şovenist ilkelerle bağımsızlık temeline oturtmalıdır. İşçi sınıfımızın ulusal kurtuluşa öncülük etmesi, mücadeleye bu örgütlülükle bizzat katılmasıyla olur. Bu zordur, ama imkansız değildir.

Bu veya benzer temel örgütler oluşturulursa ulusal kurtuluşun, bağımsızlığın, sosyal devrimin en önemli haklarından birini yakalamış oluruz. Bunun yaratılmasıyla birlikte artık, Kürt öğretmeni, Kürt doktoru, Kürt mühendisi, Kürt Marksisti, Kürt işçisi, Kürt kadını, Kürt ailesi kısacası modern Kürdistan da yaratılmış olacaktır. Kürdistan bunların da olmasıyla modern Kürdistan olur. Bugünden bunları yaratmazsak, doğacak Kürdistan sakat doğan bir çocuk gibi doğar. Bence bu örgütler Kürdistan'ın dilidir, elleridir, ayaklarıdır, kollarıdır, parmaklarıdır. Bunların temelleri atılmazsa, bunlar yaratılmazsa yarın dilsiz, elleri ayakları olmayan bir Kürdistan, yani sakat bir Kürdistan dünyaya gelebilir. Bu konuda en büyük görev Kürt aydınlarına düşmektedir. Komünistlere büyük görev ve en önemli görev düşmektedir. Çünkü Komünistler en çok yurtseverlerdir. Bu bilinçle hareket edip hep birlikte kendi ayakları üzerinde duran Kürdistan'ı yaratalım.

3. sayımızdaki "Öğretmenlerin Sendikal Birliği" başlıklı yazıya eleştirel bir bakışı içeren aşağıdaki yazıyı, tartışmanın iyiye ulaştırıcılıktaki önemine inanarak yayınlıyoruz. Belirtelim ki, Newroz'un sayfalarında yer alan her yazı, Newroz'un anlayışı demek değildir. Yayın anlayışımız bfarklıdüşüncelere sayfalarımızı kapatmayı kabul edemez.

SENDİKAL BİRLİK VE MÜCADELEMİZ

Newroz dergisinin Kasım sayısında, "Öğretmenlerin Sendikal Birliği" üzerine "bir grup öğretmen" imzasıyla yazılan yazıdaki savları ve gerçekleri bilmemizde büyük yararlar var.

Örgütlenmenin bu aşamasında "birlik" sözcüğünün arkasına gizlenerek, örgütlenme-ye set çekecek savlar ileri sürülmesi bir yanılgı. Dahası, Newroz'un bu içerikteki yazıyı yayınlaması, kendi yayın anlayışı ile de çelişkilidir.

İleri sürülen savlar ve bu savlara ilişkin görüşümüzü şöyle özetleyebiliriz:

1- Eğit-Der, mücadelesinin uluslararası yasalardan (İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, Avrupa Sözleşmesi, İLO 98 sayılı) yararlanarak sendikal çalışmalara başladı.

- Gerçekte ise, Eğit-Der çatısı altındaki öğretmenler, kendi özgüçlerine dayanarak, mücadele üzerine kurulacak olan bir sendikal mücadele yürütüyordu.Hem de EĞİT-DER'den EĞİT-SEN'e şiarı ile mücadele yükseltildi. Eğitim-İş ise dayatmacı-grupçu anlayışını göstererek İLO toplantısına bel bağladığı için 28 Mayıs'ta kendilerini ilan etti.

2- İki sendikaya kavuşunca hem üzüldük, hem de sevindik.

- Gerçek; Bu arkadaşların sendikaya henüz kavuşamadıklarını biliyoruz. Sevindik diyen bu arkadaşların şimdiye kadar herhangi bir sendikaya üye olmadıkları ve mücadelenin de dışında olduklarıdır.

3- İki sendika arasında duygusallığın ötesinde büyük bir ayrılığın olduğunu sanmıyoruz. Fark göremedik.

- Gerçekte ise; üzülerek belirtmeliyiz ki, yaşanan somut gerçeklik ve mevcut durum, bir farklılığın olduğunu gözler önüne seriyor.

Fark, tüzük ve çalışma proğramında,

Fark, eylemlilikte ve mücadele anlayışında,

Fark, sendika ve demokrasi anlayışında...

Bu noktadan sonra bir grup öğretmence (!) ayrılık olarak görülen, ancak kendilerince "söyleniş farkı" saydıkları iki önemli fark var.

4- Ana dilde eğitim hakkını iki sendika da savunuyor.

- Gerçekte ise; Her nedense sonu "İş" ile biten bütün sendikalar (dernek diye okuyun) hep yasallık uğruna kitlelerin taleplerine set çekmekte kendilerini görevli-namzet bir devlet destekçisi kuruluş işlevi görmektedir. Yaşanan deneyimle sabittir. "Ana dilde eğitim hakkı" ilkesini savunmayan, bunun siyasi bir talep ve siyasi parti sorunu ve talebi olabileceğini ileri süren Eğitim-İş bunu tüzüklerine koymadılar. Hep yasallık uğruna. Oysa insan onurunun ve yaşam hakkının gereği olan bu haktan vazgeçince öğretmen tabanından tepki aldı. Şimdi bu ilkeyi düşünüyorlarmış.

EĞİT-SEN ise bunu tüzüğüne yazıp, mücadele ile de pratikte süreç içinde gerçekleştirileceğini gösterdi.

5- Grevli-Toplu sözleşmeli sendika;

Bu mücadelenin ülkedeki genel demokrasi mücadelesinden bağımsız olmadığı gerçeğinden hareketle;

Eğitim emekçilerinin öncelikle tüm anti-demokratik yasalara karşı mücadele etmesi gereklidir. Bu da genel geçer doğrudur. Önemli olan mücade-lenin hangi anlayış, hangi yöntemlerle yürütüleceğidir.

Bir mücadele alanını teorik olarak netleştirmeden ve ifade etmeden, proğram ve tüzüğüne yerleştirmeden nasıl çözülecek? Yoksa iddia edildiği gibi, nicel birikim sonucu sürpriz bir kontratakla mı grevli-toplu sözleşmeli sendikaya kavuşacaklar? Örneği yaşanmış bir ham hayal bu!

Sendikaların bunu gerçekleştirmesinin olmazsa olmaz koşullarının gerçekleşmesiyle bağlantılı olduğu gerçektir.

Nedir bunlar? Demokrasi güçlerinin nitel ve nicel etki nliği, güçler dengesinin, demokrasi güçlerinin lehine değişmesi mücadelesinin sonuç vermesi... Sendikal mücadelede de bu KİTLE VE SINIF SENDİKACILIĞI'nı savunmakla gerçekleşir. Yoksa, keskinlik olsun diye yazılıp benimsenmedi herhalde.

Bu yasadışılık fobisi neden? Eğer sendika tüzüğü-proğramı ile kedisini ilan edip, yasal tescilliği de onanmışsa, ve bunu devlet kabul ettiği halde, dışarıda durup çamur atmak hangi mantık ölçüleriyle bağdaşıyor.

6- İki ayrı sendika, eğitimcilerin kafasını karıştırmaktadır.

- Gerçek; kafaların karışıklığını doğru yerde arayalım. Ayrıca, iki ayrı sendikayı birbirinden ayırmayacak kadar aciz gördüğünüz öğretmenden nasıl mücadele beklersin?

Hayır, düşündüğünüzün aksine öğretmen kesimi aciz değil. Geçmiş deneyimine dayanan, kendisini kucaklayan, hak verilmez-alınır anlayışı ve demokrasi güçleriyle güç-eylem birliği yapan, işvereni ile toplu pazarlık yapacak, gerektiğinde grev silahını kullanacak olan, öz örgütleri olan EĞİT-SEN'de örgütlenmektedir.

Sendikal mücadelenin dışında durup, kelimenin tam anlamıyla "hariçten gazel okumak" dergi sayfalarından çağrı yapmak birliği gerçekleştirmez.

Son bir söz; Bu bir grup öğretmeni (!) Malatya'daki sendikal mücadeleyi omuzlayan arkadaşlar aramaktadır. Nerdesiniz?

YAŞASIN GREVLİ TOPLU SÖZLEŞMELİ SENDİKAL MÜCADELEMİZ.!
•YAŞASIN EĞİT-SEN!
EĞİT-SEN Malatya Temsilciliği
NASIL BİR ÖĞRETMENLER

Ş. KARACAN'IN YAZISI VE KISA DÜŞÜNCELERİM

Ferhat ÇAĞLAYAN

Kanaatimce, Newroz'un önemli bir politik karakteri vardır. O, kendisi dışındaki ulusal devrimci güçlere yönelik yaklaşımını hep yapıcılık, dostluk ve işbirliği temeli üzerine oturtur. Bunu, içinde yaşadığımız süreç ve gelecek açısından vazgeçilmez bir görev olarak kabul eder. Yapıcı olmaya çalışmak veya olmak diğer devrimci, yurtsever güçlere karşı eleştirel olmayı dıştalamaz. Tam tersine, eleştirisiz bir yapıcılık düşünülemez; elbette ki yapıcı olmayan eleştiriler de kabul edilemez.

Bana göre, kendisini arzın merkezinde görmeyen veya "dünyanın merkezi benim ayak bastığım yerdir" demeyen Newroz, eleştirellikle yapıcılığı bütünsel bir karakterin küçümsenmez bileşenleri olarak görür. Eleştiri adına ulusal devrimci güçleri kilometrelerce ötelere itecek, aynı ülkesel zeminlerde bulunan ama bununla birlikte sanki farklı ülkelerdeymiş gibi onları birbirinden soyutlayacak, işbirliği yapma yönünde zaten bir çok olumsuzluk taşıyan süreci daha bir koyulaştırarak olumsuzlaştıracak vb. sorumsuz yaklaşımlar Newroz'un politikalarının içerisinde olmadığı inancındayım. Newroz'un Özel tanıtım sayısı, O'nun bir manifestosu olma özelliğiyle bunu açıklıkla ifade eder.

Newroz'un bu politik kültürüne ve karakterine rağmen, 2. sayıdaki "BİR GÜNLÜK DEVRİM VE BAZI SAPTAMALAR" başlıklı ve S. KARACAN imzalı yazı aykırı bir konum arzetmektedir. Newroz'un olumlu etkisini, saygınlığını olumsuzlaştırmaya, kitlesel yaklaşımlar doğrultusunda Newroz'u bir araç görüp O'nu bu şeklide kullanmaya, Newroz hakkında şaibeler yaratmaya hiçbir imza sahinin hakkı yoktur.

Newroz, aynı anda farklı ruhsal etkilenmelere sahip olan, aklına geleni kağıda döktürüp yayınlatan insanların kullanacağı bir araç olmamalıdır. Buradan farklı yaklaşımları, özgün düşünceleri Newroz'da yayınlamama gibi bir sonuç çıkarılamaz. Farklılık zenginliktir. Bu zenginlik Newroz'a yansımalıdır. İdeolojik-teorik zenginlikleri sunmak, bunlar üzerinde derinlemesine tartışmalara girmek ve bu tartışmalardan yenilenmiş,daha bir donanmış olgun teorik, politik formasyonla çıkmak, Newroz'un önüne koyduğu bir hedeftir.

Ş. KARACA'nın BİR GÜNLÜK DEVRİM VE BAZI SAPTAMALAR yazısının sorumluluk hissetmeyen bir tarzda kaleme alındığı, yazının hem kendi karakterinden, hem de ileri sürülen yaklaşımlarından belli oluyor. Şöyleki:

Vedat AYDIN'ın katledilmesiyle ilgili olarak bir yandan "Bu vahşi kini işleyen adresin, devlet olduğundan asla şüphe duyulmamalıdır" derken; öte yandan da "Vedat AYDIN toplumsal ve devrimci özellikleriyle, bir gruba sığmayacak kadar büyük, Kürt ulusunun ortak değerleri olmaları nedeniyle bu gün olduğu gibi gelecekte de bu gibi şahsiyetlerin hem devlet hem de ulusal sevgiden uzak, ulusa hırçın yaklaşım içinde olan bir takım çevrelerce de ortadan kaldırılması ihtimali vardır. İhtimal diyoruz, çünkü küçük ve karanlık hesaplar bozulunca, buna sebep olan kişiler temizlenebiliyor" diyerek kendi kendisini yadsıyor ve azda olsa Vedat AYDIN'ın katledilmesine ilişkin şüpheler yaratıyor. "Asla şüphe duyulmamalıdır" deyip te, yanısıra" ihtimal'lerden sözetmek karışık bir ruh halinin ifadesidir.

Artı, böylesi rasgele bir ifade, Vedat AYDIN'la temasta bulunan "Bir takım çevreler'in kitlesi ve kendisinde haklı tepkiler doğurabilir ve Newroz kolektivitesinin "ihtimal" deyip ortalığa çamur atma yaklaşımını benimsememesi ve mahkum etmesi bu husumetin özüne önemli bir engel konumundadır.

Vedat AYDIN'ın "eylemli yasal demokratik mücadeleyi radikal bir tarzda yürüt"mesini övgüyle karşılayan ve olumlayan bir tutumun ardından, ileriki sayfalarda, devrimci güçlere "bu günün çalışma biçimi yumuşak yöntemler olmalıdır" önerisinde bulunmak tam bir zıtlıktır. Demokratik alanda radikal eylemlilik ile yumuşak yöntemler birbirine uzak olan olgunlardır.

Bugün Kürdistan'da bir ulusal kurtuluş mücadelesi süreci yaşanmaktadır. Bütün yurtsever devrimci güçler şu veya bu düzeyde bu sürecin içerisindedirler. Kimisinin politik aktivitesi ilerlemiş ve ülke sathına yayılmıştır, kimisininki ise henüz daha dar bir alanda kalmış durumdadır. Ama tüm Kürdistan'ı güçlerin halkımız için yarattığı değer, harcadığı emek vardır. Önemli olan "ben merkezci, ben doğrucu" biçimindeki köhnemiş mantıklardan sıyrılıp bu değerlere ve emeklere gereken saygıyı gösterebilmektir, eleşitirel konumu muhafaza edip ulusal dostluk kavramının espirisine uygun olarak davranabilmektedir. Böylesi bir tutum bir çok"şüphe"den daha önde gelir."Şüphe"lerle fazlaca uğraşıp ulusal dostluk sürecine olumsuz cepheden bir tekme sallamak pekte akıl alacak bir politika olmayacaktır.(!)

Ş.KARACAN üstü kapalı veya dolaylı bir tarzda özellikle belirtili bir yurtsever-devrimci çevreye "karşı devrimci" suçlaması yapıyor. Ve diğer yurtsever çevrelerin de bu suçlamasına katılmalarını öneriyor. Dikkatli bir okuyucu bu "diplomatik örtülü" mantığı net bir şekilde yakalayabilir.

Ama biz böylesi suçlamalara karşı deriz ki "bu şarkının sözleri bizim buralarda pek demode oldu."

Geçti artık böylesi çarpık yaklaşımlar. Kürdistan

halkı böylesi politikaları benimsemiyor. Dünya halkları da benimsemiyor tabii. Çin'i savunanlara karşı "Mao'cu karşı, devrimciler", Sovyetleri savunanlara karşı "sosyal faşist karşı devrimciler", ayrıntılarda yanlış yapanlara potansiyel karşı devrimci olan revizyonistler" gibi anlamsız gereksiz politikalarla yıllar yılı yüzyüze kalan Kürt halkı için bu tür politik, kaba ve yüzeysel mantıklar artık kabul edilemez; tahammülle karşılanamaz.

Hele hele biz Kürdistan komünistleri, aklımızı başımıza devşirip, ülkenin özgürlüğü, bağımsızlığı için kurşun sıkandan, yakasına rozet takana, serhıldanlarda haykırandan evinde kendi dilinin türkülerini dinleyene, Kürt halkı için yoğunluklu politika yapandan sadece bir sevgi sözcüğü sarfedene ve hatta onun için kendi dini duyguları gereği iyi niyetli bir tarzda dua edenlere kadar herkese karşı sevgiyle, saygıyla dostlukla yaklaşmamız gerekir.

"Karşı-devrimci" gibi kavramları sorumsuzca kullanıp da Kürdistan'lı siyasi güçler arasında zaten varolan olumsuz havayı daha bir kötüleştirip insanların nefes dahi alamayacağı bir siyasal ortam yaratılmasına yönelik hiçbir çaba kabul edilemez.

Bugün K. Kürdistan'da ulusal devrimci güçler vardır.Tüm politik yaklaşımlar ve eleştiriler bu çevrede dikkatli bir tarzda biçimlenmelidir.

Herkes bilir ki, illegalite ile yasadışılık biribirinden farklı kavramlardır. Ş. KARACAN yasallığı bozmayı, illegalite ve yasadışılık olarak yorumluyor ki; bu yanlıştır. Burada olan şey yasal olanı yasadışı bir düzeye sıçratmaktır. Devletin yasalarını çiğnemektir. Örneğin "Biji Kürdistan" diye haykırma yasal alanda yasadışılık yapmak demektir. Devletin yasalarında bu suç olduğu için yasadışılık yapılmış oluyor. İllegalite ise farklıdır. Faaliyetin, kurumun devlet güçlerinden gizli olmasıdır. Örgütlerin, mekanizmaların devlet nezdinde korunmasıdır illegalite. Yoksa falanca güzergahtan geçilmesi gerekirken, falancasına yönetildiği için illegalite yapılmış olmuyor; yasadışılık yapmış oluyor. Ve bu gereklidir. Gerektiği yerde, gerekli sloganların haykırılması bilinciyle hareket etmek kayıdıyla, bu gereklidir. Zaten anlamlı olan budur. Onbinlerce Kürt insanının katıldığı Serhıldanlarda güzergahlar değişti diye "mahkum eden", sloganlar atıldı diye,"efendim illegalite yapılıyor, yasadışıcılık yapılıyor" feveranlarında bulunmak doğru değildir. Bu, görüşte Serhıldanları öven bir reformistliktir. İllegalite ile yasadışılığı karıştırmaktır.

Ş. KARACAN diyor ki "şiddet bugün, toplumsal hareketin bitmesine hizmet edebilir". Ardından öneriyor "bugünün çalışma biçimi yumuşak yöntemler olmalıdır diye düşünüyoruz". Yazar her ne kadar "düşünüyoruz" deyip çoğul kullansada gerçeğin "düşünüyorum" olduğu bellidir. Çünkü Newroz: yedi yıldır kırlarda süren gerilla mücadelesi ve Serhıldanı,"Kürt sorununa ve özgürlüğüne yönelik kamuoyunda, geri dönüşü zor bir meşruyeti kazandırmıştır. Halkımız, özgürlüğünü elde etmenin kararlığı içindedir. Bu, ulusal özgürlük mücadelesinde olumlu bir yöndür." dediği Özel Tanıtım Sayısı ile Ş. KARACAN'ın mantığını baştan mahkum etmiştir. Bu nedenle Ş. KARACAN'ın "düşünüyoruz" ibaresi Newroz'la ilintili olamaz.

Kaldıki, Serhıldan nerde, yumuşak yöntemler nerde? Serhıldan= Ayaklanmadır Serhıldanların tüm dünyayı sarstığı bir dönemde yumuşak yöntemler önermek gülünçtür. Anlaşılan Ş. KARACAN, önce halkın radikal yönünü şöyle bir okşuyor, ondan sonra O'nu kendi reformist yöntemlerine getirmeye çalışıyor.

Bugünün Kürdistan'ında şiddet toplumsal hareketi bitirmiyor. "... bitirebilir" cinsinden bir ihtimal dahi ortaya atmak Ş. Karacan'ın kendi şüpheciliğine uygundur.Ancak Kürdistan'ın nesnelliğine uygun değildir. Biçimi tartışılabilir, ama verili koşullarda şiddet zorunlu bir araçtır. Şiddetin yanlış veya doğru bir biçimde kullanılışı yapıcı bir eleştirellikle tartışılabilir. Bununla birlikte, şiddetin Kürdistan halkına bir çekim gücü yarattığı, yüzbinlerce yoz insanı dahi kendi Kürt kimliğine sahip kıldırttığı bir gerçekliktir.

Kürdistan komünistleri, Kürdistan'da uygulanması gereken şiddetin biçimini yapıcılıkla tartışmak durumdadırlar. Bu başlı başına bir çalışma konusudur. Bu nedenle burada konu üzerinde durmayacağım. Ancak Kürdistan komünistlerinin görevlerinden birisi de, şiddetin biçimi ve o biçimin bileşenleri üzerinde yoğunlaşmakdır.

Ş. Karacan yapılan propagandalar üzerinde durarak, çok ciddi bir tarzda aldatmadan sözediyor; aldatmanın kaynağını sömürüde buluyor; aldatmaya başvuranların sömürücüler olduğunu belirtiyor ve aldatmaya bir örnek veriyor: "Gerillalar şehire inmiştir".

Gerillanın şehire inip inmediği tardışılabilir elbette. Böylesi mübalağalı söylemlere gerek olmadığı söylenebilir (ki ben de söylüyorum); bu düzeyde dostça eleştiriler de ifade edilebilir.

Bu yazı, Newroz kollektivitesini ve aktivitesini, daha kısası bütünlüğünü Ş. Karacan'ın sahip olduğu türden anlayışlardan uzak tutmak, yararlı ve olgun olmayan kayıkçı döğüşü biçimindeki sataşmalardan arındırmak amacıyla bir uyarı niteliğinde kaleme alındı. Newrozcu olan-olmayan geniş bir kitle tarafından tepkiyle karşılanan bu yazıya karşı sözkonusu tepkileri bütünlüklü bir tarzda birleştirmek bir görevdi.

Newroz Yayın Kurulunun böylesi yazılara karşı daha bir duyarlı davranarak Newroz'da yer vermemesi ve ayrıca hiçbir Newroz okuyucusunun-savunucusunun bu yazılara prim vermemesi gerektiğini de ayrıca istiyorum.

Bir Newrozcu olarak duyarlılığımın bundan sonrada devam edeceğini de vurguluyorum.

ULUSAL SORUN, ULUSAL BAĞIMSIZLIK ve ÖRGÜTLENME - 3

Kemal BİLGET

Yazının ikinci bölümünde ulusal hareketin ve mücadelenin kendisini bugüne kadar "Bağımsız Kürdistan Halk Cumhuriyeti" olarak ifadelendirememesinin nedenleri üzerinde durmuştuk. Başarısızlığın altında yatan asıl nedenlerin öznel nedenler olmadığını açıklamaya çalışmıştık.Öznel bakımdan olguları tarihsel süreci de dikkate alarak açıklamaya çalıştık ama, kısa geçtik. Bazen bir satırla, bazen bir parağrafla veya ara başlık altında açıklamaya çalıştığımız her bir konunun başlı başına bir kitap konusu olduğunu okura hatırlatalım. Başarısızlığın asıl nedenleri olarak belirttiğimiz ve belirteceğimiz nesnel nedenlerle ilgili de aynı durumun geçerli olduğunu söylemeye gerek yok.

Hatırlanacağı gibi yazının ikinci bölümü "Kürt dili üzerindeki yasak, Kürt kültürü ve sanatının gelişiminin engellenmesi... gibi ulus üzerinde derin etkileri ve sonuçları olan sömürgeci politikaların da bu kapsamda (nesnel nedenler) ele alınması gerekiyor. Çünkü bu tür yasakların, baskıların ve engellemelerin yarattığı sonuçlar nesneldir, niteliği etkilemektedir. "Tıpkı ulusun ve ülkenin parçalanmasının yarattığı sonuçlar gibi" diyerek bitirmiş ve "Bunlar üzerinde ayrıca duracağımızı" belirtmiştik. Kaldığımız yerden nesnel nedenler üzerinde durmaya devam edelim.

C- ULUSAL VAROLUŞUN TEMELİ : DİL BİRLİĞİ

Dil birliği, halkların ulus olmasını sağlayan temel niteliklerden biri ve en önemlisidir. Dil, ortak tarihsel sürecin yarattığı bir olgudur. Dilin tarihi, insanlığın tarihiyle yaşıttır. İlkel toplumdan köleciliğe ve oradan halk olmaya ulaşan insan toplulukları, tüm bu uzun tarihsel süreç içerisinde ve hayatın her alanında ilerlemesini sürdürürken, dilini de ortak anlaşma aracı olarak geliştirmiştir.

Yazının birinci bölümünde de belirttiğimiz gibi, halkların ulus olmasını sağlayan ilk temel özelliğin kökleri ilkel toplum aşamasının ilk dönemlerine kadar uzanır. Bunlar : Dil ve kültür birliğidir. Bunların ardından ortak tarih gelir. Halkların üzerinde yaşadıkları topraklar şu veya bu nedenle değişebilmiştir. En azından değişenler vardır. Ulusal pazar birliği ise kapitalizmin doğurduğu, ulusu ulus yapan temel özelliklerin tarih içerisindeki son halkasıdır.

Bu iki kısa parağrafın anlamı şudur : Dil, kültür ve tarih bir ulusun iskeletidir. Hatta, iskeletin de ötesinde bir anlam ifade etmektedir. Kökleri milyonlarca yıla uzanır. Oluşması, milyonlarca yıllık bir tarih ve insanların hiçbir zaman bilip öğrenemeyeceği kadar çok sayıda atalarımızın emeklerinin, ürünlerine dayanır. Bir ulus için dil, tarih ve kültür varolmak yada yokolmak demektir. Bir ulusun toprakları elinden alınabilir (Filistinliler gibi), pazarı tamamen başkaları tarafından ele geçirilebilir veya bir başka ulus pazarıyla entegre edilebilir. Bunun dünyada birçok örneği vardır. Fakat, toprakları ve pazarı elinden alınan veya pazarı entegrasyona uğratılan bir ulus, tarih sahnesinden silinip gitmez. Tarihsel gelişimi engellenmiş, insanlığın gelişimine yapacağı katkıları azaltılmış, ulusal egemenlik hakkı gasp edilmiş olabilir. Ancak ulus, ulus olarak yaşamını yine de sürdürür. Dil, kültür ve tarih ise bir ulus için yaşamsaldır. Dilin yasaklanması, ulusun bireyleri ve toplulukları arasında ortak anlaşma aracı olmaktan çıkarılmaya çalışılması kültürün gelişiminin önlenmesi ve tahrip edilmesi; tarihin geçmişin karanlıklarına gömülerek unutturulması, yani, tarihin sahipleri tarafından bilince çıkarılarak bilinçlice yaşanmasının engellenmesi bir ulusun yok edilmesidir.

Gerçi dünyanın hangi işgalci ve sömürgeci gücü olursa olsun, o, bir başka ulusun dilini, kültürünü ve tarihini kolay kolay yokedemez. Çünkü bu ulusal değerlerin kökleri milyonlarca yıllık tarihin derinliklerine uzanır. Sökülüp atılması zordur. Bunlar ulus için yaşamsaldır ve onun için ulus kendisini yoketmek isteyenler karşısında topyekün, çok yönlü ve uzun erimli direnme gücü ortaya koyar. Bu direnme haklı bir varoluş kavgasıdır. Genellikle haksızın üstesinden gelir ve ulusun yaşamasını sağlar.

Dikkat edilirse, "bir ulusu her koşul altında yok etmek mümkün değildir" diyemedik. Çünkü bir ulusun tarih sahnesinden silinmesi milyonda bir de olsa olabilirlik içerir. Örneğin; Halepçe ve Hiroşima katliamları gibi soykırımların bir ulusun tüm yerleşim birimlerini kapsayacak genişlikte uygulanması halinde bir ulus yok edilebilir. Gerçi böyle bir katliam da, kolay başvurulacak bir yol değildir. Katliamcı gücün tüm dünya insanlığını köleleştirmiş olması gerekir. Bir ulusu yok etmenin bir başka yolu ise o ulusun, ulusal kimliğinin uzun bir tarihi süreç içerisinde ve barbarlığın birçok yol ve yöntemi kullanılarak eritilmesinden geçer. Yani, dilinin bütünlüklü bir dil olmaktan çıkarılması, kültürünün tüm yaşamsal özellikleriyle yıkımı ve tarihinin belleklerden bile kazınmasıyla olanaklıdır. Bunun da kolay olmadığı açıktır.

Konuya dille başlamıştık. Çünkü, ulusu ulus yapan yaşamsal nitelikler olarak saydığımız olgular içerisinde dilin ayrı bir yeri vardır. İllede bir öncelikler sıralaması yapılacaksa, ulusun nitelikleri arasında dil birincildir. Çünkü dilin özgürce kullanılması (ko-

nuşma, okuma ve yazma dili olarak) koşullarında dilin evrimi süreceği gibi, kültürel gelişimin de motor gücü işlevini de üstlenecektir. Ayrıca ulusal tarihi bilince çıkarıp yaşamak da dilin özgürce ve her alanda kullanılabilmesi ile mümkündür.

"İnsan alet kullanan hayvandır"; "İnsan düşünen hayvandır"; "İnsan konuşan hayvandır" gibi özdeyişlerle insanın tanımlandığı bilinir. Konumuzla ilgisi bakımından son iki özdeyiş üzerinde duralım. "İnsan konuşan hayvandır" özdeyişinin doğruluğu açıktır. İnsan konuşmak zorundadır. İnsan anadilinden başka bir dille de konuşabilir ve insan olma özelliklerini koruyup geliştirebilir. Bir ulus için ise aynı şeyi söylemek olanaksızdır. Ulus kendi ulusal diliyle vardır. Dili yasaklanmış ve tüm insanlarına ana dilleri unutturulmuş bir ulus düşünülemez. Kendi dilini konuşamayan bir ulus yok olmamışsa bile yok olmanın eşiğindedir. Kendi dilini yalnızca konuşma dili olarak kullanabilen bir ulusun ise tarihsel gelişimi sağlıksızdır. Böyle bir ulusun bünyesi hastalıklıdır, sakattır. O dil sağlıklı gelişemediği gibi o ulus da sağlıklı gelişemez.

Bir dilin gelişmesi ve zamana ayak uydurması için, o dilin konuşma ve okuma yazma dili olarak kullanılması gerekir. Bunlar da yetmez, dilin bilimsel bir çalışma alanı olarak ele alınması, yani dilin, dil bilimcilerinin akademik konusu olması gerekir. Bu üç olgu bir arada var olduğunda dil kendi iç evrimini sağlıklı bir biçimde sürdürebilir ve toplumsal işlevini tam olarak üstlenebilir.

Bir dilin gelişmesi ve zamana ayak uydurması için, o dilin konuşma ve okuma yazma dili olarak kullanılması gerekir. Bunlar da yetmez, dilin bilimsel bir çalışma alanı olarak ele alınması, yani dilin, dil bilimcilerinin akademik konusu olması gerekir. Bu üç olgu bir arada var olduğunda dil kendi iç evrimini sağlıklı bir biçimde sürdürebilir ve toplumsal işlevini tam olarak üstlenebilir

"İnsan düşünen hayvandır" demiştik. Dilin düşünmekle doğrudan bağı vardır. İnsanlar konuştukları dilde düşünürler. Şöyle demekte mümkündür: Dil düşünmenin ve düşünüleni ifade etmenin aracıdır. Gerçi düşünmenin harfler, rakamlar, geliştirilmiş özel bilgisayarlar vd. semboller gibi ifade araçları da vardır ama, bunların hiçbirisi dilin yerini tutamaz. İşte o yeri doldurulamaz düşünme, ifade ve anlaşma aracı sayesindedir ki, insanoğlu doğayla kavgasının ve her düzeydeki çelişkilerinin çözümü mücadelesi içerisinde, kendi niteliğini gittikçe geliştirebilmiştir. Gelişen niteliğin en başında beyin gücü vardır. Sonra da beynin yarattıkları... Gelişmiş beyinlerin ürettiği üretim araçları ve o üretim araçlarını kullanan elere kumanda eden nitelikli iş (insan) gücü... Yani, yine gelişmiş beyinler...

İnsanlar konuştukları dilde düşünürler sözüne yeniden dönmek gerekiyor: İnsanlar en iyi, en güzel, en tam kendi ana dilleri ile konuşabileceklerine göre, düşünebilme kapasitelerini de ancak ana dillerini konuşabildiklerinde en üst düzeyde geliştirebilirler. Anadilinde konuşan, ana dilinde düşünen insan; nitelik gücünü, yani insan olma niteliğini geliştirebilmenin ilk temel koşuluna sahip demektir. Anlaşılacağı gibi dil, insanların, halkların ve ulusların gelişimini sağlayan temel araçların başında gelmektedir. Onun içindir ki, bir ulusa yapılabilecek en büyük kötülük, ona kendi dilini konuşmayı yasaklamaktır. Dil yasağı, bir ulusa yönelik soykırımdan daha ağır bir yaptırımdır. Soykırım, kitleleri silahla öldürmektir. Dil yasağı ise kör bıçakla parça parça keserek öldürmek gibidir.

Kendi dilini konuşamayan, dilini okuma-yazma dili olarak kullanamayan bir ulus asla modern bir ulus olamaz. Çünkü, dil özgürce kullanılmadan kültürel gelişme sağlanamaz. Her ulus, ulus olmadan önceki dönemlerde yaratmış ve biriktirmiş olduğu kültürel değerlere sahiptir. O değerlerin arınması ve geliştirilmesi tarih boyunca sürer. Dil yasağı, geçmişten getirilen kültürel değerlerin arındırılması ve geliştirilmesi sürecini önemli ölçüde engelleyeceğinden, ulusu geçmiş tarihin kültür düzeyine mahkum eder. Ulusal sanatın gelişmesi bir yana, sağlıklı doğmasını bile engeller. Çünkü, okuma yazma dili olarak kullanılmayan bir dille sanat yaratılamaz. Sadece edebi sanatlardan söz etmiyoruz; müzik, resim, sinema, tiyatro gibi sanatların da yaratılması olanaksızdır.

Her düzeyde nitelikli insan gücü yaratmayan, geçmiş tarihi sürecin kültürel düzeyine mahkum olan ve sanat üretemeyen bir ulus düşünülemez. Çünkü, tüm bunlarla karşı karşıya olan bir ulus, kendi ulusal birliğini dahi sağlayamaz. Ulusal birlik, ancak ortak ulusal değerler üzerinde sağlanabilir. Ulusal birliğin sağlanmamış olması veya ciddi zaaflar taşıması doğrudan nitelikle ilgilidir; nesneldir. Böyle bir nesnelliğin varlığı, toplumu geçmişinden koparır. Ulusu, kendi tarihine ve kendi kendisine yabancılaştırır; kimliksizleştirir. Kimliğini yitirmiş bir toplum kendi tarihine sahip çıkamaz. Tarih bilinci olmayanın ise geleceği olamaz. Tarih bilinci, bilmekle başlayıp, benlikte duymak ve yaşatmakla sürer. Bilinmeyen ve bilince çıkarılmayan bir tarih üzerine gelecek kurulamaz. Köksüz ağacın yeşerdiği görülmemiştir.

Tarih bilinci, bilmekle başlar. Tarihi bilmek, elde bilgi malzemesi olmasını gerektirir. Bilgi toplamak, özgür araştırma ve inceleme ortamının varlığını, araştırma-inceleme yapanların bilimsel metodlu ve pozitif bilimlerin olanaklarını kullanabilmelerini gerektirir. Tüm bunların varlığı da yetmez. Tarihsel bilgilerin genel hatlarıyla kitleler, daha bütünlüklü olarak ise toplumun ileri ve aktif unsurları tarafından

bilinmesi ve bilince çıkarılması gerekir. Tarih, o zaman o ulusun tarihi olacaktır. Ve o tarih üzerine gelecek kurulabilir. Ulusun geleceğini kuracak olan en geniş dinamik güçlerinin tarih bilincine sahip olabilmesi ise ancak kendi ulusal dillerini özgürce kullanabilmeleriyle olanaklıdır.

Bu genel teorik açıklamalar içerisinde okurun Kürt ulusunu bulacağına şüphe yok. Ama biz, yine de teorik düzlemde yazdıklarımızı somutlayalım. Somutlamaya Mustafa Kemal'in bir sözüyle başlayalım.

İsmail Beşikçi, Utkan Kocatürk'ün "Atatürk'ün Fikir ve Düşünceleri" kitabından aktarıyor: "Mustafa Kemal 1930'lu yıllarda, Türk Tarih Kurumu üyelerine ... Balkan uluslarının Osmanlı İmparatorluğuna karşı yürüttüğü ulusal kurtuluş mücadelesi hakkındaki düşüncelerini açıklıyor. Biz Balkanları neden kaybettik? diye soruyor. Cevabını kendisi veriyor. Balkan halklarının Slav araştırma kurumları kurduğunu, dilleri, edebiyatları, tarihleri ve kültürleri konusunda geniş araştırmalar yaptıklarını vurguluyor. Bu araştırmaların ve bu araştırmalar etrafında yapılan tartışmaların, o halkları ulusal bilince ulaştırdığını ve sonuç olarak Osmanlı devletine başkaldırdıklarını belirtiyor" (Devletler Arası Sömürge: Kürdistan s. 26) Mustafa Kemal'in bir sohbet sırasında açıkladığı bu düşünceleri çok şeyi ifade ediyor:

T.C, onun kurucusu Mustafa Kemal ve diğerleri Osmanlı devletinin mirasçıları. Kendi tarihlerini iyi biliyorlar. O tarihten geniş dersler çıkardıkları açık. Osmanlı devletinin işgalci ve sömürgeci karakterini olduğu gibi T.C'ne taşımışlar; o karakteri güne ve güçlerine göre uyarlamışlar. Halkları değil, ulusları sömürgeleştirme politikaları izlediklerini bilincindeler.

Sömürgeci politikalarının karşısındaki en büyük tehlikenin egemenlikleri altında tuttukları ulus ve azınlıkların ulusal bilinci olduğunu iyi biliyorlar. Ulusal bilinci yok etmek veya zayıflatmak sömürgeci politikalarının esası. Ve biliyorlar ki, ulusal bilincin nesnel temelleri var. Ulusal bilinci yok etmeye bu nesnel temellerden başlıyorlar. Mustafa Kemal'in açıkça belirttiği gibi, ulusal bilincin nesnel temelleri : bir ulusun dilidir; tarihidir, kültürüdür; sanatıdır.

Ve yine T.C yöneticileri biliyorlar ki; artık sömürgeleştirmek, yani ulusal mücadelelerle karşı karşıya olmak bakımından karşılarında Balkan ulusları ve Araplar yoktur. Bir ve asıl tehlike var: O da Kürtler. Kürt ulusunu sömürge boyunduruğu altında tutmak için tarihsel deneyler irdeleniyor. Tarihten çıkarılan dersler pratik politikaya dönüştürülüyor. Balkanlar deneyinin Kürdistan'da yaşanmaması için temel politikalar saptanıyor. Temel politikalar olarak :

* Kürt ulusuna karşı askeri zorun en vahşi biçimleri uygulamaya konuyor. (Bu yön üzerinde daha önce durmuştuk)

* Ekonomik politikalar Kürt halkını en azla yetinmek zorunda bırakacak biçimde saptanıyor ve ekonomik gelişmenin önü bilinçli bir biçimde tıkanıyor. (Bu yön üzerinde de durmuştuk).

* Kürdistan'ın ve Kürt ulusunun bölünüp parçalanması yönünde T.C bilinçli bir politika izliyor. (Bu sorun üzerinde ileride duracağız.)

* T.C, Kürt ulusal bilinci ve hareketinin nesnel temellerini tahribe yöneliyor. Bu son cümlenin açıklamasına yeniden dönmek üzere bir noktanın altını çizmeliyiz.

Mustafa Kemal'in ağzından Balkan uluslarının ulusal mücadelede neden başarılı oldukları üzerine açıklaması çok önemli. Biz Kürt ve Kürdistanlı devrimci ve komünistlerin yapması gereken görevlerin bir kısmının altını kalın çizgilerle çiziyor. Dil, tarih ve kültür alanlarında ciddi kurumlaşmalar, ciddi araştırmalar ve ciddi tartışmalar yaratmamız ve yapmamız gerekiyor. Onlarca yıllık bir süreçte Kürt ulusal kimliği üzerinde yaratılmış tahribatları önlemek zorundayız. Tahribatlar önlenmeden, ulusal hareketin yeniden ve bir üst düzeyde üretimi sağlanamadan başarılı olunamayacağı açıktır. Bunun bir yolunun siyasi kavgadan ve örgütlenmeden geçtiği doğrudur. Fakat üzerinde durduğumuz konu da en az bunun kadar önemlidir. Böylesine önemli bir konuda alınmış yolun kısalığını herkes biliyor. Yeniden konunun akışına dönersek:

T.C, Kürt ulusal bilinci ve hareketinin nesnel temellerine saldırıyor dedik. Bu, T.C'nin kuruluşundan beri izlediği bilinçli bir politikadır. Bir devletin bir başka ulusu egemenliği altında bulundurması, bu durumu uzun süre devam ettirebilmesi ve egemenliği altındaki ulusu yönetebilmesi kolay değildir. Bu gerçeklikten hareket eden T.C, Kürt halkını kolay yönetilir bir konumda tutmak için tüm gücünü kullanmakta ve tüm yolları denemektedir. Kürt halkını cahil ve yoksul bırakmak, yani azla yetinen bir düzeyde tutmak için en başta onun beynine saldırmaktadır. Beyne saldırı geniş anlamlıdır: *Öncülerin fiziken yok edilmesidir; her düzeyde örgütlenmenin yasaklanmasıdır; araştırma, inceleme ve tartışma ortamının yok edilmesidir; ulusun kendisinin ve bireylerinin nitelik gelişiminin engellenmesidir; düşünmenin ve düşüncenin suç sayılmasıdır; kültürel ve sanatsal gelişimin önüne set çekilmesidir; tarihin unutturulmasıdır ve dilin yasaklanmasıdır. Tüm bunların ise Kürt ulusu için varolmak demek olduğu açıktır.* Dolayısıyla, T.C Kürt ulusunun varlığına saldırmaktadır. O şunu bilmektedir : Her insanın, kitle ve ulusun her türlü eylemi birikmiş değerlerine dayanır ve ona çeşitli mücadele araçları gereklidir. Kürt ulusu için de bu böyledir. Onun mücadelesinin ve kurtuluşunun engellenebilmesinin yolu, onun değerlerinin tahrip edilmesi ve mücadele araçlarının elinden alınmasıyla mümkündür. T.C kuruluşuyla birlikte, geçmiş tarihinden çıkardığı dersleri Kürt ulusuna karşı pratik politikaya dönüştürüyor ve Kürt ulusunun ulusal değerlerine saldırıp onları tahrip etmeyi, Kürt ulusunu mücadelede araçsız bırakmayı amaçlıyor. Yani Kürt ulusal kimliğini eritmek istiyor. Bu poli-

tika T.C'nin temel politikalarının başında geliyor ve o günden bu güne uygulanıyor. T.C'nin Kürt ulusuna karşı izlediği bu politikasında önemli ölçüde başarılı olduğu da inkâr edilemez.

Anlaşılacağı gibi, T.C, Kürt ulusunu tarihi süreç içerisinde ve bir bütün olarak yok etmek istiyor. Kürt ulusuna yapılabilecek kötülüklerin en büyüğünü ve en acımasız olanını uyguluyor. Özgün ve öznel bir sömürgeci yol izliyor. Kürt ulusunu ölüm orucunda ölüme giden bir insanın yaşadığı gibi yokoluş sürecine itiyor. Onun için kör bıçakla parça parça keserek öldürmeye benzettik.

Yıllardır uygulanan bu politikanın en uç biçimi Kürt dilinin yasaklanmasıdır. Kürtleri zor ve asimilasyon politikalarıyla anadilinden koparıp Türkçe konuşmak zorunda bırakmak, onlara yapılmış en büyük kötülüktür. 20 milyona yakın insanı sakat bırakmak, kekeme etmektir. Ulusun insanlığa yapacağı katkıları engellemektir. Ulusa ve insanlığa karşı işlenmiş en ağır suçtur; insanlık suçudur. Tarihin ileriye dönen tekerini durdurmaya çalışmaktır. Umutsuz bir çabadır. Eninde sonunda sonuçsuz kalacaktır. Fakat, bu politika ve pratiğin olumsuz sonuçlarının acısını da Kürt ulusu yaşamaktadır ve bedeli oldukça ağırdır.

T.C'nin sömürgeci politikalarının pratikte nasıl uygulandığını Türkiye'de ve Kürdistan'da yaşayan herkes bilir. Kürt diline karşı çağ dışı, insanlık dışı bir yasak politikası 1924'ten beri sürdürülüyor. Kürtçe konuşmak resmiyette halen suç. Okullar, özellikle yatılı bölge okulları asimilasyon politikasının en yaygın ve etkin araçları. Kürtçenin okuma-yazma dili olarak kullanılması üzerindeki yasak politikası T.C tarafından başarıyla uygulandı. Çünkü uygulanabilirlik koşullarına sahip bir alandır. Aile ve toplum içerisinde ana dilde konuşmayı yasaklamak pratik bir değere sahip değildir. Okuma ve yazma ise öyle değil. Okul, araç-gereç, öğretici ve öğreticinin akademik bir eğitimden geçmiş olmasını gerektirir. Kürtçenin okuma-yazma dili olarak kullanılabilmesi, öğrenme ve kullanma sürecinde maddi araçlar ve sonuçlar gerektireceğinden ve yaratacağından denetimi ve yasaklanması daha bir olanaklıdır. Yasak politikasının başarılı olması bu zemine dayanır. Dahası okuma-yazma dili olarak Kürtçenin kullanılabilmesi, dilbilimcilerin Kürt dili üzerinde akademik çalışma yapmalarıyla ve asgari düzeyde de olsa ortak sonuçlara ulaşmalarıyla ihtiyaçlara cevap verir. Oysa akademik çalışma yapmak ve sonuçlarını topluma ulaştırıp yararlanmalarını sağlamak da yasaktır. Bu yasak nedeniyledir ki, Kürt dili üzerinde sürdürülen bireysel çalışmalar hem yeterli olmamakta, hem de topluma ulaşması sınırlı kalmaktadır. Sonuçta ise Kürt halkı kendi dilini konuşmakla yetinmekte ve okuma-yazma olarak yararlanamamaktadır. Dil de toplumsal yaşamda üstlenmesi gereken işlevi tam olarak üstlenememektedir.

Örneğin, Kürt halkı kendi arasında konuşma dili olarak bile anlaşmamaktadır. Şive farklılıkları anlaşmayı önleyecek düzeyde varlığını sürdürüyor. Bu farklılık ulusal birliği zedeler boyuttadır. Giderilmediği sürece de zedeleyecektir. Dünyada geniş kitlelerin birbiriyle anlaşamayacak düzeyde şive farklılıklarına sahip olduğu bir başka ulusun varlığını ben bilmiyorum. İsviçre'de İtalyanca, Almanca ve Fransızca konuşuluyor ama, bunlar ayrı diller. Bir dile bağlı şiveler değil. Kürtçe de ise belli başlı 4 ayrı şive var. Kurmançca, Zazaca, Soranice ve Goranice... Kurmanç şivesi en yaygın olanı. Fakat diğer şiveleri konuşan kitlelerin tümünün anladığı ve konuşabildiği yaygınlığa sahip değil. Şüphesiz şivelerin hepsi Kürt dilinin kolları. Aralarındaki farklılıklarsa derin. Nedeni ise Kürtçenin okuma-yazma dili olarak kullanılmaması ve Kürdistan'ın parçalanmışlığı. Parçalanmışlık nedeniyledir ki, resmi olmayan alanda bile ortak alfabe kullanılamamaktadır.

Kürt ulusunun mahkum edildiği yaşama koşulları, ulusun tüm dokularını derinden etkilemektedir. Genel olarak insanların, özel olarak ta Kürt insanının, bulunduğu ve çalıştığı, yani alet kullandığı tüm alanlarda başarılı olması; uzmanlık düzeyiyle, yani nitelik düzeyiyle doğru orantılıdır.

D - KÜLTÜR ve SANAT

Kuzey Kürdistan'daki toplumsal yaşamın her alanında, sosyal dokunun tüm derinliklerinde T.C'nin sömürgeci politikalarının izleri vardır. Sömürgeci politikaların sonuçlarının birçoğu çıplak gözle izlenebilecek kadar açıktır. Bu sonuçlardan bazıları ve ilk akla gelenleri : ulusun ve ülkenin inkârıdır; dilin tüm alanlarda kullanımının yasaklanmasıdır; ekonomik ve sosyal gelişmenin engellenmesidir; cahillik ve yoksulluktur, geri bir maddi ve manevi yaşama mahkum edilmedir; ulusal kimlik ve kişilikte yaratılan tahribattır; dizginsiz askeri zor politakasının uygulanmasıdır. Yani, ulusun, ulusal bilincin ve mücadelenin gelişiminin engellenmesi ve ulusal egemenlik hakkının gasbıdır.

Tüm bunların olumlu ve olumsuz yönleriyle en tam olarak ifadesini bulduğu alan ise kültürel alandır. Konuyla ilgili anlatım kolaylığı sağlamak için önce iki alanda somut örnekleme yapıp, genel açıklamalarımıza ondan sonra geçelim.

Kuzey Kürdistan'da ulusal kimliğini reddeden çevrelerin ve bireylerin sayısı az değildir. Ulusal kimliğini reddetmeyen, fakat ona açıkça ve göğsünü gere gere sahip çıkmayan, korumak ve geliştirmek için çaba harcamayan nüfus sayısı da az değildir. Bu durum, özellikle Türkiye'yle sınır bölgelerinde yaygındır. Bu iki katagorideki Kürt bireyleri ulusal kimlik-

lerinden utanan, onu gizleyen tutumlarıyla ve çocuklarına Kürtçe öğretmeyerek T.C'nin asimilasyon politikasına isteyerek, korkarak veya başka nedenlerle hizmet etmiş olmakta, kendi ulusuna da zarar vermektedirler. Sözkonusu tutum ve davranış olağan koşullarda hiç bir ulus bireyinin takınmayacağı tutum ve davranışlardır. Yani, Kürt ulusunun bir bütün olarak yaşamı olağan dışıdır. O, buna mahkum edilmiştir.

Kürt ulusunun mahkum edildiği yaşama koşulları, ulusun tüm dokularını derinden etkilemektedir. Genel olarak insanların, özel olarak ta Kürt insanının, bulunduğu ve çalıştığı, yani alet kullandığı tüm alanlarda başarılı olması; uzmanlık düzeyiyle, yani nitelik düzeyiyle doğru orantılıdır. Ulusal baskı altında olmak, Kürt insanının niteliğini etkilemektedir. Mevcut koşullarda Kürt insanı, kendi niteliğini olması gereken düzeyde geliştirmemektedir. Örneğin, Türkiye'de, Kürdistan'da veya Avrupa'da çalışan Kürt kökenli işçiler, hep toplumların "En Alttakiler"ini oynamaktadırlar. Büyük bir çoğunluğu amele pazarlarını doldurmakta, inşaat, hamallık, bekçilik, çöpçülük vb. gibi uzmanlık gerektirmeyen işlerde çalışmaktadırlar. Ağır işlerin ucuz işgücü olmaktalar. Çünkü uzmanlık düzeyleri ya yok, ya düşük. Çünkü, uzmanlıklarını geliştirebilmenin ilk şartı olan ana dilde konuşma, düşünme ve eğitim olanağından yoksunlar. Bir başka örnek; eğitim ve öğretim alanı. Yani öğrenciler. Kürt öğrenciler, eğitim ve öğretim olanaklarının yetersizliği, yoksulluğun olumsuz sonuçları ve bunların yarattığı fırsat eşitsizliğinin yanı sıra, kendi ana dillerinde eğitim yapamıyor olmanın sonucu olarak da başarısız olmaya mahkumdurlar. Bu durumda olan herkesin kendi zeka düzeyine denk bir başarı göstermesi zordur.

Bu örnekleri tüm alanlar için yaygınlaştırabiliriz. Bu da demektir ki, Kürt ulusunun toplum yaşamı tüm yönleriyle ulusal baskı ortamı tarafından derinden etkilenmekte ve belirlenmektedir. İşte bunun içindir ki, ulusal egemenlik hakkından yoksunluk ve ulusal ezginin kendisini en tam olarak ifade ettiği alan kültürel alandır, dedik. Çünkü kültür: İNSANLIĞIN TARİHSEL GELİŞME BOYUNCA YARATTIĞI, ARITTIĞI VE YAŞANILAN AN İÇERİSİNDE YAŞATTIĞI MADDİ VE MANEVİ DEĞERLER TOPLAMIDIR. Bu genel olarak böyle olduğu gibi, Kürt ulusu için de böyledir. Kültür, yaratılmış maddi ve manevi değerler toplamı olduğundan, ona yaşamın kendisidir de demek mümkündür. Bu kısa tanımdan da anlaşılacağı gibi kültür, temel olarak iki öğelidir. Bir maddi yanı, birde manevi yanı vardır.

Maddi yanı belirleyici olandır, temeldir. Üretim araçlarını, üretici güçleri, üretim ilişkilerini, üretimi, bölüşümü, tüketimi ve tüm bunların tarihsel süreç içerisinde geldiği düzeyi ifade eder. Açarsak, insanın ve toplumun iyiye ve güzele ulaşma çaba ve çalışmalarının yarattığı gözle görülübilir değerler toplamıdır; insanın ve toplumun beslenmesini, giyinmesini, barınmasını, sağlıklı yaşamasını, eğitimini, ulaşım ve iletişimini, eğlenmesini ve dinlenmesini, manevi gelişimine hizmet edecek diğer toplam maddi değerlerini kapsar.

Kültürün manevi yanı; bilgidir, bilinçtir, görüştür, düşüncedir, bilimdir, felsefedir, eğitim-öğretimdir, yönetme sanatıdır, hukuktur, ahlaktır, gelenek-görenektir, estetik alandaki yaratımların toplamıdır.

Ve anlaşılacağı gibi ulusal kültür, ulusun tüm bireylerinin ve sınıflarının kendi düzeylerine denk düşen üretimlerine dayanır ve onların tümünü içerir. Ulusal kültür içerisinde sınıflar, kendi nicelik ve nitelik düzeylerine uygun olarak pay sahibidirler.

Bu genellemelerden sonra Özele yeniden dönebiliriz. Her halk gibi Kürt halkının da geçmişinden getirip bugüne aktardığı kültürel değerleri var. Tarihten üretilip getirilen kültürel değerlerin doğal bir elemeden geçirilmesi, yararlı ve yaşayabilir olanların geliştirilmesi, geçmişi temsil edenlerin ise tarihe maledilmesi gerekir. Bu doğal bir süreçtir. Kürt ulusu bunu, ancak belli düzeylerde yapabilmektedir. Çünkü yaşadığı ve içinde bulunduğu süreç doğal değildir. Ulusal baskı altındadır. Ve bu ulusal baskı onun tüm yaşamını belirlemektedir. Sömürgeciler, sömürgeci politikalarıyla her alanda müdahalecidirler. "Böl-yönet ve yoket" politikaları kolay sömürmeyi, kolay yönetmeyi amaçladığı gibi, ulusu, ülkeyi ve tüm ulusal değerleri yoketmeyi de amaçlıyor. Kültürün maddi yanı, sömürgecilerin ekonomik politikalarının ihtiyaçları neye el veriyor, neyi gerektiriyorsa o oranda bir gelişme ortamına sahiptir. K. Kürdistan'daki sanayinin durumundan kısaca da olsa daha önce sözetmiştik. Tarımda modern araç ve girdilerin kullanımı, tarih olarak yenidir. Alt yapı yatırımlarının durumundan ve amacından da söz ettik. Eğitim ve öğretimin maddi alt yapısına değinmiştik. Beslenme, barınma ve sağlık alanlarında maddi ihtiyaçların karşılanma düzeyinin içler acısı olduğunu herkes bilir. Kişi başına ortalama 300-400 dolar gelirin düştüğü Kürdistan'da kitlelerin her alandaki tüketim düzeyini tahmin etmek zor değil. Okuma, eğlenme ve dinlenme gibi çağdaş insanın gereksinmelerinin Kürdistan'da kitleler tarafından önemi dahi kavranmamıştır. Bu anlamdaki gereksinmelerin maddi verileri sözü edilmeyecek düzeydedir. Kitap, gazete, dergi gibi basılı araçların tüketimi, Türkiye'dekinden de çok çok geridir. Araştırma inceleme de dahil, bilgi edinmenin bilinçlenmenin ve sonuçlarını ortaya çıkarmanın kendisi yasak olduğu için, tüm bunların gerekli kıldığı maddi ve teknik temeller de Kürt insanının elinden alınmıştır. Kürt insanı bilgi edinmek için bile T.C'nin verdiklerine ve araçlarına mahkum duruma getirilmiştir. Onun ne verdiği ve ne vereceği ise bellidir. Özetle, Kürt ulusal kültürünün maddi temelleri budur ve sömürgecilerce belirlenmektedir.

Maddi temel budur. Kürt ulusunun kendi kültürü de vardır ve varolacaktır. Bu gerçeklik ona, geçmiş sürecin kültürel değerlerine sarılmayı dayatmakta-

dır. Elbet mevcut baskı koşullarında bile onun süzüp ürettiği ve değerler toplamına kattıkları da var. Ama yetersiz. Geçmişten getirdiklerinin arındırılmasını sağlayacak kadar değil. Ulusu geçmişin kültürel değerlerine mahkum etme, eğemenlerin bilinçli politikaları. Bu bilinçli politikaların sonucudur ki, hala aşiret ilişkileri, şehlik, ağalık gibi kurumlar; kan davaları; çok eşli ve akraba evliliği gibi gelenekler yaşayagelmektedir. Kaderci düşünme biçimi yaygındır. Örnekleri çoğaltabiliriz.

Peki bu maddi temel üzerinde Kürt ulusal kültürünün manevi yanı gelişmemekte ve zayıf mı kalmaktadır? Belli yanlarıyla evet. Kürt insanının bilgi edinme bakımından içinde bulunduğu güçlükleri vurguladık. İleride de üzerinde duracağız. Bilinç için de aynı şeyi söyleyip geçelim. Kürt insanının bilimsel değerler yaratarak, bilimsel gelişmeye yaptığı katkıların neler olduğunun değerlendirmesini okura bırakıyoruz. Estetik alana biraz sonra geleceğiz. Şimdilik şu kadarını belirtelim. Kürt ulusu ve insanı, içinde yaşadığı koşullar nedeniyle bilim, sanat, felsefe, eğitim-öğretim, politika vb. alanlarda yetişkin insan sıkıntısı çekmektedir. Tüm bu ve benzeri alanlarda, ulusal ve uluslararası çapta değerler yaratma zeminleri zayıftır. Mevcut koşullarda böyle olması doğaldır da. Çünkü ortamı doğallıktan uzaktır. Bu tarihsel sürece aykırı ortam içerisinde Kürt ulusu ve onun bireyleri yönetme sanatını tadamamışlardır bile. Geliştirip güçlendirmelerinden, demokrasiyi özümlemelerinden ve dar (devlet hukuku) anlamıyla hukuku kavramalarından söz bile edilemez.

Fakat, Kürt ulusal kültürünün manevi değerler bakımından çok çok güçlü olduğu yanları da var. Geleceği bu güçlü yanlar temsil ediyor. Güçlü manevi kültürel değerler, onun içinde yaşadığı koşulların bir ürünü. Bu olumlu ve güçlü kültürel değerlerin başında, ÖZGÜRLÜK TUTKUSU ve AŞKI gelmekte.

Fakat, Kürt ulusal kültürünün manevi değerler bakımından çok çok güçlü olduğu yanları da var. Geleceği bu güçlü yanlar temsil ediyor. Güçlü manevi kültürel değerler, onun içinde yaşadığı koşulların bir ürünü. Bu olumlu ve güçlü kültürel değerlerin başında, ÖZGÜRLÜK TUTKUSU ve AŞKI gelmekte. O özgürlüğe susadığı içindir ki, özgürlüğü uğruna ölümlere gözünü kırpmadan gitmektedir. Babalar ve anneler, oğullarını ve kızlarını özgürlük kavgasına elleriyle uğurlayabilmektedirler. Döneklik, hainlik, işbirlikçilik, ajanlık gibi örneklerin abartılarak sunulmasına bakmayın! Böyleleri devede kulaktır. Her toplumda çıkar. Daha dün çahş denilenlerin hepsi Güney Kürdistan'da özgürlük için silaha sarılmadılar mı? Özgürlük tutkusu Kürt insanının hiç sönmeyen ateşidir.

Bu aşkın sahibi merttir. Kalleşlik nedir bilmez. Arkadan insanı vurmaz. Ekmeğini düşmanıyla bile paylaşır. Toplum hukuku adildir. Adil toplum hukuku yaşamın tüm alanlarında derin köklere sahiptir. Kadın ne köledir, ne de metadır onda. Üretimde ve sosyal yaşamda kadın-erkek eşittir. Birlikte çalışır, birlikte karar verir, birlikte silah kuşanırlar. İlk ve en önemli karar mercii, aile meclisidir. Sevgidir, saygıdır, iyilik ve güzelliktir toplum yasası. O tecrübeye büyük değer biçer. Ondandır, yaşlılara saygısının sonsuzluğu, onda gelecek, onda özgürlük demek olduğundan, çocuğunu özgürlük aşkıyla sever. Ahlakı yücedir. Haini bağışlamaz. İyilik ve yücelikte direnme azmi güçlüdür. Kolay yıkılmaz, kolay kolay pes etmez, inatçıdır.

O, düşmanlarının çokluğunu, amaçlarının kendisini tarih sahnesinden silmek olduğunu bilir. Direnmesi ve yaşaması gerektiğini de bilir. Bu ikisi onun özgürlük aşkıyla birleşip, ulusal bilinci oluşturur. Bununla yetinmez ama. Güçlü direnme değerlerine gereksinmesi olduğunun farkındadır. Onun için Mem-û Zin'i ezbere bilir. Okutulmayanı ezberler ve kuşaklar boyu anlatarak yaşatır. Anonim değerler yaratmak Kürt ulusunun en önemli özelliklerinden biridir. Ulusal özle yoğrulmuş masallar, efsaneler, destanlar yaratmış ve yaşatmıştır. Sözlü edebiyatta denebilir buna. Oldukça gelişkindir. Dilinin okumayazma dili olarak kullanılmasının yasaklanmasına bir tepkidir. Sözlü edebiyatta atasözleri, fıkralar, mizah ağırlıklı yer tutar. Her yörede bir başka çeşidine, bir başka güzeline rastlanan halaylar ve oyunlar, Kürt ulusunun yaşama bağlılığını ve sevincini dışa vurur. O, uluslararası alanda hep "Birinci olan Türk halk oyunları ekibi"nin onda dokuzu Kürt oyunları ve ekibidir. Tıpkı söz değerinin içi boşaltılıp "Türk halk müziği" diye topluma sunulan Kürt Halk Müziği gibi. Halk müziği demişken belirtelim ki, Kürt kültürünün en gelişkin ve başka halklarda bu düzeyiyle rastlanılmayacağını sandığımız üç yönü; Anonim halk türküleridir; halk oyunlarıdır ve sözlü edebiyattır.

Kürt ulusal kültürünün manevi yanı olarak özetlediklerimiz ve bunlara eklenecekler, Kürt ulusunu ayakta tutan değerlerin başta gelenlerindendir. Bunca yıllık saldırılara karşı direnmiştir. Özgürlüğe kadar da direnecektir. Direnme gücünün artması için beslenmesi, özellikle sanatla beslenmesi gerekiyor.

Yeri gelmişken kısaca da olsa sanat üzerinde de duralım. Bugünkü anlamı ve düzeyiyle sanat, kapitalist toplum insanının yaratısıdır. Sanatın zemini ve koşulları toplumsal, üretimi ise bireyseldir. Şiir, masal, heykel, mimari tek boyutlu ve daha çok desene dayanan resim, tiyatro, anonim veya folklor karekterli müzik gibi sanatların tarihi eskidir. Tüm bunlar kapitalizm öncesi de vardı. İnsanoğlunun var oluşundan beri hep güzel de çirkin de var olmuştur.

Yani o, estetik değerleri hep yaratagelmiştir. Ancak kapitalizmin şafağından, yani uluslaşma sürecinin başlangıcından başlayarak saydığımız sanat dalları, her biri kendi içinde çeşitlenmiş ve yeni bir nitelik düzeye sıçramıştır. Artı, uluslaşma süreci ile birlikte roman, öykü vd. yazılı sanatlar ve sinema gibi yeni sanat türleri ve dalları doğmuş ve gelişmiştir. Sanat, uluslaşmanın tamamlanmasına, ulusal bilincin pekişmesine ve ulusların gelişmesine kendi cephesinden önemli katkılarda bulunmuştur.

Peki Kürt ulusal bilinci ve hareketinin gelişip güçlenmesinde kendi işlevini üstlenen Kürt ulusal sanatından sözedebilir miyiz? Yok dersek büyük bir haksızlık yapmış olmayız. Tabii kastımız K.Kürdistan. Bizce, K.Kürdistan'da Kürt sanatı yok denecek düzeydedir. Nicelik ve nitelik bakımlarından alt düzeylerde çabalar ve ürünler var. Fakat, Kürt romanı, öyküsü, sineması, tiyatrosu, resmi vd.leri emekleme düzeyi bile yakalayabilmiş değil. ilk bakışta ileri gibi gözüken müzik de öyle. Anonim türküler sayılmazsa, geriye müzik alanında da çok az şeyin kalacağı açıktır.

Ulusal sanatın içinde bulunduğu bu durum, Kürt ulusunun, ulusal bilincini ve hareketini derinden etkilemektedir. Bu etkileri tüm yönleriyle irdelemek yazımızın sınırlarını aşar. Bir fikir vermek için ise şu karşılaştırmayı yapalım.

Doğu, Güney ve Güney Batı Kürdistan'da Kürt aydınları ulusal sanat ürünleri yaratmakta, yaratabilmektedirler. K.Kürdistan'da ise sanat, Kürdistan'ın diğr parçalarındaki düzeylerde dahi yapılamamaktadır. Çünkü, diğer parçalardaki Kürt aydınları kendi dillerinde konuşup yazmakta, Kuzeyde ise T.C buna olanak tanımamaktadır. Kürdistan'ın diğer parçalarında ulusal mücadelenin geniş kitleleri kucaklıyor olmasının nedenlerinden birisi de budur. Yani, sanatsal ürünlerin toplum üzerindeki olumlu etkisidir. Kuzeydeki Kürt halkı ise önemli ölçüde bundan yoksundur. Şu somut örnek bile konuyu açıklamaya yeter. Mardin'in Gercüş ilçesine bağlı Hesar köyünde doğan Şeyhmus Hasan, kendi doğduğu alanda değil, ancak Güney Batı Kürdistan'da CÎGERXWÎN olabilmiştir.

K. Kürdistan'da ve sanat alanındaki bu durumun varlığı, T.C'nin sömürgeci politikalarının özgünlüğünün bir sonucudur. Fakat, tek neden bu değildir. Kürt aydınlarının ulusal kimliklerine sahip çıkmadaki kararsızlıkları da sanat yaratımını olumsuz etkilemektedir. Türkçe yazan-çizen, yani sanat üreten "Kürt aydınları" az değildir. Bunlar, ancak Kürt ve Kürdistan etkilenmeli sanat ürünleri yaratabiliyorlar. Bu ürünler ise Kürt ulusal sanatı sayılamaz. Sayılamaz çünkü, Kürt dili ile yazılmıyor; tam olarak ulusal değerlere dayanmıyor ve olması gereken düzeyde Kürt ulusuna hizmet etmiyor. Asıl olarak Türkçeye ve Türklere hizmet ediyor. Yada arabesk alanda bocalayıp etkileniyor. Bu aydınların Türkçe düşünerek, Türkçe yazarak Kürt ulusuna yararlı olmaları ve kendi alanlarında ciddi yol katetmeleri olanaksızdır. Ulusal olunmadan, ulusal sınırlar içerisinde etkinlik sağlayıp yer doldurmadan ulusal sınırları aşmanın olanaksızlığını söylemeye bile gerek yoktur. Enternasyonalizm vs. ise sadece bir avuntudur yada bir savunu...

E - TARİH ve TARİH İÇERİSİNDE KÜRDİSTAN'ın PARÇALANMASI

Kürt ulusunun kendi gerçekliği dikkate alındığında, Kürt insanının bilgiye olan ihtiyacı kendiliğinden anlaşılır. Oysa bilgi Kaf dağının ardında. Kürt insanı kendi tarihini öğrenmek için gerekli olan bilgileri elde etme olanağına bile tam olarak sahip değil. Bugün pozitif bilimlerin ulaştığı düzeyle, toplumların çok eski tarihleri bile birçok yönüyle aydınlatılabilmektedir. Arkeoloji ile diğer pozitif bilimlerin koordinasyonu bilinmezlikleri çözebilmektedir. Fakat sömürgeciler, Halepçezade Kürtlerin vücudundaki kimyasal silah yaralarının tesbitine dahi izin vermemektedirler. Oysa Kürt tarihi içerisinde bilince çıkarılması gereken bilinmezlikler oldukça çok.

M.S VI. yüzyıl öncesi Mezepotamya uygarlıkları içerisinde Kürtlerin yeri ve etkinliği ne? Kürtlerin bölgedeki varlığının eski olduğu biliniyor. Ama bu ne kadar eski? O bilinmeyen eski tarihlerde Kürtlerin bölgeye göçü sözkonusu mu acaba? Sümerlerle, Asurlularla, Ermenilerle, Farslarla vd. bölge halklarıyla Kürtlerin ilişki ve çelişkileri, bunların yol verdiği sonuçlar nelerdir? Tüm bu soruların cevapları bilinmezlikler arkasında. Bilinenler çok az. M.Ö 1300 yıllarından başlayarak çeşitli belgelerde adı geçen Gutiler, Urartular, Medler incelenip, kesin bir biçimde açığa çıkarılmayı bekliyor. Fars, Arap, Bizans, Türk ve Moğol istilalarının, bu istilaların yolaçtığı sonuçların çok az yönü biliniyor.

Kürdistan'ın parçalanması ve parçalanmadan sonraki dönem bile yeterince açık değil. 1514 Osmanlı-İran savaşı (Çaldıran) sonrasında Kürdistan fiilen ikiye bölünüyor. O tarihlerde 52 Kürt beyliğinin varlığını biliyoruz. 16. yüzyıl ortalarında ve İdris-Bitlisi'nin çabalarıyla 25 Kürt beyliğinin Osmanlı himayesine girdiği anlaşılıyor. Diğer 27'sinin durumu ne? Onlar da İran himayesini mi seçtiler? İçlerinde bağımsız kalan varmıydı? Bunlarla ilgili yeterli bilgiye rastlayamadık.

17. yüzyılda Kürdistan'ın resmen ikiye bölündüğü (1639), fakat Osmanlı ve İran imparatorlukları arasında sürekli gel-gitlerin 18. yüzyıla kadar sürdüğü tarihin kaydettikleri arasında. 16. yüzyıl sonlarında Osmanlı imparatorluğu himayesinde ve yerel bağımsızlığa sahip 36 beyliğin varlığını Osmanlı arşiv belgeleri açıklıyor. Beyliklerin Osmanlıya karşı üstlendiği yükümlülükler: vergi (haraç) ve asker vermek. 20 Eylül 1846 tarihli Fransa'nın Musul konsolosunun yazdığı rapordaki şu cümle ilginçtir: "..... Şimdiye kadar bağımsız olan Kürt beylerini hükümetin zorla itaat altına alacağını İstanbul gazetelerinde

okumuştum... (Nazmi Sevgen. Türk Beylikleri s. 89)

Raporun içeriği kadar tarihi de ilginç. İlginç çünkü, o yıllarda Kürdistan'da dört önemli olay ve olgu yaşanmaktadır. Birincisi, Bedirxan Bey, Han Mahmut ve Han Abdal öncülüğünde, ulusal yanı esas olan, Güney Kürdistan'ın Kuzey kesimlerini, bugünkü Mardin, Siirt, Şırnak, Muş, Bitlis, Van, ve Hakkari'yi içine alan genişlikte bir başkaldırı yaşanmaktadır. Bedirxan Bey bağımsızlık ilan etmiş, adına para bastırmakta, hutbe okutmaktadır. 8 yıldır bölgeye egemendir. İkincisi; Osmanlı devletinin ilk kez bağımsız Kürt beyliklerine son verip, egemenliği altındaki Kürdistan parçasını Kürdistan eyaleti olarak yeni bir idari statüye kavuşturmasıdır. 1846'da tartışılan eyalet sistemi 1847'de resmen kurulmuş, Ahlat eyalet merkezi olarak belirlenmiş ve Esat Muhlis Paşa Kürdistan Eyaletinin ilk genel valisi olmuştur. 1852'de ise Eyalet sistemi fiili durum kazanmıştır. Üçüncüsü; Kürdistan üzerindeki egemenlik kavgası o tarihlerde yeni bir biçim almıştır. Sözkonusu Kürt başkaldırısından korkan İran ve Osmanlı devletleri aralarındaki çekişmeyi bırakıp, ortak düşmana karşı ortak politika izlemeyi kararlaştırmışlardır. Erzurum Ordu Komutanı'nın şu görüşü bunu açıkça ifade etmektedir: "... Kürt emirlerinin tedipleri işinin, İran ile hudut anlaşmasının imzasından sonraya bırakılması icap etmektedir." (a.g.e. s.93) Bu, ortak düşmana (Kürtlere) karşı ortak hareket etmenin açık ifadesidir. Dördüncüsü İngiliz ve Fransızların olaya doğrudan müdahale etmeye başlamalarıdır. Baheneleri, Hıristiyan olan ve Hakkari yöresinde oturan Nasturileri Kürtlerden korumaktır. Yani o tarihlerde, Kürdistan'ın işgali ve gelecekteki bölünmesinin zeminleri döşenmektedir. İran, Osmanlı, Fransız ve İngiliz devletleri Kürtlere karşı birleşmişlerdir.

Kürt ulusunun kaderini belirleyen asıl gelişmelerin ise birinci dünya savaşı yıllarında ve sonrasında yaşandığı bilinmektedir. Bu bilinmenin ve bilince çıkarma düzeyinin genel ve geri olduğunu da belirtmeliyiz.

Yazıya basit gibi görünen bir soruyla devam edelim. Kürt ulusu kendi bağımsız devletini kurmak istemiyor mu? Bu soruya evet demek mümkün değil. Evet demek mantığa, ulus gerçeğine ve bilime aykırıdır. Kürt tarihi bağımsızlık mücadeleleriyle dolu. Her halk gibi Kürt halkı da özgürlüğüne düşkün. Özgürlük ve bağımsızlık için gerekli bedelleri ödemekten hiç bir zaman çekinmemiş. Savaşçı karakterine ise hiç kimse söz söyleyemez. Peki neden bağımsız devletini kuramamış? Bu soruyu buraya kadar belli yönleriyle yanıtlamaya çalıştık. Nesnel nedenlerle dedik. Şimdi bir başka nesnel sonuçlar doğuran duruma geçelim.

Kürdistan bölünmüş ve parçalanmıştır. Bölünmüşlüğün kendisi nesneldir. Yarattığı sonuçlar da nesneldir. İradi yanı doğrudan etkilemektedir. Belirtelim ki, ön hazırlıkların yeterliliği uygun konjöktürle birleştiğinde, bölünmüşlüğün önce kimi sonuçları, sonra da kendisi aşılabilir; aşılacaktır da.

Bölünmüşlük ve sonuçları nasıl bir nesnellik arzetmektedir? Soruya geçmeden kısa tarihi vurgular yapalım. Kürdistan'ın ilk fiili bölünüşü 1514-1516'dır. İlk resmi bölünme 1639'dadır. İkinci bölünme 20 Ekim 1921'de T.C ile Fransa arasında yapılan Ankara antlaşmasıyla gerçekleşmiştir. Kürdistan'ın 4'e bölünmesi ise 24 Temmuz 1923 Lozan antlaşmasıyla olmuştur. Bu bölünmelerden özetin özeti olarak iki sonuç çıkar.

1 - Bağımsız Kürdistan devletini yaratacak olan Kürt ulusal hareketinin iç dinamiği yapay olarak parçalanmış, bütünlüklü ve güçlü bir ulusal hareket olarak kendini ifade edip başarılı olmasının önüne set çekilmiştir. Bu bir fiili durumdur. Ulusal hareket dört ayrı koldan mücadele sürdürmek zorunda bırakılmıştır. Her bir parça Kürt ulusal hareketinin ortaklığını ve yarattığı en ileri değerlerini bir bütün olarak temsil etmemektedir. İçinde bulunduğu tarihsel ve nesnel koşullar nedeniyle en başta yetişkin insan sıkıntısı çeken Kürt ulusu, 4 ayrı mücadele ortamına yeterli yetişkin insan üretmekte ağır güçlüklerle karşı karşıyadır. Denebilir ki, her bir parçadaki ulusal hareketin her bir parçası beyin gücü olarak zayıf kalmaktadır.

Kürdistan bölünmüş ve parçalanmıştır. Bölünmüşlüğün kendisi nesneldir. Yarattığı sonuçlar da nesneldir. İradi yanı doğrudan etkilemektedir. Belirtelim ki, ön hazırlıkların yeterliliği uygun konjöktürle birleştiğinde, bölünmüşlüğün önce kimi sonuçları, sonra da kendisi aşılabilir; aşılacaktır da.

Kürdistan'ın her bir parçasında yaşayan Kürt halkı ayrı sömürgeci güçlerin izlediği ekonomik, sosyal ve siyasal politikaların sonuçlarıyla karşı karşıyadır. O nedenle, kitleleri sömürgeci güce karşı mücadeleye iten ve onların muhalefetini dinamize eden koşullar farklıdır. Farklı koşullarda ve farklı egemen güce karşı sürdürülen ulusal mücadelenin parçaları arasında ortak noktaları yakalamak güçleşmektedir.

Parçalanmışlık, ulusal değerlerin gelişip güçlenmesinin önündeki en büyük engellerden biridir. Bunun en somut örneği, dilin şiveleri arasındaki farkın halen yaşıyor olmasıdır. Ulusal mücadele tarihinin kısmen de olsa ayrı kanallarda seyrediyor olması bir başka örnektir. Her mücadelenin, yarattığı ortak değerler üzerinde yükseleceği gerçeğini hatırlatmakla yetinelim.

Kürdistan'ın her bir parçasında ulusallıkla örtüşmüş bir sınıfsal mücadele vardır. K.Kürdistan'da ise bu daha bir güçlüdür. Fakat, sömürgeci politikaların bir sonucu olarak sınıf mücadelesinin nitelik düzeyi düşüktür. İşçi sınıfı, nesnel konumu nedeniyle ulusal

mücadeleye damgasını vurmakta zorlanmaktadır. İşçi sınıfının fiili öncülüğü gerçekleşmiş değildir. Bu durum, mücadelenin düzeyini derinden etkilemektedir.

2 - Bilinir ki, politikada başarı, nitelik ve nicelik olarak güçler dengesi sorunudur. Parçalanmışlık, güçler dengesini hiç bir ulus için aşılması kolay olmayacak derecede Kürt ulusu aleyhine bozmuştur. Her ulusal veya sınıfsal devrim, devrim ve karşı devrim ilişki ve çelişkilerinin devrimci güçler lehine dönüşmesi, dönüştürülmesi ile başarılabilmiştir. Kürt ulusal hareketinin her bir parçası bile birçok karşı devrim gücüyle karşı karşıyadır. Düşmanın bunca çokluğu, Kürdistan'ın parçalanmışlığının yarattığı bir sonuçtur. Dört sömürgeci bölge devletinin, bunların bölgedeki müttefiklerinin ve birçok emperyalist devletin Kürdistan üzerinde çıkarları kesişmektedir. Bu çıkar ortaklığı, onları Kürt ulusal hareketine karşı birleştirmektedir. Bu dün de böyleydi, bugün de böyledir.

Daha önce belirtmiştik : 1838-1848 Bedirxan Bey başkaldırısında İran ve Osmanlı devletleri aralarında anlaşmışlar ve hareketi yenilgiye uğratmışlardır. Kürdistan'ı paylaşmış olanlar ve Kürdistan topraklarında çıkarları olanların zaman zaman aralarında anlaşmazlıklara düşmüş olmaları bu gerçeği hiç değiştirmemiştir. Ciddi boyutlarda Kürt ulusal hareketiyle karşılaştıklarında hep birleşmişlerdir. Ortak politikalarla ve ortak saldırılarla Kürt hareketini boğmuşlardır. Bunun son örneklerinden biri Saddam'la savaş halinde olan ABD'nin, G.Kürdistan'da ayaklanma tüm kitleleri sarınca Saddam'a sahiplenmesidir. Kimyasal silahlarını Birleşmiş Milletler'in denetimine açma isteğini iç işlerine karışma sayan Saddam, sıra G.Kürdistan'da emperyalistlerin askeri güç bulundurmasına veya T.C'nin G.Kürdistan içlerine kadar askeri hareket düzenlemesine gelince susmaktadır.

Çünkü orası Kürdistan, Saddam'ın babasının malı değil. Saddam'da tıpkı T.C ve onun yöneticileri gibi davranıyor. Şu düşünce ve sözler M.Kemal'e aittir.

"... Osmanlı devletinin düşünülen ve kabul edilen sınırı, (Yani Misak-ı Milli B.N.) Türk ve Kürtlerin oturduğu araziyi içine alır." (Amasya tamiminin birinci maddesinden) Yorumsuz olarak devam edelim. Bu sözden bir yıl kadar sonra yine M.Kemal, "...Türkler ve... Kürtlerle meskün olan mahaller bizim hududu millimiz dahilinde kalmak lazım gelir mi? Hayır, hayır. (...) Misaki Millimizde muayyen ve müsbet bir hat yoktur. Kuvvet ve kudretimiz ile tesbit edeceğimiz hat, hattı hudut olacaktır." (M.Kemal ve Kürtler s. 73) demektedir. M.Kemal'in bu açıklamasının bir benzerini zamanın Dışişleri Bakanı Yusuf Kemal şöyle ifade etmektedir: "... bir düşmanı (Fransa'yı) düşman saflarından çekmekle memlekete edeceğimiz menfaatle buna bedel olarak verdiğimiz şeyi (G.Batı Kürdistan topraklarını) mukayese ettiğimizde hangisi daha büyüktür, hangisi daha küçüktür...." (a.g.e s. 126)

Alıntılar açık ve anlaşılır. İlhakçı ve sömürgeci mantığın açıkça dile getirilişidir. "Kurtuluş savaşının" başlangıç yıllarında Doğu Kürdistan hariç, tüm Kürdistan'ın ilhakının öngörüldüğü "Amasya Tamiminde" açıkça ortaya konuyor. Kuvvetleri ve kudretleri buna yetmemiş olacak ki, 1920'de Kürdistan'ın bir kısmını Fransızlara, 1923'te de bir kısmını İngilizlere bırakmakta tereddüt etmemişlerdir. Yani Dışişleri Bakanının söylediği gibi, T.C'nin menfaatleri karşılığında Kürdistan toprakları bedel olarak ödenmiştir. Kürdistan topraklarını meta gibi pazarlamışlardır. Tıpkı Saddam gibi.

Bu pazarlamanın altında yatan birinci neden, ülkeyi ve ulusu bölerek, her bir parçanın yönetimini kolaylaştırmaktır. Ve aynı zamanda Kürt ulusal hareketi karşısında ittifak cephesini genişletip güçlendirmektir. Buna Kürt ulusunun düşmanlarını çoğaltmakta denebilir. Çünkü, daha o yıllarda tüm sömürgeciler ciddi bir Kürt ulusal hareketiyle karşı karşıya olduklarını biliyorlardı. Çünkü, daha o yıllarda Mahmut Berzenci önderliğindeki ulusal hareket G.Kürdistan'ın tümünü sarıp sarmalamıştı. Koçgiri ayaklanması güçlükle bastırılabilmişti. Kürdistan Teali Cemiyeti'nin çalışmaları K.Kürdistan'da ciddi boyutlar kazanmıştı. Öyle ki, Erzurum ve Sivas "Kongre"lerine Kürdistan'dan delege göndermeyi engelleyecek kadar etkindi.

Ve tüm bunları en iyi bilenlerin başında M.Kemal geliyordu. Daha 10-9-1919 tarihinde ve Sivas'tan Malatya Alay Komutanına "... Kürtlük cereyanının kökünden sökülüp atılması.." ve Kürt ulusal mücadelesinde yer alanların "zerre kadar merhamet gösterilmeden idam olunmaları" emri de M.Kemal'e aittir.

Birde şu tarihi olaylara bakalım: 1925 Şex Şait önderliğindeki başkaldırı, K.Kürdistan geneline yayılmanın ipuçlarını vermektedir. T.C. başkaldırının "başını ezmekte" güçlük çekmektedir. O yılların teknik olanakları hızlı ordu sevkiyatına olanak vermemektedir. G.Batı Kürdistan topraklarından geçen demiryolunu Fransa, T.C'ne açar ve buradan sağladığı askeri güçle T.C, ulusal güçleri yener. İki düşmanın işbirliği ve sonuç...

Yıl 1930: Ağrı başkaldırısının tarihi. O yıllarda İran'da büyükelçilik yapan Hüseyin Gerede, "17.9.1930 tarihli bir mektupla da Gazi hazretlerine arzetmiştim" dediği, Şahla yaptığı görüşmeyi anılarında şöyle anlatmış : "... Ağrı dağı ve hudut üzerindeki Kürt asilerine ve eşkiyalarına karşı yapılması gereken müşterek askeri harekata temas ettim. (...) gayenin düşmanı imha olduğuna nazaran, kıtalarımızın hudut mıntıkasında karşılarında ricat edecek eşkiya gruplarını imha için (...) hareket esnasında hududu tecavüz mevzubahis olmayacağını, her iki memleketin (....) asilere karşı müşterek askeri hareket yapılmasının siyasi ehemmiyetini ve askeri fay-

dalarını izah ettim" dedikten sonra, Şahın'da kendisine "Müşterek düşmanlar karşısında aramızdaki dostluğun takviyesi lüzumunu katiyetle tekrar ettiğini belirtiyor. Gerede'nin bu anısının somuta dönüştüğünü belirtelim. O yıllarda Ağrı yöresinde Türk-İran sınırı yeniden düzenlenmiş ve sınır askeri önlem almaya uygun hale getirilmiştir. Şu sırada İran ve Türkiye arasında sınırların denetimi konusunda görüşmeler sürdürülüyor.

Bir başka örnek; 1937 yılından ve İ.İnönü'nün bir radyo konuşmasından : "... bu memleketle (Irak'la K.B) komşuluğumuz.. o kadar iyi istikamette inkisaf ediyor ki, ÇOK ZAMAN HUDUT HADİSELERİNDE İKİ MEMLEKET BİR VÜCUT GİBİ HAREKET ETTİ" (İ. Beşikçi. T.Kanunu s. 81) Buna son yıllardaki T.C ordusunun G.Kürdistan'a hava ve kara saldırılarını, Irak'ın ise bu saldırılara ses çıkarmadığını ekleyelim.

Peş peşe sıraladığımız bu tarihi örnekler gösteriyor ki: Kürdistan'ın parçalanmasının kendisi ve sonuçları nesneldir. Kürt ulusal mücadelesinin niteliğini derinden etkilemektedir. Olgunun sadece görünen yanı bile bir fikir vermeye yeter. Ulusal mücadele, sadece isimleri sayfaları dolduracak kadar çok direk ve dolaylı güçlerle karşı karşıyadır. Bunların başında dört sömürgeci bölge devleti ve bölgede büyük çıkarları olan emperyalist devletler gelmektedir. Sömürgeciler ve emperyalistler, Kürdistan'ı parçalayanlar olarak, parçalanmışlığı sürdürmek için sürekli Kürt ulusuna karşı ortak politikalar izlemektedirler. Kürdistan'daki çıkarlarını korumak kaygısı, bu ortak politikaların ortak temelidir.

Dört bölge devletine, bir o kadar emperyalist devlete ve bunların müttefiklerine ve bunların dünya üzerindeki etkinliklerine karşı Kürt ulusal hareketinin başarılı olmasının güçlüğü açıktır. Bunca düşmana karşı mücadele etmiş ve başarılı olmuş ulusal veya sınıfsal mücadelenin dünyada bir başka örneği yoktur. Ekim devriminin özgünlüğünü bir önceki cümleden ayrı tutuyoruz. Kürdistan devriminin bütünde veya her parçada başarılı olması, bölge haritasını tümden değiştirecektir. Bölgedeki varolan tüm dengeleri dağıtacaktır. Dünyayı sarsacak sonuçlar yaratacaktır. Tüm bunları bilen Kürt ulusunun ortak düşmanları, ona karşı "... bir vücut gibi hareket et"mektedirler. Güçlerini birleştirmekte, sınırlarını birbirlerine açmakta ve birbirleri lehine sınırları değiştirebilmektedirler. Ulusal hareketin dünya kamuoyu desteğini kesmek, onu yalnızlaştırmak için ellerinden geleni yapmaktadırlar. Halepçe katliamı gibi olaylar bile dünya kamuoyundan yeterli tepki göremektedir. SSCB dahi Halepçe katliamını kınamaktan kaçınmıştır.

Ayrıca, Kürdistan coğrafik olarak sömürgeci devletler arasındadır ve tam bir ada gibidir. Sömürgecilerin Kürt ulusuna karşı ortak davranışları da düşünülürse, bu ada coğrafyasında dış destek aramanın, almanın ve rahat taktikler izleyebilmenin güçlüğü kendiliğinden anlaşılır.

Dış destek demişken belirtelim: Ulusal hareket, egemen ulus devrimci hareketleri tarafından hep dış destek aramakla suçlanmaktadır. Bu suçlama haksızdır. Değil ulusal parti ve örgütler, ulusal bilince sahip hiçbir Kürt bireyi bile "T.C'den ve diğer sömürgecilerden kurtulayım da x,y,z devletinin sömürgesi olayım" demez. İşin özü budur. Tersi, yani ileri sürülen iddia ulus gerçeğine ve bilime aykırıdır. Gerisi zamana ve zemine, sınıfsal yapıya göre değişen taktik politikalarıdır. Bunun için ise olsa olsa taktisyenlik tartışması yapılabilir. Kaldı ki, egemen uluslar devrimci hareketlerinin Kürt ulusal mücadelesine teorik bakış açıları ve pratikleri asıl tartışılması gereken konudur. Ve yanlışlarla doludur. Fiili destekleri ise yok denecek kadar azdır. Toplamının desteği, Beşikçi'nin desteği ile karşılaştırılsın.

Egemen uluslar devrimci hareketlerinin Kürt ulusal mücadelesine teorik bakış açıları ve pratikleri asıl tartışılması gereken konudur. Ve yanlışlarla doludur. Fiili destekleri ise yok denecek kadar azdır. Toplamının desteği, Beşikçi'nin desteği ile karşılaştırılsın.

Gelecek sayımızda ulusal bağımsızlık ve ulusal bağımsızlığa giden yolun nasıl döşenmesi gerektiği üzerinde duracağız.

Newroz'un Notu :

Yazının 2. bölümünde dizgi hatalarının yanı sıra mizampaj hataları da vardı. Okura yardımcı olmak için söz konusu hatalardan en önemli üçünü açıklayıp düzeltelim.

41. sayfasının son cümlesi dizgide eksik yazılmış. Cümle şöyle olacaktı: "Devletler kurup başka halkları yönettikleri de, yönetildikleri de olmuştur."

42. sayfanın son paragrafının son satırı fazladan dizilmiştir.

47. sayfayla 46. sayfa yer değiştirmiştir. Düzeltir, özür dileriz.

SESLİ DÜŞÜNCELER

Z. ABİDİN

Politika, yüksek doruklardan, ele-avuca gelmeyen gri bulutlar arasından 'aşağıya'; üzerinde çay buğularının tüttüğü soba etrafındaki sohbete... bir voltalık çarşı gezisi tartışmalarına... tesadüfi karşılaşmaların merak edilmiş ayak üstü soru-cevaplarına... kısacası yüz-yüze yakınlığın (griliği hepten yokolmuş) çok somut mekanlarına indiğinde etkisini gösteriyordu. Öncesinde usul usul yanan fitil, hayatın sıcak mekanlarında ateşleyicisine kavuşmuş gibi patlama sesini duyulur fizik gücünü görülür kılıyordu.

"Hayatın pratiğinde sınanma" noktası bu muydu? Tartışılır... Her zaman sınanmanın sonuç verileri görülmez elbette hayatın somut ilmiklerinde: Çoğu kez tek bir somut ilmikte aranır sınanmışlık gerçeği ve çoğu kez bu mümkün olamazdı. En azından bir dizi ilmiğin öncesinde ve sonrasındakiyle ilişkisi sürecindeyli sınanma noktası.

Fakat, günlük insan, kaçınılmaz olarak günün ilmiğini realitenin kendisi sayardı.

Sonutça, ne olurdu? Hayatın somut, sıcak, küçük mekanlarına indirilmedikçe hiçbir anlamı olmayacak politika, tam da bu noktada, anlamı daraltılmış, deformasyona uğramış bir atımlık değerlendirmelerle otopsi masasına yatırılma riskini üzerinde taşırdı.

Böylesi gelgeç otopsi masalarında yatan artık herhangi bir politikanın sebep sonuç ilişkileri vb. olmazdı; yatan artık, küçük mekanlarda, Ali-Veli, Ayşe, Fatma olurdu%: Bu somutluk hepten kötü değildi elbette fakat, tersi gerekirken, cisimlerden ve isimlerden politikaya varmak gibi anlam daraltmalarının da önü açılmış olurdu...

Tüm sohbet boyunca bunları düşündü...

.....

- Sizi anlamıyorum. Seçimlerde Leyla Zana'yı desteklemediniz. SIIP listesinden aday olanlardan daha iyiymiş gibi, İbrahim Aksoy'u desteklediniz. Bunun için, Kürdistan devrimci kadrolarının tepkisini çeken savaşan güçlere "katil... cani" diyebilen Kürt reformistleriyle işbirliği yaptınız. Fakat, aynı zamanda da, (elindeki Newroz takviminin sayfalarını yeniden karıştırdı) takviminizin kapağına Leyla Zana'nın resmini, içerisine de gerillaların fotoğrafını koydunuz?..

Nedir bu? Yaranmaya çalışmak mı?... Pişmanlık gösterisi mi? . Hangisi doğru.

.....

***Hangisi Doğru?** "... Arkadaşının bu sorusunda, bir çelişki tesbiti bulunuyordu elbette. O'na göre, bir çelişki vardı; bir şey ya siyah ya beyazdı. Herkese bir biçimde dayatılmış olan bir "tercih zorunluluğu" yine gündemdeydi: Ya siyah olacaksın, ya beyaz. Tercihin hangisi ise, diğerine mutlaka küfredeceksin; diğerini tarih gerçeğinden, örneğin takvim sayfalarından bile sileceksin, yok sayacaksın... saymıyorsan ve yine de o değilsen bir tuhaflığın vardı..*

Anlatmaya çalıştı:

***Bir:** Kendilerinin yeni bir politikası değildi bağımsız sınıf tavrı. Kürdistan'da sosyal-demokrasi ile sosyalizm arasına (daha 1977 seçimlerinden başlayarak) kalın bir çizgi çeken, kendileriydi. Bu seçimlerde değişen kendileri değil; uzlaşmaz radikalizm savunularından sonra "güç birliği" görüntüsü altında düzen partisiyle işbirliği noktasına gelenler değişmiş sayılmalıydı.*

***İki :** Kötü bir konjektür oluştu. Etkili, güçlü olan Kürt ulusal devrimci dinamiği SIIP ile "güçbirliği" tercihini yapınca, (elbette hayırhah olmayan nedenlerle ve belli ki bağımsız sınıf tavrı ihtiyacının tümüyle dışında hesaplarla) tüm yıllar boyunca sosyal-demokratları desteklemiş olan kimi -Kürt reformistleri olarak nitelenen- çevreler bağımsız adaylığı tercih eder oldular. Böyle bir noktada, farklı gerekçeleri bulunan iki bağımsız aday politikasının çakışması, birbirlerinin keyfiyetleri dışında bir durumdur. Bir burjuva partisine Kürdistan'da yeniden hayatiyet kazandıracak şekilde yanlış bir "ittifak" tercihi yapmış olanların, bu konjektürden dolayı en başta kendilerini sorgulamaları gerekmez miydi?*

***Üç :** Sorun kişiler olmazdı, olmamalıydı. Ne İbrahim Aksoy'a verilen Oy O'nun şahsınaydı, ne de Leyla Zana vb.'den esirgenen oy onların kişiliklerileyle ilgiliydi. "Kişiliklerle oynar durumda olmadık hiç bir zaman. Herhangi bir burjuva parti şemsiyesi altındaki bir aday bağımsız herhangi bir adaydan daha "iyi" vb. olabilirdi; sorun bu değildi. Seçimlerde oylar, destekler, kişilere değil, politik kurumlaşmalara veriliyor. Hatta daha ötesi söylenebilir: Çok değerli bir kişilik, bir burjuva partisi şemsiyesi altına girmişse, O'na verilebilecek en büyük destek O'nu o şemsiye altında seçtirmemektir!... Buradaki ince ayrım, kişi ile şemsiyesi arasındaki ayrımdır ve hiç bir kişi, her türlü şemsiye altında kendisinin kabulünü dayatmamalıdır. Sonuçta, seçimlerde desteklenmeyen (Leyla Zana değil) "SIIPli Leyla Zana", SIIP dışı değerleri ve kişiliğiyle, savunulabilir ve bağımsız aday politikasını savunmuş olanların çıkardığı takvimde (bu yönüyle) onore edilebilir: Bunda çelişki aramak, tüm galakside çelişki aramaktır....*

***Dört :** Aynılarımızı ve ayrılarımızı tayinde özgürüz; yaranma vb. (bir çok çevrenin şakşakçılık düzeyine vardırdığı) şeklindeki sınıf misyonumuzun reddi bir güdüyle politika yapıyor olsaydık, yürümek için "sırat köprüsünü" tercih etmezdik (bugünlerde ve böylesi dönemlerde Komünistçe yürümek, sırat köprüsünde yürümektir; zordur ve kaçınılmazdır). Sonuç: Komünistler ne diğer halk güçleriyle birebir benzeşmeli, fakat ne de verilmiş ve verilen emekleri görmemezlikten gelmelidirler; sınıfsal rotasına vb. katılmasalar da, ülkelerinde bir gerçeklik, örneğin gerilla gerçekliği, varsa, buna bakar-kör olmamalıdırlar: Takvimlerine de alırlar, değerlendirmelerine de... Bu, kabul ya da ret değildir; politik dürüstlüktür ve bu ilkeye uymak Komünistlerin başta gelen görevidir... İşçi hareketini varlıklarının ve gündemlerinin başına koymuş olan komünistler için diğer emekçi halk güçleri ve örgütlülükleri birer "hasım, rakip" değil; birer ayrı dosttur: Davranışlarına içerilmiş rahatlığın nesnesi budur..."*

Hem, bunca yaşanandan sonra, ayrı olmak ve fakat düşman olmamak politik bilinci ve olgunluğu hala "bir tuhaflık" mı sayılmalıydı?..

Düşündü : Ne anlatıyordu?... İlmik o denli yalıtık ve küçüktü ki... Bir kez daha, yüksek doruklarından aşağıya indirilmek zorunda olan politikanın "aşağıda" hoyrat ellerce nasıl minicik mekanlara sığdırılmaya çalışıldığını gördü.

Kaçınılmazdı..

Kaçınılmazdan öte, gerekliydi...

Ve bir o kadar da zor..

KÜRT YAZARI **MUSA ANTER** İLE

ROMAN ÜZERİNE

Röpörtaj: **E. Polat**

Sayın Anter genel olarak günümüzün romanı ile ilgili düşünceleriniz nelerdir?

M. ANTER: Kitap yazmak bir mücadele şeklidir. Ünlü Yazar Ahmedê Xanê "Şur û qelem bıhevra" diyordu. Yani "kalemle kılıç yan yana olmalı". Bana sorarsan Osmanlılar zamanında romanlar daha çok tutulurdu. Şiir olsun roman olsun cumhuriyet döneminde hiç ilerlemedi. Eğer bir roman halktan yanaysa, halkın dileklerini, sorunlarını dile getiriyorsa o roman değerlidir ve aynı zamanda da halk tarafından tutulur.Böyle olmayan romanların piyasaları işgal etmelerinin hiç bir anlamı yoktur. Kürtlerin sorunlarını, Türklerin sorunlarını ve işçilerin sorunlarını anlatıyorsa ve bu sorunlara modern bir yaklaşım getiriyorsa o roman değerli bir yapıt demektir. Örneğin "Kadının adı Yok" eğer kent kadınının sosyal yaşantısını ve karşı karşıya bulunduğu sorunları dile getiriyorsa iyi bir romandır demektir.

Bazen belirli kişilikler ön plana çıkıp gündemin birinci sırasını alırlar. Örneğin bir zamanlar Kadının Adı Yok flaş iken son günlerde aniden Kara kitap modası yayıldı. Sizce roman gün-demini belirleyen reklamın etkisi mi, yoksa eserin gerçekten kendi kalitesi mi?

M. ANTER: Başka ülkelerde bir kitap milyonlarca basılır ve satılır. Bizde en fazla satan kitap elli bin civarındadır.

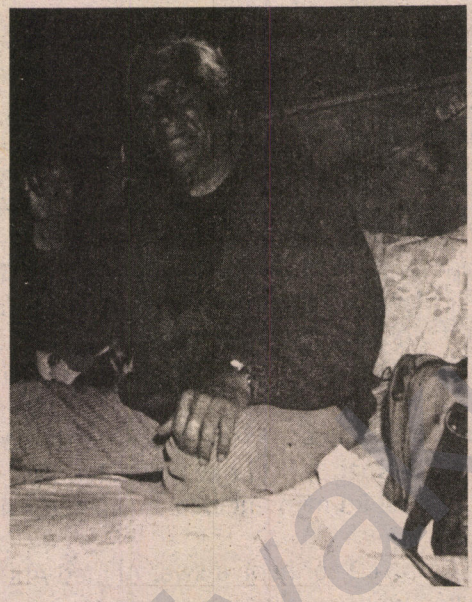

Bu diğer ülkeler-dekiyle karşılaştırılırsa pek fazla bir rakam değildir.Tabii ki bir kitabın satışını etkileyen en önemli etken reklamdır. Br romanın satışı hitap ettiği kitleye göre, seslendiği sosyal kategorilere göre değişir. İki çeşit roman okuru vardır: Buluğ çağında olanlar, kültürel bir arayış içinde olanlar. (Kültürel gelişme için okuyanlar.) Genç yaştakilere hitab edenlerin bazıları basittir. Diğerleri ise çeşitli sosyal guruplara hitap ettikleri için etkileri de değişir.

Romanların filmlere çevrilmeleri onların satışını arttırır ve edebiyat gündemine sokar. Örneğin Uçurtmayı Vurmasınlar 1986 yılında yayanlandığında fazla bir rağbet gördüğü söylenemez. Çünkü çok örneği bulunan hapisane edebiyatı içinde değerlendirildi. Oysa son yıllarda filme çerilmekle birlikte en çok satan kitaplar arasına giriverdi. Aynı şey BERDEL içinde geçerlidir. Berdel eski bir kitap olmasına rağmen son günlerde ancak parlamıştır. Bu olayı nasıl değerlendiriyorsunuz? Berdel Kürt geleneğini içermiyor mu?

M. ANTER: Berdel'i okuyan onun milli nazariyetini ele almıyor. Kürt edebiyatını Türkçeleştirmiş diye bir yargı yok.Berdel roman olarak önemlidir. İçeriği önemlidir bir romanın. Filme çevrildiği için tabiiki bazı romanların satışı artar. Bunun da satışını etkilemesi doğaldır. Bir kusur değildir.

Son günlerde basına yazıldığı gibi (Güneş gazetesinde ele alınmıştı.) sizce gerçekten Kürt romanı henüz yazılmadı mı?

M. ANTER: Roman türü olarak düşünürsek, yani roman dili olarak kaleme alınmış Kürtçe roman yoktur. Bu türden, Kürt edebiyatında henüz bir eser olduğunu bilmiyorum. Cîgerxwîn'un Reşo û Rewşê çalışması romanı andırıyor ama daha çok piyes yada oyun gibi değerlendirilmelidir. Küçük öyküler var. Masallar bol miktarda yazılmış ama bizim algıladığımız manada, roman türü olarak Kürtçe eser henüz basılmamış.

Teşekkür ederiz.

Ben de teşekkür ederim.

AHMED ARİF

A. BALİ

Ahmed Arif li Kurdistana Tirkîyê li bajarê Diyarbekirê di sala 1929 ' an da hate dinê. Ew bo xwendina bilind çû lî paytextê Tirkîyê, kete zanîngeha bi navê "Zman Dîrok Coxrafya". Wî li wir di beşa (para) fîlozofîyê da xwendina xwe pêşta bir.

Li Kurdistana Tirkîyê hezên zordest û kolonyalîst tu car hebûna gelê Kurd hîlnedane ser zarê xwe. Gelê me lî Kurdîstana Tirkîyê êş, birîn, kul û keserên sedsale dîtîye. Gelek welathîzên Kurd bî dîlek qenç û bî şirekî helal bo azadîya welatê xwe canê xwe dane. Bî vî tehrî welathîzî dî dîlê gelê Kurdistanê da bûye bawerîke mezîn. Gelek welathîz, nîvîskar û ronakbir bî vê bawerîyê va gihîştîne û bî vê bawerîyê va hemberi hezên çavsor şer kîrîne. Jî wana yek jî Ahmed Arîf e. Ew car-carna jî alîyê hêzên kevneperest da hatîye gîrtînê. Ahmed Arîf lî Kurdîstanê û lî Tîrkîyê zef baş hatiye naskîrînê. Wî bînavê "Mîn ji hesreta te qeyd-zîncîrê xwe kewn kîrîn" pîrtukek nîvisî. Ev pîrtûk dî nav gelek salan da hetanî nîha ser hev 25 caran hatiye çapkîrînê. Dî warê frotînê da vê pîrtukê lî Tîrkiyê rekor şkandiye.

Raman, bir û baweriyên helbestên Ahmed Arif bi piranî Kurdistan e. Gundî, rençber, jin û zarokên Kurd bûne çevkaniya helbestên wî. Ahmed Arîf dî nav helbestên xwe da hertîm hêviya rojên azadiyê û benda rojên delal maye. Bo vê jî dema ku mirov helbestên Ahmed Arîf dîxune bîna merivan fire dibe û kela dilê merivan bilind dibe.

Ew hozenê nemir roja 2.6.1991 an çû ser heqîya xwe. Ahmed Arif helbestên xwe bi zîmanê Tirkî nivisine. Ev rojên li pêş me helbestên wî yên girîng ji aliyê min va hatin wergerandîn zimanê Kurdî û wê benê weşandîn.

SÎ Û SÊ GÛLE

1.
Ev çîya çîyayê Mengenê
Gava şefaqê lê xist li Vanê
Ev çîya bîçûkê Nemrûdê
Gava şevaqê lêxist hember Nemrûdê
Alîyek min berf digre hember Qefqasan
Alîyek min seccade, milkê Ecem e
Li serî da guşîyên cemedê
Li ser avan kevokên revok
Kerîyê xezalan
Û refê kewan...

Mêrxasî nayê înkarê
Di şerê yek û yek da qet neketîn bin
Ji hezar salan vir da zilamên vir
De em çi bêjin lo!
Refê qulînga nîn e ev
Nîn e li ezman koma stêran
Dilê bisî û sê gule
Sî û sê kanîyên xwîn
Naçe
Gol bûye li vî çîyayê...

2.
Ji bin palhe kewroşkek rabû
Pişt belek
Zîk çîl - sipî
Kevroşkek çîyê
Xerîb û du canî,

Di dil dest da, ûsa raben
Mirova poşman dike bi xwedê
Demek ker, xalî bû her der
Şevaqek tip û tazi û çiksayî bû

Nihêrt ji sî û sîsêyan yek
Bi zikek birçî û wala
Rih û por bûye û wala
Rih û por bûye bostek
Di pêsîrê da sipîyek,
Nîhêrt bi milên girtî,
Mêrxaseki kezewpola,
Carek ji para.

Ket bîra wî fîlînta delal,
Ku xeyîdîbû di bin balîfa wî,
Ket bîra wî,

Canûya ku anibû ji deşta Heran
Enî bi moriyên şin
Û beş,
Sê sim spî
Beza û tolaz û reqsok,
Mehînek qemer û seklawî
Çilo firibûn li ber Xozatê!
Niha wilo bê çare û dest giêdayî
Û li pişt wii lûleka sar
Ger nabûwana,
Dikaribû xwe bavêje bilindahîya,
Ev çîya ji wî ra yar in, qedrê wî zanin
Destên wî, bi destanî xwedê, wî rûreş nakin,
Ew destên hoste ku
Lêdixe di yek carê da
Xwelîya cixarên vêketi
Û zmenê marê gewr
Ku di bin tavê da mina çikeki du bend e...

Ev çavan tu caran ne hatîn xapandîn
Ev çavên ku gelek berê dibînin
Qiyameta gelîyên ku li benda çixan
Kaşên bi berf û nermok
Û bêbextiya şaxuran ...
Bê çare
Ew dê bîhata lêdan
Ferman pêwîst bû,
Êdi bîla marzerîkê kor bîxwîn çaveên wî
Û dile wî teyre beretan...

3.

Ez hatime lêdan
Li gelîkî xalî, li çîyan
Dem-dema nimêja sibê
Ketibûm
Nav xwînê da dirêj bûbûm...
Ez hatime lêdan
Xeyala min jî sevan tarîtir
Kes napirse halê min
Can jî min dîgrîn bê ecel
Nîn e li tu kitêban
Şîfre şandîye paşekî
Hatime lêdan bê mehkeme, bê pirs

Kirova, rewşa mîn ûsa bînîvise
Dîbê riwayet bêjîn
Ev memîkê gul nin e
Dî devê mîn da keri keri
Lê guleyê waşa ne...

4.

Fermanê kuştînê anin cih,
Mîjê çiya yê hêşin
Û bayê sîbe, hênîk û sîvîk
Nav xwinê da hiştin.
Û pera lî wîr tîfîng spartîn
Lî bîn çengê me hûr hûr nihêrtîn
Û lê geriyan,
Pîşta mîn a sor, malê Kîrmanşahê,
Tîzbi û qutiya zivin
Gîrtîn û çûn
Hemû ji diyari bûn ji Ecemistanê...
Em kirivîn, mîrovên hev în û pîncarê çiyaki ne
Bî gund û mezrên hember ra
Em xînamiyê hev în, ji sedsalan vîr da,
Cirranê hevdu ne
Mîrişkên me tevlîhev dîbîn
Ne ji nezaniyê
Lê ji xîzaniyê
Jî pasaportê dîlsar bûne
Ew e curmê sebaba kuştîne me,
Jî bo wê navê me êşqiya ye
Isatvan
Rêbîr
Kirovo rewşa mîn ûsa bînîvise
Dîbe riwayet bêjin
Ev memkê gul nin e
Dî devê mîn da keri keri
Lê guleyê waşan e...

5.

De lêxîn lao,
Lêxîn,
Bî hêsani nayêm kuştîn.
Kuçê mîn da hin agîrê venemîri
Û jî we ra çend gotînên mîn hene
Jî mîrovên fama ra.
Bavê mîn çavên xwe dan lî ber Ruhayê
Û se bîrayên xwe
Sê tayên ciwan,
Wek sê çiya bûn, jî jîyinê têr nebû bûn.
Jî bîrcan, ji gazan, jî mînaran,
Gava hember Fransîz şer dîkîrîn,
Kirîv bun, pîsmam bûn, xwedi eşir bûn
Xale mîn i bîçûk, Nezif
Sîmbêlên wi hin nuh xuh dabûn
Delal
Sîvîk
Û sîwareki baş
Gotiye lêxîn bîrona
Roja mêran e
Û hespa xwe rakîriye ser piya.
Kirîvo rewşa mîn ûsa bînîvise
Dîbê riwayet bêjîn
Ev memîkê gul nin e
Dî devê mîn da keri keri
Lê guleyê waşan e...

www.arsivekurdi.org

DERSÊN ZMANÊ KURDÎ - IV-

Lİ MALE

Gulê! Ma te divêkên xwe çêkir?
- Na min hîn çênekir.
- Gulê ji êvar ve ji ber televizyonê ranebûye.
- Dara tu ji dêvila wê ve bersîvê ne de!
- De bêse Gulê, tu çi dikî li ber vê mîratê?
- Bavo, tenê li vê rêzindê di meyizînim. Ji xwe wa di qede. Ez dê divêkên xwe dîsa pêşîn bi qedînim.
- Tew, tew min yên xwe bîst û pênc deqîqe berê qedand.
- Min tu carî mîna te ji dersdara xwe gotin ne bihîst!
- Dersdarê min caremîn duhî hinekî xwe acizkir ew qas!
- De besin! Ji bo çi hûn liber hev diberizin!
- Xatûn, ma ew şîv li kîderê ma?
- Va amade bû. Hûn dikarin sifrê raxin.
- Dara rabe. Te dengê diya xwe bihîst, sifre raxe.
Çar-pênc deqîqe şûnde xwarin li ser sifrê rêz bûn.
- De fermo mîrzê min!
Dara ev firsend ne revand, bi bizarî diya xwe ve berî da Gulê û gotê: "fermo bano şîv li benda te ye".
Tev bihevre keniyan û li dora sifrê civiyan.
- Daye. te çend çur xwarin pijandîye?
- Gulê ma qey tu nizanî bi jimêrî?
- Gulê xwarin jimart: Yek, du, se, çar tevî fêkîyan pênc.
Dara xwe ne girt û domand: Kevçî, çimtik û nan ji li ser heşt; tu dixwazî tevî çay û qehwa kû piştî şivê dê bê vexwarin neh û deh.
Gulê kir ku bersîvê bide. Bav ket navberê û gote wan: De besin. Ji êvar de we em gêj kirin.

CİNS BELİRLENİMİ

Kürtçede, bütün isim ve zamirlerin belirlendiklerinde ve nitelendiklerinde veya tamlamalar halinde kullandıklarında cins edatı aldıklarını belirtmiştik.

Ancak Kürtçe'de cins belirleniminde sabit bir kural yoktur. Bununla birlikte genel bir sınıflama yapmak mümkündür.

Dr. Kamuran Ali Bedir-xan, konu ile ilgili çalışmasında başvurduğu daha doğrusu oluşturduğu sınıflama genel bir kabul görümştür. Aktarıyoruz:

ERKEK CİNS İSİMLER

1- Erkek canlı varlıkların tümü.
2- Bir sayısı hariç olmak üzere bütün sayılar.
3- Co (kanal) ismi dışındaki bütün akarsu isimleri
4- İsim halinde kullanılan renkler.
5- Bütün maden isimleri
6- Hirî (yün), liva (kuzu yünü-yapağı), lor-lorik (bir çeşit peynir) isimleri hariç olmak üzere bütün evcil hayvan ürünleri.

DİŞİ CİNS İSİMLER

1- Dişi varlıkların tümü.

www.arsivakurdi.org

2- Kon (çadır), Xanî (ev), Axur-Stewil (ahır) isimleri dışındaki ikamet yerlerinin isimleri.
3- Ulaştırma araçlarının isimleri.
4- Irmak ve dere isimleri dışındaki coğrafi özel isimler.
5- Ezman-Sema (gökyüzü), Ba (rüzgar) dışında gökte bulunan ve gökten yağan şeyler.
6- Hastalık ve acı isimleri.
7- Nan (ekmek), Goeşt (et) isimleri dışında kalan pişmiş yiyecek isimleri.
8- Müzik aletleri ve büro malzemeleri.
9-Sıfat yapılan isimler.
10- İsim olarak kullanılan mastarlar.

ÖZEL DURUMLAR

Sözkonusu genel sınıfılamanın yanında tek başına nötr (cinssiz) ancak atfedilen nesneye göre her iki cinsin edatını alan isimlerde vardır:

1- Kimi isimler ancak atfedilen nesneye göre cinsiyet belirlenimine uğrarlar.

ÖRNEK:

Serok: Başkan, lider
Serok**ê** me: Bizim (erkek) liderimiz.
Serok**a** me: Bizim (bayan) liderimiz
Rêber: Kılavuz, yol gösterici
Rêber**ê** we: Sizin (erkek) klavuzunuz.
Rêber**a** we: Sizin (bayan) kılavuzunuz.
Dersdar: Öğretmen
Dersdar**ê** me: Bizim (erkek) öğretmenimiz.
Dersdar**a** me: Bizim (bayan) öğretmenimiz.
Heval: Arkadaş
Heval**ê** min: (erkek) arkadaşım.
Heval**a** min :(bayan) arkadaşım.

2- Hayvanlar, cinslerine göre genellikle kendilerine özgü isimlere sahiptirler.

ÖRNEK

Dîk : Horoz	**Mirîşk** : Tavuk	Ker : Eşek	**Manker** : Dişi eşek
Hesp : At	**Mehîn** : Kısrak	Kûçik : Köpek	**Dêlik** : Dişi köpek
Beran : Koç	**Mî** : Koyun	Gur : Kurt	**Dêlegur** : Dişi kurt
Nêrî : Teke	**Bizin** : Keçi	Ga : Öküz	**Çêlek** : İnek

Rovî (tilki) Şêr (aslan) isimleri genellikle erkek olarak, Hirç (ayı), kevok (güvercin), Qijik (saksağan) dişi olarak kullanılırlar. Bu durumda bile cins belirtme ihtiyacı ile karşılaşıldığında isimden sonra "nêr" (erkek), "Mê" (dişi) sıfatlarından biri kullanılır.

ÖRNEK:

Hirça **mê** : dişi ayı	Hirça **ner** : Erkek ayı
Beta **mê** : dişi toy	Beta **nêr** : Erkek toy
Qulinga **mê** : dişi turna	Qulinga **nêr** : Erkek turna

Veya **mê**kev: dişi keklik, **Nê**rekew: Erkek keklik, örneğinde olduğu gibi kimi durumlarda Mê ve Nêr cins belirten sıfatlar isimden önce ve onunla birleşik halde de kullanılabilir.

www.arsivakurdi.org

Kimi durumlarda da bir isim aldığı cinse göre farklı anlama gelebilir.

Dar: ağaç (dişi) Dar: odun (erkek) **Kar:** kazanç (dişi) Kar: iş (erkek)
Ben: evlek (dişi) Ben: ip (erkek)

İSİM ÇEKİMLERİ (devam)

a - Bir isim bir diğerini tayin ettiğinde veya belirttiğinde tayin ve belirtilen isim çekime uğrar ve cins edatı alır. Başka bir ifade ile isim TAMLAMALARINDA tamlanan isim çekime,uğrayarak cins edatı alır.Bu durumda cins edatı erkek için "î", dişi için "ê" her iki cinsin çoğulu için de "an" dır.

ÖRNEK:
Dengê xortî: delikanlının sesi
Welatên Kurdan: Kürtlerin ülkesi
Mehîna keçikê: kızın kısrağı

b - İsim geçişli bir fiilin geçmiş zamanlarını öznesi olduğunda ekler aynıdır.

ÖRNEK:

Lawikî xwar: oğlan yedi Keçikê dît: kız gördü Xortan avet: gençler attı.
Kürtçe isimler NİDA halinde de çekime uğrarlar. Ekler erkek için "**o**" dişi için "**ê**" her iki cinsin çoğulu için "**ino**"dur.

ÖRNEK:

Pismam: Pismamo! (amcaoğlu)
Xwişk: Xwişkê! (kızkardeş!)
Mirov: Mirovino! (insanlar!)

c - İsim ,geçişli fiillerin şimdiki ve gelecek zamanlarının nesnesi olarak kullanıldığında tamlama durumlarında kullanılan cins edatlarının aynısını alırlar.

ÖRNEK:

Kendal gayî dibîne: Kendal öküzü görüyor
Zozan pirtûkê dixwîne: Zozan kitabı okuyor.
Zelal defteran dikire: Zelal defterleri satın alıyor.

d- İsimden önce bir edat mevcut ise, cins çekimleri edatları yine kullanılır:

ÖRNEK:

Li hundurî: İçerde Li Diyarbekirê: Diyarbakır'da Ji hespan: atlardan

e- Belirsiz tanımlanmış isimler de aynı eklerle çekime uğrarlar.

ÖRNEK

Dengê xortekî: Bir gencin sesi
Rûplên pirtûkinan: Bazı kitapların sayfaları

www.arsivakurdi.org

Kirasê keçikekê: Bir kızın fistanı

HÊJMARAN: SAYILAR

Nîn:	0	**Yek:**	1	**Du:**	2	**Sê:**	3
Çar:	4	**Pênc:**	5	**Şeş:**	6	**Heft:**	7
Heşt:	8	**Neh:**	9	**Deh:**	10	**Yanzdeh:**	11
Duwanzdeh:	12	**Sêzdeh:**	13	**Çardeh:**	14	**Panzdeh:**	15
Şanzdeh:	16	**Huvdeh:**	17	**Hijdeh:**	18	**Nozdeh:**	19
Bîst:	20	**Sî:**	30	**Çil:**	40	**Pêncî:**	50
Şêst:	60	**Heftê:**	70	**Heştê:**	80	**Not:**	90
Sed:	100	**Hezar:**	1000				

Kürtçede 11 den 19'a kadar olan sayılar birleşik ve özgünce isimlenirler.
Yirmiden sonraki sayıları ifade edebilmek için ilave edilecek her sayıdan önce "**û**" bağlacı kullanılır.

ÖRNEK:

Bîst **û** yek:	21	Heftê **û** sê:	73	Sed **û** çil **û** şeş:	146
Sî **û** çar:	34	Heştê **û** çar:	84	Hezer **û** dused **û** heftê **û** neh:	1279
Çil **û** pênc:	45	Not **û** neh:	99	Çar hezar **û** pênc sed **û** not **û** yek:	4591
Pêncî **û** heşt:	58	Sed **û** çar:	104		
Şêşt **û** neh :	69	Sed **û** sî:	130		

SAYILARDA SIRAKONUM

Kürtçede sıra konum eki "**mîn**" dir.

Yek**mîn**: birinci	Duwe**mîn**: ikinci	Yanzde**mîn**: Onbirinci	Sîye**mîn**: otuzuncu
Care**mîn**: İlk, birinci kez	Paşe**mîn**-Paşîn: sonuncu	Pêşe**mîn**-Pêşîn: binici	

YÖNLER

Rojhilat : Doğu
Rojova : Batı
Başûr: Güney
Bakur: Kuzey

FERHENGOK

Divêk: Ev ödev
Hîn : Henüz
Çêkirin : Yapmak
Ber : Ön
Rabûn : Kalmak
Wê : Dişi için o
Bersîv : Cevap
De : Haydi
Rêzind :Dizi
Çi : Ne
Tenê :Yalnız, yalnızca
Wa : İşte (uzak)
Meyizîn : Seyretmek
Qedandin : Bitirmek
Dîsa: Yine
Pêşîn: Birinci
Car :Kez
Mîn :Gibi
Dersdar : Öğretmen
Bihîstin: İşitmek
Caremîn : İlk kez
Duhî : Dün
Hinek :Biraz
Ew qas : O kadar
Bes: Yeter
Ji bo çi:Neden, ne için
Berizîn : Çekişmek
Navber : Ara
Şîv : Akşam yemeği
Li kîderê : Nerede
Man : Kalmak
Va: İşte yakın
Amade : Hazır
Raxistin : Sermek
Rabûn :Kalkmak
Şûnde : Sonra
Xwarin : Yemek
Mîrê min : Bayım
Firsend:Fırsat
Revandin : Kaçırmak
Berî dan: Yönelmek
Fermo : Buyurun
Dor:Etraf
Bano: Genç kız, matmazel
Civîyan: Toplandılar
Çend: Kaç
Pijandin : Pişirmek-
Bizarî kirin :Taklik etmek
Jimartın : Saymak
Qey :Sanki
Domandin :Sürdürmek
Kevçî:Kaşık**Çimtik**:Çatal
Nan:Ekmek
Xwestin : İstemek
Vexwarin : İçmek
Êvar: Akşam
Gêj:Sersem

www.arsivakurdi.org

TERMÊN SÎYASÎ Û ÎDARÎ

Seîd VERROJ

KOMAR
KOMARÎ
SÎSTEMA KOMARÎ
KOMARXWAZ
KOMARPARÊZ
KOMARPEREST
SERBAJAR
BERBAJAR
BERGİR
BERGİRÎ
WEZARETA BERGİRİYE
DAMEND
DAMENDÎ
WEZARETA DAMENDİYÊ
GUHASTİN (BİGUHEZE!) 1.
GUHASTİN, n. m.
WEZARETA GUHASTİNE
HÎN BÛN, FER BÛN, 1.
HÎN KİRİN, FER KİRİN
HÎN BÛN, FÊRÛBÛN n.m.
HİNKİRİN, FÊRKİRİN, n.m.
HEVOTİN (BİHEVOJE!)1.
HEVOTİN, n.m.
HİNKİRİN Û HEVOTİN
WEZARETA HEVOTİNA NETEWEYÎ
NEHEVİJÎ
GİHANDİN (BİGHİNE), 1.
GİHANDÎN (n.m)
RAGİHANDİN(RAGİHÎNE)
RAGİHANDİN, n.m.
TELE-RAGİHANDİN
NAVGİNÊN RAGİHANDİNÊ
CİVAT
CİVATKÎ an CİVAKÎ
CİVATA ŞAREDARİYÊ
ENCUMEN
ENCUMENA ŞAREDARİYÊ
TAX
AWARTİN (BİAWERE!), 1.
AWARTE
REWŞA AWARTE
BİRANDİN
BİRANDİN, n.m.
NİJADKUJÎ
QİR-QİRİKİRİN
HİNARE
HİNARTÎ-ŞANDÎ, PEYK
DARAYÎ, MALİYE
WAZERETA DARAYİYÊ
ENDUSTRÎ
WEZARETA ENDUSTRİYÊ
BALYOZ-SEFÎR
BALYOZXANE
KONSUL
KONSULXANE
ATAŞE
PİSPOR
DESTHILAT
KARÎN, ŞİYAN
DENGDAN
HİBİJARTİN
HİLBİJÊR
HİBİJARTÎ
BİJARE
NAMZED (BERENDAM)
BERNAMZED
STATU
REFERANDUM

CUMHURIYET
CUMHURIYETCI
CUMHURIYETCI SISTEM
CUMHURIYET TARAFTARI
CUMHURIYET SAVUNUCUSU
KOYU CUMHURIYETÇI
BAŞŞEHIR,BAŞKENT
BANLIYÖ
SAVUNUCU
SAVUNMA
SAVUNMA BAKANLIĞI
ADIL
ADALET
ADALET BAKANLIĞI
ULAŞTIRMAK, NAKLETMEK
ULAŞTIRMA, NAKLIYE
ULAŞTIRMA BAKANLIĞI
ÖĞRENMEK
ÖĞRETMEK
ÖĞRENME
ÖĞRETIM, TALIM
EĞITMEK, TERBIYE ETMEK
EĞITIM
TALIM VE TERBIYE
MILLI EĞITIM BAKANLIĞI
TERBIYESIZ
YETIŞTIRMEK
YETIŞTIRME
İLETMEK
İLETIŞIM
TELE İLETIŞIM
İLETIŞIM ARAÇLARI
MECLIS, TOPLUM
TOPLUMSAL, SOSYAL
BELEDIYE MECLISI
ENCÜMEN
BELEDIYE ENCÜMENI
MAHALLE
İSTISNA ETMEK
İSTISNAI
İSTISNAI DURUM
YOK ETMEK
YOKETME
SOYKIRIM
KATLIAM
MESAJ
ELÇI
MALIYE
MALIYE BAKANLığı
ENDÜSTRI
ENDÜSTRIBAKANLığı
BÜYÜKELÇI
ELÇILIK
KONSOLOS
KONSOLOSLUK
ATEŞE
UZMAN, BILIRKIŞI
OTORITE
İKTIDAR, KUDRET
OYLAMA
SEÇIM
SEÇMEN
SEÇILMIŞ
SEÇKIN
ADAY
ADAY ADAYI
SATATÜ
REFERANDUM

(Weşanên Enstîtuya Kurdî ya Parîsê, Kurmancî, hejmar: 3. rûnel: 4)

Nîşe: Xwendevanên hêja, ji bo ku hun bi Hêsayî karibin bixweyinin û bi nivisînin, emê di her hejmarê de ji bo we termên sîyasî, îdarî, rojnamevanî û her wekî wan, biweşînin.

MAMİK (TİŞTANOK)

Mamikên (Tiştanokên) Kurdî, ji folklor û wêjeya Kurdî têne hesibandin. Wekî kenok, stran, çîrok, gotinê pêşîyan û lawijan, wêjeya Kurdî ji alî mamikan (Tiştanokan) jî dewlemend e. Mamikên Kurdî piranî bi hêvdeng têne gotin. Lê belê, ê ku ne bi hevdeng (kafîyelî) bin jî hene, mamik dema ku ji alî pirsyarker têne pirskirin, di pêşîya hemîya de, dibêjin: "Mamikê mino çi mamike..." yan jî "Tiştek min heye!..." û ji wê şûnda mamik (Tiştanok) tê pirskirin. Eger yê ku bersîv dide bersîva mamikê nizani be, yê pisyanker ji wî bajarek dixwaze; wekî Pîran yan jî Musil tu bidî min ezê bersiva wê bêjim, eger yê ku bersiv dide qebûl bike, bersivê pirsyarker dibêje û ji wî bajarek digre. Bi vê ewayê pirskirin û bersivdayin didomîne, ku kî zêdetirê yê din bajaran bigre.

1
Tiştekî min heye:
Sê ling, sê dar
Çar ling pê da
Du ling hat
U himik lêda Çî ye?

2
Tiştekî min heye:
Hilindir milindir
Law ji bavê bilindtir.
Çî ye?

3
Tiştekî min heye:
Fetlekî gîya.
Li pişta çîya.
Çî ye?

4
Tiştekî min heye:
Ku rûdine wek gakî
Ku radibe wek dinyakî.
Çî ye?

5
Tiştekî min heye:
Hespa şê
bazda hewşê
Çî ye?

BERSIVÊN WAN
KURMANCÎ

1- Meşk û qatme
2-Agir û dû
3- Por
4- Mij
5- Çironek

MERTALİ (QULMİTİKİ)

Mertalê Kurdî, edebyat û folklora Kurdî ra hesibyenê, Haway istanika, deyrî meseley, lawikî û vetey verênan, edebyat û folklora Kurdî hetê metalana zê zengîna. Mertalê dimlî (zazakî), zafê jên bi qafhiye vajyenê, Feqet ay ki bi qafîye nêvajenê zê estî. Mertalî wextoki hetê perskerdoxî ra yenê perskerdiş, vernîda hemin di vajyeno: "Yew (jew) çî mi esto..." yan zê "Çîde ki mi esto..." û tiradimi mertal pers beno. Eger ciwabdayox nêşêno ciwab bido, perskerdûx jêra yew şehar wazeno; mîsal, vanoti Pîronyan jî musil bidê mi, ez ciwabê jey tora vara, eger ciwabdayax qebûl biko, ciwab, perskerdox dono û joyra (ciwabdayoxîra) yew (jew) şehar gêro. Bi en ehewa perskerdiş û ciwab dayiş romeno, ki kê kêra vêşî şeharî girotî.

1
Yew (jew) çî mi esto:
Rêz rêz
Heta tewrêz.
Çî o ?

2
Yew çî mi esto:
Kelê mino henar
Şi zinar
Mi hey ke nêke, nê ome war.
Çî o?

3
Yew çî mi esto:
Hilçinî milçinî
Pelê jê gozel çînî.
Çî o ?

4
Yew çî mi esto:
Her zireno
Kir maseno.
Çî o ?

5
Yew çî mi esto:
Vera pişkilan keno
Peyra vewri fîneno.
Çî o?

BERSIVÊN WAN
DIMILÎ (ZAZAKÎ)

1- Mijlewrî (Mijmewlî)
2- Tînci
3- Mishev
4- Dulavi
5- Cirikê pemî

FOLKLARA KURDÎ - IV

BERHEVKAR : SEİDVERROJ

KEÇİKÎ

1

EMOY

Em Emo keyna mîra
İngûra rezdê hîra
Werê kalan û pîra.
Va yeno, xuş xuşneno
Xişley bono rişneno
Zarbey berra leqneno.
Bexçey babay yew şiq o,
Bekçî başî Sadiq o
Tewrey parsî xo mil ko
Gilgilo sipî parse ko
Pey xuno emoy weye ko.

Mi ena deyri, Gêlira vatişondê yew carmêrdî gore nuşti. Faxet ena deyri, Hopidizê vatişondê yew cenêki gore mi nuşti û tikê bedilyayî şey beyntardê jên di vejyay. Sebeboki yew çewtey û kêmayî nê bo, wirdî hewoyon zê ez witadi nusena.

EMOY
Em Emo keyna mîra
İn gûra rezdê hîra
Werdişê kalû pîra.
Bexçey tekya, yew şiqo
Bekçî başî Sadiqo
Ak ki keno xaliko.
Mîrey Gêlî terefî
Siwend wenê misherfî
Pêro Zilkîfî gefî.
Emoy borona bono na
Bondê Zekîfîra nişta

II

BEGO
Bego bê ma şorê wana doşî
Çerçî bêrê kermer biroşî
Bawo Şefqarê bigîro, goşarey goşî
Qalî ki ma kerdî, pêro tewş û boşî
Bego vana, beglero vana
Lo mîro vana, mîrlero vana.
Aşmi so ke , aşma zerdeki
Şewqê xo dayo na lemeki
Ez birnena ti cemeki
Lo mîro vana, mîrlero vana.
Heyata begdê mi minara ya
Sit û rita, tira da ya
Nînik rona yo, neqişna ya
Begêm tede lulî cena ya
Hela kori, verdi reqisya ya
Xeriqya ya, begî sero gunya ya
Bego vana, beglero vana
Lo mîro vana, mîrlero vana.
Na aşma ma gew besta
Begî mund û şalini besta
Zera begdê mi Şefqadi esta.
Zekîfî pona yo kişta
Bedrî sîla pa vista
Zilkîfî ca di vista.
Maya Bayromî dela
Senhetê Emoy wena
Ezîzî çînay toy lengî
Vengeşi çîlodê çim zengî
Va lengê to qalê vengî.
Mi se va, ti sey miki
Ez torê bîya mi weyeki
Ez torê nê bîya mi teberki
Bego vana, beglero vana

Pey ena deyri, govendi gêryana. Vatoxî, deyri zê giron giron vonê û abo gore govendi zê giron giron geyrena.

www.arsivakurd.org

HELBESTA ZAROKAN A LEYSTIKA VEŞARTOKÊ

I

Yekê
Yeka nekê
Dabistanê
Azîzanê
xx
Gula çepo
Çep li mijo
Xana gûjo
xx
Dotra înê
Serkeskînê
xx
Heba trî
Dixingrî

Şamû şeve
Gur hineye
Bîst li teye
***

II

Xopanî Xopanî
Kezîya mina panî
Avêtın golani
xx
Golanî qamîşe
Mara fîşe fîşe
Kekêmin çawîşe
xx
Çawîşê biçûke
Jê re anîn buka
xx
Qiza hesen begê
Sêva ser kulêkê
xx
Vê sêvê hiltinim
Wê gulê datinim
xx
Gul gula hedada
Derî li mın rada

Çûme quneke tarî
Teyrik têda dı nalî
xx
Teyro teyro çîye
"Baskê min şikestîyê"
Kirasê Fatman bîye
Avêt serderîye
Diya ji xwerbrîye
xx
Dizo dizo bikurde
Birêka deştêda
Birêka fatêda
xx
Fatê keziya çêke
Bi nîvî xo mamêke
xx
Mamê ji darê biyê
Kuşti lî xeribiyê
xx

Xerîbo dengmeke
Bı serê bav û keke
xx
Kekê min evdale
Xweyê hespê fale
xx
Hespê fal bi derxin
Zînê zer bi serxin
Çar riya bi birxin
xx
Doza xwe bi pêşxin
Roma gelek bi êşxin
xx
Reya gum-gumokê
Şara nêrgizokê
xx
Pezê birakê mine
Li mêrga mezine
Dı doşim nadoşim
Milê min naqerime

Berhevkar:E.SEBAT

Ferhangok:

Bîstan:Bostan
Gul :Gül
Çep :Sol
Mij : Sİs
Dotr :Erte
Kesk :Yeşil
Heb :Tane
Xingirîn:Yuvarlamak
Şe :Tarak
Hine:Kına
Hopan:Kahrolası
Qerimîn:Uyuşmak
Kezî:Belik

Gol :Göl
Mar :Yılan
Kek :Ağabey
Çawîş :Çavuş
Biçûk: Küçük
Sêv :Elma
Kulek :Baca
Zîn :Eyer
Doz :Dava
Êş:Acı,üzüntü
Mêrg:Otlak,çayır
Dotin:Sağmak

evrensel kültür
aylık kültür sanat edebiyat dergisi
YAZILARIYLA
"ONUR OZANI: YAŞAR KEMAL"
SERVER TANİLLİ, PAUL DUMONT, METİN GÜVEN, HALİL İBRAHİM ÖZCAN, VELİ YILMAZ, GÖKHAN AYDIN, AYDIN ÇUBUKÇU, ALİŞAN AKPINAR
SÖYLEŞİLERİYLE
ÖZGÜN MÜZİK DOSYASI
TİMUR SELÇUK, FİLİZ ALİ, HALUK ÖZKAN, ORHAN KAHYAOĞLU, HASAN HÜSEYİN DEMİREL, ABUZER KARAKOÇ, MUAMMER SUN, GRUP YORUM, GRUP EKİN, BÜLENT ORTAÇGİL, GRUP MOZAİK
TÜYAP KİTAP FUARINDAN
AZİZ NESİN, BLAGOY DİMİTROV, VALENTİN RASPOUTİN, MELİH CEVDET ANDAY

www.kurdiyaarsiv.org

PAZARCIK VE ÇEVRE KÖYLERDEKİ KÜRT HALKINA!

Daha ne kadar sürecek?

Bu katliamlar, işkenceler,baskılar ve göçe zorlamalar, kaderimiz mi?

Kısaca yaşanan en son katliamları göz önüne getirirsek:

K. Maraş PAZARCIK ilçesi Bölükçam köyü Karalar obasında 29 Kasım 1990 günü odun yapmak için ormana giden köy sakinlerinden MUSTAFA KOCAMER ve henüz askerden yeni gelmiş oğlu VEYSEL KOCAMER Özel Tim tarafından katledilerek, üzerine silah ve bomba bırakılarak terörist süsü verilmiştir. Ve ba başka olay Çiçekkalan köyünde pusu kuran Özel Tim tarafından MUSTAFA İLENGEZ isimli bir genç yine acımasızca katledimiştir. Bir başka olayda Kartalkaya Barajına piknik yapmak amacıyla giden 8-10 kişilik bir grup gencin toplu halde katledilmesidir.

Yoğun baskılar etkinliğini kouruyar. tilkiler, Karalar , Pazarcık, Narlı Özel Tim'in karargahı halinde! Çevre köylere giriş-çıkış kimlik kontrolü ile sağlanıyor. Tilkiler ve Kargalar göçe zorlanıyor ve tehditler saçılarak köy halkına meydan dayağı atılıyor.

Pazarcık ve çevre köy halkı!: Geçmişini yaşatan ve geleceğine sahip çıkacak olan tüm Kürt halkı!... Size yapılan bu katliamlar, işkenceler ve baskılar sizi onurlu savaşınızdan yıldırmasın! Kurtuluşunuz sizin eliniizde. Bu baskılar karşısında suskun kalmayın. Bu baskılara suskun kaldığınızda, baskılar gümbegün artacaktır. Onu durdumak sizin elinizde! Çevre köylerle birleşip açlık grevi yapıp devlet güçlerince yapılan baskıları protesto edin, yürüyüşler yapın! Yılmadan, usanmadan onurlu mücadelenize sahip çıkın! Özgürlükğü teoride değil, pratikte yaşatalım.

A. KOCAMER
G.ANTEP

Dengê qirrîna me î bêkes: NEWROZ

Ji bo vê xebata we î ji dil û can, ku ji bo gelê me tê pêkanîn.... Jî bo daxwazî û heq xwestina we û ji bo şoreşgeriyî xwendevanîya we ji we hemmûka zor sipas dıkım....

Ez xortekî xwendevanî me. Ez ji hêla Mêrdinê me. Di xwazım bi kirin û gazîya dilê xwe, ji bo azadîya dayıka meyî bindest bi we re bibim heval. Ger hûn min di xwazin ez htevî sîyana xwe biwe re me. Di xwazım roj berî roj serê xwe bidim jji bo mê belengaz û xizan...

Sondê di xwim bi navê Kurdistanê ku ez dıxwazim li ser vê riyê hetta mirinê kar bikim. Ji bo ku nebejin ewîya xortekî ne hêja bû, haya wî ji welat tünne bû, nezan bû...

Cehşê romîya bû.... Ji bo ku ne bêjin, wexta ku ez mirim rehmet ne li wîbe... Bila bêjin ji bo min û tevde hevalê min: : Şehidê Kurdistanê, hevalê gelê bindest û bêkes. Ez mêla xwe didimê ku em îro tevşiyarin. Tevde daxwaziya welatêxwe bi eşq û bi hez kirin pêk tînin... wezîfa me pêşîn ku em dest bidin hev û ber bi şêwra biibi bezin

Di be em nebînin, an bi bînin ew xwedan zani le belê em bibînin û nebînin tevde em bawerin. Wi bo xelasîyhe yek mirin ne besse. Ger em berî mirinê daxwazhiya. xwe bi tev jiyana xwe pêk bînin û di hemû dera de wi bi serbestî bîninqale...

Min serê we êşand li qusûra min mêzenekin...

Baze Birindar.

Kovara Newroz,

Berî her tiştî daxwazkarim, ku hûn jiyana xweya bi kovarê re bi bextewerî û serbilindî derbaz bikirin. Û di temenê xwede tim serfirazbin.

Ji hemî xebatkarên we re slav dikim. Bii derketina kovara Newrozê gelek kêf xweş bûm.

Jimara sêyemîn ket destê min. Pirr ji li xweşa min çû. Bes gazincek min li rûpelên ku bi Kurdî hatine tijekirin. Ma hûn nikarin nîvê hovarê ji bo Kurdî veqetînin. Û dest bi ferhengek Kurdî -Tiirkî bikin?

30 milyon Kurd birçîyê zmanê xwene. Divê ronakbir û xwendevanên Kurd mêla xwe bidiin çand û bêjeya Kurd.

Kovara Newroz û weşandina wî li me hemîyan pîrozbe.

Dîsa ji were gelek slavan dikim û ji were helbestek xwe dişînim. Hêvîdarim hûn bi ecibînin.

Emê Bigêhêjin Hev.

1
Emê bigêhêjin hev.
Li asîwanen dûr,
Li asîmanên blind,
Emê şa bibin bi azadîyê
Emê şa bibin bi serbestîyê
Hevalên me stêrkîn!.
Azîname serxwebûna gellan.
Rêya me rêya ka diizan!
Em daxwazkarê kenînê,
Dilşadî û pşirandinê,
Cîranê me termê Maxîrê,
Ku endamên wî dest danehev
Bi soz û biryar ta bê paşîyê
Emê bibin wek roja geş
Tîrê, bidin cenga rizgarîya gellan
Emê bidin cenga rizgarîya gellan
Emê bibin wek ewrê buharê,
Bi brûskan berdin neyaran.

2
Emê bigêhêjin hev
Bi şûrê spartakûs
Li ber gorna Gercîa lorca'yê
Li ser meza Bedredîn.

3
Emê bigêhêjin hev,
Li ber sêpika leyla Xalit,
Li ser gorna Seîd,
Awir bidin gelê şoreşger,
Bibin rêheval li nav şer,
bibin rêheval li nav şer,
Pîrozkin serfirazîya
Kawayê Hesinker,

4
Emê bigêhêjin hev
Slav bişînin bo CHE
Slavkin li MAO
Bibîrbînin HOŞİ MİN.

5
Roje kesse, bê pasport,
Bê xet, bê ceng, bê şer
Bi rûgeşî, bi dil xweşî

Emê bigêhêjin hev
Di demek aştîde,
Emê bigêhêjin hev.

3 / 2/ 1991
AMED
Şaxê Ciwan

TABUTLUKTA YAŞAM...

Diri diri gömüldüğümüz şu mezarlardan "Dış dünya"ya bir merhaba göndermek çok güzel bir duygu.. Ama gelin görün ki öylesine yaratıklar(!) var ki insana bir duyguyu bile çok görürler...

"Teslim almak" ve politikaları doğrultusunda kişiyi kişiliksizleştirip tipik bir edilgen robot haline dönüştürme politikasının tükendiği noktada, toplu imha seçeneği ortaya attılar. İşte bugün bu süreci yaşıyoruz. Ülkemizde yürütülen dengesiz, sınırsız özel ve kirli savaş, yaşamın her gözeneğinde faaliyetini sürdürüyor. "İçerde" "dışarda" savaş naraları eşliğinde sorgusuzsualsiz insanlar öldürülüyor, yoğun bir resmi terör estiriliyor. Yığınlaşan ulusal ve toplusal muhalefet güçlerini sindirmek; demokratik kitle kurum ve kuruluşları tasviye etmek ve can çekişen düzene bir soluk aldırtmak için artık hedef seçmeden doğada ne varsa onlara saldırıyorlar. Bu, bazen renk olur, bazen canlı olur, bazende kendi korkuları olur. Baksanıza, gökyüzüne merdiven dayayabilseler şu Gökkuşağı'ndaki renkleri DGM salonlarında sanık sandalyesine oturtacaklar! Neyse ki, buna ne güçleri, ne siyasal sistemleri yeterli değil. Bunlar insana düşman. Bunlar yaşamın her gözeneğine düşman!

Ölüm hücrelerinde insan, insan sesine, insan sohbetine, kahkahalara ve yaşam hareketliliğine hasret kalıyor. Hasret bununla sınırlı değil; güneşi görmek, seyretmek, gökyüzüne bakmak; düş kurmak; düşünmek bile yasak. İnsani olan herşey yasak! Yani anlayacağınız, yasaklar ülkesi "Yasakistan"da yaşam yasak....!

Ama bunlar belleklerinin yitirmişler! Çünkü direniş gücümüzü yine önemsememişler! "Yaparız, ederiz" mantığıyla Hitleri de geirde bırakacak şekilde bizi ölüm kampına toplayıp, diri diri mezara gömdüler. Düşünüyorumda, Hitler yine de insaflıymış (!) Baksanıza, yahudileri, fazla acı çekmemesi için öldürüyormuş. Ama bugün bizi benzeri yöntemlerle "imha" etmeyi düşünenler, uzun vadede, mezarda diri diri tutarak ölmemizi bekliyorlar. Her halde bu belleksizler Che'nin şu sözlerini duymamışlar(!?) "Ölüm nereden ve nasıl gelirse gelsin/ Savaş sloganlarımız kulaktan kulağa yayılacaksa/Silahlarımız elden ele/Dolaşacaksa/Ve mitralyöz sesiyle cenazelerimize ağıt yakılacaksa/Ölüm hoş geldi safa geldi" deriz.

Burayla ilgili basında kısmende olsa bir şeyler yer aldı. İşkenceler, hak gaspı, merasimli "Hoş geldin" dayakları ve ırkçı, intikamcı uygulamalara gireresem bu mektup olmaktan çıkar. Ayrıca şu andaki durumum uzun yazmaya elvermiyor. Çünkü sağlık konumum çok kötü bir durumdayken, AG süreciyle yüzyüze geldik. Vücut normalin üzerinde yıprandığı için kendimi fazla zorlayamıyorum. Arkadaşların çok büyük bir kısmı ağır yaralı olarak AG'ye başladı. Ama özetlemem gerekirse, bu saate kadar en ufak iyileşme söz konusu değil; tüm eşyalarımız yağmalanmış, talan edilmiş durumda. Bize hiçbir şey vermiyorlar. Çıplak ölüm hücrelerinde ve can güvenliğimiz olmadan kalıyoruz. Almanya'da nasıl ki Yahudileri bir yandan öldürürken, öte yandan mallarına, eşyalarına el konuluyorduysa, şimdi benzerini biz yaşıyoruz. Bizim varolan eşyalarımız verilmiyor ama, aynısını fahiş fiatla ve sınırlama olmadan alabileceğimizi söylüyorlar. Yani bir yandan öldürürken, öte yandan üstümüze olan parayı tüketmek istiyorlar.

Tüm uygulamalar harfi harfine emir-komuta zincirinde uygulanıyor. Gardiyanın bağırmasından tutun, idarecilerin tutumuna dek hepşi Özel Harp Dairesi'nin öngördüğü çerçevede oluyor. İçeride polis cirit atıyor. Yazılı çizili tüm malzemelerimiz, albümlerimiz ellerinde, kısacası Eskişehir Ölüm Kampı doğrudan doğruya Kontr-Gerilla denetimindedir şimdi. "Bakanlığa bağlıdır" savı ise içi boş bir yalandır! Suat Bilge'nin eline ne tutuşturulursa onu okuyor! Yoksa söylediklerine kendi de inanmıyor! Tabi ki o da onlardan biri. Eskişehir Ölüm Kampının açılmasının, söylendiği gibi "firar" olayıyla hiç bir ilişkisi yok. Onu sadece bir bahane, bir kılıf olarak kullanıyorlar. Gerçek amacını Oltan Sungurlu basına yaptığı bir demeçte ağzından kaçırdı. Eski bakan şöyle diyor: "Biz aslında Eskişehir Özel Tip Cezaevini olağanüstü koşullar için hazırladık. Açmayı düşünmüyorduk, Demokles'in kılıcı gibi tutmak istiyorduk" diyor. Yani yeri geldiğinde toplu imhayı, öldürtmeyi kastediyor. Pinochet, Şili'de Stadyumları kullanmıştı. Bunlar ise daha güvenlikli kampları kullanıyorlar. İşte,eski bakanın anlayamadığı ve siyasal ufkunun darlığından dolayı seçemediği nokta bu "olağanüstü" koşullardır.

Bir yandan özel savaş tırmandırılırken öte yandan "sınır ötesi operasyonlar" adı altında napalımlar, bombalar boşaltılıyor güneydeki kardeşlerimizin üzerine; hergün evlerinden, işlerinden alınan insanların cesetleri köprü altlarında ya da dağ yamaçlarında bulunuyor. Hatta kimlerideki süresiz "kayıp"lara dahil oluyorlar. Fiili infazlar hergün ortalıkta yapılıyor. Halkları bir birine kırdırtmak için sivil faşistler eşliğinde Kayseri, Erzurum vb. gibi yerlerde halkı galyana getirmeye çalışıyorlar. Türk ve Kürt halklarının kardeşliğini savundukları için insanlar DGM'de idamla yargılanıyorlar. Yıllardır tutsak edilen devrimciler Ölüm Kamplarına kapatılarak imha edilmeye çalışılıyor. İşte bütün bu olaylar siyasal rejimin kaba fonunu oluşturuyor."Görünen" ve "Görünmeyen" devlet, içi içe girmiş bulunuyor. Onun için bize yapılan işkenceleri ön plana çıkarmak istemedim. Çünkü, biz zaten yukarıda sıraladığım tabloda yer alıyoruz.

Neyse birazda şu andaki durumumuza değinelim: Süresiz açlık grevi sürdürüyoruz. başlıca talebimiz, öncelikle buranın kapatılması ve işkencecilerin cezalandırılması; yağmalanan talan edilen eşyalarımızın geri verilmesi, ve geldiğimiz cezaevlerine geri gönderilmemizdir... Çünkü bu Ölüm Kampında yaşama emarelleri kesinlikle mevcut değildir. Onun için "iyileştirme" yönünde bir tabepte bulunmuyoruz.

M.CANAZBAY
12.Kasım.1991

XEBER....

Ji bav û kala xeberek reş hat,
Min dengê dayikan bihîst ji welat,
Zulmadestê zalim li ser me da hat,

Ma ta çi wextê emê hêsirbin?...
Ta çi zemani wiha kesirbin?

Gotin dîsa Romî daket gundê me,
Li hevûdu kemkirin kalû zarê me,
Talan kirin dehl rez û male me,

Min anî bîra xwe bê fedya sala.,
Em dîsa bûn evdalê çiya û newala...

Dilê min tije bû ji girr û hêrsê,
Ez êdî gûh nadim hêsîrî û tirsê,
Bakî zozanî hat ji hela xwirsê,

Ez neketim heyra zor xerîbîyê
Lê Navê me daket ber hêsîrîyê...

Keçê me xwortê me nema bi tirstin!
Dixwazin azad bin ji zulma mezin,
Li riya evîna rewşê di bezin,

Min qet navek nedî ji vê êşêrî,
Kurd tevde hêsîrin, Kurdistan pêri...

Keç û xwort, zar û kal, bav û dayik
Derdê me bê dawî ji hezar salek
Li erdê me nema ne xerz ne derek,

Di derdê hesîrîyê em bê mugûl man,
Derdême bû giyar qet tunne derman...

Bazê Birindar
7-10-91

BEN HALKIM

Tanı beni,
Ben Halkım..
Ben Newroz'um, Dilân'ım
Depremleri aşa aşa çoğalan,
Her ihtilâlde çoluk-çocuk tükenenim..
Yurtseverim,
İnce bir sızı yüzünden,
Vatan haini ilan edilenim..

Tanı beni,
Ben Halkım...
Ben Pir'im, Delil'im,
Duvarlarında kancalarına asılı,
Yerlerde zincirlerine sarılı,
Boynum süngün, sırtım beton soğuğu,
Rojhat'ım.
Ağzım dolu kimyasal zehrin,
Göğsüm ateşinle dağlanmakta...

Tanı beni,
Ben Halkım...
Ben Hoca'yım, Nejla'yım,
Ahım büyük,
Sana ettiğim sitem,
Bir el bombası gibi gözlerinde patlaycak,
Yarım dünyamıza kan kusturdun,
Koynumda ceset kokuları,
Tanımazsan beni,
Kokum boğacak seni...

Melik Gazi
Ş. URFA

Yeni Yılı, gerçekten YENİ yapacak şey;
ulusumuzun işçi ve emekçi evlatlarının
kararlı mücadelesi olacaktır.
O zaman,
yeni; kalıcı özgürlüğe
ve
mutluluklara kapı açacak;
kutlu olacaktır...
Tüm ulusumuza kutlu olsun!

www.arsivakurdi.org

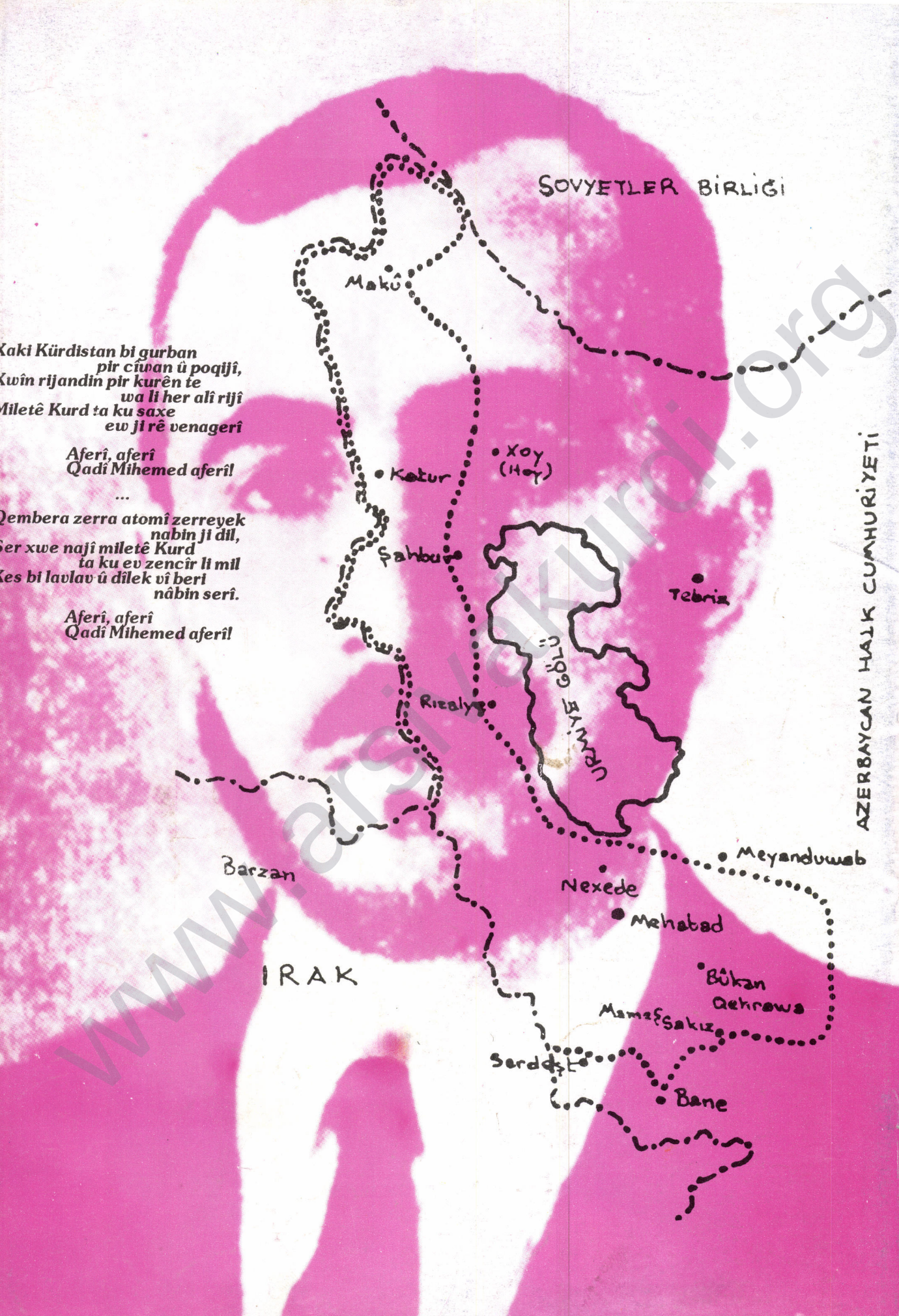

www.arsivakurdi.org